

Fylkesmannen i Nordland

Moloveien 10

8002 Bodø

Telefon: 75531500

Telefaks: 75520977

E-post: fmnopost@fylkesmannen.no

Hjemmeside: <http://www.fylkesmannen.no/nordland>**Nytt eDocument**

Prosessforløp		
Kommune	E-postadresse	
Sørfold kommune	post@sorfold.kommune.no	
Dato for:		
Oppstartsvedtak		
12.02.2015		
Felles utredning		
Start	Ferdigstillelse	Deltakere
11.02.2014	11.02.2014	BRUS
Start	Ferdigstillelse	Deltakere
12.02.2015	17.12.2015	BDO (9 Salten kommuner)
Start	Ferdigstillelse	Deltakere
Start	Ferdigstillelse	Deltakere
Start 0-alternativet		
17.12.2015		
Ferdigstillelse av 0-alternativet		
12.04.2016		
Nabopratt		
Start	Slutt	
21.04.2015	16.03.2016	
Intensjonsavtaler		
Dato	Avtaleparter	
12.04.2016	Sørfold, Fauske, Saltdal, Hamarøy og Tysfjord	
Dato	Avtaleparter	
Dato	Avtaleparter	
Dato	Avtaleparter	
Retningsvalg		
16.06.2016		
Innbyggerinvolvering		
Start	Slutt	
15.06.2015	29.05.2016	
Endelig vedtak		
16.06.2016		

Beskrivelse
Resultat endelig vedtak
Sørfold kommune vedtar å bestå som egen kommune.

<p>Sørfold kommune vil aktivt arbeide for å:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Videreutvikle egen kommune -Godt samarbeid med naboer. <p>Innstilling fra kommunestyret enstemmig vedtatt.</p>
<p>Kort beskrivelse av nabopratt</p> <p>Det har vært samtaler med Bodø kommune. Ingen intensjonsavtale. Flere møter angående et indre Salten alternativ (Fauske, Saltdal, Sørfold, Hamarøy og Tysfjord) Det ble utarbeidet intensjonsavtale. Samtalene var konstruktive og gode.</p>
<p>Retningsvalg</p> <p>Stor Salten der Bodø er med(BDO utredning), Indre Salten (intensjonsavtale) og bestå som egen kommune (0-alternativet)</p>
<p>Kort beskrivelse av innbyggerinvolvering</p> <p>Folkemøter den 15.06.2015, 02 og 03.05.2015. Åpent ungdomsmøte den 06.05.2015. Fortløpende oppdatering av kommunereformen på vår hjemmeside. Vært behandlet i ungdomsrådet.</p>
<p>Kommuner en ønsker å slå seg sammen med</p> <p>Stor Salten der Bodø er med(BDO utredning), Indre Salten (intensjonsavtale). Ingen av disse ble vedtatt av Sørfold kommunestyre. Se resultat endelig vedtak over.</p>
<p>Prossesser det jobbes videre med</p> <p>Foreløpig er det ikke vedtatt videre prosesser på hva en skal jobbe videre med.</p>

Vedlegg

Vedleggslisten skal bestå av følgende:

- Endelig vedtak med saksutredning
- Felles utredninger
- Utredning av 0 – alternativet der alenegang er valgt
- Alle politiske vedtak som omhandler kommunereformen som er gjort i reformperioden
- Eventuelle grensejusteringssaker eller andre spesielle saker/forhold
- Innbyggerinvolvering – hvordan er det gjennomført, når er det gjennomført, og hva er resultatet?
- Eventuelle intensjonsavtaler
- Andre dokumenter kommunen vurderer som relevant for vedtaket.

Hvis flere elementene i vedleggslisten fremkommer i samme dokument, må det tydeliggjøres i oversendelsen hvor man finner dem.

Eventuelle kommentarer til vedleggsliste

Det ble også nedsatt eget utvalg for arbeidet med kommunereformen. Deltakere her var sentrale politikere, gruppeledere, administrasjonen, hovedtillitsvalgte, seniorrådet og ungdomsrådet. Tema for disse møtene var informasjon om det pågående arbeidet og diskusjon om veien videre. Dette ble gjennomført i 2015 og 2016.

Beskrivelse	Vedlegg
Endelig vedtak med saksutredning	Endelig vedtak med saksutredning Retningsvalg.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Felles utredninger	Felles utredninger - Sluttrapport BDO.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Felles utredninger	Felles utredninger - Intensjonsavtale behandling.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Oppstart, vedtak om møte med Bodø	Alle politiske vedtak_FSK 22.01.2015.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Sørfold kommunes vedta kom arbeid med kommunereformen	Alle politiske vedtak_KST 12.02.2015.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Nye oppgaver	Alle politiske vedtak_KST 27.05.2015.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Status og veien videre	Alle politiske vedtak_KST 17.12.2015.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Forslag til intensjonsavtale	Alle poltiske vedtak_FSK 30.03.2016 intensjonsavt.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Folkeavstemning	Alle politiske vedtak_FSK 30.03.2016.pdf
Beskrivelse	Vedlegg
0-alternativet	Alle politiske vedtak_0-alt FSK 30.03.2016..pdf
Beskrivelse	Vedlegg
Folkeavstemning kommunestyret	Alle politiske vedtak_KST 12.04.2016.pdf

Beskrivelse Intensjonsavtale kommunestyret	Vedlegg Alle politiske vedtak_KST 12.04.2016 intensjonsavtale.pdf
Beskrivelse 0-alternativet kommunestyret	Vedlegg Alle politiske vedtak_0-alt KST12.04.2016.pdf
Beskrivelse Godkjenning av møtebok folkeavstemning	Vedlegg Alle politiske vedtak_KST 16.06.2016 Goddkjenning av møtebok folkeavstemning.pdf
Beskrivelse Retningsvalg kommunereform	Vedlegg Alle politiske vedtak_KST 16.06.2016 retningsvalg.pdf
Beskrivelse Presentasjoner folkemøter 2 og 3 mai ordfører	Vedlegg ordførerinnledn030516.pdf
Beskrivelse Presentasjoner folkemøter 2 og 3 mai rådmann	Vedlegg raadmanninnledn020516.pdf
Beskrivelse Intensjonsavtale	Vedlegg Intensjonsavtale 16.03.2016.pdf
Beskrivelse Utredning 0-alternativet	Vedlegg Utredning 0_alternativet utredning fra rådmann.pdf
Beskrivelse Saksfremlegg med vedtak 12.04.2016 0-alternativet	Vedlegg Utredning 0_alternativet der alenegang er valgt Saksutredningen med vedtak KST.pdf
Beskrivelse Folkemøte 15.juni 2015	Vedlegg Folkemøte juni 2015.pdf
Beskrivelse Presentasjon angående kommunereform fra kommunestyrets møte 25.09.2014	Vedlegg Presentasjon kommunestyret 25.09.2014.pdf
Beskrivelse Vedtak kommunestyret den 11.02.2014 - mulighetsstudie	Vedlegg Alle politiske vedtak_KST 11.02.2014.pdf
Beskrivelse Gruppearbeid administrasjon - ledere	Vedlegg lederegruppearbeid.pdf
Beskrivelse Gruppearbeid kommunestyret 14.04.2015	Vedlegg gruppearbeid_kst_140415.pdf

Saksprotokoll i Kommunestyret - 11.02.2014

Behandling

Det ble fremmet følgende forslag til vedtak fra Sørfold Arbeiderparti:

Forslag til vedtak fra Sørfold Arbeiderparti:

Kommunestyret i Sørfold takker nei til å delta i BRUS mulighetsstudien.

I stedet for denne ønsker Sørfold kommune en prosess i regi av Salten regionråd der en bygger videre på utredningsmodellen fra 2006.

Følgende hovedtema ønskes videre utredet i forhold til ulike kommunemodeller:

- Befolkningsutvikling(bosetning og demografiske forhold)
- Kommunal tjenesteproduksjon
- Næringsutvikling
- Samferdsel
- Konsekvenser for arbeidsmarked
- Demokrati

Utredningene må ta høyde for eventuell endring i oppgavefordeling mellom kommune, fylkeskommuner og stat.

Vi ber om at en i utredningsarbeidet vurderer følgende geografiske kommunemodeller i forhold til hovedtema for å få fram et så bredt kunnskapsgrunnlag som mulig:

- Dagens modell
- Regionkommunemodellen
- Saltenmodellen.
- Saltenfjordmodellen
- Andre alternative modeller

Videre er det viktig at en ser på ulike organisatoriske modeller, både i forhold til politisk og administrativ styring.

Utredningene må også si noe om sentrumsfunksjoner i de ulike kommunemodellene. Videre må en få fram hva som er mulig i forhold til desentralisert oppgaveløsning.

Utredningsprogrammet bør koordineres med de tidsplaner som regjering og storting legger opp til. Utredningsprogrammet søkes finansiert med midler fra departement, prosjektmidler regionalt og kommunal egenfinansiering.

Sørfold kommune forutsetter at styringsgrupper osv. settes opp slik at alle Salten kommunene er representert.

Sørfold kommunestyre gir ordfører og opposisjonsleder fullmakt til å forhandle fram et utredningsprogram i regi av Salten regionråd der en tar hensyn til hovedtrekkene i dette vedtaket.

Begrunnelse:

Kommunestyret i Sørfold erkjenner at det vil komme en prosess rundt spørsmålet om

kommunestruktur ut fra signaler gitt av Solberg regjeringen og trender i samfunnsdebatten.

Vi registrerer at flere av kommunene i Salten ikke vil delta i BRUS mulighetsstudien. Videre ser vi at det i en del av kommunene som ønsker denne studien gjennomført også har vært stor uenighet innad rundt dette prosjektet.

Prosesen med utredning av framtidig kommunestruktur i Salten kan komme til å handle om den største samfunnsendringen i regionen vår. Det er derfor avgjørende at en i utredningsarbeidet sikrer en grundig og åpen prosess. Fra sentralt politisk hold er det understreket at en skal ha en prosess basert på frivillighet og at kartet ikke skal tegnes i Oslo. En forutsetning for en slik åpen og grundig prosess er tillit til utredningene, debatten rundt BRUS mulighetsstudie viser at en her har et problem.

Kommunestyret i Sørfold ønsker en åpen prosess der en utreder flere alternativer. Det er derfor vanskelig å kombinere med et av formålene til BRUS uttalt på Nordlandskonferansen 2014: «BRUS skal jobbe for ny storkommune i regionen».

Når en på denne måten har dratt konklusjonen i forkant av prosessen blir det vanskelig å skape tillit til at dette er en åpen prosess.

BRUS er et privat næringsutviklingsselskap. I en prosess med utredning av kommunestruktur vil det derfor være mer naturlig at BRUS inviteres til å komme med innspill, heller enn at de forestår utredningen. Samtidig kan det i utredningsarbeidet være vanskelig å ta stilling til hvem en skal forholde seg til – BRUS, NHO eller andre interesseorganisasjoner og utviklingsselskap.

Sørfold kommunestyre vil også påpeke at vi sliter med begrepet Bodø regionen. Vi oppfatter fortsatt at navnet på vår region er Salten regionen.

Sørfold kommune ber om at Salten regionråd tar ansvar for den kommende prosessen med å utrede framtidig kommunestruktur i Salten i tråd med det som ligger i forslaget til vedtak fra Sørfold kommunestyre.

Vedtak

Forslag til vedtak fra Sørfold Arbeiderparti:

Kommunestyret i Sørfold takker nei til å delta i BRUS mulighetsstudien.

I stedet for denne ønsker Sørfold kommune en prosess i regi av Salten regionråd der en bygger videre på utredningsmodellen fra 2006.

Følgende hovedtema ønskes videre utredet i forhold til ulike kommunemodeller:

- Befolkningsutvikling(bosetning og demografiske forhold)
- Kommunal tjenesteproduksjon
- Næringsutvikling
- Samferdsel
- Konsekvenser for arbeidsmarked
- Demokrati

Utredningene må ta høyde for eventuell endring i oppgavefordeling mellom kommune, fylkeskommuner og stat.

Vi ber om at en i utredningsarbeidet vurderer følgende geografiske kommunemodeller i forhold til hovedtema for å få fram et så bredt

kunnskapsgrunnlag som mulig:

- Dagens modell
- Regionkommunemodellen
- Saltenmodellen.
- Saltenfjordmodellen
- Andre alternative modeller

Videre er det viktig at en ser på ulike organisatoriske modeller, både i forhold til politisk og administrativ styring.

Utredningene må også si noe om sentrumsfunksjoner i de ulike kommunemodellene. Videre må en få fram hva som er mulig i forhold til desentralisert oppgaveløsning.

Utredningsprogrammet bør koordineres med de tidsplaner som regjering og storting legger opp til. Utredningsprogrammet søkes finansiert med midler fra departement, prosjektmidler regionalt og kommunal egenfinansiering.

Sørfold kommune forutsetter at styringsgrupper osv. settes opp slik at alle Salten kommunene er representert.

Sørfold kommunestyre gir ordfører og opposisjonsleder fullmakt til å forhandle fram et utredningsprogram i regi av Salten regionråd der en tar hensyn til hovedtrekkene i dette vedtaket.

Begrunnelse:

Kommunestyret i Sørfold erkjenner at det vil komme en prosess rundt spørsmålet om kommunestruktur ut fra signaler gitt av Solberg regjeringen og trender i samfunnsdebatten.

Vi registrerer at flere av kommunene i Salten ikke vil delta i BRUS mulighetsstudien. Videre ser vi at det i en del av kommunene som ønsker denne studien gjennomført også har vært stor uenighet innad rundt dette prosjektet.

Proessen med utredning av framtidig kommunestruktur i Salten kan komme til å handle om den største samfunnsendringen i regionen vår. Det er derfor avgjørende at en i utredningsarbeidet sikrer en grundig og åpen prosess. Fra sentralt politisk hold er det understreket at en skal ha en prosess basert på frivillighet og at kartet ikke skal tegnes i Oslo. En forutsetning for en slik åpen og grundig prosess er tillit til utredningene, debatten rundt BRUS mulighetsstudie viser at en her har et problem.

Kommunestyret i Sørfold ønsker en åpen prosess der en utreder flere alternativer. Det er derfor vanskelig å kombinere med et av formålene til BRUS uttalt på Nordlandskonferansen 2014: «BRUS skal jobbe for ny storkommune i regionen».

Når en på denne måten har dratt konklusjonen i forkant av prosessen blir det vanskelig å skape tillit til at dette er en åpen prosess.

BRUS er et privat næringsutviklingsselskap. I en prosess med utredning av kommunestruktur vil det derfor være mer naturlig at BRUS inviteres til å komme med innspill, heller enn at de forestår utredningen. Samtidig kan det i utredningsarbeidet være

vanskelig å ta stilling til hvem en skal forholde seg til – BRUS, NHO eller andre interesseorganisasjoner og utviklingsselskap.

Sørfold kommunestyre vil også påpeke at vi sliter med begrepet Bodø regionen. Vi oppfatter fortsatt at navnet på vår region er Salten regionen.

Sørfold kommune ber om at Salten regionråd tar ansvar for den kommende prosessen med å utrede framtidig kommunestruktur i Salten i tråd med det som ligger i forslaget til vedtak fra Sørfold kommunestyre.

Forslag fra Sørfold Arbeiderparti enstemmig vedtatt.

Saksprotokoll i Formannskap - 30.03.2016

Behandling

Det fremkom ingen endringsforslag.

Vedtak

1. Rådmannens utredning av 0-alternativet – at Sørfold kommune består som egen kommune tas til etterretning
2. 0-alternativet – at Sørfold kommune består som egen kommune vurderes opp mot forslag til intensjonsavtale Indre Salten kommunene, og eventuelt med Stor Salten kommunen, der Bodø er med(jf. Egen sak)
3. Etter gjennomført rådgivende folkeavstemning den 29. mai 2016, gjør Sørfold kommune sitt endelige retningsvalg i kommunestyremøtet i juni 2016.

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 12.04.2016

Behandling

Det ble ikke fremmet endringsforslag.

Vedtak

1. Rådmannens utredning av 0-alternativet – at Sørfold kommune består som egen kommune tas til etterretning
2. 0-alternativet – at Sørfold kommune består som egen kommune vurderes opp mot forslag til intensjonsavtale Indre Salten kommunene, og eventuelt med Stor Salten kommunen, der Bodø er med(jf. Egen sak)
3. Etter gjennomført rådgivende folkeavstemning den 29. mai 2016, gjør Sørfold kommune sitt endelige retningsvalg i kommunestyremøtet i juni 2016.

Innstilling fra formannskapet enstemmig vedtatt.

Saksprotokoll i Formannskap - 22.01.2015

Behandling

Ordfører, Rådmann og opposisjonen møter i møtet med Bodø kommune angående kommunereform.

Vedtak

Rådmannen lager sak til kommunestyrets møte den 12.2.2015. I bakgrunn i brev fra Bodø kommune (invitasjon til samtale om kommunereformen) Deltar følgende fra Sørfold kommune: Ordfører, Rådmann og opposisjonsleder. Møtedato avklares nærmere.

Saksprotokoll i Formannskap - 30.03.2016

Behandling

Rådmannens innstilling:

Rådgivende folkeavstemming 2016 med tema kommunereform avholdes søndag 29.05.2016

Det søkes Skattedirektoratet om utskrift av manntall for folkeavstemmingen 2016. Det vil ikke bli satt skjæringsdato i forbindelse med folkeavstemmingen.

Det sendes ikke ut valgkort i forkant av 29.05.2016, men det vil bli annonsert i lokalavisene samt på kommunens hjemmeside angående åpningstider og valglokaler.

Alle som fyller 16 og 17 år i kalenderåret og er manntallsført i Sørfold kommune har stemmerett.

Det mottas ikke forhåndsstemmer ved folkeavstemmingen 2016

Det avholdes avstemming i kretsene Røsvik (stemmested Røsvik samfunnshus), Straumen (Rådhusalen), Leirfjorden (Nordsia oppvekstsenter), Mørsvik (tidligere Mørsvik oppvekstsenter). Åpningstidene for lokalene er den samme som ved kommunestyrevalget 2015. Medlemmene av stemmestyrene for kommunestyrevalget 2015 kalles også inn til denne rådgivende folkeavstemmingen.

Ved folkeavstemmingen 2016 benyttes ikke konvolutter, men stemmesedler som produseres av eksternt firma.

Merknader og endringer til rådmannens innstilling:

Følgende setning tas ut av innstillingen: «Det vil ikke bli satt skjæringsdato i forbindelse med folkeavstemmingen. »

Alle som har fylt 16 år og 17 år på og etter dato for folkeavstemmingen og er manntallsført i Sørfold kommune har stemmerett ved den rådgivende folkeavstemmingen.

Det åpnes for å motta forhåndsstemmer ved den rådgivende folkeavstemming 2016. Det tas i mot henvendelser om ambulerende stemmegivning og institusjonsstemming

Det innstilles til kommunestyret å gi delegasjon til valgstyret til å avgjøre prinsipielle avgjørelser ut over det som står i denne innstillingen.

Valgstyret vil komme tilbake til dato for forhåndsstemmeperioden.

Vedtak

Rådmannens innstilling med endringer blir som følger:

Rådgivende folkeavstemming 2016 med tema kommunereform avholdes søndag 29.05.2016

Det søkes Skattedirektoratet om utskrift av manntall for folkeavstemmingen 2016.

Det sendes ikke ut valgkort i forkant av 29.05.2016, men det vil bli annonsert i lokalavisene samt på kommunens hjemmeside angående åpningstider og valglokaler.

Alle som har fylt 16 år og 17 år på og etter dato for folkeavstemmingen og er manntallsført i Sørfold kommune har stemmerett ved den rådgivende folkeavstemmingen.

Det åpnes for å motta forhåndsstemmer ved den rådgivende folkeavstemming 2016. Det tas i mot henvendelser om ambulerende stemmegivning og institusjonsstemming.

Det avholdes avstemming i kretsene Røsvik (stemmested Røsvik samfunnshus), Straumen (Rådhusalen), Leirfjorden (Nordsia oppvekstsenter), Mørsvik (tidligere Mørsvik oppvekstsenter). Åpningstidene for lokalene er den samme som ved kommunestyrevalget 2015. Medlemmene av stemmestyrene for kommunestyrevalget 2015 kalles også inn til denne rådgivende folkeavstemmingen.

Ved folkeavstemmingen 2016 benyttes ikke konvolutter, men stemmesedler som produseres av eksternt firma.

Det innstilles til kommunestyret å gi delegasjon til valgstyret til å avgjøre prinsipielle avgjørelser ut over det som står i denne innstillingen.

Valgstyret vil komme tilbake til dato for forhåndsstemmeperioden.

Rådmannens innstilling med endringsforslag fra formannskapet enstemmig vedtatt.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 12.02.2015

Behandling

Vedtak

1. Sørfold kommunestyre tar saka om kommunereformen til orientering.
2. Sørfold kommunestyre vedtar at Sørfold kommunes framdrift skal være i tråd med **løp 2** i prosessen.
3. Sørfold kommunestyre vil ha utredet følgene alternativer for kommunestruktur:
  - Utvalget som nevnt under pkt. 4 utarbeider forslag.
4. Sørfold kommunestyre setter ned et utvalg bestående av politikere, en representant fra ungdomsrådet og to representanter fra arbeidstakerorganisasjonene, som sammen med sekretariat fra administrasjonen skal bistå ekstern konsulent firma BDO.
  - Ordfører
  - Varaordfører
  - Gruppeledere kommunestyret
  - Representanter fra ungdomsrådet
5. Sørfold kommunestyre oppnevner følgende politiske representanter;
  - Ordfører
  - Varaordfører
  - opposisjonsleder

, som i tillegg til rådmannen skal gjennomføre formelle samtaler med kommuner i tråd med vedtak i pkt. 3 i denne saka.
6. Før Sørfold kommunestyre gjør sitt vedtak om fremtidig kommunestruktur **våren 2016**, skal følgende være gjennomført;
  - En bred involvering av innbyggere, lag/foreninger, næringsliv mv. Det søkes om tilskudd på kr. 100 000 til Departementet til informasjon og høring av innbyggerne.
  - Egen rådgivende folkeavstemning
7. Oppnevnt utvalg (se punkt 4) skal sammen med rådmannen utarbeide forslag til egen lokal kommunikasjonsstrategi med fremdriftsplan hvor bred involvering ivaretas.
8. Sørfold kommunestyre ber rådmannen sette i gang en prosess som avklarer forholdet til kommunens ansatte i kommunereformen.

Innstilling fra rådmannen med forslag til sammensetning av utvalg enstemmig vedtatt.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 12.04.2016

Behandling

Det ble fremmet forslag om nytt pkt. 5:

Kommunestyret ber forhandlingsutvalget ta kontakt med Bodø kommune for å arbeide videre med et Stor Salten alternativ.

Vedtak

1. Intensjonsgrunnlag mellom kommunene Fauske, Hamarøy, Saltdal, Sørfold og Tysfjord kommunen tas til etterretning.

2. Kommunestyret vedtar forslag til intensjonsavtale Indre Salten. Følgende innspill til endringsforslag til forslag til intensjonsavtale tas med i det videre arbeid;

3. Kommunestyret vedtar følgende;

Forhandlingsutvalget får fullmakt fra kommunestyret til å bearbeide, revidere forslaget til intensjonsavtalen. Forhandlingsutvalget bygger sitt videre arbeid på de innspillene kommunestyret gir i april, og på den dialog forhandlingsutvalget får i folkemøtene i mai.

Forhandlingsutvalgene i de fem kommunene møtes etter behov i løpet av mai måned, med målsetting om å ha et omforent forslag til intensjonsavtale ferdig innen mai 2016. Den reviderte intensjonsavtalen gjøres tilgjengelig for befolkningen gjennom nett, media, og i trykket form.

Den reviderte intensjonsavtalen vil da sammen med resultatene av den rådgivende folkeavstemning den 29. mai 2016(eget vedtak) presenteres som grunnlag for endelig vedtak i kommunestyrene i juni.

4. Endelig forslag til intensjonsavtale Indre Salten legges fram for kommunestyret i løpet av juni 2016.

5. Kommunestyret ber forhandlingsutvalget ta kontakt med Bodø kommune for å arbeide videre med et Stor Salten alternativ.

Innstilling fra formannskapet med nytt pkt. 5, enstemmig vedtatt.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 12.04.2016

Behandling

Forslag til stemmeseddel fremmet i kommunestyret brukes. Endelig utforming godkjennes av valgstyret:

Rådgivende folkeavstemming kommunestruktur Sørfold kommune.

Veiledning: Du skal krysse av for et av hovedalternativene. På alternativ 2, skal du i tillegg krysse av for et underalternativ.

- **Hovedalternativ 1.**

Nullalternativet.

Sørfold består som selvstendig kommune.

- **Hovedalternativ 2.**

Sørfold slår seg sammen med andre kommuner. Vennligst kryss av for foretrukket underalternativ:

Underalternativ a

Indre Salten alternativet (Tysfjord, Hamarøy, Sørfold, Fauske, Saltdal)

Underalternativ b

Stor Salten alternativet (Bodø, samt de andre kommuner som velger å slå seg sammen med Bodø).

- **Hovedalternativ 3.**

Vet ikke.

Vedtak

Rådmannens innstilling med endringer blir som følger:

Rådgivende folkeavstemming 2016 med tema kommunereform avholdes søndag 29.05.2016

Det søkes Skattedirektoratet om utskrift av manntall for folkeavstemmingen 2016.

Det sendes ikke ut valgkort i forkant av 29.05.2016, men det vil bli annonsert i lokalavisene samt på kommunens hjemmeside angående åpningstider og valglokaler.

Alle som har fylt 16 år og 17 år på og etter dato for folkeavstemmingen og er manntallsført i Sørfold kommune har stemmerett ved den rådgivende folkeavstemmingen.

Det åpnes for å motta forhåndsstemmer ved den rådgivende folkeavstemming 2016. Det tas i mot henvendelser om ambulerende stemmegivning og institusjonsstemming.

Det avholdes avstemming i kretsene Røsvik (stemmested Røsvik samfunnshus), Straumen (Rådhusalen), Leirfjorden (Nordsia oppvekstsenter), Mørsvik (tidligere Mørsvik oppvekstsenter). Åpningstidene for lokalene er den samme som ved kommunestyrevalget 2015. Medlemmene av stemmestyrene for kommunestyrevalget 2015 kalles også inn til denne rådgivende folkeavstemmingen.

Ved folkeavstemmingen 2016 benyttes ikke konvolutter, men stemmesedler som produseres av eksternt firma.

Det innstilles til kommunestyret å gi delegasjon til valgstyret til å avgjøre prinsipielle avgjørelser ut over det som står i denne innstillingen.

Valgstyret vil komme tilbake til dato for forhåndsstemmeperioden.

**Rådmannens innstilling med endringsforslag fra formannskapet enstemmig vedtatt.
Forslag til stemmeseddel enstemmig vedtatt. Endelig utforming godkjennes av valgstyret.**

Saksprotokoll i Kommunestyret - 16.06.2016

Behandling

Det ble ikke fremmet endringsforslag.

Vedtak

Det innstilles til kommunestyret å godkjenne valgstyrets møtebok for den rådgivende folkeavstemningen 2016.

Innstilling fra rådmannen enstemmig vedtatt.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 16.06.2016

Behandling

Sørfold kommunestyre fremmet følgende innstilling til behandling:

Sørfold kommune vedtar å bestå som egen kommune.

Sørfold kommune vil aktivt arbeide for å:

- Videreutvikle egen kommune
- Godt samarbeid med naboer.

Vedtak

Sørfold kommune vedtar å bestå som egen kommune.

Sørfold kommune vil aktivt arbeide for å:

- Videreutvikle egen kommune
- Godt samarbeid med naboer.

Innstilling fra kommunestyret enstemmig vedtatt.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 17.12.2015

Behandling

Det ble fremmet følgende forslag fra Sørfold Senterparti:

Sørfold kommune fortsetter arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

Utredning av kommunesammenslåing stanses inntil kommunens framtidige oppgaver er forankret i lov og forskrift.

Vedtak

1. Kommunestyret slutter seg til rådmannens saksutredning forslag til videre prosess med kommunereformen.
2. Kommunestyret vedtar at sonderingsutvalget tar opp arbeidet og kommer i gang med samtaler/dialog med aktuelle kommuner(Fauske, Saltdal og Bodø kommune) i løpet av desember 2015. Starter arbeidet med å utarbeide et felles intensjonsgrunnlag.
3. Kommunestyret ber om at rådmannen legger fram egen sak om Sørfold kommunes plass i ny kommunestruktur (0-alternativet) i løpet av februar 2016.
4. Kommunestyret vedtar forhandlingsresultatet(intensjonsavtale) med aktuelle kommuner(Fauske, Saltdal og Bodø kommune)blir klart innen mars/april 2016.
5. Kommunestyret vedtar at det blir gjennomført en rådgivende folkeavstemning i Sørfold kommune i løpet av april 2016.
6. Kommunestyret avgjør retningsvalget i juni 2016.

Forslag fra Sørfold Senterparti:

Sørfold kommune fortsetter arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

Utredning av kommunesammenslåing stanses inntil kommunens framtidige oppgaver er forankret i lov og forskrift.

Forslaget fra Sørfold Senterpartiet falt med 15 mot 6 stemmer.

Ordførerens endringsforslag til punkt 5 i rådmannens innstilling:

Rådgivende folkeavstemning gjennomføres i løpet av mai 2016.

Innstilling fra formannskapet vedtatt med 15 mot 6 stemmer som ble avgitt for Senterpartiets forslag.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 27.05.2015

Behandling

Saken ble lagt fram for kommunestyret til diskusjon.

Følgende mandatet fra arbeidsgruppa ble delt ut i møtet:

Innstilling fra AU arbeidsgruppa kommunereformen til kommunestyret den 27. mai:

Sørfold kommunestyre gir kommunens representanter som møter som sonderingsutvalg (valgt av kommunestyret) i møter med andre aktuelle kommuner og kommunens representanter i Salten Regionråd mandat som det framkommer nedenfor.

Mandatet til sonderingsutvalget og mandatet til kommunens representanter i Salten Regionråd skal utøves innen rammene til mandatet for kommunens arbeidsgruppe for kommunereformen som er nedsatt av kommunestyret.

Mandat kommunens arbeidsgruppe kommunereformen:

- 1) Arbeidsgruppa skal bidra til å formidle kunnskap om prosessene rundt kommunereformen til befolkning og folkevalgte.
- 2) Arbeidsgruppa skal bidra til og lede nødvendige utredninger for å fremskaffe et nødvendig kunnskapsgrunnlag. Kunnskapsgrunnlaget skal være slik at innbyggerne og folkevalgte kan ta stilling til veivalg i forhold til kommunestruktur på et faktabasert kunnskapsgrunnlag så langt dette er mulig våren 2016.
- 3) Dette faktagrunnlaget skal presenteres innbyggerne før en rådgivende folkeavstemning gjennom folkemøter og andre tjenlige informasjonskanaler. Resultat av rådgivende folkeavstemning og kunnskapsgrunnlaget skal danne grunnlag for kommunestyrets veivalg for Sørfold kommune etter 2016.
- 4) Hovedalternativer å utrede for Sørfold kommune skal være:
  - 1) Mulighetene for Sørfold kommune til å bestå som egen kommune.
  - 2) Muligheten for en indre Salten modell.
  - 3) Storkommunemodell Salten, der Bodø er med.

Utredningen skal kunne brukes som et kunnskapsgrunnlag for å utvikle samfunnsdelen i kommuneplanen dersom kommunestyret våren 2016 velger å bestå som egen kommune. Dersom kommunestyret velger alternativ 2 eller 3, skal kunnskapsgrunnlaget være grunnlag for forhandlinger med eventuelle parter i en ny større kommune.

Mandat sonderingsutvalg og for kommunens representanter i Salten Regionråd:

- 1) Sørfold kommune ønsker primært at modell 2 og 3 utredes videre i regi av Salten Regionråd. Dersom dette ikke er mulig kan en utrede sammen med andre, men da skal kommunen være representert i både styringsgrupper og arbeidsgrupper.
- 2) Alternativ 1 utredes av kommunen selv. Der det er formålstjenlig hentes kunnskap rundt dette alternativet inn via andre faginstanser/ kompetansemiljø for eksempel LVK.
- 3) I forhold til konsekvenser i forhold til kommunens kraftinntekter brukes LVK sammen med andre LVK kommuner der det er mulig.

Oppgavemeldingen.

Sørfold kommune forutsetter følgende prinsipp for å overta oppgaver fra andre forvaltningsnivå.

- 1) Nye oppgaver må være fullfinansiert på en realistisk måte.
- 2) Nye oppgaver som fordrer samarbeid mellom flere kommuner, må forutsettes løst i samarbeid mellom likeverdige parter.

Særskilt viktige tema for utredningsarbeidet:

- 1) Kommunal tjenesteproduksjon og organisering av denne.
- 2) Arbeidsliv(herunder BAS tenking).
- 3) Samferdsel og infrastruktur(relatert til BAS tenking og tilgjengelighet for innbyggerne).
- 4) Kraft.
- 5) Eierskap.
- 6) Næringsliv.
- 7)
- 8)
- 9)
- 10)

Kommunestyret ønsket følgende punkter tilføyd:

- 7) Demokratiperspektivet
- 8) Kommunens ansatte
- 9) Inntektssystemet
- 10) Pensjon
- 11) Erfaringer fra andre kommuner og prosesser fra andre land.

Vedtak

Innstilling fra AU arbeidsgruppa angående mandat kommunereformen, med kommunestyrets merknader, enstemmig vedtatt.

Saksprotokoll i Formannskap - 30.03.2016

Behandling

Det fremkom ingen endringsforslag.

Vedtak

1. Intensjonsgrunnlag mellom kommunene Fauske, Hamarøy, Saltdal, Sørfold og Tysfjord kommunen tas til etterretning.

2. Kommunestyret vedtar forslag til intensjonsavtale Indre Salten. Følgende innspill til endringsforslag til forslag til intensjonsavtale tas med i det videre arbeid;

3. Kommunestyret vedtar følgende;

Forhandlingsutvalget får fullmakt fra kommunestyret til å bearbeide, revidere forslaget til intensjonsavtalen. Forhandlingsutvalget bygger sitt videre arbeid på de innspillene kommunestyret gir i april, og på den dialog forhandlingsutvalget får i folkemøtene i mai.

Forhandlingsutvalgene i de fem kommunene møtes etter behov i løpet av mai måned, med målsetting om å ha et omforent forslag til intensjonsavtale ferdig innen mai 2016. Den reviderte intensjonsavtalen gjøres tilgjengelig for befolkningen gjennom nett, media, og i trykket form.

Den reviderte intensjonsavtalen vil da sammen med resultatene av den rådgivende folkeavstemning den 29. mai 2016(eget vedtak) presenteres som grunnlag for endelig vedtak i kommunestyrene i juni.

4. Endelig forslag til intensjonsavtale Indre Salten legges fram for kommunestyret i løpet av juni 2016.

5. Kommunestyret ber forhandlingsutvalget avklare Storkommunemodell Salten, der Bodø kommune er med, nærmere. Det må avklares om dette alternativet fortsatt er aktuelt. Er dette alternativet uaktuelt må kommunestyret gjøre et nytt vedtak på dette i løpet av april/mai.

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Kommunestyret	64/2016	16.06.2016

Kommunereformen - retningsvalg

Vedlegg

- 1 Orientering folkemøter 2 og 3. mai 2016. Presentasjon fra rådmann
- 2 Orientering folkemøter 2 og 3. mai 2016. Presentasjon fra ordfører

Resultatet av rådgivende folkeavstemning 29.mai 2016 (egen sak)

Andre dokumenter (ikke vedlagt)

- Utredningsnotat A fra BDO
- Utredningsnotat B – endelig, fra BDO
- Utredningsnotat C fra BDO
- Utredningsnotat D fra BDO
- Mulighetsstudier for Salten – Sluttrapport 16.9.2015 fra BDO

Kommunestyrets vedtok i møte den 17.12.2015, sak 108/2015. Kommunereformen - status og veien videre. Sluttrapport utredning BDO tas til etterretning. BDO har utredet fire ulike kommunestrukturer (Null-alternativet, Salten samlet, Nordre, Indre og Ytre Salten alternativet og Saltenfjord alternativet)

- Folkeavstemning – kommunereformen. Kommunestyret vedtok i møte 12.4.2016, sak 27/2016 at det skulle gjennomføres en rådgivende folkeavstemning 2016 med tema kommunereform, søndag den 29.5.2016.
- Kommunestyrets vedtak i møte 12.4.2016, sak 28/2016 – Rådmannens vurdering av O-alternativet – at Sørfold kommune består som egen kommune, tas til etterretning.
- Kommunestyrets vedtak i møte den 12.4.2016, sak 29/2016 – kommunereformen – Forslag til intensjonsavtale Indre Salten og intensjonsgrunnlag, tas til etterretning

Rådmannens innstilling

Rådmannen legger saken fram uten innstilling.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 16.06.2016

Behandling

Sørfold kommunestyre fremmet følgende innstilling til behandling:

Sørfold kommune vedtar å bestå som egen kommune.

Sørfold kommune vil aktivt arbeide for å:

- Videreutvikle egen kommune
- Godt samarbeid med naboer.

Vedtak

Sørfold kommune vedtar å bestå som egen kommune.

Sørfold kommune vil aktivt arbeide for å:

- Videreutvikle egen kommune
- Godt samarbeid med naboer.

Innstilling fra kommunestyret enstemmig vedtatt.

Saksopplysninger

Kommunestyret har flere ganger behandlet saker og fått orientering om forhold knyttet til kommunereformen.

Kommunereformprosessen har også resultert i en rekke møter med aktuelle nabokommuner – «nabopraten». I tillegg har eget intern utvalg hatt flere møter. Dette utvalget har vært bredt sammensatt med politisk ledelse, opposisjonen, gruppeledere, representanter fra ungdomsrådet, seniorrådet, hovedtillitsvalgte og rådmann/kommunalsjefer. Kommunens enhetsledere og ansatte er også blitt orientert om saken.

I forbindelse med høringen har det vært gjennomført flere folkemøter. Før saken behandles i kommunestyret skulle det gjennomføres en rådgivende folkeavstemning søndag den 29. mai 2016. Alle som har fylt 16 år og 17 år på og etter dato for folkeavstemningen og er manntallsført i Sørfold kommune har stemmerett ved den rådgivende folkeavstemningen.

På kommunens hjemmeside er innbyggerne blitt jevnlig oppdatert med ulike saker som er knyttet til kommunereformen.

For at kommunestyret skulle få et best mulig dokumentert beslutningsgrunnlag for å kunne ta sitt endelige valg om veien videre (retningsvalg) for Sørfold kommune, har vi gjennomført følgende hovedprosess(jf. ovennevnte saker);

- **Hovedalternativ 1.**
Nullalternativet. Sørfold kommune består som selvstendig kommune (Egen utredning av rådmann Sørfold kommune)
- **Hovedalternativ 2.**

Sørfold kommune slår seg sammen med andre kommuner;

- a. Indre Salten alternativet (Tysfjord, Hamarøy, Sørfold, Fauske, Saltdal).
(Egen intensjonsavtale)
  - b. Stor Salten alternativet (Bodø, samt de andre kommuner som velger å slå seg sammen)
(Utredning BDO)
- **Hovedalternativ 3.**
Vet ikke.
  - Resultat av rådgivende folkeavstemning den 29. mai 2016(se egen sak)

Vurdering

Prosessen med kommunereformen har vært svært omfattende. Sørfold kommune har lagt til rette for en bred og omfattende informasjon og gjennomført nødvendige utredninger(dokumentasjon) for å få et best mulig beslutningsgrunnlag, slik at saken skulle bli mest mulig belyst før kommunestyret skal ta sin endelige beslutning om retningsvalg innen 1. juli 2016.

Det har vært gjennomført flere folkemøter hvor målsettingen har vært å gi informasjon og få fram bakgrunnen for prosessen. Innbyggerne har også hatt store muligheter for å stille spørsmål, samt komme med sitt syn i saken som vi kunne ta med oss i prosessen.

Rådmannens vurdering er at prosessen knyttet til kommunereformen er gjennomført i henhold til regjeringens forventninger og intensjoner.

Med bakgrunn i dokumentert beslutningsgrunnlag som er utarbeidet og politisk behandlet, samt den informasjon vi har i dag, mener rådmannen at kommunestyret bør ha tilstrekkelig dokumentasjon og informasjon for å kunne foreta sitt endelige valg om veien videre (retningsvalg) for Sørfold kommune.

Rådmannen mener at kommunen oppfyller departementets krav om informasjon og folkehøring, og at kommunen dermed får økonomisk støtte på kr. 100.000.

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskap	32/2016	30.03.2016
Kommunestyret	29/2016	12.04.2016

Kommunereformen - Forslag til intensjonsavtale Indre Salten og intensjonsgrunnlag

Vedlegg

- 1 Forslag til intensjonsavtale Indre Salten (kommunene Saltdal, Fauske, Hamarøy og Tysfjord)
- 2 Intensjonsgrunnlag mellom kommunene Fauske, Hamarøy, Saltdal, Sørfold og Tysfjord

Rådmannens innstilling

1. Intensjonsgrunnlag mellom kommunene Fauske, Hamarøy, Saltdal, Sørfold og Tysfjord kommunen tas til etterretning.

2. Kommunestyret vedtar forslag til intensjonsavtale Indre Salten. Følgende innspill til endringsforslag til forslag til intensjonsavtale tas med i det videre arbeid;

-

3. Kommunestyret vedtar følgende;

Forhandlingsutvalget får fullmakt fra kommunestyret til å bearbeide, revidere forslaget til intensjonsavtalen. Forhandlingsutvalget bygger sitt videre arbeid på de innspillene kommunestyret gir i april, og på den dialog forhandlingsutvalget får i folkemøtene i mai.

Forhandlingsutvalgene i de fem kommunene møtes etter behov i løpet av mai måned, med målsetting om å ha et omforent forslag til intensjonsavtale ferdig innen mai 2016. Den reviderte intensjonsavtalen gjøres tilgjengelig for befolkningen gjennom nett, media, og i trykket form.

Den reviderte intensjonsavtalen vil da sammen med resultatene av den rådgivende folkeavstemning den 29. mai 2016(eget vedtak) presenteres som grunnlag for endelig vedtak i kommunestyrene i juni.

4. Endelig forslag til intensjonsavtale Indre Salten legges fram for kommunestyret i løpet av juni 2016.

5. Kommunestyret ber forhandlingsutvalget avklare Storkommunemodell Salten, der Bodø kommune er med, nærmere. Det må avklares om dette alternativet fortsatt er aktuelt. Er dette alternativet uaktuelt må kommunestyret gjøre et nytt vedtak på dette i løpet av april/mai.

Saksprotokoll i Formannskap - 30.03.2016

Behandling

Det fremkom ingen endringsforslag.

Vedtak

1. Intensjonsgrunnlag mellom kommunene Fauske, Hamarøy, Saltdal, Sørfold og Tysfjord kommunen tas til etterretning.

2. Kommunestyret vedtar forslag til intensjonsavtale Indre Salten. Følgende innspill til endringsforslag til forslag til intensjonsavtale tas med i det videre arbeid;

3. Kommunestyret vedtar følgende;

Forhandlingsutvalget får fullmakt fra kommunestyret til å bearbeide, revidere forslaget til intensjonsavtalen. Forhandlingsutvalget bygger sitt videre arbeid på de innspillene kommunestyret gir i april, og på den dialog forhandlingsutvalget får i folkemøtene i mai.

Forhandlingsutvalgene i de fem kommunene møtes etter behov i løpet av mai måned, med målsetting om å ha et omforent forslag til intensjonsavtale ferdig innen mai 2016. Den reviderte intensjonsavtalen gjøres tilgjengelig for befolkningen gjennom nett, media, og i trykket form.

Den reviderte intensjonsavtalen vil da sammen med resultatene av den rådgivende folkeavstemning den 29. mai 2016(eget vedtak) presenteres som grunnlag for endelig vedtak i kommunestyrene i juni.

4. Endelig forslag til intensjonsavtale Indre Salten legges fram for kommunestyret i løpet av juni 2016.

5. Kommunestyret ber forhandlingsutvalget avklare Storkommunemodell Salten, der Bodø kommune er med, nærmere. Det må avklares om dette alternativet fortsatt er aktuelt. Er dette alternativet uaktuelt må kommunestyret gjøre et nytt vedtak på dette i løpet av april/mai.

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 12.04.2016

Behandling

Det ble fremmet forslag om nytt pkt. 5:

Kommunestyret ber forhandlingsutvalget ta kontakt med Bodø kommune for å arbeide videre med et Stor Salten alternativ.

Vedtak

1. Intensjonsgrunnlag mellom kommunene Fauske, Hamarøy, Saltdal, Sørfold og Tysfjord kommunen tas til etterretning.

2. Kommunestyret vedtar forslag til intensjonsavtale Indre Salten. Følgende innspill til endringsforslag til forslag til intensjonsavtale tas med i det videre arbeid;

3. Kommunestyret vedtar følgende;

Forhandlingsutvalget får fullmakt fra kommunestyret til å bearbeide, revidere forslaget til intensjonsavtalen. Forhandlingsutvalget bygger sitt videre arbeid på de innspillene kommunestyret gir i april, og på den dialog forhandlingsutvalget får i folkemøtene i mai.

Forhandlingsutvalgene i de fem kommunene møtes etter behov i løpet av mai måned, med målsetting om å ha et omforent forslag til intensjonsavtale ferdig innen mai 2016. Den reviderte intensjonsavtalen gjøres tilgjengelig for befolkningen gjennom nett, media, og i trykket form.

Den reviderte intensjonsavtalen vil da sammen med resultatene av den rådgivende folkeavstemning den 29. mai 2016(eget vedtak) presenteres som grunnlag for endelig vedtak i kommunestyrene i juni.

4. Endelig forslag til intensjonsavtale Indre Salten legges fram for kommunestyret i løpet av juni 2016.

5. Kommunestyret ber forhandlingsutvalget ta kontakt med Bodø kommune for å arbeide videre med et Stor Salten alternativ.

Innstilling fra formannskapet med nytt pkt. 5, enstemmig vedtatt.

Saksopplysninger

Kommunene har i felleskap gjennomført fire dialogmøter om mulig etablering av en ny felles kommune i Indre Salten. Dette omfatter kommunene Fauske, Saltdal, Sørfold, Hamarøy og Tysfjord.

Med bakgrunn i fellesmøte(ordførere, varaordførere, opposisjonsledere, rådmenn og tillitsvalgte) den 23.2.2016 i Rognan, Saltdal kommune, utarbeidet rådmennene i fellesskap et første utkast til en intensjonsavtale som ble presentert i fellesmøte(ordførere, varaordførere,

opposisjonsledere, rådmenn og tillitsvalgte) med kommunene den 8.mars 2016 , i Kobbelv, Sørfold kommune).

Kommunene ble enige om at ordførere og rådmenn skulle møtes i et felles arbeidsmøte for å bearbeide forslaget den 16. mars 2016, i Kobbelv, Sørfold kommune.

Et felles bearbeidet forslag fra kommunene legges nå frem for alle formannskap og kommunestyre i april. Kommunestyrene skal i de fem kommunene gi sine innspill til endringsforslag til forslag til intensjonsavtale.

Forhandlingsutvalgene i de fem kommunene får fullmakt fra kommunestyrene til å bearbeide, revidere forslaget til intensjonsavtalen. Forhandlingsutvalgene bygger sitt videre arbeid på de innspillene kommunestyrene gir i april, og på den dialog forhandlingsutvalgene får i folkemøtene i mai.

Forhandlingsutvalgene i de fem kommunene møtes etter behov i løpet av mai måned, med målsetting om å ha et omforent forslag til intensjonsavtale ferdig innen mai 2016. Den reviderte intensjonsavtalen gjøres tilgjengelig for befolkningen gjennom nett, media, og i trykket form.

Den reviderte intensjonsavtalen vil da sammen med resultatene av den rådgivende folkeavstemning den 29. mai 2016 presenteres som grunnlag for endelig vedtak i kommunestyrene i juni.

Vurdering

Sørfold kommune har vedtatt at en Storkommunemodell Salten, der Bodø er med skal utredes. Dette er ivaretatt gjennom BDO sine rapporter. Slik saken står i dag har Sørfold kommune tre hovedalternativer det må tas stilling til i det videre arbeid;

- 0-alternativet
- Indre Salten modell
- Storkommunemodell Salten, der Bodø er med.

Rådmannens vurdering av 0-alternativet kommer som egen sak. Indre Salten modell, består nå av kommunene Saltdal, Fauske, Sørfold, Hamarøy og Tysfjord. Forslag intensjonsavtale er nå utarbeidet, og legges fram som egen sak.

Når det gjelder Storkommunemodell Salten, der Bodø er med er denne utredningen ivaretatt av BDO rapportene(organisert av Salten regionråd). Med Sørfold kommune sin lokalisering og at vi har et felles bo- og arbeidsmarked med Fauske/Bodø, gjør at rådmannen mener det bør gjøres en nærmere avklaring om vi skal jobbe videre med dette alternativet. Er dette alternativet uaktuelt må kommunestyret gjøre et nytt vedtak på dette.

Utredning av kommunestruktur Salten regionråd

Oslo, 16. september 2015

INNHOLDSFORTEGNELSE:

1.	INNLEDNING	3
2.	SAMMENDRAG	4
3.	MANDAT, AVGRENSNING OG METODE	6
4.	KORT BESKRIVELSE AV KRITERIER KNYTTET TIL VURDERING AV ALTERNATIVER	7
4.1.	TJENESTEUTØVELSE OG MYNDIGHETSUTØVELSE	8
4.2.	SAMFUNNS- OG NÆRINGSUTVIKLING	8
4.3.	LOKALDEMOKRATI	8
4.4.	ØKONOMI	9
5.	NULL-ALTERNATIVET	10
5.1.	TJENESTEYTER	10
5.2.	SAMFUNNS- OG NÆRINGSUTVIKLING	12
5.3.	LOKALDEMOKRATI	13
5.4.	ØKONOMI	13
6.	SALTENSAMLET	14
6.1.	OVERORDNET BESKRIVELSE AV ALTERNATIVET	14
6.2.	TJENESTEYTER	14
6.3.	SAMFUNNSUTVIKLING	17
6.4.	LOKALDEMOKRATI	19
6.5.	ØKONOMI	22
7.	NORDRE, INDRE OG YTRE SALTEN	31
7.1.	OVERORDNET BESKRIVELSE AV ALTERNATIVET	31
7.2.	TJENESTEYTER	31
7.3.	SAMFUNNSUTVIKLING	34
7.4.	LOKALDEMOKRATI	37
7.5.	ØKONOMI	38
8.	«SALTENFJORDALTERNATIVET»	43
8.1.	OVERORDNET BESKRIVELSE AV ALTERNATIVET	43
8.2.	TJENESTEYTER	43
8.3.	SAMFUNNSUTVIKLING	46
8.4.	LOKALDEMOKRATI	48
8.5.	ØKONOMI	49
9.	OPPSUMMERING	54
9.1.	VURDERING AV ALTERNATIVENE I LYS AV REFORMEN	54
9.2.	BDOs ANBEFALING AV FREMTIDIG KOMMUNESTRUKTUR	57
9.3.	AVSLUTTENDE KOMMENTARER	58
10.	LITTERATURLISTE	59
	OFFENTLIG TILGJENGELIGE ARTIKLER OG RAPPORTER:	59

1. Innledning

Stortinget ga i forbindelse med behandlingen av kommuneøkonomiproposisjonen for 2015 sin tilslutning til at det gjennomføres en kommunereform. Reformen har til målsetting å styrke lokaldemokratiet, og sette kommunene i bedre stand til å møte dagens og fremtidens velferdsoppgaver. Dette skal blant annet skje gjennom å etablere en ny kommunestruktur med færre og mer robuste kommuner.

Prosjektet har som formål å utarbeide et godt grunnlag for kommunene, som er eiere av Salten regionråd til å gjennomføre lokale

prosesser i forbindelse med kommune-reformen.

Oppdraget er utført av BDOs rådgivingsavdeling, og innebærer en utredning av et faktabasert grunnlag, som vil være utgangspunktet for videre analyser. Vårt arbeid er således å anse som et rådgivningsoppdrag der vi, basert på det arbeidet som er gjort, oppsummerer, utdyper og begrunner våre analyser og konklusjoner til oppdragsgiver som er Salten regionråd.

Oslo, 16. september 2015 BDO AS

Morten Thuve

Partner

Sven Erik Antonsen

Prosjektleder

Øistein Harsem

Utreder

2. Sammendrag

I 2014 initierte Regjeringen en kommune-reform med mål om å skape mer robuste kommuner som ivaretar rollene som tjenesteyter, samfunnsutvikler, myndighetsutøver og demokratisk arena på en best mulig måte for sine innbyggere. I forlengelsen av Regjeringens stortingsmelding ble alle kommunene pålagt å utrede mulige kommunesammenslåinger. Salten regionråd, på vegne av regionens kommuner, bestilte således en utredning av kommunestrukturen i Salten-regionen.

Flere av Saltenkommunene har mange store utfordringer. Herunder kan vi nevne fraflytting, svak kommunaløkonomisk soliditet og mangel på en felles samfunns- og næringsstrategi i regionen. Med henblikk på kjente og mindre kjente utfordringer i regionen søkte denne utredningen å svare på følgende spørsmål: Er dagens kommunestruktur hensiktsmessig for å ivareta kommunenes lovpålagte oppgaver og gi innbyggerne et best mulig tjenestetilbud?

På bakgrunn av omfattende analyser av kommunenes rolle som tjenesteyter, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og lokaldemokratisk arena finner vi at dagens kommunestruktur ikke er hensiktsmessig sett opp mot formålene med reformen og de utfordringene som region har og vil stå foran i fremtiden. Det er i all hovedsak tre forhold som gjør at dagens kommunestruktur ikke er hensiktsmessig. For det første har flere kommuner i regionen store utfordringer knyttet til små fagmiljøer og lav kapasitet internt i egen organisasjon. Disse forholdene gjør de mindre kommunene sårbare for utforutsette hendelser og medfører utfordringer knyttet til å ivareta rollen som myndighetsutøver og tjenesteyter. Dette vil i tillegg påvirke kommunenes evne til å håndtere eventuelle nye oppgaver som blir overført, samt muligheten til å håndtere den fremtidige eldrebølgen. For det andre er dagens kommuner preget av en høy andelsmessig sysselsetting i offentlig sektor og følgelig en lav andel sysselsatte i privat næringsliv sammenlignet med gjennomsnittet for landet. Regionen vil i fremtiden være avhengig av en

helhetlig samfunns- og næringsstrategi som kan søke å videreutvikle næringslivet i regionen. Flere av de små kommunene har ikke prioritert å ha ansatte som jobber aktivt med dette området, noe som gjør det utfordrende å skape en helhetlig strategi i regionen på tvers av alle kommunene. For det tredje har flere av kommunene en svak økonomi. Mange kommuner sliter med ustabile resultater og har en lav investeringsevne. I tillegg vil flere av kommunene ha store utfordringer med et fremtidig investeringsbehov i tjenestene, særlig knyttet til de eldre som et viktig forhold å vurdere i et fremtidsperspektiv. Her mener vi at mange av de små kommunene ikke er rustet til å kunne håndtere dette.

Vi anbefaler derfor at kommunene i Salten ser på mulighetene for å skape nye større kommuner i regionen. Våre analyser av fire scenarier konkluderer med en Stor-Salten kommune som inkluderer alle ni kommuner er det alternativet som er best egnet til å håndtere utfordringene regionen står ovenfor og som samsvarer med intensjonene bak reformen. Innenfor alle de fire utredningstemaene mener vi at Stor-Salten vil gi regionen et bedre utgangspunkt for å videreutvikle regionen.

En storkommune i regionen vil etter vår vurdering ha bedre forutsetninger for å kunne levere god tjenester til innbyggerne i fremtiden ved blant annet å gjøre det mulig å skape større fagmiljøer samt kapasitet i egen organisasjon. Vi mener at mulighetene for kompetanseutvikling og utveksling på tvers av eksisterende kommuner vil bli lettere innad i en ny storkommune. Dette vil kunne gi et mulighetsrom for fagutvikling og følgelig føre til en høyere kvalitet på de tjenestene som kommunen per dags dato leverer. Innenfor myndighetsutøving mener vi at en storkommune vil løse utfordringene knyttet til saksbehandling innenfor barneverns- og tekniske tjenester. Dette mener vi på bakgrunn av at en ny storkommune vil få stor kapasitet internt i egen organisasjon. Dette vil føre til at man er mindre sårbare for utforutsette hendelser og

kan på lengre sikt øke kvaliteten på tjenestetilbudet.

En ny storkommune har også bedre forutsetninger for å satse helhetlig på samfunns- og næringsutvikling i regionen. Regionen samlet har en god næringsstruktur og kan dra fordel av at man har tilgang på ulike naturressurser. Ved å samle ressurser knyttet til utvikling av næringslivet, tror vi at man er bedre rustet til å gjennomføre felles tiltak på tvers av regionen som potensielt vil kunne komme alle områder i en ny storkommune til gode. En ny storkommune er således bedre rustet til å arbeide strategisk med næringsutviklingsarbeid sammenlignet med kommunene hver for seg. I tillegg er det verdt å nevne at regionen i dag har en rekke fellesfunksjoner for alle kommunene, noe som gjør at det er naturlig å se for seg en ny storkommune. Herunder kan vi eksempelvis nevne flyplassen og sykehuset som er lokalisert i Bodø.

Til tross for de mulighetene som en slik storkommune vil kunne gi innbyggerne i regionen mener vi at denne kommunen vil ha utfordringer knyttet til store avstander mellom de ulike distriktene. En slik storkommune er derfor etter vår vurdering avhengig av at man etablerer kommunedelsutvalg med beslutningsmyndighet over blant annet innbyggernære tjenester som helsestasjonstjenester, barnehage og pleie- og omsorgstjenester. I tillegg vil det være et viktig punkt i forbindelse med sonderingene/forhandlingene å avklare ansvarsområdene til kommunedelsutvalgene. Områder som ofte har stort politisk fokus er lokalt samferdsel, næringsutvikling og arealdisponeringer og det må avklares hvordan den nye kommunen skal organisere sitt arbeid med disse oppgavene også.

Avslutningsvis er det verdt å nevne at denne utredningen har også sett på to andre scena-

rier som begge består av tre nye storkommuner. Utredningen finner at de to scenariene også er å foretrekke sammenlignet med dagens null-alternativ.

Vår vurdering av alternativet Nordre, Indre og Ytre Salten er at de to sistnevnte kommunene vil være store nok til at man kan bygge opp tilstrekkelig store fagmiljøer innenfor blant annet tekniske tjenester, barnevern og pleie- og omsorg. For Nord-Salten så vurderer vi det dit hen at man fortsatt vil være for små. Innenfor samfunns- og næringsutvikling vil Indre og Ytre Salten gjenspeile NIBRs bo- og arbeidsmarkedsregionoppdeling av Nordland (med unntak av Meløy). Alle tre kommunene i dette alternativet vil få økt ressurser som kan brukes til nærings- og samfunnsutvikling. Nord-Salten vil fortsatt være relativ liten og vil trolig ha mer begrensede ressurser å avsette til samfunns- og næringsutvikling.

Det siste alternativet bestående av Saltenfjord, Meløy og Nordre-Salten vurderer vi dit hen at Saltenfjord kommune vil være store nok til å kunne bygge opp tilstrekkelig kapasitet i egen organisasjon. Saltenfjord kommune vil således være bedre rustet til å tilby kvalitativt gode tjenester gjennom å etablere større fagmiljøer. Denne kommunen vil også være mindre sårbare i sine myndighetsoppgaver som saksbehandling innenfor barnevern- og tekniske tjenester. Saltenfjord er også en integrert bo- og arbeidsmarkedsregion om vi tar utgangspunkt i NORUTs definisjon av begrepet. Dette gjør at man har et godt utgangspunkt for å videreutvikle samfunns- og næringsutviklingen i den kommunen. Den nye kommunen vil få økt ressurser som kan brukes til strategisk nærings- og samfunnsutviklingsarbeid.

3. Mandat, avgrensning og metode

Dette dokumentet er sluttrapporten i kommunestrukturutredningen i Salten region. Sluttrapporten baserer seg på en serie på fire delutredninger, og må således ses i sammenheng med dette. Sluttrapporten vil omfatte både offentlig kjente og kanskje mindre kjente sammenhenger. Selv om mye er kjent hver for seg, særlig for engasjerte lokalpolitikere og kommunens ledelse, er det ment at sammenstillingen skal gi en helhetlig oversikt som kan danne et felles utgangspunkt for drøftelsene om kommunesamarbeidet.

Mandatet i denne sluttrapporten har vært å utrede fire ulike kommunestrukturalternativer i Salten regionen bestående av fem ulike kommunekonstellasjoner. Scenariene er som følger:

1. Null Alternativet (videreføring av dagens struktur)
2. Salten samlet (for dette scenariet vil alle kommunene danne en ny kommune i regionen)
3. Nordre, Indre og Ytre Salten alternativet bestående av Nordre (Hamarøy og Steigen), Indre (Fauske, Saltdal og Sørfold) og Ytre (Bodø, Beiarn, Gildeskål og Meløy)
4. Saltenfjord alternativet bestående av Nordre (Hamarøy og Steigen), Saltenfjord (Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Saltdal og Sørfold) samt Meløy for seg selv

Utredningen av de ulike alternativene vil være avgrenset til de fire utredningstemaene som tidligere er utredet i de fire delutredningene. Utredningstemaene er som følger:

- Tjenesteproduksjon og myndighetsutøving
- Samfunns- og næringsutvikling
- Lokaldemokrati
- Økonomi

Sluttrapporten inneholder analyser av alternativene samt en oppsummering som inkluderer en vurdering av de ulike alternativene.

BDO ønsker i tillegg at sluttrapporten skal bidra til de lokale prosessene i Salten gjen-

nom å mobilisere sentrale interessenter som; kommunenes politikere, administrativ ledelse og øvrige ansatte. Skape engasjement og entusiasme på den ene siden, og samtidig bidra til en best mulig opplyst og objektiv dialog om konsekvenser av kommunereformen på den andre siden.

Vi har benyttet oss av et kvalitativt studiedesign med innslag av kvantitative analyser. Dette innebærer at kommunene i Salten i all hovedsak vil bli analysert ved hjelp av ulike data hvor vi kombinerer bruk av tall og tekstforståelse for å analysere prosjektets hoveddeler. Denne metodiske innfallsvinkelen gjør at vi kan beskrive og analysere komplekse fenomener som vanskelig lar seg generalisere. I tillegg til dette har vi gjennomført statistiske analyser der utvalget har gjort dette mulig. Et eksempel på dette er sammenhengen mellom valgdeltagelse og befolkningsgrunnlag. Rapporten kombinerer litteraturstudier, dokumentanalyser, samt økonomiske og statistiske analyser.

Målsetningen med valget av metode har vært å maksimere validiteten i utredningen. Det vil si at vi søker å gjøre analysene så presise og gyldige som mulig. Begrensningen med metodene vi har valgt er derimot at funnene ikke lar seg generalisere utover den populasjonen vi har undersøkt. Men ettersom vårt mandat utelukkende omhandlet kommunereformen i Salten mener vi metodene vi har valgt er hensiktsmessige for å få en fullstendig beskrivelse og forståelse av situasjonen i Salten.

Denne delen av analysen har tatt utgangspunkt i ulike informasjonskilder, herunder offentlig tilgjengelige rapporter, dokumenter fra Salten regionråd, samt tall og statistikk fra KOSTRA og SSB. Vi har kombinert ulike informasjonskilder for å kunne skape et oversiktlig bilde over situasjonen blant kommunene i Salten.

4. Kort beskrivelse av kriterier knyttet til vurdering av alternativer

Mandatet i denne sluttrapporten har vært å utrede tre ulike kommunestrukturalternativer i Salten-regionen bestående av fem ulike kommunekonstellasjoner, i tillegg til en vurdering av dagens struktur. For å kunne sammenligne disse alternativene mener vi det er hensiktsmessig å ikke fokusere på de ulike kommunekonstellasjonene som separate case-studier, men heller se på alternativene i en større kontekst hvor hele regionen blir vurdert. Dette gjør vi for lettere å kunne sammenligne de tre nye alternativene med hverandre, samtidig som vi også kan vurdere konsekvensene for regionen som en helhet. Scenariene er som følger:

1. Null Alternativet (videreføring av dagens struktur)
2. Salten samlet (for dette scenariet vil alle kommunene danne en ny kommune i regionen)
3. Nordre, Indre og Ytre Salten alternativet bestående av Nordre (Hamarøy og Steigen), Indre (Fauske, Saltdal og Sørfold) og Ytre (Bodø, Beiarn, Gildeskål og Meløy)
4. Saltenfjord alternativet bestående av Nordre (Hamarøy og Steigen), Saltenfjord (Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Saltdal og Sørfold) samt Meløy for seg selv

Disse tre kommunestrukturalternativene er valgt ut i samarbeid med regionens rådmenn og baserer seg på ulike kriterier knyttet til dagens samfunnsstruktur i region Salten samt vedtak om sammenslåing fra de ulike kommunestyrene i regionen. Alternativ 2 - Salten samlet, inngår som en av de tre nye strukturalternativene basert på en antakelse om at det allerede eksisterer en slags identitet knyttet til region Salten, at det allerede eksisterer regionale samarbeid på en rekke tjenesteområder og at det på generelt grunnlag bør vurderes minst ett storkommunealternativ. Dette samarbeidet har blitt initiert av Bodø kommune.

Nordre, Indre og Ytre Salten pluss Saltenfjord alternativene er valgt ut som alternativer til å ha en regionovergripende storkommune.

Nordre, Indre og Ytre Salten er basert på NI-BRs inndeling etter *Bo- og arbeidsmarkedsregioner*, mens Saltenfjord alternativet er basert på NORUT sin *Utvidede bo- og arbeidsmarkedsregioner*. Det er også lagt til grunn mengden av IKS som eksisterer mellom de ulike kommunene da det er rimelig å anta at dette er en god indikator for hvilke kommuner som finner det naturlig å samarbeide.

Denne rapporten har, i tillegg til å ta utgangspunkt i dagens status, et fremtidsrettet perspektiv. Dette innebærer at vi gjør vurdering av hvordan en kommunestruktur kan organiseres på best mulig måte for å håndtere de utfordringene og mulighetene som regionen vil ha i et 50-års perspektiv.

Det er viktig å påpeke at vurdering av mulige effekter av opprettelsen av nye kommuner inneholder mange usikkerhetsmomenter. Dette omhandler både omfanget av effekter, og ikke minst når de forventede effektene kan realiseres. Flere studier som har tatt for seg konsekvensene av reformen i Danmark (inkludert vår egen spørreundersøkelse til danske rådmenn) finner, med noen unntak, få direkte effekter som følge av kommunereformen. Med unntak av at danske kommuner har fått bedre kontroll på økonomien og har i tillegg fått bedre kompetanse og kapasitet i egen organisasjon, så er det vanskelig å si noe om hvorvidt man har klart å bedre kvaliteten på tjenester som leveres. I tillegg er det usikkerheter knyttet til hvorvidt lokaldemokratiet er styrket eller svekket. Det er med andre ord hensiktsmessig å lage et skille mellom direkte og indirekte effekter og konsekvenser av en endret kommunestruktur i regionen. Et eksempel på en direkte effekt kan være en større sentraladministrasjon (gitt at man velger å sentralisere dette). Et eksempel på en indirekte effekt kan være muligheten til å videreutvikle tjenestetilbudet som følge av at en ny kommune får tilgang på økt kapasitet og kompetanse som følge av at man blir større.

Vurderingen av mulige positive effekter (direkte eller indirekte) vil derfor på flere områ-

der bli en vurdering av mulighetsrommet som nye større kommuner kan få i årene som kommer. Vil nye kommuner være bedre i stand til å håndtere den fremtidige eldrebølgen? Vil en ny kommune være bedre rustet til å ivareta kommunens rolle som myndighetsutøver? Slike spørsmål er av sentral karakter i en vurdering av alle de ulike alternativene.

I tillegg er det viktig å påpeke at slike vurderinger nødvendigvis vil medføre flere av de

samme vurderingene på ulike alternativer. Dette er fordi det er svært vanskelig å kunne gjøre klare skiller mellom nye kommuner med tilnærmet likt befolkningsgrunnlag.

Før vi går i gang med å vurdere de ulike scenariene vil vi først kort redegjøre for hvordan vi ønsker å vurdere de ulike utredningstemaene innenfor de ulike scenariene.

4.1. Tjenesteutøvelse og myndighetsutøvelse

I en vurdering av dette utredningstemaet vil vi i all hovedsak fokusere på mulighetsrommet som kan finne sted innenfor de viktigste tjenesteområdene. Herunder vil vi blant annet vektlegge hvorvidt man vil kunne få bedre kapasitet i kommunen slik at man kan frigjøre midler til å videreutvikle tjenestetilbudet. Vi vil i den forbindelse gjøre vurderinger av hvorvidt en ny kommune vil kunne dra nytte av stordriftsfordeler.

I tillegg vil vi gjøre strukturelle vurderinger av de ulike tjenestene på basis av dagens tjenesteproduksjon. Relevante spørsmål herunder er hvorvidt en ny kommunestruktur vil ha direkte

effekt på lokaliseringen av dagens tjenesteproduksjon.

I vurderingen av effektene på myndighetsutøvelse vil vi i all hovedsak fokusere på hvorvidt de nye kommunene på lang sikt vil være bedre i stand til å ivareta rollen som myndighetsutøver. Herunder vil det være sentralt å se på hvorvidt nye kommuner i regionen vil ha bedre forutsetninger for å skape større fagmiljøer med bedre kapasitet innenfor eksempelvis tekniske tjenester og barnevernstjenester. Vi vil i tillegg drøfte hvorvidt nye større kommuner vil være bedre i stand til å redusere omfanget av inhabilitet.

4.2. Samfunns- og næringsutvikling

I en vurdering av dette området vil vi fokusere på kommunenes rolle som samfunns- og næringsutvikler. Herunder vil vi blant annet fokusere på hvorvidt endringer i kommunestruktur kan få konsekvenser for utviklingen i eksempelvis bo- og arbeidsmarkedsregioner, og hvordan de ulike alternativene er med tanke på næringsstrukturer og pendling.

Vi har i tillegg vektlagt å fokusere på de fremtidige kommunenes mulighet til å arbeide

systematiske med næringsutvikling. I vurderingen av effektene vil vi i all hovedsak fokusere på å vurdere hvorvidt de nye kommunene vil på lang sikt være bedre i stand til å ivareta rollen som samfunnsutvikler. Herunder vil det være sentralt å se på hvorvidt nye kommuner i regionen vil ha bedre forutsetninger for å skape større fagmiljøer med bedre kapasitet innenfor eksempelvis planarbeidet.

4.3. Lokaldemokrati

I utredningsnotat D gjorde vi en analyse av det lokalpolitiske landskapet i Salten og tok for oss eventuelle lokalpolitiske konsekvenser av en endring i regionens kommunestruktur. Alle kommunene i Salten praktiserer i dag en

formannskapsmodell, med noe variasjon i tilhørende utvalgsstruktur. Det er lite som tyder på at det vil ha stor nytteverdi å gå over til en parlamentarisk modell. Dette med bakgrunn i befolkningsgrunnlaget og de økte

kostnadene som er knyttet til en slik modell. BDOs generelle anbefaling er dermed å videreføre formannskapsmodellen uavhengig av ny fremtidig kommunestruktur.

Under formannskapsmodellen er det flere lovpålagte organ som kommunene allerede er kjent med fra dagens struktur. Disse er nærmere beskrevet i utredningsnotat D: kommunestyre, formannskap, administrasjonsutvalg, kontrollutvalg, valgstyre, eldreråd og råd for funksjonshemmede. Ut over det som er lovpålagt vil man måtte ta stilling til hvorvidt man vil opprette egne saksforberedende organ til kommunestyret (kommunestyrekomiteer) eller delegerer avgjørelsesmyndighet til faste utvalg med definerte ansvarsområder. Sistnevnte modell med faste utvalg er den mest utbredte blant dagens kommuner i regionen og vil dermed være godt kjent. Bodø har som eneste kommune i Salten praktisert en modell som kombinerer bruken av faste utvalg og kommunestyrekomiteer. Det kan være interessant å se på om dette er en modell som

med fordel kan videreføres i flere av de foreslåtte alternativene under kommunereformen. I tillegg vil vi også vurdere mulighetsrommet i kommuneloven, som er rettet mot kommunedelsutvalg.

Vår kartlegging viser at per i dag har alle kommunene i Salten valgt å ha flere kommunestyrerepresentanter enn lovens minstekrav. Totalt finnes det dermed 209 folkevalgte kommunestyrerepresentanter fordelt på de ni Saltenkommunene. Kommuneloven legger ingen føringer for maksimum antall kommunestyrerepresentanter, men det er ingen tvil om at de ulike alternativene for sammenslåing også vil medføre en sterk reduksjon i antallet kommunestyrerepresentanter totalt sett i regionen. BDO har derfor adressert hvordan man best mulig kan tilrettelegge for at man selv med færre kommunestyrerepresentanter fortsatt klarer å ivareta ombudsrollen og sikre innbyggermedvirkning i beslutningsprosessene i etterkant av kommunereformen.

4.4. Økonomi

Som del av den økonomiske gjennomgangen for det enkelte alternativ vil vi sammenfatte status og utfordringer for de aktuelle kommunene som inngår i alternativet, samt en overordnet vurdering av økonomiske konsekvenser. Vi vil også se på effekter i forhold til inntektsoverføringer og øvrige tilskuddsordninger som vil være gjeldende ved det enkelte alternativ. Det er i samråd med oppdragsgiver besluttet at den økonomiske vurderingen av de ulike alternativene skal være på

et overordnet og generelt nivå, og det vil derfor ikke bli gjort forsøk på å regne ut innsparingspotensialer eller lignende innenfor de ulike tjenestoområdene. Dette hovedsakelig på grunn av usikkerheten som vil være knyttet til slike beregninger. Vi vil i tillegg vurdere konkrete tilskudd og økonomiske virkemidler som følge av de ulike alternativene og i tillegg se på inntekter og påvirkning på konsekvenskraft og andre inntekter knyttet til kraft.

5. Null-Alternativet

5.1. Tjenesteyter

5.1.1. Vurdering av primærtjenestene

Barnehagesektoren

Gjennomgangen i delrapport B viste at utgiftene knyttet til dette tjenesteområdet varierer forholdsvis lite mellom kommunene, med unntak av Sørfold som i 2013 hadde de høyeste utgiftene. Gjennomsnittet for Saltenkommunene vedrørende utgiftene er derimot noe høyere sammenlignet med gjennomsnittet for Nordland og landet uten Oslo. Kommunene i Salten bruker i gjennomsnitt 9 500 kroner mer per barn i barnehagealder sammenlignet med gjennomsnittet for landet. Årsakene til dette skyldes blant annet fraværet av private barnehager i flertallet av kommunene, flere små

barnehager og høy andel ekstra ressurser til styrket tilbud for førskolebarn. Et annet viktig moment er reiseavstandene i regionen og innad i flere kommuner som medfører klare smådriftsulempere. En ny kommunestruktur vil nødvendigvis ikke ha de dramatiske endringene på barnehagesektoren i Salten, ettersom barnehagene mest sannsynlig vil være lokalisert der de er per dags dato. Dette innebærer at dagens null-alternativ ikke nødvendigvis vurderes dårligere sammenlignet med eksempelvis Saltensamlet.

Grunnskolesektoren

I delrapport B så vi at det var relativt store forskjeller mellom kommunene i region vedrørende utgifter til dette tjenesteområdet. Analysene viste klare stordriftsfordeler knyttet til det å være en stor kommune er en årsaksfaktor som forklarer mye av variasjonen i utgifter. Større kommuner, som Bodø, har ofte større skoler sammenlignet med de mindre kommuner. En ny kommunestruktur vil nødvendigvis ikke ha de store endringene på

grunnskolesektoren i Salten ettersom skolene vil være lokalisert der de er per dags dato. Dette innebærer at smådriftsulempene fortsatt vil være til stede ettersom man er avhengig av å beholde skoler i små kommuner hvor det er relativt sett få barn. Slik sett vurderer ikke vi det dit hen at null-alternativet er lavere enn de øvrige alternativene i denne analysen.

Pleie- og omsorgssektoren

For dette tjenesteområdet har våre analyser (delrapport B) vist at Bodø har de laveste utgiftene per innbygger. Med unntak av Bodø var det ellers store variasjoner mellom kommunene innenfor både hjemmetjenester og institusjonstjenester. Årsakene til forskjeller mellom kommunene skyldes mange ulike faktorer, som andel brukere, og brukertyngde. Uavhengig av hvilke kommuner som ønsker å slå seg sammen vil fortsatt tjenestene måtte produseres lokalt i de ulike tettstedene i Saltenregionen. Dette innebærer at man ikke nødvendigvis kan dra fordel av stordriftsforde-

ler vedrørende den daglige utførelsen av hjemmetjenester og institusjonstjenester.

Det som derimot er klart er at flere av kommunene i regionen vil ha store utfordringer knyttet til å håndtere de utfordringene som den ventede eldrebølgen vil medføre for kommune-Norge. Mindre kommuner vil også ha store utfordringer knyttet til eventuelle nye oppgaver som overføres til kommunene i forbindelse med gjennomføringen av kommunereformen.

For Salten spesielt forventer man en relativt stor økning i antall eldre. Dette vil påvirke

både behovet for kompetanse og evnen til å tilby kvalitativt gode tjenester. Fra våre samtaler med representanter fra kommunene er det flere som har informert om at man har utfordringer knyttet til rekruttering av personell.

Fra 1. januar 2016 skal også alle kommuner ha etablert et øyeblikkelig døgntilbud. Dette tilbudet er rettet mot pasienter som har behov for medisinsk behandling, men hvor man

Barnevernstjenesten

Innenfor barnevernstjenesten var det spesielt to kommuner (Steigen og Hamarøy) som skilte seg ut med et høyt ressursbruk per innbygger i målgruppen. For Hamarøy skyldes dette i stor grad (mer enn 50 % av nettoutgiftene i 2013) at de har et botiltak for enslige mindreårige flyktninger (Hamarøy internasjonale senter). Steigen, som er den andre kommunen med høyere forbruk til dette tjenesteområdet, har hatt en markant økning i utgiftene de siste fem årene.

5.1.2. Myndighetsutøvelse

Flere av de små kommunene i Salten gav uttrykk for at det kunne være utfordringer knyttet til for tette bånd mellom ansatte og innbyggere. Innenfor enkelte tjenesteområder er det blant annet etablert faste samarbeid ved inhabilitet. I vår gjennomgang av dagens status innenfor myndighetsutøvelse har vi også sett at flere kommuner i regionen har utfordringer knyttet til små fagmiljøer og følgelig begrenset kapasitet i egen organisasjon. Med unntak av regionens største kommune Bodø, mener vi at dagens struktur vil medføre at

ikke har behov for sykehusinnleggelse. Per dags dato vurderer vi det dit hen at dette er en utfordring for de fleste kommunene i Salten (med unntak av Bodø).

Vi vurderer det derfor slik, på bakgrunn av den forventede demografiske utviklingen og behovet for nye tjenester og utfordringer man har i dag, at dagens kommunestruktur er mindre hensiktsmessig sammenlignet med de andre alternativene.

For de aller fleste kommunene i Salten er dette et tjenesteområde som er forholdvis lite målt i antall ansatte, men som kan være svært kostnadskrevende om ikke kommunene har personell med kompetanse og erfaring til å drive tjenesten. Vi vurderer derfor nullalternativet til å være utfordrende for kommunene i fremtiden og at man således kan utnytte synergieffekter ved en eller flere sammenslåinger i regionen.

man også i fremtiden vil være sårbare for uforutsette hendelser innenfor dette området. Dette kan følgelig løses ved opprettelsen av flere interkommunale samarbeid, men vi mener at det har negative lokaldemokratiske sider som ikke gjør slike etableringer ønskelige.

Vår konklusjon er derfor at dagens kommunestruktur, for flertallet av dagens kommuner, gjør det utfordrende å ivareta dagens rolle som myndighetsutøver.

5.1.3. Administrasjon

Våre analyser viser at Bodø kommune har de laveste utgiftene per innbygger. Analysene viser også at de minste kommunene har de høyeste utgiftene til dette tjenesteområdet. Dette samsvarer med analyser av andre kommuner. Årsaken til dette er vanligvis at både små og store kommuner er avhengig av å ha enkelte grunnfunksjoner som rådmann, øko-

nomiansvarlig, personalansvarlig osv., som andelsmessig vil ta større del av de totale ressursene som kommunene har til rådighet.

Fra den danske reformen har vi sett at kommunen er betraktelig styrket med tanke på administrativ kompetanse og kapasitet. Vi vurderer det derfor dit hen at dagens kommunestruktur ikke er hensiktsmessig med

tanke på å sikre tilstrekkelig kompetanse og

kapasitet i regionen som en helhet.

5.1.4. Demografi

Prognosene for regionen som helhet viser at det vil være en markant økning i antall eldre i alle kommunene i Salten. Ut i fra statistikken ser vi det vil være en stor endring for gruppen mellom 80-89 år. Dette er en gruppe som har større behov for kommunale omsorgstjenester. Den neste endringen som ser ut til å inntruffe er en økning i aldersgruppen over 90 år. Befolkningsprognosen synliggjør at denne trolig skjer rundt 2030 for samtlige kommuner i Salten.

I tillegg synliggjør analyser av forholdet mellom antall personer som er i aldersgruppen 20-66 år sett opp mot de som er over 80 år, at kommunene vil oppleve utfordringer relatert til endringer i befolkningsstrukturen. Behovet for å tiltrekke seg arbeidsføre personer vil derfor være stort for at kommunen skal kunne håndtere blant annet den forventede befolkningsveksten.

5.2. Samfunns- og næringsutvikling

Som det fremkommer av beskrivelsen i delrapport C har det skjedd en utvikling som trekker kommunene i Salten tettere sammen, og med de planlagte prosjektene knyttet til samferdsel vil denne utviklingen fortsette. Regionen har også fått en kraftig forbedring i bredbåndsdekningen.

Til tross for utviklingen som har funnet sted de seneste årene så er det et faktum at regionen er preget av store geografiske avstander som gjør at det tar lang tid å forflytte seg mellom kommunesentrene i regionen.

Forbedringene innenfor kommunikasjon og infrastruktur vil trolig ikke alene være tilstrekkelig for at man kan definere Salten som et naturlig utviklingsområde, men dette bør også sees i sammenheng med mulighetene for fremtidig organisering av kommunene ut fra ulike alternativer.

I delrapport A gjennomgikk vi blant annet bo- og arbeidsmarkedsregioner. Ved å ta utgangspunkt i NORUTs definisjon finnes det kun en velintegret bo- og arbeidsmarkedsregion i Salten. Kommuner som Meløy, Hamarøy og Steigen ansees ikke for å være en del av den-

ne regionen ettersom arbeidsmarkedet ikke er tett nok integrert med de resterende kommunene som er nærmere tilknyttet Bodø. Flere av de mindre kommunene i regionen vurderes også til å være sårbare for eksempelvis konjunkturoendringer ettersom de har liten grad av utpendling og er svært avhengig av en spesifikk bransje. I et regionsperspektiv er samtlige kommuner svært avhengig av offentlig sektor. Man har derfor et stort behov for å kunne tiltrekke seg bedre privat næringsliv.

Tall fra KOSTRA viser at de to største kommunene i regionen, Bodø og Fauske står for nær 50 % av de totale brutto driftsutgiftene på tilrettelegging for næringslivet.

Ser vi dette området i sammenheng med den forventede demografiske utviklingen blir en god og målrettet næringslivsutvikling enda viktigere i årene som kommer. Regionen vil ha store utfordringer knyttet til en stadig eldre befolkning, samt et forventet nedadgående befolkningsgrunnlag som følge av sentralisering. Vi vurderer det derfor dit hen at dagens kommunestruktur ikke er hensiktsmessig med tanke på fremtidig næringsutvikling i regionen.

5.3. Lokaldemokrati

Analysene av lokaldemokratiet i Salten har vist at de største kommunene har noe lavere valgdeltagelsen. Til tross for dette finner vi ikke at det er en direkte sammenheng mellom antall innbyggere og politisk deltagelse.

Våre analyser peker på flere forhold som tyder på at mindre kommuner som Beiarn, Salt- dal, Steigen, Meløy og Hamarøy har lokalpoli- tiske utfordringer. Herunder kan vi eksempel- vis nevne rekruttering av listekandidater i forkant av kommunevalg. For flere av disse kommunene kan vi heller ikke registrere ek- sempler på innbyggerinitiativ. Dette ble også tatt opp som en svakhet i forbindelse med oppstart av denne utredningen. Årsakene til dette kan selvfølgelig være mange, og rele- vante forklaringer kan være fraflytting, end- ret demografi og for stor nærhet mellom inn- byggerne og de folkevalgte.

En annen interessant utfordring omhandler kapasiteten til de folkevalgte representante-

ne. I et lokaldemokratisk perspektiv dreier dette seg om politikernes evne og mulighet til å håndtere mangfoldet av saker som berører svært ulike tjenesteområder. I en tid hvor tjenesteområdene har blitt så omfattende og så kompleks, er det avgjørende at lokalpoliti- kere har kompetanse og tid til å sette seg inn i saker som fremlegges kommunestyret. I stør- re kommuner som Bodø har man løst dette ved å frikjøpe politikere. I Bodø får hvert parti en ressurs på 0,12 årsverk pr. bystyre- representant. I tillegg får leder av komite for plan, næring og miljø, og leder for komite for levekår 0,5 årsverk i tillegg. I mindre kommu- ner er det i praksis kun ordførerne som er frikjøpt. De små kommunene er således mer avhengig av de folkevalgtes erfaring og kom- petanse.

Vi ser tegn på at flere av kommunene i Salten har lokalpolitiske utfordringer. Hvorvidt dette vil automatisk bli bedre i nye større kommu- ner er det derimot knyttet usikkerhet til.

5.4. Økonomi

Vår gjennomgang av kommunenes driftsresul- tat i delrapport A viser at det er variasjon mellom kommune i Salten. Flere av de mindre kommunene i regionen har hatt store utford- ringer knyttet til å opprettholde stabile gode resultater over tid.

God økonomisk kontroll og styring vil alltid være avgjørende for at kommunene skal kun- ne tilby innbyggerne gode og stabile tjenes- ter. I Salten er spørsmålet derfor om dagens struktur er hensiktsmessig for å kunne oppnå dette?

Vi vurderer null-alternativet dit hen at dagens kommunestruktur ikke er hensiktsmessig. Dette begrunner vi blant annet med at flere

av kommunene er for små til å kunne sikre gode resultater og tjenester over tid. I tillegg mener vi at større kommuner i regionen vil kunne medføre en mulighet til å sikre økt kapasitet og bedret kompetanse innad i egen organisasjon. Dette er noe de små kommune- ne ikke har økonomisk handlingsrom til å byg- ge opp per dags dato.

Videre er det viktig å påpeke at basert på de signalene som er kommet fra regjeringen vil ikke det økonomiske fundamentet som de små kommunene har i dag bli videreført etter at reformen er gjennomført. Det er varslet at det i forbindelse med kommuneøkonomipro- posisjonen for 2017 vil bli presentert et nytt inntektssystem for kommunene.

6. Saltensamlet

6.1. Overordnet Beskrivelse av alternativet

I dette alternativet vil Salten regionen gå fra ni kommuner til å danne én felles storkom-

mune. Kommunen vil ha et befolkningsgrunnlag på om lag 80.519 innbyggere.

6.2. Tjenesteyter

6.2.1. Vurdering av effektene på primærtjenestene

Barnehage

En ny kommunestruktur vil ikke ha store effekter på barnehagesektoren i Salten, ettersom barnehagene mest sannsynlig vil være lokalisert der de er per dags dato. En ny storkommune vil derfor ha utfordringer knyttet til en spredt barnehagestruktur, men det vil ikke kunne endre seg så lenge det er befolkningsgrunnlag for videre drift av barnehagetjenester i alle dagens kommuner. En ny storkommune vil derimot kunne være bedre i stand til å skape et mer helhetlig og forutsigbart tilbud for innbyggerne ettersom man vil kunne etablere større miljøer som er rettet mot eksempelvis spesialundervisning. Herunder kan man dra nytte av kompetansen til en rekke ansatte og vil kunne således bidra til å gi barn med ekstra behov et bedre tilbud.

Etableringen av en ny storkommune innebærer allikevel at smådriftsulempene fortsatt vil være til stede ettersom man er avhengig av å beholde barnehager i små kommuner hvor det er relativt sett få barn. Det som derimot kan bli endret er innslaget av private barnehager i kommuner som per dags dato ikke har dette. En ny storkommune i Salten vil ha en relativt stor andel med private barnehager. Dette kan bidra til å redusere utgiftene noe på sikt. Videre vil det være mulig for en ny kommune å standardisere oppholdsbetalingen, slik at man utnytter kommunens inntektsmuligheter under forutsetning av at det er politisk tilslutning til dette.

Grunnskole

En ny kommunestruktur vil nødvendigvis ikke ha de store endringene på grunnskolesektoren i Salten, ettersom skolene vil være lokalisert der de er per dags dato. Dette innebærer at smådriftsulempene fortsatt vil være til stede ettersom man er avhengig av å beholde skoler i små kommuner hvor det er relativt sett få barn. En ny storkommune vil derimot kunne være bedre i stand til å gi et bredt tilbud innenfor eksempelvis spesialundervisning og

man vil kunne dra nytte av kompetansen til en rekke ansatte og vil kunne således bidra til å gi barn med ekstra behov et bedre tilbud. Man vil i tillegg ha bedre forutsetninger for å drive fagutvikling og etter- og videreutdanning av lærere. På sikt mener vi derfor at grunnskoletilbudet til regionens barn kan bli styrket som følge av en ny større kommune i regionen.

Pleie- og omsorg

I all hovedsak vil tjenester innenfor dette området også leveres lokalt i de ulike tettstedene i Saltenregionen. Dette innebærer at man ikke nødvendigvis kan dra fordel av stordriftsfordeler vedrørende den daglige utførel-

sen av hjemmetjenester og institusjonstjenester. Det som derimot er klart er at større kommuner vil kunne være bedre rustet til å håndtere de utfordringene som den ventede eldrebølgen vil medføre for kommune-Norge,

og ha bedre mulighet til å håndtere eventuelle nye oppgaver som overføres til kommunene i forbindelse med gjennomføringen av kommunereformen.

For Salten spesielt så forventer man en relativt stor økning i antall eldre. Dette vil påvirke både behovet for kompetanse og kapasitet til å tilby kvalitativt gode tjenester.

Barnevernstjenesten

Barnevernstjenesten er et av de fagområdene der det er mulig å tenke seg endringer i forlengelsen av en endring i kommunestrukturen. I dag er det lite samarbeid mellom kommune i Salten på dette tjenesteområdet. Hamarøy deltar i et interkommunalt samarbeid med Tysfjord, Beiarn kjøper tjenester fra Saltdal, og Meløy har startet sonderinger med andre kommuner med tanke på å etablere et samarbeid om denne tjenesten. For de aller fleste kommunene i Salten er dette områder som er

Vi vurderer det derfor slik at, på bakgrunn av den forventede demografiske utviklingen, behovet for nye tjenester og utfordringer man har i dag, at man vil kunne få synergieffekter ved å slå seg sammen. Man vil kunne etablere større miljøer som kunne være bedre i stand til å tilby ett bredt spekter av tjenester, og man vil kunne frigi midler som går til administrative stillinger til tjenesteproduksjon.

forholdvis små målt i antall ansatte, men som kan være svært kostnadskrevende om ikke kommunene har personell med kompetanse og erfaring til å drive tjenesten. En ny storkommune vil således være mye bedre rustet til å håndtere komplekse oppgaver innenfor dette tjenesteområdet ettersom man vil kunne dra fordel av samarbeid mellom et mye større antall ansatte. Dette vil videre bidra til å styrke både kompetansen og kapasiteten i Salten vedrørende barnevernstjenester.

6.2.2. Myndighetsutøvelse

En ny storkommune i Salten vil kunne få større kapasitet rettet mot myndighetsutøvelse innenfor eksempelvis barneverns- og tekniske tjenester. Samlet sett vil en ny kommune (forutsatt at man opprettholder alle årsverkene som er knyttet opp til disse tjenesteområdene) ha rundt 250 avtalte årsverk knyttet til barnevern-/sosialtjenesten og ca. 168 årsverk knyttet til tekniske tjenester.¹ Dette vil innebære at mindre kommuner i regionen vil være betydelig mindre sårbare sammenlignet med dagens situasjon.

Videre så har flere av de små kommunene i Salten gitt uttrykk for at det kunne være utfordringer knyttet til for tette bånd mellom ansatte og innbyggere. Innenfor enkelte tjenesteområder er det blant annet etablert faste samarbeid ved inhabilitet. Denne utfordringen vil således bli løst gjennom etableringen av en ny storkommune.

Det vil derimot kunne oppstå stordriftsulepper gjennom en sammenslåing av alle kommunene innenfor dette tjenesteområdet. Flere rapporter har fremhevet det interne samarbeidet om utsatte grupper fungerer relativt godt i små kommuner og at større kommuner har utfordringer knyttet til samordning av tjenester på tvers geografiske områder. Dette mener vi allikevel ikke kan vektes på lik linje med de ovennevnte fordelene. Vi mener således at en ny storkommune vil være bedre rustet med hensyn til både kompetanse, kapasitet og rekruttering sammenlignet med kommunene hver for seg.

---

¹ Tall hentet fra KOSTRA – Sysselsetting i kommunen for 2014.

6.2.3. Administrasjonen

En samlet Saltenkommune vil kunne realisere stordriftsfordeler knyttet til administrasjonstjenester. Årsaken til dette er at både små og store kommuner er avhengig av å ha enkelte grunnfunksjoner som rådmann, økonomiansvarlig, personalansvarlig osv., som andelsmessig vil ta større del av de totale ressursene som kommunene har til rådighet. I tillegg til at man vil ha mulighet til å redusere de samlede utgiftene knyttet til administrasjonstjenester, så vil man også ha mulighet for å øke kompetansen og kapasiteten i organisasjonen. Uavhengig om man velger å sentralisere alle eller deler av administrasjonstjenestene, så vil man i større grad, sammenlignet

med dagens situasjon, ha mulighet til å dra fordel av en bredere og større kompetanse innad i organisasjonen.

Dette vil særlig komme de mindre kommunene til gode, som har fortalt om utfordringer knyttet til å bygge sterke fagmiljøer innenfor administrasjonstjenester. Trolig vil en ny storkommune ikke ha de samme rekrutteringsutfordringene som flere av de små kommunene har i dag. En bedret kompetanse og kapasitet i sentraladministrasjonen vil i tillegg kunne ha positive lokaldemokratiske effekter. En større organisasjon vil i større grad kunne bistå i utredningsarbeid som løpende bestilles av lokalpolitikere.

6.2.4. Redusert behov for interkommunale samarbeid

En ny storkommune i Salten vil ha store effekter på interkommunale samarbeid. I all hovedsak vil det redusere behovet for samarbeid på tvers av ulike kommuner innad i regionen.

Herunder finner vi følgende samarbeid som vil bli overflødig i ny storkommune fordelt på ulike tjenester:

Administrasjon

- Interkommunal kommunerevisjon i Salten
- Felles kontrollutvalgssekretariat i Salten
- Felles samarbeid om innkjøp av tjenester i Salten
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Gildeskål
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Beiarn
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Saltdal
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Sørfold

Pleie- og omsorgstjenester

- Helse- og miljøtilsyn Salten IKS
- Legevaktsamarbeid Bodø-Beiarn
- Fauske/Sørfold Legevakt
- Jordmortjeneste Fauske-Sørfold

Barnehage og Grunnskole

- PPT Indre Salten som inkluderer Beiarn, Saltdal, Fauske, Sørfold og Steigen
- RKK Indre Salten som består av Meløy, Gildeskål, Saltdal, Fauske, Sørfold og Steigen
- 4k-samarbeid om muntlig eksamen i Indre Salten som inkluderer Steigen, Sørfold, Fauske, Saltdal og Beiarn.
- Felles skoleskyss indre Salten som inkluderer Sørfold, Fauske og Saltdal
- Grunnskolesamarbeid Sørfold-Fauske
- Grunnskolestjenester Rødøy-Meløy

Barnevern og Sosialtjenester

- Beiarn og Saltdal interkommunale samarbeid om barnevernstjenester
- NAV hjelpemiddelsentralen som inkluderer alle Saltenkommunene
- Samarbeid mellom barnevernledere Salten som inkluderer alle Saltenkommunene

Samarbeid på andre områder

- Salten Brann IKS
- Geodatasamarbeid Salten
- Salten Kartdata AS
- Regionalt næringsfond Salten
- IRIS Salten IKS som inkluderer avfallshåndtering, interkommunal utvikling og strategisk eierskap
- Salten Friluftsråd

I tillegg vil interkommunale samarbeid som også involverer kommuner utenfor Salten bli berørt. Disse vil følgelig måtte endres som følge av en ny storkommune i Salten. Eksempler på dette er:

- PPT Bodø, Verøy og Røst
- Krisesenteret i Salten (som eies av Bodø og inkluderer Røst og Verøy i tillegg til Salten kommunene)

6.3. Samfunnsutvikling

6.3.1. En naturlig BA/BAS region?

Innad i Salten så finnes det i all hovedsak to naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner om vi tar utgangspunkt i NIBR sin definisjon. Disse to regionene er Bodø og Gildeskål samt Saltdal, Fauske og Sørfold. Om vi deretter tar utgangspunkt i en utvidet definisjon av bo- og arbeidsmarkeder så kan disse to regioner behandles som en region. NORUT operer med en slik utvidet bo- og arbeidsmarkedsregion ettersom det blant annet foregår mye pendling mellom Fauske og Bodø. Dette innebærer at vi da kun har en bo- og arbeidsmarkedsregion i en ny storkommune i Salten som innebefatter fem kommuner. De resterende kommunene Hamarøy, Steigen, Meløy og Beiarn har

- Overgrepsmottak Bodø som dekker Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Meløy, Røst, Saltdal, Sørfold og Værøy

Ettersom en ny storkommune i Salten vil redusere behovet for interkommunale samarbeid, så vil man kunne redusere det demokratiske underskuddet. Særlig er det viktig innenfor tjenester som daglig berører deler av befolkningen med særskilte behov, hvor det er et administrativt og politisk viktig ansvar å følge opp.

derimot ikke tydelige integrerte bo- og arbeidsmarkedsmarkeder med andre kommuner.

Den nye storkommunen vil derimot måtte søke å utvikle et mer integrert arbeidsmarked. Dette vil naturlig være avhengig av en utvikling i infrastruktur med særlig henblikk på utviklingen i transportinfrastruktur. Per dags dato er avstandene mellom eksempelvis Meløy i Sør og Hamarøy i nord for store til at det er naturlig at det foregår pendling mellom disse kommunene. Enda viktigere er utviklingen i transportinfrastrukturen fra Bodø til områder som Hamarøy og Meløy slik at en ny storkommune bedre kan utnytte potensialet som ligger i regionen.

6.3.2. En bærekraftig kommune?

I utredningsnotat A tok vi utgangspunkt i særlig tre forhold når vi så på dagens status vedrørende næringsutvikling blant kommunene. Disse forholdene var:

- Bransjespesialisering
- Offentlig sektor
- Pendling

Samlet sett har en ny storkommune en mer jevn fordeling mellom næringene. Ved å benytte store og antatt bærekraftige bykommuner som Bergen og Trondheim som sammenligningsgrunnlag, ser vi at næringsstrukturen i disse i stor grad er sammenfal-

lende med strukturen i Salten samlet sett. Salten samlet har flere næringer og støtte seg på og vil således være mindre sårbare for eksterne svingninger i enkelte markeder.

Sammenlignet med disse byene er Saltenregionen derimot noe mer avhengig av offentlig sektor. Offentlig sektor står for om lag 43 % av sysselsettingen i regionen, noe som anses for å være relativt høyt.

Sysselsatte personer etter arbeidssted	Bergen	Trondheim	Salten
	2013	2013	2013
01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	0 %	0 %	3 %
05-09 Bergverksdrift og utvinning	4 %	1 %	0 %
10-33 Industri	6 %	6 %	6 %
35-39 Elektrisitet, vann og renovasjon	1 %	1 %	2 %
41-43 Bygge- og anleggsvirksomhet	7 %	8 %	9 %
45-47 Varehandel, reparasjon av motorvogner	13 %	13 %	12 %
49-53 Transport og lagring	5 %	4 %	7 %
55-56 Overnattings- og serveringsvirksomhet	4 %	4 %	3 %
58-63 Informasjon og kommunikasjon	4 %	4 %	2 %
64-66 Finansiering og forsikring	3 %	2 %	1 %
68-75 Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	7 %	10 %	4 %
77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	7 %	6 %	3 %
84 Off.adm., forsvar, sosialforsikring	6 %	5 %	10 %
85 Undervisning	8 %	11 %	9 %
86-88 Helse- og sosialtjenester	19 %	19 %	24 %
90-99 Personlig tjenesteyting	4 %	4 %	3 %
00 Uoppgitt	0 %	0 %	0 %
Totalt	100 %	100 %	100 %

Tabell 1: Oversikt over andel sysselsatte personer etter arbeidssted og næring i 2013. Kilde: SSB

Om vi deretter ser på andelen som pendler inn og ut av en ny storkommune, ser vi også her at en ny storkommune har en mer bære-

kraftig sammensetting, sammenlignet med kommunene hver for seg.

	Antall	Prosentvis andel
Sysselsatte totalt i regionen	41594	-
Utpendlere	2995	7 %
Innpendlere	2262	5 %

Tabell 2: Oversikt over inn- og utpendling i Salten region

6.3.3. Transportinfrastruktur og avstander

I utredningsnotat C fokuserte utredningen på samferdsel og særlig på transportinfrastruktur. Vi så at avstandene mellom kommunene er relativt store og at det er spesielle utfordringer knyttet til de nordligste og sørligste kommunene i regionen med tanke på transportinfrastruktur og følgelig reiseavstander.

For en ny storkommune i Salten vil det være store avstander mellom tettstedene. Mellom Oppeid i nord og Ørnes i Meløy i sør er det nærmere 300 km. Ettersom Bodø vil være det naturlige sentrumet for en ny storkommune er

avstandene til Bodø av særlig relevans. Her igjen ser vi at avstandene til Meløy, Steigen og Hamarøy er stor målt i reisetid. Fra Hamarøy til Bodø er det over 3 timer kjørevei.

Til tross for at bredbåndsinfrastrukturen har bedre seg betraktelig de siste 10 årene er det fortsatt store infrastrukturutfordringer som gjør at en ny storkommune ikke vil kunne definere seg som et naturlig utviklingsområde. En ny storkommune må således måtte gjennomføre store investeringer i samferdsel, og ettersom det er fylkeskommunen som i all

hovedsak styrer dette, vil ikke etableringen av ny storkommune automatisk kunne gjennomføre nødvendig investeringer. En ny storkommune i Salten vil derimot kunne få en sterkere innflytelse inn i fylkeskommunen og

vil kunne bidra til at en sterkere prioritering av denne regionen.

6.3.4. Lokal strategisk næringsutvikling

Per dags dato er Bodø den eneste kommunen som har et lokalt næringsutviklingsmiljø internt i kommunen. Andre kommuner som Beiarn, Meløy, Fauske og Saltdal prioriterer også å investere i tilrettelegging og bistand for næringslivet i Salten, men dette er ikke like synlig gjennom kommunenes regnskaper. Dette skyldes at flere av kommunene har etablert næringsfond, kommunale foretak og interkommunale samarbeid med lokale næringslivsaktører. Eksempler på dette er Fauna KF i Fauske, Meløy Næringsutvikling, Hamarøy kommunale næringsfond og Bodø Regionens Utviklingsselskap. Det faktum at det er svært mange ulike aktører som jobber med næringsutvikling gjør det utfordrende å skape en felles strategi i regionen. Således vil en sam-

let Saltenkommune kunne være bedre i stand til å ivareta næringslivets interesser, og følgelig gjennomføre strategiske tiltak for å øke det private næringslivets aktivitet i regionen som en helhet. Som vi har sett fra tidligere analyser i denne hovedrapporten, samt utredningsnotatene, er regionen preget av en sterk offentlig sektor. Ved å samle ressurser knyttet til utvikling av næringslivet tror vi at man er bedre rustet til å gjennomføre felles tiltak på tvers av regionen som vil kunne potensielt komme alle områder i en ny storkommune til gode. En ny storkommune er således bedre rustet til å arbeide strategisk med næringsutviklingsarbeid sammenlignet med kommunene hver for seg.

6.4. Lokaldemokrati

6.4.1. Lokaldemokrati

En ny storkommune i Salten vil ha rundt 80 000 innbyggere og et samlet areal 11 261 km². Denne kommunen vil således bli større enn dagens største kommune, Kautokeino, som har et areal på 9 706 km². I det som dermed blir Norges største kommune målt i areal, og Nord-Norges største kommune målt i innbyggertall, vil det være viktig å sørge for at politikerne klarer å ivareta ombudsrollen og at man sikrer innbyggermedvirkning i beslutningsprosessen til tross for størrelsen.

I utredningsnotat D gikk vi nærmere inn på hva som må til for å ivareta og videreutvikle det nærdemokratiske engasjementet i alle geografiske deler av en kommune. En modell med lokale kommunedelsutvalg synes etter BDOs vurdering å være en god løsning som kan bidra til å knytte tettere kontakt mellom innbyggerne og politikerne til tross for større geografiske avstander i Salten kommune. Bo-

dø kommune har allerede erfaring med bruk av kommunedelsutvalg ved tidligere kommunesammenslåinger. Tradisjonelt sett har slike lokale utvalg blitt brukt som rene høringsorganer for saker som berører utvalgets geografiske område. Kommunelovens § 12 åpner derimot for en mye større spennvidde når det gjelder arbeidsoppgavene som potensielt kan delegeres til kommunedelsutvalg. Det kan derfor tenkes at det i Salten, hvor det er store avstander og allerede veletablerte lokalsentra, kan være naturlig å se på en modell hvor det opprettes flere kommunedelsutvalg med varierende grad av avgjørelsesmyndighet.

6.4.2. Lokalutvalgsmodell

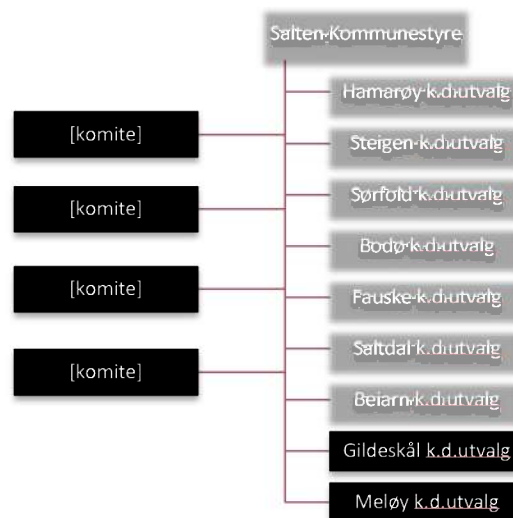
Dersom kommunen velger å benytte en kommunedelsutvalgsmodell vil det bli nødvendig å finne en god deling med tanke på hvilke oppgaver som skal ligge til en sentraladministrasjon. Dette vil naturlig være fellestjenester som HR, regnskap, lønn etc., samt oppgaver knyttet til myndighetsutøvelse - hvorav tekniske tjenester, barnevern, skjenkebevilgninger og spesialiserte pleie- og omsorgsoppgaver kanskje er de tydeligste eksemplene på slike oppgaver. I tillegg vil det også være naturlig med sentralisering av tiltak rettet mot næringslivet, eller i hvert fall en felles koordinering av dette. Dette er oppgaver som det i mange kommuner er stort fokus på i dag. BDO vektlegger derfor at oppgavefordelingen mellom det sentrale kommunestyret og kommunedelsutvalgene vil være viktig å avklare i forbindelse med forhandlingene knyttet til endringen i kommunestrukturen. Ut over dette vil flere av kommunens kjernetjenester kunne desentraliseres og den aktive utøvelsen av tjenestene gjøres lokalt i kommunedelene. Kommunedelsutvalgene vil kunne tildeles beslutningsmyndighet og budsjettansvar ovenfor viktige tjenester i sitt lokalsamfunn, slik det for eksempel er gjort for bydelene i Oslo. Der er hver bydel delegert ansvar for kommunale tjenester innenfor følgende hovedområder:

- Barn, unge og familie
- Bolig og sosial
- Helse og omsorg
- Natur, kultur og fritid

Med denne delegeringen følger også budsjettfullmakt for hvert område. Bystyret i Oslo vedtar årlige rammebevilgninger til bydelene, men det er opp til hvert bydelsutvalg selv å allokere budsjett for sin bydel innenfor disse rammebevilgningene. I hvilken grad kommunedelsutvalgene skal ha disposisjonsrett over tidligere opparbeidede fond mener vi også vil være et vesentlig punkt å avklare i forbindelse med forhandlingene. Det samme kan gjelde disponering av løpende inntekter som for eksempel konsesjonsavgiften. Innenfor dagens lovverk står kommunene forholdsvis fritt til å

delegere myndighet til politiske utvalg eller til kommunens rådmann. I Oslo har hver bydel også en faglig og administrativ leder for bydelens tjenesteområder i bydelsdirektøren. Bydelsdirektøren fungerer i stor grad i tilsvarende rolle som administrasjonssjefen i en vanlig kommune og kan videredelegeres avgjørelsesmyndighet fra bydelsutvalget, som igjen har fått delegert avgjørelsesmyndighet fra bystyret.

Et annet område hvor det kan være særlig nyttig å involvere kommunedelsutvalgene er i kommunale plan- og arealsaker. Loven åpner for at saker som i dag ofte er delegert til egne planutvalg, i prinsippet kan delegeres til kommunedelsutvalg. Om det ikke delegeres avgjørelsesmyndighet burde kommunedelsutvalgene i alle tilfeller involveres som høringsinstans i saker innenfor dets geografiske ansvarsområde. Man vil da sikre at plansaker og arealkonflikter behandles av delutvalg med god kjennskap til lokale forhold, og det vil gi lokalsamfunnet direkte påvirkningsmulighet i saker som angår dem.

Figur 1: Eksempel på mulig kommunedelsutvalgsstruktur i Stor-Salten. Kilde: BDO

6.4.3. Saltensamlet

I en ny storkommune i Salten vil det være naturlig å tenke seg en modell med kommunedelsutvalg som tar utgangspunkt i de opprinnelige kommunegrensene. Dette fordi det allerede er etablert fungerende partipolitiske organisasjonen innenfor dagens kommunestruktur. Hvorvidt dette også skal gjelde for Bodø har vi ikke tatt konkret stilling til. Grunnet befolkningsstørrelsen kan det være naturlig at Bodø deles inn i flere kommunedeler. Andre faktorer som spiller på en slik inndeling vil blant annet være reiseavstander, infrastruktur, og dagens tjenestetilbud. I en slik modell vil hvert kommunedelsutvalg kunne tildeles beslutnings- og budsjettansvar for tjenesteområder som man blir enige om i forbindelse med forhandlingene om kommunestrukturen. Oppgaver som ofte legges til slike utvalg er barnehager, helsestasjoner, NAV, hjemmetjenester, sykehjem og kultur-, fritids- og aktivitetstilbud, men det er ikke hindringer i loven til også å legge oppgaver innenfor tjenesteområdene som tekniske tjenester, næringsutvikling eller kirke for å nevne noen. Som omtalt over er det opp til den nye kommunen å finne den beste fordelingen av ansvar og myndighet mellom de besluttede organene i kommunen.

Administrasjonen og utøvelsen av de tjenestene som man blir enige om at skal ligge lokalt, vil dermed falle inn under kommunedelsadministrasjonen og kommunedelsdirektøren - som igjen er underlagt kommunedelsutvalget.

Foruten kommunestyret, formannskapet, de øvrige lovpålagte organene og kommunedelsutvalgene, er det BDOs vurdering at det vil

være hensiktsmessig for Saltensamlet å fordele den kommunale virksomheten på flere kommunestyrekomiteer, slik som vist i figur 1.

Disse komiteene vil bidra til å utforme kommunens politikk gjennom å fungere som saksforberedende organ innenfor definerte ansvarsområder. Hvordan slike komiteer struktureres vil avhenge av hvordan den endelige kommunemodellen blir seende ut, men et eksempel kan være å ha fire komiteer fordelt på områdene *samferdsel og miljø, oppvekst og levekår, næring og utvikling, samt finans*.

Uavhengig av om man velger en modell hvor kommunedelsutvalgene er rene høringsorgan, har beslutningsmyndighet eller er en kombinasjon av begge, er det nødvendig med forutsigbare og kompetente administrative ressurser for å sikre et velfungerende kommunedelsutvalg. Allokerte administrative ressurser må stå i stil med delegerte ansvarsområder og avgjørelsesmyndighet for å sikre god saksgang og gjennomføring av vedtak. Velges det en modell hvor myndighet over deler av det kommunale tjenestetilbudet delegeres til kommunedelen vil det innebære at administrasjonen må være tilstrekkelig dimensjonert til både å fungere som saksforberedende organ til politiske organer og til å sikre en god oppfølging av tjenesteutøvelsen. En modell med mindre avgjørelsesmyndighet og færre ansvarsområder vil likeledes fordre en mindre administrasjon. I noen tilfeller kan det også vurderes om det vil være hensiktsmessig å benytte sentrale administrative ressurser, eller ressurser på tvers av kommunedelsutvalg for å sikre effektiv ressursutnyttelse.

6.4.4. Utvalgssammensetning

Når det gjelder kommunedelsutvalgets sammensetning, åpner kommuneloven for at medlemmene enten kan velges direkte av innbyggerne i vedkommende kommunedel eller oppnevnes av kommunestyret. I en modell der medlemmene velges direkte kan det oppstå situasjoner der det er stor politisk avstand

mellom posisjonen i bystyret og kommunedelsutvalget. Dette er mindre aktuelt i en modell der medlemmene utpekes av bystyret, og der den samlede fordelingen av medlemmer i kommunedelsutvalgene skal representere sammensetningen i bystyret.

6.5. Økonomi

6.5.1. Inntektsmodell og konkrete tilskudd

I forbindelse med kommuneøkonomiproposisjonen for 2015 ble det vedtatt noen økonomiske virkemidler som er knyttet til reformen.

a) Dekning av engangskostnader

I forbindelse med gjennomføring av endringer i kommunestrukturen vil det påløpe kostnader. Eksempler på engangskostnader er utgifter til felles folkevalgt nemnd, prosjektorga-

nisasjon, involvering av innbyggerne, tiltak for felles kultur, harmonisering av IKT og andre systemer mm. Hvor mye den nye sammenslåtte kommunen vil få til å dekke disse utgiftene er regulert ut fra hvor mange kommuner som inngår i sammenslåingen, og hvor stor den nye kommunen er målt i antall innbyggere.

Antall kommuner og innbyggere	0- 19 999	20 - 49 999	50000 - 99 999	Over 100 000
2 kommuner	20 mill.kr.	25 mill.kr.	30 mill.kr.	35 mill.kr.
3 kommuner	30 mill.kr.	35 mill.kr.	40 mill.kr.	45 mill.kr.
4 kommuner	40 mill.kr.	45 mill.kr.	50 mill.kr.	55 mill.kr.
5 kommuner	50 mill.kr.	55 mill.kr.	60 mill.kr.	65 mill.kr.

Tabell 3: Tabellen viser hvor mye man vil motta til dekning av engangskostnader. Kilde: Kommunal- og moderniseringsdepartementet

b) Reformstøtte

Reformstøtte er et engangsbeløp som den nye kommunen får til fri benyttelse på sammenslåingstidspunktet, og er basert på antall innbyggere i den sammenslåtte kommunen.

Antall innbyggere etter sammenslåingen	Reformstøtte
0 - 14 999	5 mill.kr.
15 000 - 29 999	20 mill.kr.
30 000 - 49 999	25 mill.kr.
Over 50 000	30 mill.kr.

Tabell 4: Tabellen viser omfanget på reformstøtten. Kilde: Kommunal- og moderniseringsdepartementet

c) Inndelingstilskudd

Ordningen med inndelingstilskudd, som ble etablert i 2002, er beskrevet i kommuneøkonomiproposisjonen. Den skal sikre en kompensasjon til sammenslåtte kommuner for bortfall av inntekter som blant annet småkommunetil-

skudd, basistilskudd og ulike distriktstilskudd. Slik ordningen står beskrevet, og slik den har blitt utdypet i ulike sammenhenger, skal kommunene motta inndelingstilskuddet i 15 år, før det gradvis trappes ned over 5 år.

d) Gjennomgang av inntektssystemet for kommunesektoren

Regjeringen har varslet en gjennomgang av inntektssystemet, som skal legges frem som en del av kommuneøkonomiproposisjonen for 2017. Denne skal blant annet ta utgangspunkt i oppgavene som er vedtatt å overføre til kommunene. Videre har det kommet signaler

fra regjeringen om at dagens ordning med å kompensere de små kommunene for smådriftsulempene ikke ønskes videreført. I dagens inntektssystem skjer denne kompensasjonen av småkommunene særskilt gjennom bruken og vektingen av det såkalte basiskrite-

riet. Borgeutvalget beskriver kriteriets funksjon slik: «Gjennom basiskriteriet i utgiftsutjevningen får de minste kommunene full

kompensasjon for smådriftsulempene» (NOU 2005, s 292).

6.5.2. Kraft

Ordningen med konsesjonskraft medfører at eier av kraftverket skal avgi inntil 10 % av kraftgrunnlaget som konsesjonskraft til kommunene og fylkeskommunen der kraftanlegget ligger til selvkost. Denne ordningen er begrenset oppad til forbruket til alminnelig elektrisitetsforsyning innenfor kommunenes grenser.

- Ved beregning av den alminnelige elforsyning har NVE beskrevet hva som skal regnes med:
- husholdninger
- jordbruk
- anleggsvirksomhet
- tjenesteytende næringer
- transport
- bergverk
- industri (ikke kraftintensiv industri og treforedling).
- Elkraft til togdrift (transport) skal inngå i alminnelig forbruk.
- Forbruket av elkraft i kraftstasjoner, kraftselskapenes administrasjonsbygninger mv. Mens kraft som går til kraftverkets drift;

pumping, magnetisering, drift av hydrauliske anlegg mv. ikke skal medregnes i behovet til alminnelig elforsyning.

Dersom dette er lavere enn de 10 % som kommunene har mulighet til å hente ut i konsesjonskraft tilfaller differansen fylkeskommunen. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har anbefalt at kommuner, som er i en prosess med tanke på å endre kommunestrukturen og der dette får konsekvenser uttak av konsesjonskraft, informerer fylkeskommunen på et tidligst mulig tidspunkt.

I forbindelse med vurderingene som skal gjøres knyttet til utredning av kommunestruktur kan det forekomme at kraftkommuner med begrenset antall innbyggere slår seg sammen med kommuner med et større innbyggertall med lite eller ingen konsesjonskraft. I slike tilfeller vil den nye kommunens behov for allmenn elforsyning øke. En større del av konsesjonskraften vil dermed gå til den nye kommunen, mens fylkets mengde blir tilsvarende redusert.

Kommune	Konsesjonskraftmengde i kommunene	Beregnet alminnelig forbruk i kommunen	Overskytende konsesjonskraft
Bodø	10,11	803,10	-792,99
Gildeskål	38,59	42,33	-3,74
Meløy	172,40	150,00	22,40
Beiarn	37,32	18,80	18,52
Fauske	81,69	179,00	-97,31
Saltdal	19,27	79,00	-59,73
Sørfold	106,55	60,85	45,70
Steigen	0,00	43,00	-43,00
Hábmer Hamarøy	40,01	5,20	34,81
Sum	505,94	1381,28	-875,34

Tabell 5: Oversikt over konsesjonskraftmengde i kommunene. Alle tall i GWh.

Tabellen over viser størrelsen på konsesjonskraftmengden i kommunene, det beregnede alminnelige forbruket og om kommunene eventuelt har overskytende konsesjonskraft-

mengde². I beregningen har vi forutsatt at

kommunen i dag henter ut det de kan av konsesjonskraft.

Beiarn kommune har inngått avtale med Nordland Fylkeskommune om å dele nettogevinsten av den delen av konsesjonskrafta kommunen ikke kan ta ut og som da tilfaller fylkeskommunen.

Steigen kommune har varslet NORD-Salten Kraft om at de ønsker å benytte seg av konsesjonskraften fra Forsanvatn Kraftverk. Etter som NVE ikke har fattet endelig fordelingsvedtak om kraftmengde er ikke denne delen tatt med i beregningene.

Effekter for de ulike alternativene for ny kommunestruktur.

Salten samlet

Ved en sammenslåing av alle kommunene til en Salten kommune vil man få mulighet til å hente ut en større mengde konsesjonskraft.

For å synliggjøre hvilke verdier som kan hentes ut har BDO gjort en beregning av omfanget. I tabellen over vises det at Meløy, Beiarn, Sørfold og Hammarøy har mer konsesjonskraft enn det de klarer å hente ut på grunn av det alminnelige forbruket. Totalt utgjør dette 121,4 GWh. Korrigerer vi dette tallet for avtalen som Beiarn har inngått med Nordland fylkeskommune om å dele overskuddet vil omfanget av konsesjonskraft som kan selges reduseres til 112,2 GWh.

De siste årene har det vært en stor variasjon i prisen på kraft. Fra rundt fem øre per KWh og opp til rundt 30 øre. I dagens marked vil det være naturlig å regne med en kraftpris på mellom 20 - 25 øre per KWh frem mot 2020.

---

² Tallene knyttet til konsesjonskraftmengde er hentet inn fra NVE. Tallene for alminnelig forbruk er hentet fra Energiutredninger fra Nordlandsnett og SKS Nett AS. Tallene for alminnelig forbruk er for Saltdal og Steigen fra 2008, Bodø og Gildeskål fra 2009, mens for Meløy, Beiarn, Sørfold og Hamarøy er tallene hentet inn i forbindelse med utarbeidelse av rapporten.

Vi har valgt å synliggjøre effektene for begge disse prisene.

Ved en sammenslåing av kommunene som medfører at man kan hente ut den konsesjonskraften som kommunene har krav på vil dette medføre en økning i konsesjonskraftsinntektene som er beregnet til:

Nye kommuner	Overskytende konsesjonskraft	20 øre	25 øre
Salten samlet	112,2 GWh	22,4 mill	28,0 mill

Tabell 6: Beregnet effekt på inntekter fra konsesjonskraft for nye kommuner, beregnet av BDO

6.5.3. Demografi og økonomi

I utredningsnotat A gjennomgikk vi befolkningsframskrivninger fram mot 2040 for Salten-kommunene samlet sett. Prognosene viste at det vil skje en markant økning i antall eldre i Salten. Ut fra statistikken ser det ut til at denne utviklingen vil skje som en tre-trinns utvikling.

Samlet sett vil økningen i antall innbyggere over 67 år gi kommunene i Salten utfordringer med tanke på å dekke opp for det økte behovet for kommunale tjenester som vil komme, og mest sannsynlig må det foretas store investeringer i ulik boligmasse (tilrettelagte leiligheter, omsorgsboliger og sykehjem) i årene som kommer. Slike investeringer knyttet til hjemmetjenester og institusjonstjenester vil måtte skje i alle deler av kommunen og en ny storkommune vil derfor ikke kunne forvente å redusere utgiftene til disse tjenesteområdene som følge av etableringen av en ny storkommune.

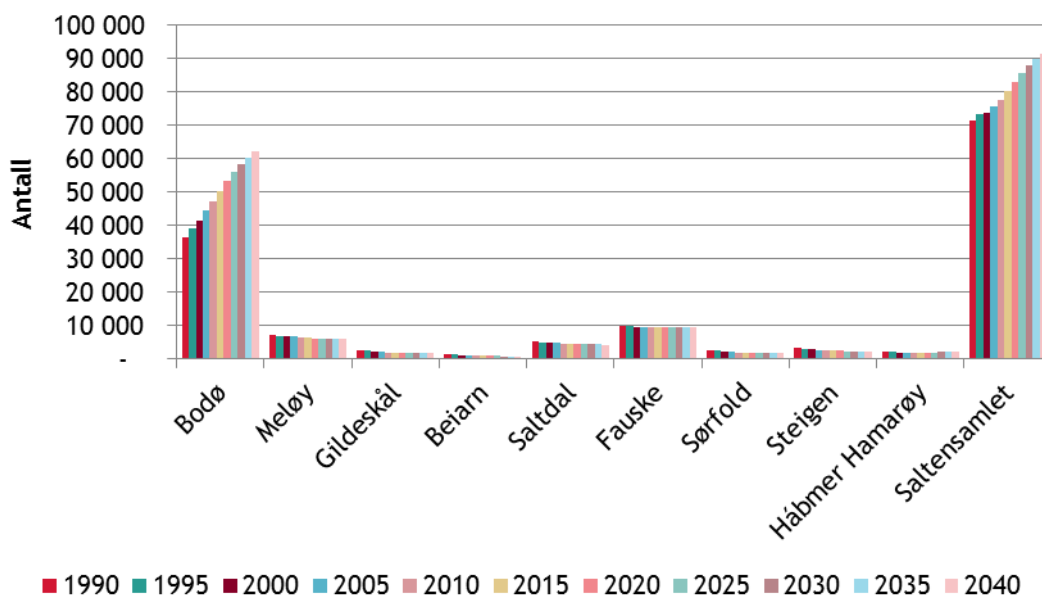
Det som derimot en ny storkommune vil kunne ha mulighet til er å videreutvikle tjeneste-

ne gjennom å etablere større og mer bærekraftige fagmiljøer. I utredningsnotat B reddegjorde vi for blant annet omsorgstrappen og mulighet til å fokusere på ett bredt spekter av tjenester som følge av at man er en større kommune. Mindre kommuner som per dags dato ikke har mulighet til å arbeide med forebyggende tiltak vil kunne dra stor fordel av å bli en del av en større kommune.

Vi vurderer det derfor dit hen at en ny storkommune i Salten er bedre rustet til å håndtere den forventede befolkningsutviklingen i antall eldre.

Figuren under viser befolkningsutviklingen fra 1990 til 2015 samt forventet utvikling fra 2015 frem til 2040 for den enkelte kommune, og for alle kommunene samlet. Som det fremgår av tabellen forventes det en svak økning i befolkningen for alternativet Saltensamlet. Befolkningsveksten i regionen som helhet skyldes hovedsakelig veksten i Bodø kommune. I øvrige kommuner forventes en svak nedgang.

Figur 2: Oversikt over faktisk befolkningsutvikling fra 1990 til 2015, og forventet befolkningsutvikling frem til 2040 for enkeltkommunene og for hele Saltenregion samlet. Kilde: SSB

Alderssammensetning er viktig når man skal vurdere en kommunes fremtidige økonomiske utsikter da dette sier noe om forventede inntekter, utgifter og behov for fremtidige inves-

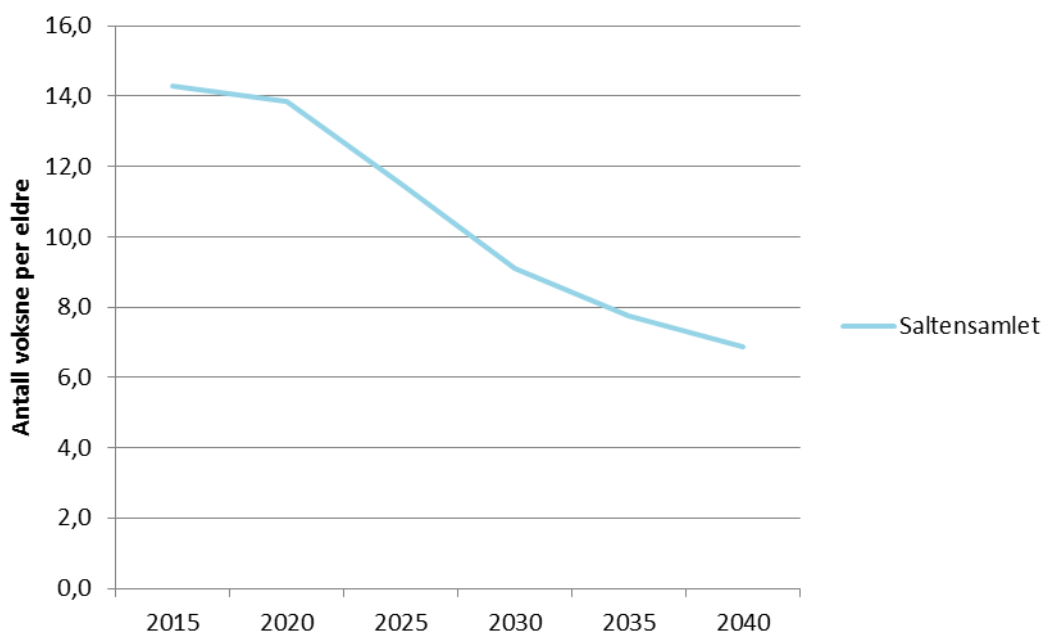
teringer. En samlet Saltenkommune vil ha en eldre befolkning (67 år og oppover) som tilsvarer 14,8 %. Dette er i tråd med gjennomsnittet i landet for øvrig som ligger på 14 %.

Kommune	0-5 år	6-12 år	13-15 år	16-19 år	20-44 år	45-66 år	67-79 år	80-89 år	90 +
Beiarn	4,4 %	6,1 %	3,4 %	4,1 %	22,4 %	34,6 %	16,9 %	7,2 %	0,9 %
Bodø	7,4 %	8,5 %	3,6 %	5,3 %	35,1 %	27,8 %	8,9 %	2,9 %	0,6 %
Fauske	5,7 %	8,1 %	4,0 %	5,4 %	28,6 %	30,7 %	12,6 %	4,0 %	0,9 %
Gildeskål	5,4 %	6,9 %	4,1 %	4,6 %	27,5 %	30,0 %	14,1 %	5,6 %	1,9 %
Hamarøy	6,4 %	6,5 %	2,6 %	5,5 %	27,6 %	30,8 %	14,1 %	5,0 %	1,5 %
Meløy	6,6 %	7,8 %	4,1 %	6,2 %	28,3 %	29,6 %	11,4 %	4,7 %	1,4 %
Saltdal	5,9 %	7,4 %	2,9 %	4,9 %	28,5 %	32,3 %	13,0 %	4,0 %	1,0 %
Steigen	4,6 %	7,5 %	3,4 %	5,4 %	26,2 %	31,8 %	14,7 %	4,8 %	1,6 %
Sørfold	4,6 %	8,4 %	3,6 %	5,0 %	25,9 %	30,9 %	15,7 %	4,5 %	1,3 %
Saltensamlet	6,8 %	8,2 %	3,6 %	5,3 %	32,3 %	29,0 %	10,5 %	3,5 %	0,8 %

Tabell 7: Prosentandel av befolkning inndelt i de ulike befolkningsgruppene for 2015. Kilde: SSB

Tabellen over viser alderssammensetningen av befolkning som prosentandel for den enkelte kommune og for alternativet Saltensamlet. Tabellen viser at de fleste kommunene i regionen har en noe eldre befolkning enn landsgjennomsnittet. For alternativet Saltensamlet

vil imidlertid Bodøs relativt unge befolkning og størrelse sammenlignet med øvrige kommuner trekke andelen eldre betraktelig ned. Regionen uten Bodø ville hatt en eldre befolkning på nærmere 19 %.

Figur 3: Forventet utvikling i antall voksne i alderen 20-66 år per eldre over 80 år. Kilde: SSB, beregninger gjennomført av BDO.

I den siste kolonnen i tabell 5 har vi beregnet hvordan andelen voksne i alderen 20-66 år per eldre 67+ forventes å utvikle seg i samme periode. Vi ser her en betydelig nedgang på 39 % for Saltenregionen samlet i antall voksne som antas å være i arbeid sett opp mot antall pensjonister. Dette viser at både den enkelte

kommune og hele regionen samlet har et omstillingsbehov for å tiltrekke og øke sysselsettingen.

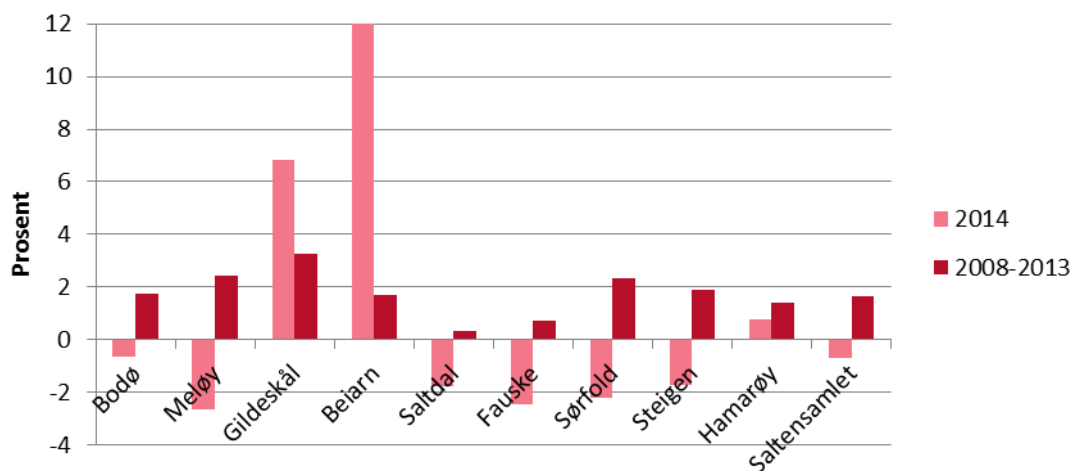
Med unntak av Hamarøy vil alle kommunene i regionen se en negativ utvikling på mellom 20 og 45 %, de fleste over 40 %.

6.5.4. Soliditet

Med hensyn til økonomisk status, vil det være den økonomiske handlingsfriheten som er av størst interesse. Dersom den enkelte kommunes handlingsfrihet er svak/svekket, vil en kommunesammenslåing kunne medføre at kommunene samlet og lokalområdene hver for seg opplever en forbedret handlingsfrihet.

Som vist i delrapport A figur 27, er det kun Bodø som har klart å opprettholde et stabilt netto driftsresultat over tid, mens øvrige kommuner i regionen har relativt store fluktuasjoner fra år til år. Ingen av kommunene

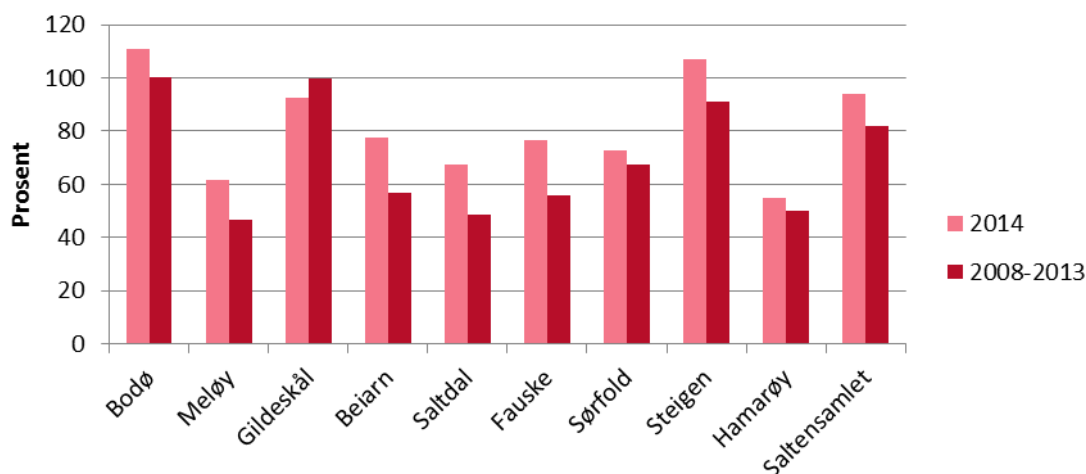
har i perioden 2009 - 2013 hatt et stabilt netto driftsresultat over det anbefalte nivået på 3 %. I en ny Saltenkommune er det imidlertid rimelig å anta at det vil bli lettere å opprettholde stabile resultater. Dette fordi større kommuner er mindre sårbare for økonomiske svingninger, og at evnen til å håndtere uforutsette hendelser vil være bedre. Dette støttes også av undersøkelser gjennomført i Danmark hvor 80 % av danske rådmenn rapporterte å ha fått bedre kontroll og styring på økonomien, som følge av reformen.

Figur 4: Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter. Kilde: KOSTRA.

Som grafen viser er det store forskjeller mellom kommunene. Dette er imidlertid kun et øyeblikksbilde, og tallene for 2008-2013 samlet viser ikke de fluktusjonene som eksisterer innenfor dette tidsrommet. En samlet

Salten kommune ville i 2014 hatt et negativt driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter på 0,68 %, mens det i perioden 2008-2013 samlet ville hatt et resultat på 1,67 %.

Figur 5: Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter, fratrukket pensjonsforpliktelse. Kilde: KOSTRA.

I vurdering av kommunenes, og de ulike alternativenes, soliditet er det hensiktsmessig å se på kommunenes lånegjeld. Dette gjøres ved å se på lånegjeld (uten pensjonsforpliktelser) i forhold til driftsinntektene. Lavere lånegjeld vil i dette tilfelle bety større økonomisk handlingsfrihet for den enkelte kommune til å disponere sine inntekter. Bodø, Gildeskål og Steigen har den høyeste gjelden målt som andel av brutto driftsinntekter. Dette gjelder både for 2014 og samlet for årene 2008-2013. En samlet Salten kommune ville hatt en gjelds-

andel på 94 % i 2014 og 82 % for årene 2008-2013.

	Bodø	Meløy	Gildeskål	Beiarn	Saltdal	Fauske	Sørfold	Steigen	Hamarøy	Salten-samlet
Disposisjonsfond	1 957	6 430	11 712	14 402	1 001	1 164	7 598	1 876	1 826	2 705
Bundne driftsfond	2 047	5 252	5 822	17 899	2 817	5 157	8 969	3 532	9 368	3 405
Ubundne investeringsfond	5 219	6 334	147 866	192 910	0	450	17 156	82	7 623	10 662
Bundne investeringsfond	373	1 291	269	595	1 426	959	638	955	1 580	631
Til sammen	9 596	19 307	165 669	225 805	5 244	7 729	34 361	6 445	20 397	17 403

Tabell 8: Oversikt over fondsavsetninger per innbygger for 2014. Kilde: KOSTRA, beregninger utført av BDO

Som tabellen over viser, er det store forskjeller mellom kommunene når det gjelder hvor mye midler som er avsatt for de ulike fondstypene. Kommunene Gildeskål og Beiarn har betydelig høyere avsetninger per innbygger sammenlignet med øvrige kommuner, og er med på å trekke de totale avsetningene per innbygger opp for en samlet Saltenkommune.

I tillegg til verdiene som er synliggjort gjennom fond, har mange kommuner også store

verdier gjennom eierskap i ulike selskap, eksempelvis innenfor kraftsektoren. Dette er på en måte avsetninger der avkastingen blir synliggjort gjennom utbytte til eierne. For kommunene i Salten kan det, for å skape et bilde av omfanget nevnes at Bodø har balanseførte verdier i aksjer og andeler på 385 millioner, mens Beiarn og Gildeskål har på henholdsvis 19 og 23 millioner kroner.

Økonomiske forpliktelser

I tabellene nedenfor presenteres beregninger av udekkede pensjonsforpliktelser og vedlikeholdsetterslep for den enkelte kommune og for et samlet Salten alternativ. Den første tabellen baserer seg på KOSTRA-tall for 2014.

Tall knyttet til vedlikeholdsetterslep er tilsvarende tabellen som presenteres i Utrekningsnotat A og baserer seg på rapporter fra regionrådet og kommunene.

Kommune	Pensjonsmidler (1000 kroner)	Pensjonsforpliktelse (1000 kroner)	Innbyggere	Udekket forpliktelse per innbygger (kr)
Bodø	3 337 677	3 965 800	50364	-12 472
Meløy	685 418	874 923	6441	-29 422
Gildeskål	279 955	351 250	2022	-35 260
Beiarn	163 238	205 224	1085	-38 697
Saltdal	666 754	839 930	4667	-37 106
Fauske	828 407	1 043 339	9569	-22 461
Sørfold	283 164	354 578	1983	-36 013
Steigen	307 752	384 516	2563	-29 951
Hamarøy	253 525	298 545	1825	-24 668
Saltensamlet	6 805 890	8 318 105	80519	-18 781

Tabell 9: Udekkede pensjonsforpliktelser for 2014. Kilde: KOSTRA, beregninger utført av BDO

Som det fremgår av tabellen over er det stor variasjon i udekkede pensjonsforpliktelser mellom kommunene. Alternativet med en samlet Salten kommune vil for samtlige kom-

muner unntatt Bodø medføre en betydelig reduksjon i udekket forpliktelse per innbygger. Samtidig viser tabellen under at samtlige kommuner har et betydelig vedlikeholdsetter-

slep. Også her vil en samlet Salten kommune innebære lavere vedlikeholdsetterslep per innbygger for samtlige kommuner med unntak av Bodø, Hamarøy og Steigen.

Kommune	Innbyggere	Totalt vedlikeholds- etterslep i millioner kroner	Totalt vedlikeholds- etterslep per innbygger
Beiarn	1 085	52 000 000	47 926
Bodø	50 364	543 000 000	10 782
Fauske	9 569	170 000 000	17 766
Gildeskål	2 022	60 000 000	29 674
Hamarøy	1 825	21 000 000	11 507
Meløy	6 441	200 000 000	31 051
Saltdal	4 667	160 000 000	34 283
Steigen*	2 563	40 000 000	15 607
Sørfold	1 983	85 000 000	42 864
Saltensamlet	76 131	1 331 000 000	17 483

Tabell 10: Oversikt over vedlikeholdsetterslep. Kilde: Rapporter fra regionrådet og kommunene. *Tall på vedlikeholdsetterslep fra Steigen kommune er basert på en eldre rapport fra 2008 og det er derfor noe usikkerhet knyttet til tallene.

7. Nordre, Indre og Ytre Salten

7.1. Overordnet Beskrivelse av alternativet

I dette alternativet vil Salten gå fra ni kommuner til tre kommuner. Steigen og Hamarøy vil forme Nordre Salten. Sørfold, Fauske og Saltdal vil forme Indre Salten, og Bodø, Gildeskål, Beiarn og Meløy vil danne Ytre Salten. Disse kommunene vil ha følgende befolkningsgrunnlag:

- Indre Salten: 16219 innbyggere
- Ytre Salten: 59912 innbyggere
- Nordre Salten: 4388 innbyggere (6400 innbyggere om man inkluderer Tysfjord)

For Nord-Salten kommune har Steigen, Hamarøy og Tysfjord kommune gjennomført

selvstendige analyser av en Nord-Salten kommune som også inkluderer Tysfjord. Ettersom vårt mandat utelukkende har omhandlet kommunene som er en del av Salten regionråd har vi ikke det samme grunnlaget til å vurdere Tysfjord i et Nord-Salten alternativ på lik linje med de andre kommunene. Vi vil derimot, på bakgrunn av kommunenes egenrevisning av Nord-Salten kommune som inkluderer Tysfjord, gjøre vurderinger av hvorvidt inkluderingen av Tysfjord vil kunne ha en effekt på vår vurdering av Nord-Salten alternativet i oppsummeringskapitlet i denne sluttrapporten.

7.2. Tjenesteyter

7.2.1. Vurdering av effektene på primærtjenestene

Barnehage

Heller ikke dette alternativet forventes å medføre store endringer i barnehagesektoren, og sannsynligvis vil barnehagene forbli lokalisert der de er per dags dato. Indre og Ytre Salten vil sannsynligvis ha utfordringer knyttet til en spredt barnehagestruktur mens Nordre vil ha en mer geografisk samlet tilbud. Vi antar at dette vil være tilfellet så lenge det er befolkningsgrunnlag for videre drift av barnehagetjenester i alle dagens kommuner. Den enkelte kommunen i både Indre og Ytre Salten vil i dette tilfellet få et vesentlig større fagmiljø innenfor barnehagesektoren. Småkommunene Beiarn, Gildeskål og Meløy vil eksempelvis kunne supplere og dra nytte av det fagmiljøet som allerede eksisterer i Bodø innenfor spesialundervisning.

Smådriftsulempene som eksisterer i dag vil vedvare også i dette alternativet. Fordi en så stor andel av barna i Bodø har plass i private barnehager vil en relativt stor andel av barna i den nye kommunen Ytre Salten ha plasser i private barnehager. Det samme vil gjelde i mer moderat grad for Indre Salten da både Fauske og Saltdal har innslag av private barnehager. At disse nye kommunene allerede har erfaring med tilrettelegging av private barnehager kan også, dersom dette skulle være ønskelig, gjøre det lettere å etablere private barnehager i de nye kommunene. Videre vil det være mulig for de to nye kommunene å standardisere oppholdsbetalingen, slik at man utnytter kommunens inntektsmuligheter under forutsetning av at det er politisk tilslutning til dette.

Grunnskole

Den nye kommunestrukturen foreslått i dette alternativet vil ikke medføre store endringer for regionens grunnskolesektor, og skolene vil sannsynligvis forbli lokalisert der de er per dags dato. Dette innebærer at smådriftsulempene som eksisterer i dag vil vedvare også i

dette alternativet. Også her vil alternativene Indre og Ytre Salten gi muligheten til å utvide de ulike fagmiljøene, og kommunene vil bedre kunne utnytte den spesialkompetansen som eksisterer i de øvrige kommunene. De minste kommunene vil også bli mindre sårbar-

re, både kompetansemessig og kostnadsmes-

Pleie- og omsorg

I all hovedsak vil tjenester innenfor dette området fortsette å leveres lokalt uavhengig av den nye kommunestrukturen. Dette innebærer at man ikke nødvendigvis kan dra fordel av stordriftsfordeler vedrørende den daglige utførelsen av hjemmetjenester og institusjonstjenester. Det kan allikevel forventes noen effektiviseringsgevinster i eksempelvis hjemmetjenesten da nye kommunegrenser gir mulighet for bedre logistikk i gjennomføringen av hjemmetjenestene på tvers av nåvæ-

Barneverntjenesten

Kommunene i Salten har i dag lite samarbeid på området barnevernstjenester. Dette gjør at det ved sammenslåing er større muligheter for å tilby bedre og mer effektive tjenester. Indre og Ytre Salten vil kunne forventes å være bedre rustet til å håndtere disse komplekse oppgavene, og ansatte i de minste

Samiske perspektiv

Dersom kommunestrukturen i Salten endres, og den nye Nord-Salten kommunen inkluderer nåværende områder av Tysfjord kommune (som i dag er en del av forvaltningsområdet), vil dette kunne medføre at den nye kommunen bli en del av det samiske forvaltningsområdet. Om den nye kommunen vil bli innlemmet i forvaltningsområdet vil alle innbyggere i den nye kommunen ha rett på å bruke samisk i sin kontakt med offentlige organ. Det vil i tillegg stille krav til at den nye kommunen skal tilrettelegge for at ansatte kan ta permisjon med lønn for å skaffe seg kunnskap i samisk, for på den måten å sikre at kommunen kan yte tilstrekkelige tjenester på samisk. Den nye kommunen vil på tjenestesiden bli lovpålagt å tilby samiske barn et tilbud i barnehagene og grunnskolene et tilbud som byg-

sig, ovenfor ekstra ressurskrevende elever.

rende kommunegrenser. Spesielt Indre og Ytre Salten vil kunne være bedre rustet til å håndtere eldrebølgen og den forventede økningen i tjenestebehovet på dette området.

Økningen i antall eldre i kommunene vil skape et press på kommunene for å effektivisere nåværende tjenester. Vi vurderer at alternativene Indre og Ytre Salten vil kunne gi synergieffekter i form av større fagmiljøer og muligheter for å frigjøre administrative kostnader til operativ tjenesteproduksjon.

kommunene vil kunne få et betraktelig større hjelpeapparat å støtte seg til. For Nordre Salten er det slik at Hamarøy i dag deltar i et interkommunalt samarbeid med Tysfjord, og dersom de skal slå seg sammen med Steigen må det vurderes om dette samarbeidet skal fortsette eller ikke.

ger på det samiske språk og kultur. Barn har i tillegg rett på å bli betjent på samisk i barnevernsinstitusjoner. Innenfor pleie- og omsorgstjenestene vil samiske pasienter ha rett til et tilbud som tar utgangspunkt i samisk språk og kultur.

Oppsummert vil inkluderingen av deler av Tysfjord ha stor innvirkning på kommunenes forpliktelser overfor den samiske befolkningen.

7.2.2. Myndighetsutøvelse

Alternativene Nordre, Indre og Ytre Salten kan antas å få betydelig bedre kapasitet og kompetanse rettet mot myndighetsutøvelse innenfor spesifikke fagområder sammenlignet med den nåværende kommunestrukturen. Innenfor eksempelvis barnevern-/sosialtjenesten vil Nordre Salten ha ca. 39,2 årsverk og Indre Salten vil til sammen ha ca. 67,9 årsverk. Ytre Salten vil til sammen ha ca. 141 årsverk innenfor barnevernstjenesten. Innenfor tekniske tjenester vil Nordre Salten ha ca. 7 årsverk, Indre Salten 27 årsverk mens Ytre Salten, basert på dagens tall, vil få ca. 134 årsverk.

Utfordringer knyttet til relasjoner mellom ansatte og innbyggere vil bli vesentlig redusert også med dette alternativet, da det vil bli bedre muligheter for den enkelte saksbe-

handler til å delegere saker der det er habilitetsproblematikk. Det er også rimelig å anta at utfordringer knyttet til rekruttering vil bli redusert for alternativene Indre og Ytre Salten.

I likhet med alternativet Salten samlet vil det også her kunne oppstå stordriftsulemper knyttet til samordning av tjenester og geografiske avstander. Vi vurderer det imidlertid til at dette vil være et mindre problem i dette alternativet sammenlignet med Salten samlet, da dette alternativet blant annet omfatter mindre geografiske avstander og fordi det allerede eksisterer mange interkommunale samarbeid som allerede følger den kommunestrukturen som er skissert i dette alternativet.

7.2.3. Administrasjonen

Også dette alternativet gir relativt store muligheter for effektivisering og realisering av stordriftsfordeler innenfor administrasjonstjenester. Både Nordre, Indre og Ytre Salten vil, ved en sammenslåing, ha muligheten til å redusere de samlede utgiftene knyttet til dette området.

Uavhengig av om man velger å sentralisere deler av administrasjonstjenestene vil man

uansett kunne dra nytte av en bredere og større kompetanse innad i organisasjonen. Det er også rimelig å anta at alternativene Indre og Ytre Salten vil ha mindre problemer knyttet til rekruttering, sammenlignet med enkeltkommunenes nåværende situasjon. Det kan også forventes noe reduserte kostnader til IKT-systemer på sikt.

7.2.4. IKS

Sammenslåinger reduserer behovet for interkommunale samarbeid. Spørsmålet i dette tilfellet vil være om enkelte av alternativene er store nok til at de gjør de eksisterende IKS nødvendige eller ikke, kanskje vil det også være andre praktiske årsaker utover størrelse som gjør at IKS bør fortsette også med ny kommunestruktur. De ulike alternativene vil også ha påvirkninger på eksisterende samarbeid utenfor de kommunene som inngår i alternativet. Enkelte av de små kommunene som inngår i alternativet Ytre Salten kan eksempelvis ha mindre nytte av IKS da tjenestene nå kan tilbys internt i kommunen. Det må

også tas en diskusjon rundt hvorvidt regionale IKS skal opphøre eller om det er ønskelig å fortsette disse dersom Salten blir inndelt i kun tre kommuner. Det kan også tenkes at enkelte av de nåværende IKS blir omgjort til kommunal tjeneste i Ytre Salten, men at mindre omkringliggende kommuner kjøper disse tjenestene fremfor å kalle dette et IKS. Under lister vi først opp eksisterende IKS som faller innenfor de foreslåtte alternativene, deretter lister vi opp IKS som vil gå på tvers av de nye kommunegrensene og derfor må vurderes om de skal fortsette eller opphøre.

Eksisterende IKS som faller innenfor foreslått kommunestruktur:**Administrasjon**

- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Saltdal
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Sørfold

Barnehage og Grunnskole

- Felles skoleskyss indre Salten som inkluderer Sørfold, Fauske og Saltdal
- Grunnskolesamarbeid Sørfold-Fauske

Pleie- og omsorgstjenester

- Legevaktsamarbeid Bodø-Beiarn
- Fauske/Sørfold Legevakt
- Jordmortjeneste Fauske-Sørfold

Regionale IKS, og IKS som faller utenfor foreslått kommunestruktur:**Administrasjon**

- Interkommunale kommunerevisjon i Salten
- Felles kontrollutvalgssekretariat i Salten
- Felles samarbeid om innkjøp av tjenester i Salten
- Felles kemner Bodø, Beiarn og Bø
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Gildeskål
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Beiarn
- Nord-Salten Skatteoppkreverkontor for Ballangen, Tysfjord, Steigen og Hamarøy kommuner

Barnehage og grunnskole

- RKK Indre Salten som består av Meløy, Gildeskål, Saltdal, Fauske, Sørfold og Steigen

- PPT Indre Salten som inkluderer Beiarn, Saltdal, Fauske, Sørfold og Steigen
- 4k-samarbeid om muntlig eksamen i indre Salten som inkluderer Steigen, Sørfold, Fauske, Saltdal og Beiarn.
- Grunnskoletjenester Rødøy-Meløy
- PPT Bodø, Verøy og Røst

Pleie- og omsorgstjenester

- Helse- og miljøtilsyn Salten IKS
- Krisesenteret i Salten (som eies av Bodø og inkluderer Røst og Verøy i tillegg til Salten kommunene)
- Overgrepsmottak Bodø som dekker Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Meløy, Røst, Saltdal, Sørfold og Værøy

Barnevern og Sosialtjenester

- Beiarn og Saltdal interkommunale samarbeid om barnevernstjenester
- NAV hjelpemiddelsentralen som inkluderer alle Saltenkommunene
- Samarbeid mellom barnevernledere Salten som inkluderer alle Saltenkommunene

Øvrige samarbeidsområder

- Salten Brann IKS
- Geodatasamarbeid Salten
- Salten Kartdata AS
- Regionalt næringsfond Salten
- IRIS Salten IKS som inkluderer avfallshåndtering, interkommunal utvikling og strategisk eierskap
- Salten Friluftsråd

7.3. Samfunnsutvikling

7.3.1. En naturlig BA/BAS region?

Innad i Salten finnes det i all hovedsak en naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner om vi tar utgangspunkt i NIBR sin definisjon. Denne regionen inkluderer Bodø og Gildeskål samt Saltdal, Fauske og Sørfold. Med andre ord er det kun Indre Salten som har en relativt stor intern pendling mellom de nåværende kommunene Sørfold, Fauske og Saltdal. For de resterende to nye kommunene innenfor dette alternativet så er det derimot utfordringer

knyttet til å skape en integrert bo- og arbeidsmarkedsregion.

For Ytre Salten så har NIBR og NORUT definert Bodø og Gildeskål som relativt sett godt integrerte kommuner med tanke på bo- og arbeidsmarkedsfaktorer. For dette alternativet så vil de nærværende kommunene Meløy og Beiarn derimot være en naturlig integrert del med Bodø og Gildeskål. For det siste alternativet Nordre Salten så har NIBR eller NORUT heller ikke der definert dette området som er

naturlig bo- og arbeidsmarkedsregion. Til det er kommunene for små og har en for liten andel pendling mellom de nåværende kommunene Steigen og Hamarøy.

De nye kommunene Ytre og Nordre Salten vil derfor måtte søke å utvikle et mer integrert arbeidsmarked. Dette vil naturlig være avhengig av en utvikling i infrastruktur med

særlig henblikk på utviklingen i transportinfrastruktur. Per dags dato er avstandene mellom eksempelvis Meløy og Bodø for stor til at det er naturlig at det foregår pendling mellom disse kommunene. Enda viktigere er utviklingen i transportinfrastrukturen fra Bodø til Beiarn og Meløy slik at Ytre Salten bedre kan utnytte potensialet som ligger i regionen.

7.3.2. En bærekraftig kommune?

I utredningsnotat A tok vi utgangspunkt i særlig tre forhold når vi så på dagens status vedrørende næringsutvikling blant kommunene. Disse forholdene var:

- Bransjespesialisering
- Offentlig sektor
- Pendling

Alle tre kommunene er svært avhengig av offentlig sektor, noe som utgjør rundt 40 % av alle sysselsatte i regionen. Unntaksvis er det derimot noen forskjeller mellom de tre kommunene innenfor dette alternativet som er verdt å påpeke. Nordre Salten har en relativt stor andel sysselsatte innenfor primærnær-

ingene. Dette gjelder spesielt innenfor fiskeri og oppdrettsnæringene. Indre Salten har på den andre siden en relativt stor andel ansatte innenfor industri.

Samlet sett har alle kommunene en mer bærekraftig sammensatt næringsliv sammenlignet med null-alternativet. De tre kommunene vil således være mindre sårbare for eksterne svingninger i enkelte markeder, med unntak av primærnæringene for Nordre Salten.

Sammenlignet med store byer som Trondheim og Bergen så er alle disse tre kommunene derimot mer avhengig av offentlig sektor.

Sysselsatte personer etter arbeidssted	Ytre	Indre	Nordre
01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	2 %	3 %	17 %
05-09 Bergverksdrift og utvinning	0 %	1 %	0 %
10-33 Industri	5 %	10 %	4 %
35-39 Elektrisitet, vann og renovasjon	1 %	3 %	3 %
41-43 Bygge- og anleggsvirksomhet	9 %	9 %	7 %
45-47 Varehandel, reparasjon av motorvogner	12 %	11 %	11 %
49-53 Transport og lagring	8 %	5 %	7 %
55-56 Overnattings- og serveringsvirksomhet	4 %	3 %	2 %
58-63 Informasjon og kommunikasjon	2 %	1 %	0 %
64-66 Finansiering og forsikring	2 %	0 %	0 %
68-75 Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	4 %	3 %	3 %
77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	4 %	2 %	3 %
84 Off.adm., forsvar, sosialforsikring	11 %	8 %	8 %
85 Undervisning	9 %	10 %	10 %
86-88 Helse- og sosialtjenester	24 %	26 %	21 %
90-99 Personlig tjenesteyting	4 %	3 %	3 %
00 Uoppgitt	0 %	0 %	1 %
Totalt	100 %	100 %	100 %

Tabell 11: Oversikt over andel sysselsatte personer etter arbeidssted og næring i 2013. Kilde: SSB

Om vi deretter ser på andelen som pendler inn og ut av en ny storkommune så ser vi her

at det er relativt store forskjeller mellom de tre kommunene. Ytre Salten har en relativt

en mindre andel utpendlere sammenlignet med Indre- og Nordre Salten. Dette skyldes i all hovedsak at flere av de sysselsatte i Indre og Nordre Salten pendler til blant annet Bodø. I utredningsnotat A redegjorde vi for særbarheten til de små kommunene i Salten. For dette alternativet vil fortsatt Nordre Salten være en relativt sett liten kommune. Små

kommuner med en liten andel utpendlere vil således også være mer sårbare over tid. Dette er ikke gjeldende for Nordre Salten som har en relativt stor andel utpendlere. Sysselsatte som er bosatt i Nordre Salten og pendler til andre kommuner reiser i all hovedsak til Bodø. Er relativt stor antall arbeider også på norsk sokkel innenfor olje- og gassnæringene.

	Ytre Salten		Indre Salten		Nordre Salten	
	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel
Sysselsatte	31574	-	7956	-	2064	-
Utpendlere	2491	8 %	1513	19 %	341	17 %
Innpendlere	2963	9 %	449	6 %	200	10 %

Tabell 12: Oversikt over inn- og utpendling, Kilde SSB for 2014

7.3.3. Transportinfrastruktur og avstander

For dette alternativet vil avstandene innenfor to av de tre kommunene relativt sett være mindre, sammenlignet med en samlet Salten kommunene. Herunder finner vi Nordre og Ytre Salten som er kommuner hvor avstandene mellom tettstedene betraktelig mindre enn i Stor-Salten alternativet. Avstanden for Nordre Salten er rundt 100 km mellom Leinesfjord og Oppeid. For Indre Salten så er avstandene betraktelig mindre. Fra Rognan til Straumen er avstanden mindre enn 50 km. For det siste alternativet i denne modellen, Ytre Salten, er avstandene relativt store mellom Ørnes og eksempelvis Bodø. Reiseavstanden mellom disse byene er i utredningsnotat C vurdert til å være rundt to timer.

Til tross for at bredbåndsinfrastrukturen har bedre seg betraktelig de siste 10 årene er det fortsatt store infrastrukturutfordringer som gjør at disse tre nye kommunene ikke vil kunne definere seg som tre naturlige utviklingsområder med unntak av Indre Salten. De resterende to kommunene Ytre- og Nordre Salten må således måtte gjennomføre store investeringer i samferdsel, og ettersom det er fylkeskommunen som i all hovedsak styrer dette så vil ikke etableringen av ny storkommune automatisk kunne gjennomføre nødvendig investeringer. En ny storkommune i Salten vil derimot kunne få en sterkere innflytelse inn i fylkeskommunen og vil således kunne bidra til en sterkere prioritering av denne regionen.

7.3.4. Lokal strategisk næringsutvikling

For dette alternativet vil de tre kommunene ha svært ulikt utgangspunkt for å arbeide strategisk med lokal næringsutvikling. For Ytre Salten vil Bodø sine ressurser sammen med de andre mindre kommunene kunne være tilstrekkelig til å jobbe videre tiltak knyttet til utvikling av det lokale næringslivet. Synergieffektene som Gildeskål, Beiarn og Meløy får ved å gå sammen med Bodø vil kunne påvirke arbeid med lokal utvikling av næringsrettet arbeid i disse kommunene.

For Indre Salten så har både Saltdal og Fauske i 2014 utgifter knyttet til å tilrettelegge for næringsaktivitet. Sammenlagt vil disse kommunene kunne bedre samordne arbeidet med næringsrettet arbeid og ettersom disse tre kommunene er en del av et felles bo- og arbeidsmarked så vil det trolig kunne bidra til en mer helhetlig og sammenhengene arbeid innenfor dette tjenesteområdet. Indre Salten vil derimot ikke ha de samme ressursene som eksempelvis Ytre Salten, men det er vår vurdering at disse kommunene vil være bedre i

stand til å ivareta det lokale næringslivet i en allerede integrert region på en bedre måte sammenlignet med null-alternativet.

For den siste kommunen Nordre Salten så vil denne kommunen fortsatt være for liten til at man investere i større tiltak rettet mot det lokale næringslivet.

7.4. Lokaldemokrati

I alternativet Nordre, Indre og Ytre Salten vil det samlede innbyggertallet være henholdsvis 4388, 16219 og 59912 for de tre kommunene. Dette, sammen med geografisk størrelse, gjør

at BDO mener det vil være aktuelt med ulike lokaldemokratiske løsninger i disse kommunene.

7.4.1. Nordre og Indre Salten

I Nordre og Indre Salten, hvor det vil være kortere avstander innad i kommunen og færre innbyggere, anses det som hensiktsmessig å beholde en modell med faste utvalg. I dag har blant annet Steigen og Hamarøy egne *plan og ressursutvalg* i tillegg til de lovpålagte organene. Ut over dette har Hamarøy også et *velferds og driftsutvalg* samt et *naturutvalg*. En lignende utvalgsmo- dell i den nye kommunen virker hensiktsmessig og burde sikre god politisk styring av den kommunale virksomheten.

på 11 kommunestyrerepresentanter i kommuner med mindre enn 5000 innbyggere. Begge kommunene har med 17 medlemmer allerede flere medlemmer enn loven krever. Selv om SSBs befolkningsframskriving for den nye kommunen er moderat, kan det være en ide å innrette seg etter neste lovkrav på minst 19 representanter for kommuner med mellom 5000 og 10 000 innbyggere.

Når det gjelder sammensetningen av kommunestyret, vil Nordre Salten ved tidspunktet for sammenslåingen falle inn under minstekravet

Indre Salten vil falle inn under minstekravet på 27 kommunestyrerepresentanter. Alle kommunene har allerede flere medlemmer enn det loven krever.

7.4.2. Ytre Salten - lokalutvalgsmo- dell

I Ytre Salten er det BDOs vurdering at det bør innføres en modell med kommunedelsutvalg, lik den beskrevet for Saltensamlet- alternativet i kapittel 5. En modell med lokale kommunedelsutvalg vil bevare tett kontakt mellom innbyggere og politikere til tross for større geografiske avstander i de to nye kommunene.

for at all avgjørelsesmyndighet som kan delegeres til komiteer og faste utvalg også kan delegeres til kommunedelsutvalg. Likeledes kan all avgjørelsesmyndighet som delegeres til kommunens administrasjonssjef (rådmann), også i prinsippet delegeres til en kommunedelsdirektør. Det kan dermed tenkes at det i Ytre Salten, hvor avstandene blir større enn de har vært i de nåværende kommunene, kan være naturlig å se på en modell hvor det opprettes flere kommunedelsutvalg med varierende grad av avgjørelsesmyndighet.

Som nevnt tidligere, har slike lokale utvalg tradisjonelt sett blitt brukt som rene høringsorgan for saker som berører utvalgets geografiske område. Kommuneloven åpner derimot

7.5. Økonomi

7.5.1. Inntektsmodell og konkrete tilskudd

Reformstøtte og engangskostnader:

Nordre Salten vil, på bakgrunn av totalt antall innbyggere (4388) og kommuner (to stk.) motta 25 millioner i støtte, fordelt på 20 millioner i engangskostnader og fem millioner i reformstøtte. Dette utgjør 5790 kr per innbygger i den nye kommunen.

Indre Salten vil, på bakgrunn av totalt antall innbyggere (16219) og kommuner (tre stk.) motta 50 millioner i støtte, fordelt på 30 mil-

lioner i engangskostnader og 20 millioner i reformstøtte. Dette utgjør 3066 kr per innbygger i den nye kommunen.

Ytre Salten vil, på bakgrunn av totalt antall innbyggere (59912) og kommuner (fire stk.) motta 80 millioner i støtte, fordelt på 50 millioner i engangskostnader og 30 millioner i reformstøtte. Dette utgjør 1340 kr per innbygger i den nye kommunen.

7.5.2. Kraft

Ved en sammenslåing til tre nye kommuner i Salten vil alle de nye kommunene få mulighet til å hente større mengde konsesjonskraft.

For dette alternativet vil det være mulig for kommunene i Salten å hente ut det totale potensialet knyttet til kraftinntekter. På lik linje med stor-Salten utgjør dette 121,4 GWh, og med korreksjon for avtalen som Beiarn har inngått med Nordland fylkeskommune utgjør det 112,2 GWh. Og ved å slå sammen kommunene som omtalt ser vi at det vil være en forskjell mellom de nye kommunene i forhold

til hvor mye av konsesjonskraften som tilfaller den enkelte kommune.

De siste årene har det vært en stor variasjon i prisen på kraft. Fra rundt fem øre per KWh og opp til rundt 30 øre. I dagens marked vil det være naturlig å regne med en kraftpris på mellom 20 - 25 øre per KWh frem mot 2020.

Ved en sammenslåing av kommunene som medfører at man kan hente ut den konsesjonskraften som kommunene har krav på vil dette medføre en økning i konsesjonskrafts-inntektene som er beregnet til:

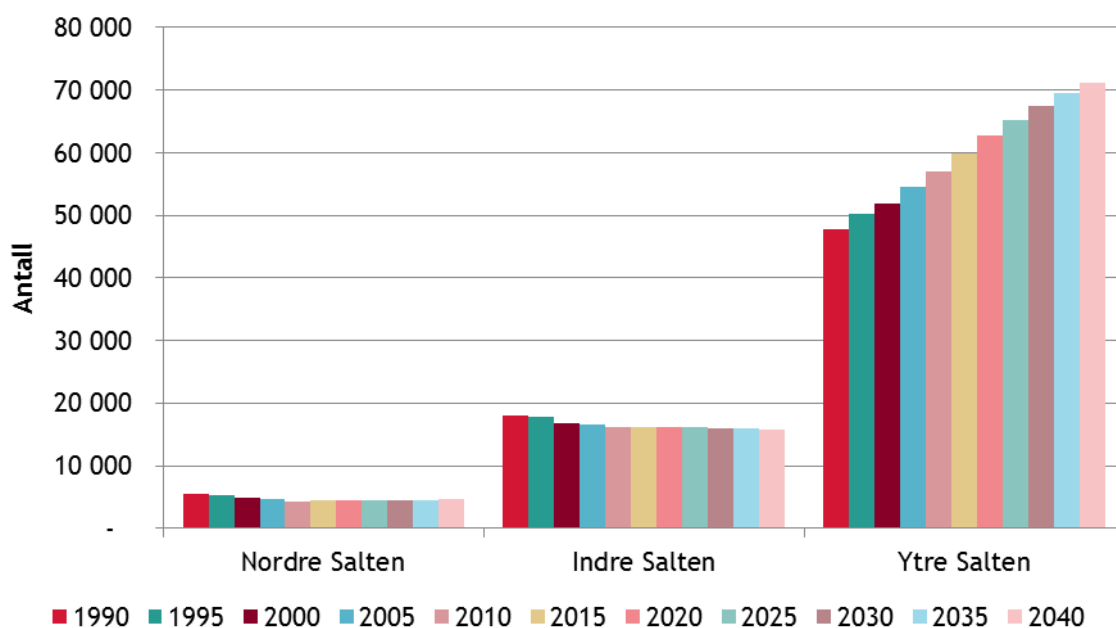
Nye kommuner	Overskytende konsesjonskraft	20 øre	25 øre
Nordre Salten	34,81 GWh	6,96 mill	8,70 mill
Indre Salten	45,70 GWh	9,14 mill	11,43 mill
Ytre Salten	31,66 GWh	6,33 mill	7,92 mill

Tabell 13: Beregnet effekt på inntekter fra konsesjonskraft for nye kommuner, beregnet av BDO

7.5.3. Demografi og økonomi

Alternativet Nordre Salten ville i 2015 hatt en befolkning på 4388, Indre Salten 16219 og Ytre Salten 59912. For Nordre forventes en

stabil befolkningsutvikling, Indre vil ha en svak nedgang, mens det for Ytre Salten forventes en stabil befolkningsøkning.

Figur 6: Oversikt over faktisk befolkningsutvikling fra 1990 til 2015, og forventet befolkningsutvikling frem til 2040 for alternativene Nordre, Indre og Ytre Salten. Kilde: SSB

Aldersfordelingen i befolkningen er relativt lik for alternativene Nordre og Indre Salten. Begge alternativene vil ha en relativt gammel befolkning sammenlignet med snittet i resten av landet. Nordre Salten vil ha en eldre be-

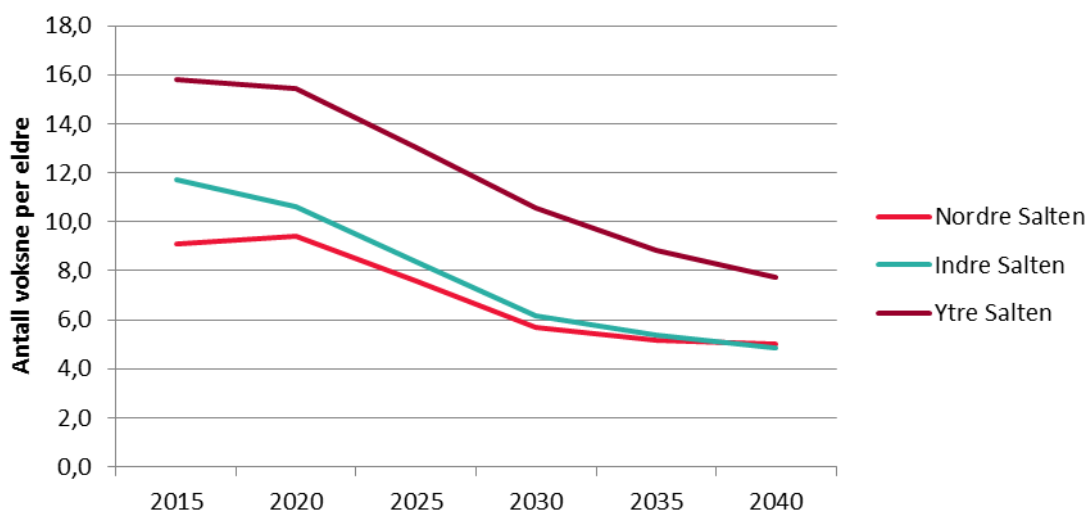
folkning (67+) på 21 %, mens Indre Salten vil ligge på 18 %. Ytre Salten vil til sammenligning ha en noe yngre befolkning hvor andelen eldre utgjør 13,5 % som er noe under landsgjennomsnittet på 14 %.

	0-5 år	6-12 år	13-15 år	16-19 år	20-44 år	45-66 år	67-79 år	80-89 år	90 +
Nordre Salten	5,4 %	7,1 %	3,1 %	5,4 %	26,8 %	31,4 %	14,5 %	4,9 %	1,5 %
Indre Salten	5,6 %	7,9 %	3,6 %	5,2 %	28,3 %	31,2 %	13,1 %	4,1 %	1,0 %
Ytre Salten	7,2 %	8,4 %	3,7 %	5,3 %	33,9 %	28,2 %	9,5 %	3,2 %	0,7 %

Tabell 14: Prosentandel av befolkning inndelt i de ulike befolkningsgruppene for 2015. Kilde: SSB

Prognoser viser at både Nordre, Indre og Ytre Salten vil få vesentlige investeringsbehov basert på den forventede fremtidige demografiutviklingen. Nordre Salten forventes å få investeringsbehov innenfor grunnskolen, mens Indre og Ytre Salten er forventet å få investe-

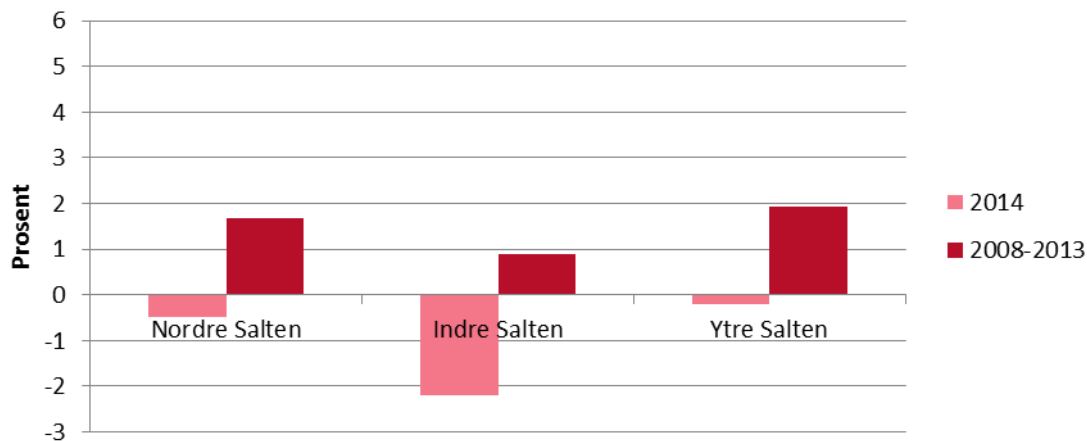
ringsbehov spesielt innenfor eldreomsorgen. Ytre Salten forventes også å få et noe mindre behov for investeringer innenfor barnehage og grunnskole. Samtidig forventes en betydelig negativ endring i andel voksne per eldre pleietrengende i fremtiden.

Figur 7: Forventet utvikling i antall voksne i alderen 20-66 år per eldre over 80 år. Kilde: SSB, beregninger gjennomført av BDO.

Grafen over viser den forventede utviklingen i andel voksne i alderen 20-66 år per eldre over 80 år fra 2015 og frem til 2040. Som det fremgår, forventes det en betydelig nedgang i antall voksne per eldre i denne perioden. Nordre Salten vil ha en negativ endring på 22 %, mens Indre og Ytre Salten forventes å få negative endringer på 40 og 41 %.

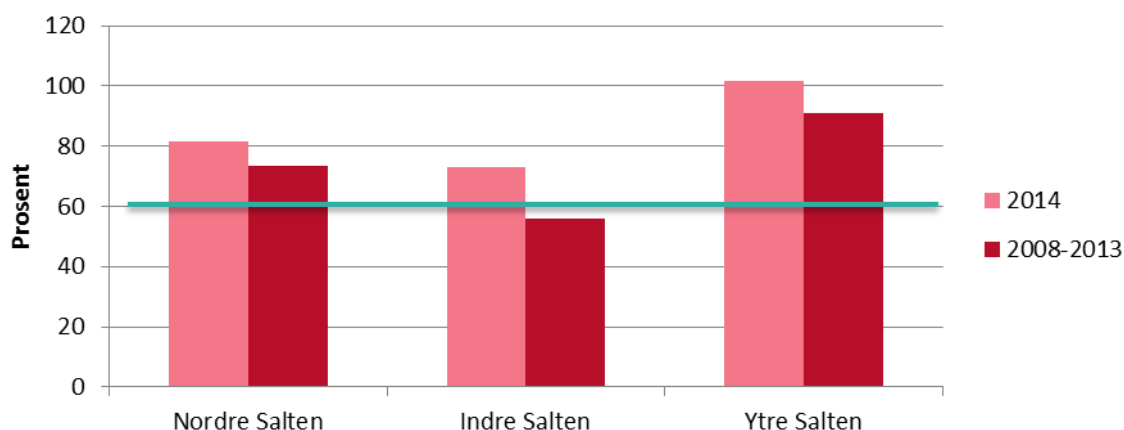
7.5.4. Soliditet

Figur 8: Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter. Kilde: KOSTRA.

Samtlige alternativer ville i 2014 hatt et negativt driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter. Samlet for perioden 2008-2013 ligger alternativene noe høyere. Nordre Sal-

ten ville hatt et resultat på 1,67 %, Indre 0,88 % mens Ytre Salten ville hatt et resultat på 1,9 %.

Figur 9: Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter, fratrukket pensjonsforpliktelse. Kilde: KOSTRA.

Som det fremgår av tabellen over, ville Ytre Salten i 2014 hatt en noe høyere langsiktig gjeld som prosent av brutto driftsinntekter sammenlignet med de øvrige alternativene. Samtlige tre alternativer lå i 2014 over det

anbefalte nivået som enkelte fylkesmenn mener bør være mellom 50-60 %, og kun Indre Salten ville ha ligget under det anbefalte nivået samlet i perioden 2008-2013.

	Nordre Salten	Indre Salten	Ytre Salten
Disposisjonsfond	1 855	1 887	2 990
Bundne driftsfond	5 980	4 934	2 801
Ubundne investeringsfond	3 245	2 320	13 476
Bundne investeringsfond	1 217	1 056	473
Til sammen	12 297	10 197	19 741

Tabell 15: Oversikt over fondsavsetninger per innbygger for 2014. Kilde: KOSTRA, beregninger utført av BDO

Ser vi på fondsavsetninger per innbygger fremgår det at alternativet Ytre Salten vil få en betraktelig høyere fondsavsetning sammenlignet med de to øvrige alternativene. I

t tillegg vil også Ytre Salten har større verdier gjennom avsetninger og andeler enn de to andre alternativene.

Økonomiske forpliktelser

Samtlige alternativer ville i 2014 hatt udekkede pensjonsforpliktelser. Nordre og Indre Salten ville hatt forpliktelser på ca. 28 000 kr.

per innbygger mens Ytre Salten ville hatt betraktelig lavere forpliktelser på ca. 15 500 kr per innbygger.

Kommune	Pensjons-midler (1000 kroner)	Pensjons-forpliktelse (1000 kroner)	Innbyggere	Udekket forpliktelse per innbygger (kr)
Nordre Salten	561 277	683 061	4388	-27 754
Indre Salten	1 778 325	2 237 847	16219	-28 332
Ytre Salten	4 466 288	5 397 197	59912	-15 538

Tabell 16: Udekkede pensjonsforpliktelser for 2014. Kilde: KOSTRA, beregninger utført av BDO

Indre Salten ville hatt et vedlikeholdsetterslep på ca. 25 500 kr per innbygger mens Ytre Salten ville hatt et etterslep på ca. 14 000 kr per innbygger. Alternativet Nordre Salten

ville, basert på de innsendte tallene, hatt et vedlikeholdsetterslep på ca. 14 000 kr per innbygger.

Kommune	Innbyggere	Totalt vedlikeholds- etterslep i millioner kro- ner	Totalt vedlikeholds- etter- slep per innbygger
Nordre Salten	4 388	61 000 000	13 902
Indre Salten	16 219	415 000 000	25 587
Ytre Salten	59 912	855 000 000	14 271

Tabell 17: Oversikt over vedlikeholdsetterslep. Kilde: Rapporter fra regionrådet og kommunene

8. «Saltenfjordalternativet»

8.1. Overordnet Beskrivelse av alternativet

For dette alternativet vil Salten gå fra ni kommuner til tre kommuner. Steigen og Hamarøy vil forme Nordre Salten. Sørfold, Fauske, Saltdal, Bodø, Gildeskål og Beiarn vil danne «Saltenfjordkommune». Meløy kommune vil derimot stå alene i dette alternativet.

Disse kommunene vil ha følgende befolkningsgrunnlag:

- Meløy: 6441 innbyggere
- Nordre Salten: 4388 innbyggere
- Saltenfjord: 69690 innbyggere

8.2. Tjenesteyter

8.2.1. Vurdering av effektene på primærtjenestene

Barnehage

Som for de øvrige alternativene forventes det ikke store endringer i barnehagesektoren. Saltenfjord kommune vil, sammenlignet med de øvrige kommunene, ha en mer geografisk spredt barnehagestruktur så lenge det er befolkningsgrunnlag for videre drift av barnehagetjenester i alle deler av regionen. På den andre siden vil Saltenfjord ha et vesentlig større fagmiljø innenfor denne tjenesten, og det kan forventes at mindre kommuner som inngår i dette alternativet vil kunne supplere og dra nytte av det fagmiljøet som allerede eksisterer i de større kommunene.

Smådriftsulemper som eksisterer i dag vil vedvare også i dette alternativet. Som for de øvrige alternativene presentert tidligere i denne rapporten vil det også her bli enklere å tilrettelegge for private barnehager for kommunene som inngår i Saltenfjord alternativet. Dette da flere av kommunene i dette alternativet allerede har utbredt bruk av private barnehager.

Grunnskole

Den nye kommunestrukturen foreslått i dette alternativet vil ikke medføre store endringer for regionens grunnskolesektor, og skolene vil sannsynligvis forbli lokalisert der de er per dags dato. Kommunene som inngår i Saltenfjord alternativet vil her få muligheten til å utvide og spesialisere de ulike fagmiljøene, og

utnytte den ulike spesialkompetansen som eksisterer i kommunene per i dag. Kommunene som inngår i dette alternativet vil også bli mindre sårbare ovenfor ekstra ressurskrevende elever.

Pleie- og omsorg

Som diskutert for de øvrige alternativene tidligere i denne rapporten vil tjenester innenfor dette området fortsette å leveres lokalt. For Saltenfjord alternativet forventes det imidlertid noen effektiviseringsgevinster da nye kommunegrenser gir mulighet for bedre logistikk i gjennomføringen av hjemmetjenester, transport av pasienter osv. Det

forventes også at en større kommune som Saltenfjord vil være bedre i stand til å håndtere den forventede eldrebølgen og økningen i tjenestebehovet som følge av denne.

Saltenfjord alternativet vil også kunne gi synergieffekter i form av større fagmiljø og muligheter til å frigjøre administrative kostnader til operativ tjenesteproduksjon.

Barneverntjenesten

Saltenfjord alternativet gir muligheten til å tilby bedre og mer effektive tjenester, dette spesielt fordi det per i dag er lite samarbeid innenfor tjenesteområdet barnevern. Ansatte i de minste kommunene vil også få et betraktelig større hjelpeapparat rundt seg. For

Nordre Salten er det slik at Hamarøy i dag deltar i et interkommunalt samarbeid med Tysfjord, og dersom de skal slå seg sammen med Steigen må det vurderes om dette samarbeidet skal fortsette eller ikke.

8.2.2. Myndighetsutøvelse

Også Saltenfjord-alternativet representerer en vesentlig økning i kapasitet og samlet kompetanse rettet mot myndighetsutøvelse innenfor en rekke fagområder. Saltenfjord kommune ville i 2014 eksempelvis hatt ca. 200 årsverk innenfor barnevern-/sosialtjenesten og 160 årsverk innenfor tekniske tjenester.

Saltenfjord alternativet vil sannsynligvis kunne redusere problematikk rundt dette bånd

mellom innbyggere og saksbehandlere i kommunen, samtidig som det er rimelig å anta at rekruttering av ansatte til tekniske tjenester og barnevern vil bli enklere. Det vil også bli mindre problemer knyttet til habilitet i en ny og større kommune. Samtidig vil det i en ny storkommune som Saltenfjord kunne oppstå stordriftsulempere spesielt knyttet til de geografiske avstandene i denne nye storkommunen.

8.2.3. Administrasjon

Med unntak av Meløy, som i dette alternativet beholder den eksisterende strukturen, vil det være muligheter for effektivisering og realisering av stordriftsfordeler innenfor administrasjonstjenester. Både Nordre Salten og Saltenfjord vil ha muligheten til å redusere de samlede utgiftene knyttet til dette området.

Uavhengig av om man velger å sentralisere deler av administrasjonstjenestene vil man uansett kunne dra nytte av en bredere kompetanse innad i den nye kommunen. Saltenfjord alternativet kan også forventes å ha bedre grunnlag for rekruttering sammenlignet med enkelt kommunene i dag.

8.2.4. IKS

Hovedandelen av de eksisterende IKS i regionen vil bli liggende innenfor Saltenfjord alternativet. Allikevel vil det også i dette alternativet være samarbeid hvor enkelt kommuner faller utenfor. Spesielt de regionale samarbeidene, som i dag inkluderer alle Saltenkommunene, vil i dette alternativet bestå av Saltenfjord kommune og to mindre kommuner; Nord-Salten og Meløy. Et viktig spørsmål vil da bli hvordan man skal håndtere de enkeltkommunene som havner utenfor. Skal det interkommunale samarbeidet fortsette, eller er det mer aktuelt at de utenforliggende

kommunene kjøper disse tjenestene i fremtiden. Kommunene i Salten har i dag også flere IKS i samarbeid med kommuner som ligger utenfor Salten regionen. Ved opprettelsen av en ny stor Saltenfjord kommune vil man måtte vurdere hvordan man skal videreføre disse samarbeidene i den nye kommunestrukturen. Nedenfor lister vi først opp hvilke eksisterende IKS som vil ligge innenfor den foreslåtte kommunestrukturen i Saltenfjord alternativet, deretter lister vi opp de som vil gå på tvers av kommunene i dette alternativet.

Eksisterende IKS som faller innenfor Saltenfjord alternativet:**Administrasjon**

- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Gildeskål
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Beiarn
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Saltdal
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Sørfold
- Nord-Salten Skatteoppkreverkontor for Ballangen, Tysfjord, Steigen og Hamarøy kommuner (forutsetter at ikke Tysfjord og Ballangen inngår i kommunesammenslåing i andre regioner)

Barnehage og Grunnskole

- PPT Indre Salten (Beiarn, Saltdal, Fauske, Sørfold og Steigen)
- RKK Indre Salten
- 4k-samarbeid om muntlig eksamen i Indre Salten (Sørfold, Fauske og Saltdal) Felles skoleskys indre Salten (Sørfold, Fauske og Saltdal)
- Grunnskolesamarbeid Sørfold-Fauske
- Grunnskole tjenester Rødøy-Meløy (forutsetter at ikke Rødøy inngår i sammenslåing i andre regioner)

Pleie- og omsorgstjenester

- Legevaktsamarbeid Bodø-Beiarn
- Fauske/Sørfold Legevakt
- Jordmortjeneste Fauske-Sørfold
- Felles vaktordning jordmødre mellom Steigen, Tysfjord og Hamarøy (forutsetter at ikke Tysfjord inngår i sammenslåing i en annen region)

Barnevern og Sosialtjenester

- Samarbeid om barnevernstjenester Salten-Beiarn

Øvrige samarbeidsområder

- Hamarøy og Steigen veterinærvaktdistrikt

Regionale IKS, og IKS som faller utenfor kommunestrukturen i Saltenfjordalternativet**Administrasjon**

- Felles interkommunal kommunerevisjon region Salten
- Salten kontrollutvalgsekretariat
- Felles innkjøpsamarbeid Salten
- Felles kemner Bodø, Beiarn og Bø
- Arbeidsgiverkontroll Fauske-Røst

Barnehage og grunnskole

- PPT Bodø, Verøy og Røst

Pleie- og omsorgstjenester

- Helse- og miljøtilsyn Salten IKS
- Krisesenteret i Salten (eies av Bodø og inkluderer Røst og Værøy i tillegg til øvrige Salten kommuner)
- Kreftkoordinator Hamarøy, Tysfjord, Steigen og Sørfold
- Overgrepsmottak Bodø (dekker Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Meløy, Røst, Saltdal, Sørfold og Værøy)

Innenfor dette området finnes det også en rekke regionale fagnettverk mellom kommunene som må revurderes i en ny Saltenfjord kommune:

- Rådet for Salten psykiatri, dekker alle kommunene i Salten
- Demensnettverk Salten
- Salten samhandlingsprosjekt psykiatri, dekker alle kommunene i Salten med unntak av Hamarøy

Barnevern og Sosialtjenester

- Felles samarbeid om kriminalitetsforebyggende tiltak (inkluderer alle kommunene i Salten samt kommunene Værøy, Røst og Rødøy)
- NAV hjelpemiddelsentralen for alle kommunene i Salten
- Samarbeid mellom barnevernledere for alle kommunene i Salten
- Samarbeid mellom barnevernsmedarbeidere som inkluderer Gildeskål, Beiarn og Meløy

Øvrige samarbeidsområder

- Felles landbruksforvaltning Bodø-Værøy
- Salten friluftsråd

- IRIS Salten IKS (inkluderer avfallshåndtering, interkommunal utvikling og strategisk eierskap)
- Salten Brann IKS
- Geodata samarbeid Salten
- Salten Kartdata AS
- Regionalt næringsfond Salten

8.3. Samfunnsutvikling

8.3.1. En naturlig BA/BAS region?

Innenfor det alternativet så innebefatter ingen av de tre kommunene naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner. Om vi tar utgangspunkt i en utvidet bo- og arbeidsmarkedsdefinisjon så er Saltenfjorden kommune, med unntak av Beiarn, en bo- og arbeidsmarkedsregion. Det foregår en hel del pendling mellom de store kommunene Fauske og Bodø noe som gjør det naturlig, ifølge NORUTs analyser og definisjoner, at disse kommunene vurderes som en felles arbeidsmarkedsregioner med tilhørende kommuner. For Saltenfjorden så er Beiarn kommune den eneste kommunen som ikke har et tilstrekkelig integrert arbeidsmarked med nabokommunene.

I dette alternativet er Meløy kommune fortsatt en egen kommune. Denne kommunen har ingen naturlige integrerte arbeidsmarkeder med de resterende kommunene i regionen. Slik sett er det ikke unaturlig at denne kommunen står alene. For det siste alternativet Nordre Salten så har NIBR eller NORUT heller ikke der definert dette området som er naturlig bo- og arbeidsmarkedsregion. Til det er kommunene for små og har en for liten andel pendling mellom de nåværende kommunene Steigen og Hamarøy.

8.3.2. Næringsanalyse

I utredningsnotat A tok vi utgangspunkt i særlig tre forhold når vi så på dagens status vedrørende næringsutvikling blant kommunene. Disse forholdene var:

- Bransjespesialisering
- Offentlig sektor
- Pendling

Alle tre kommunene i dette alternativet er svært avhengig av offentlig sektor, noe som utgjør rundt 40 % av alle sysselsatte i regionen. Unntaksvis er derimot noen forskjeller mellom de tre kommunene innenfor dette alternativet som er verdt å påpeke. Nordre Salten har en relativt stor andel sysselsatte innenfor primærnæringene. Dette gjelder spesielt innenfor fiskeri og oppdrettsnæringene. Saltenfjorden er tilnærmet lik Stor-Salten alternativet og har den største andelen av sysselsatte innenfor private næringsliv knyttet til varehandel.

Meløy vil i dette alternativet fortsatt være alene. Meløy kommune har derimot en av de minst sårbare næringsstrukturene blant kommunene i Salten og kan således være bedre rustet til å stå alene sammenlignet med de andre kommunene. Kommunen har derimot, som de andre kommunene, en stor andel ansatte knyttet til offentlig sektor.

Samlet sett har alle kommunene en mindre sårbar næringslivsstruktur sammenlignet med null-alternativet. De tre kommunene vil således være mindre sårbare for eksterne svingninger i enkelte markeder, med unntak av primærnæringene for Nordre Salten.

Sammenlignet med store byer som Trondheim og Bergen så er alle disse tre kommunene derimot svært avhengig av offentlig sektor.

Sysselsatte personer etter arbeidssted	Saltenfjord	Meløy	Nordre
01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	2 %	9 %	17 %
05-09 Bergverksdrift og utvinning	0 %	1 %	0 %
10-33 Industri	5 %	15 %	4 %
35-39 Elektrisitet, vann og renovasjon	1 %	2 %	3 %
41-43 Bygge- og anleggsvirksomhet	9 %	8 %	7 %
45-47 Varehandel, reparasjon av motorvogner	12 %	9 %	11 %
49-53 Transport og lagring	7 %	7 %	7 %
55-56 Overnattings- og serveringsvirksomhet	4 %	2 %	2 %
58-63 Informasjon og kommunikasjon	2 %	1 %	0 %
64-66 Finansiering og forsikring	1 %	0 %	0 %
68-75 Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	4 %	2 %	3 %
77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	3 %	3 %	3 %
84 Off.adm., forsvar, sosialforsikring	11 %	4 %	8 %
85 Undervisning	9 %	11 %	10 %
86-88 Helse- og sosialtjenester	24 %	24 %	21 %
90-99 Personlig tjenesteyting	4 %	2 %	3 %
00 Uoppgitt	0 %	1 %	1 %
Totalt	100 %	100 %	100 %

Tabell 18: Oversikt over andel sysselsatte personer etter arbeidssted og næring i 2013. Kilde: SSB

Om vi deretter ser på andelen som pendler inn og ut av en ny storkommune så ser vi her at det er relativt store forskjeller mellom de tre kommunene. Saltenfjord har en relativt mindre andel utpendlere sammenlignet med Meløy og Nordre Salten. Dette skyldes i all hovedsak at flere av de sysselsatte i blant annet Nordre Salten pendler til blant annet Bodø. I utredningsnotat A redegjorde vi for sårbarheten til de små kommunene i Salten. For dette alternativet så vil fortsatt Nordre Salten være en relativt sett liten kommune. Små kommuner med en liten andel utpendlere vil således også være mer sårbare over tid. Dette er ikke gjeldende for Nordre Salten som har en relativt stor andel utpendlere. Sysselsatte som er bosatt i Nordre Salten og pendler

til andre kommuner reiser i all hovedsak til Bodø. Er relativt stor antall arbeider også på norsk sokkel innenfor olje- og gass næringene.

Meløy kommune vil, sammenlignet med Saltenfjord, være en relativt liten kommune. En liten andel utpendlere vil således kunne gjøre kommunen sårbar for svingninger i næringer som er lokalisert innad i kommunen. Meløy kommune har derimot en relativ stor andel utpendlere. Ser vi dette i sammenheng med en relativt jevn fordeling mellom næringene, så er Meløy kommune bedre rustet til å stå alene sammenlignet med andre mindre kommuner i regionen. Det er verdt å påpeke at dette er kun sett i et næringsutviklingsperspektiv.

	Saltenfjord		Meløy		Nordre	
	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel
Sysselsatte	36442		3088		2064	
Innpendlere	2252	6 %	307	10 %	200	10 %
Utpendlere	2740	8 %	458	15 %	341	17 %

Tabell 19: Oversikt over inn- og utpendling, Kilde SSB for 2014

8.3.3. Transportinfrastruktur og avstander

For dette alternativet vil avstandene innenfor to av de tre kommunene relativt sett være mindre sammenlignet med en samlet Salten kommunene. Herunder finner vi Nordre Salten og Meløy, som er kommuner hvor avstandene mellom tettstedene betraktelig mindre enn i Stor-Salten alternativet. Avstanden for Nordre Salten er rundt 100 km mellom Leinesfjord og Oppeid. Saltenfjorden så er avstandene betraktelig mindre sammenlignet med Ytre Salten og Stor Salten.

Til tross for at bredbåndsinfrastrukturen har bedre seg betraktelig de siste 10 årene er det fortsatt store infrastrukturutfordringer som gjør at disse tre nye kommunene ikke vil kunne definere seg som tre naturlige utviklingsområder. Disse nye kommunene, med unntak av Meløy, må således måtte gjennomføre store investeringer i samferdsel, og ettersom det er fylkeskommunen som i all hovedsak styrer dette så vil ikke etableringen av ny storkommune automatisk kunne gjennomføre nødvendig investeringer.

8.3.4. Lokal strategisk næringsutvikling

For dette alternativet vil de tre kommunene har svært ulikt utgangspunkt for arbeide strategisk med lokal næringsutvikling. For Saltenfjord så vil Bodø sine ressurser sammen med de andre mindre kommunene kunne være tilstrekkelig til å jobbe videre tiltak knyttet til utvikling av det lokale næringslivet. Synergieffektene som de andre kommunene i dette alternativet får ved å gå sammen med Bodø vil kunne påvirke arbeid med lokal utvikling av næringsrettet arbeid i disse kommunene. Denne kommunen vil utgjøre over 90 % prosent av befolkningen i regionen og vil således kunne frigjøre enda større ressurser til utvikling av det lokale næringslivet.

For Meløy så vil man være i samme situasjon som man er per dags dato. Kommunen vil i denne sammenhengen være betydelig mindre enn Saltenfjord og vil således ikke ha de samme ressursene til å jobbe aktivt med næringsutviklingsarbeid. Under et slikt alternativ vil det også kunne være fare for at denne kommunen vil bli mer isolert sammenlignet med i dag ettersom regionalt utviklingsarbeid vil i all hovedsak bli drevet fra en ny Saltenfjordkommune. Dette scenariet vil også være gjeldende for den siste kommunen i dette alternativet. Nordre Salten vil fortsatt være for liten til at man investere i større tiltak rettet mot det lokale næringslivet.

8.4. Lokaldemokrati

I Saltenfjord-alternativet er det hovedsakelig i de to nye kommunene Nordre Salten (Steigen og Hamarøy) og Saltenfjord (Sørfold, Fauske, Saltdal, Bodø, Gildeskål og Beiarn) at

det vil bli aktuelt å se på den politiske strukturen. Det antas at Meløy kommune vil videreføre dagens modell med faste utvalg.

8.4.1. Nordre Salten

I Nordre Salten, hvor det vil være kortere avstander innad i kommunen og færre innbyggere, anses det som hensiktsmessig å beholde en modell med faste utvalg. I dag har både Steigen og Hamarøy egne plan og ressursutvalg i tillegg til de lovpålagte organene. Ut over dette har Hamarøy også et velferds og driftsutvalg samt et naturutvalg. En lignende utvalgsmodell i den nye kommunen virker

hensiktsmessig og burde sikre god politisk styring av den kommunale virksomheten.

Når det gjelder sammensetningen av kommunestyret vil Nordre Salten ved tidspunktet for sammenslåingen falle inn under minstekravet på 11 kommunestyrerepresentanter i kommuner med mindre enn 5000 innbyggere. Begge kommunene har med 17 medlemmer allerede

flere medlemmer enn loven krever. Selv om SSBs befolkningsframskriving for den nye kommunen er moderat, kan det være en ide å

innrette seg etter neste lovkrav på minst 19 representanter for kommuner med mellom 5000 og 10 000 innbyggere.

8.4.2. Saltenfjord - lokalutvalgsmodell

Det er BDOs vurdering at det i en ny Saltenfjord kommune vil være hensiktsmessig å innføre en politisk modell med kommunedelsutvalg, lik den beskrevet for Saltensamlet-alternativet. Med et befolkningsgrunnlag på rundt 70 000 innbyggere og et samlet areal på 8338,15 km² vil det være viktig å sørge for at politikerne klarer å ivareta ombudsrollen og at man sikrer innbyggermedvirkning i beslutningsprosessene i den nye kommunen. Kommunestyret må dermed etter kommuneloven ha minimum 35 medlemmer.

En modell med lokale kommunedelsutvalg synes etter BDOs vurdering å være en god løsning som kan bidra til å knytte tettere kontakt mellom innbyggerne og politikerne til

tross for større geografiske avstander. Bodø kommune har allerede erfaring med bruk av kommunedelsutvalg ved tidligere kommunesammenslåinger. Tradisjonelt sett har slike lokale utvalg blitt brukt som rene høringsorgan for saker som berører utvalgets geografiske område. Kommunelovens § 12 åpner derimot for en mye større spennvidde når det gjelder arbeidsoppgavene som potensielt kan delegeres til kommunedelsutvalg. Det kan derfor tenkes at det i Salten, hvor det er store avstander og allerede veletablerte lokalsentra, kan være naturlig å se på en modell hvor det opprettes flere kommunedelsutvalg med varierende grad av avgjørelsesmyndighet.

8.5. Økonomi

8.5.1. Inntektsmodell og konkrete tilskudd

Nordre Salten vil, på bakgrunn av totalt antall innbyggere (4318) og kommuner (to stk.) motta 25 millioner i støtte, fordelt på 20 millioner i engangskostnader og fem millioner i reformstøtte. Dette utgjør 5790 kr per innbygger i den nye kommunen.

Saltenfjord vil, på bakgrunn av totalt antall innbyggere (69566) og kommuner (seks stk.)

motta 90 millioner i støtte, fordelt på 60 millioner i engangskostnader og 30 millioner i reformstøtte. Dette utgjør 1294 kr per innbygger i den nye kommunen.

Meløy vil, dersom de holder seg utenfor, ikke motta noen økonomisk støtte.

8.5.2. Kraft

Ved en sammenslåing til tre nye kommuner i Salten vil Nordre Salten og Saltenfjord få mulighet til å hente større mengde konsesjonskraft.

Som omtalt tidligere utgjør det 121,4 GWh, og 112,2 GWh når vi korrigerer for Beiarns avtale med fylkeskommunene. Og ved å slå sammen kommunen i tråd med beskrivelsen over ser vi at denne inndelingen ikke vil ha Ved en sammenslåing av kommunene som medfører at man kan hente ut den konse-

mulighet til å hente ut like mye konsesjonskraft. Meløy utnytter ikke all konsesjonskraften i dag på grunn av begrensingen i det allminnelige forbruket.

De siste årene har det vært en stor variasjon i prisen på kraft. Fra rundt fem øre per KWh og opp til rundt 30 øre. I dagens marked vil det være naturlig å regne med en kraftpris på mellom 20 - 25 øre per KWh frem mot 2020.

sjonskraften som kommunene har krav på vil dette medføre en økning i konsesjonskrafts-

inntektene som er beregnet til:

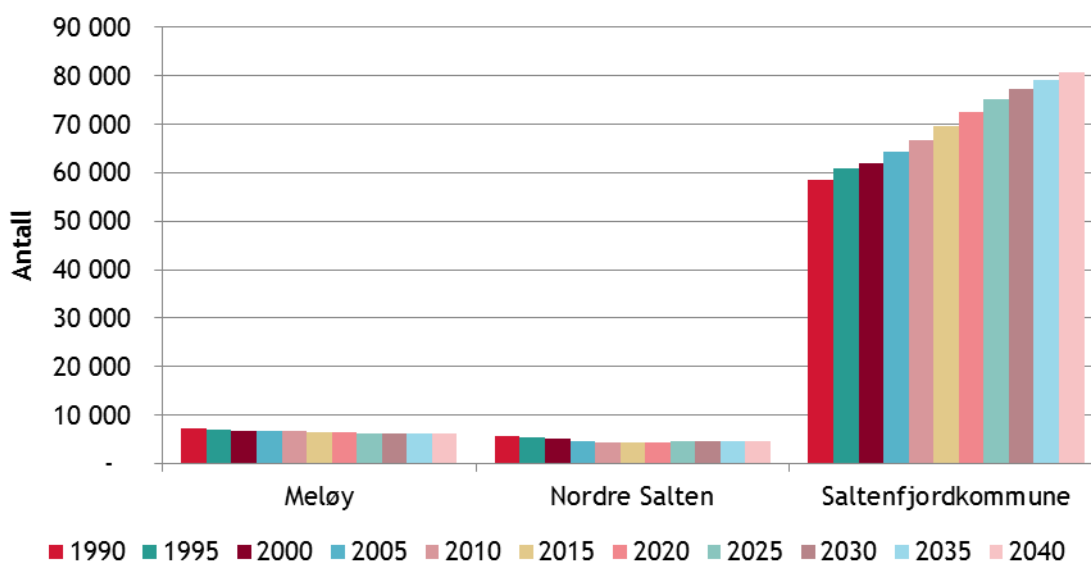
Nye kommuner	Overskytende konsesjonskraft	20 øre	25 øre
Nordre Salten	34,81 GWh	6,96 mill	8,70 mill
Saltenfjord	54,96 GWh	10,99 mill	13,74mill
Meløy	Ingen endring		

Tabell 20: Beregnet effekt på inntekter fra konsesjonskraft for nye kommuner, beregnet av BDO

8.5.3. Demografi og økonomi

Ser vi på faktisk befolkningsutvikling frem til 2015 og forventet utvikling frem til 2040 ser vi at Meløy forventes å ha en svak nedgang i total befolkning mens Saltenfjord kommune

vil ha en svak økning i sin totale befolkningsmasse. I Nordre Salten forventes en stabil befolkningsutvikling.

Figur 10: Oversikt over faktisk befolkningsutvikling fra 1990 til 2015, og forventet befolkningsutvikling frem til 2040 for Meløy, Nordre Salten og Saltenfjord kommune. Kilde: SSB

Som vi ser av tabellen under vil Nordre Salten ha en noe eldre befolkning sammenlignet med Saltenfjord og Meløy. Nordre Salten vil ha en

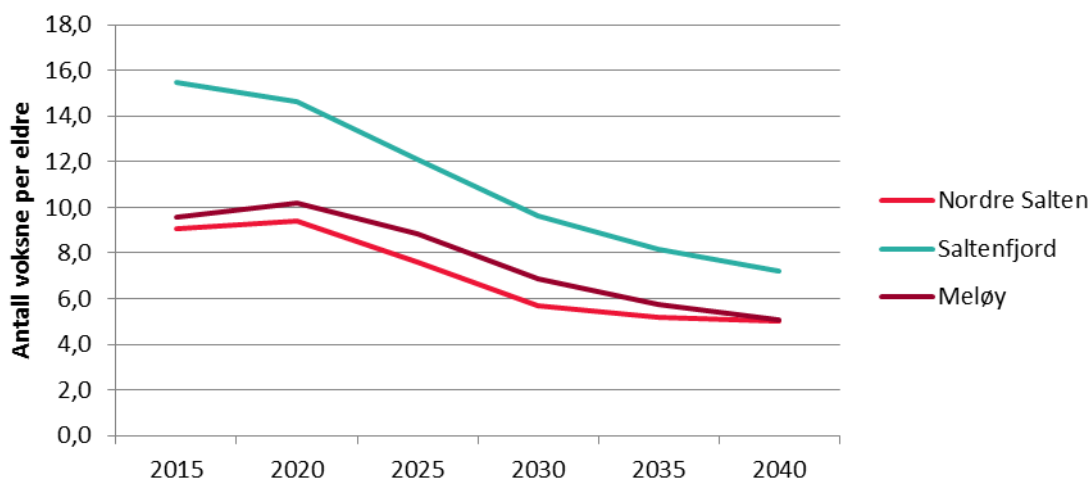
eldre befolkning (67+) på 21 %, mens Saltenfjord vil ligge på 14,1 %. Meløy kommune har en eldre befolkning som utgjør 17,5 %.

	0-5 år	6-12 år	13-15 år	16-19 år	20-44 år	45-66 år	67-79 år	80-89 år	90 +
Nordre Salten	5,4 %	7,1 %	3,1 %	5,4 %	26,8 %	31,4 %	14,5 %	4,9 %	1,5 %
Saltenfjord	6,9 %	8,3 %	3,6 %	5,2 %	33,1 %	28,8 %	10,1 %	3,3 %	0,7 %
Meløy	6,6 %	7,8 %	4,1 %	6,2 %	28,3 %	29,6 %	11,4 %	4,7 %	1,4 %

Tabell 21: Prosentandel av befolkning inndelt i de ulike befolkningsgruppene for 2015. Kilde: SSB

Prognoser for befolkningsutvikling viser at Saltenfjord alternativet vil få vesentlige investeringsbehov innenfor både barnehage, grunnskole og eldreomsorg i fremtiden. Nordre Salten vil, basert på befolkningsprognosene kunne få et investeringsbehov innenfor barnehage og grunnskole. Den forventede økningen i antall barn for dette alternativet skyldes hovedsakelig mottak av flyktninger i

Hamarøy kommune. Som for de tidligere alternativene forventes det også her en betydelig nedgang i antall voksne per pleietrengende eldre. Nordre Salten vil ha en negativ endring på 22 % mens Saltenfjord kommune forventes å få en negativ endring på 40 %. Meløy forventes å få redusert sin andel voksne per eldre med 33 %.

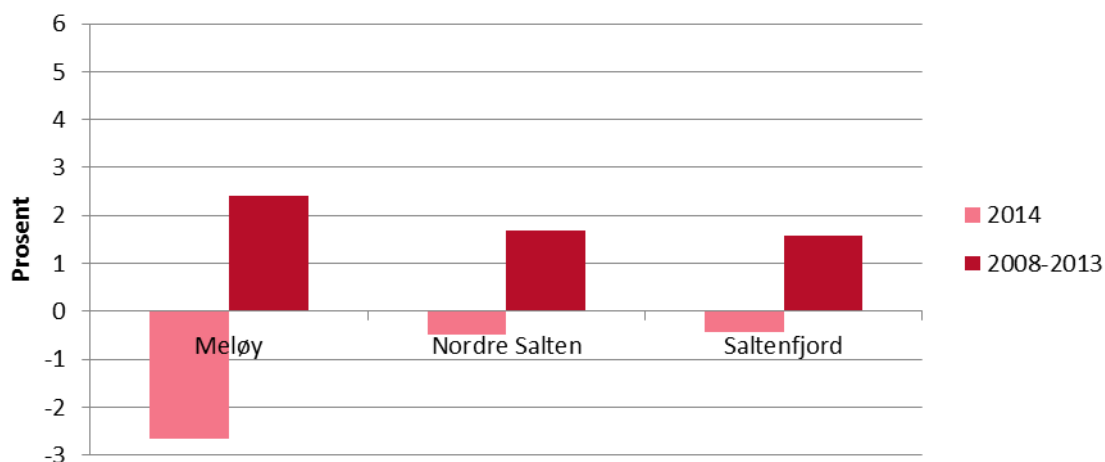

Figur 11: Forventet utvikling i antall voksne i alderen 20-66 år per eldre over 80 år. Kilde: SSB, beregninger gjennomført av BDO.

8.5.4. Soliditet

Som nevnt tidligere i rapporten er det den økonomiske handlefriheten som er viktigst når vi ser på soliditeten i de enkelte kommunestrukturalternativene og sammenslåinger vil i enkelte tilfeller kunne føre til en forbedret handlingsfrihet. I en ny storkommune som Saltenfjord er det rimelig å anta at det vil bli lettere å opprettholde mer stabile økonomis-

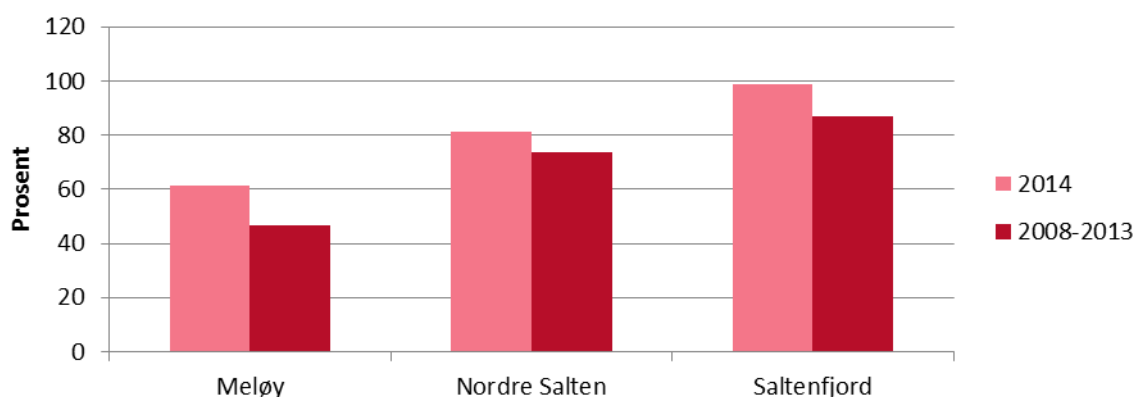
ke resultater. Dette fordi større kommuner er mindre sårbare for økonomiske svingninger og fordi evnen til å håndtere uforutsette hendelser er bedre i en større og mer økonomisk solid kommune.

Figur 12: Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter. Kilde: KOSTRA.

Som grafen viser ville samtlige alternativer hatt et samlet positivt resultat for perioden 2008-2013. Dette viser imidlertid ikke de store svingningene som har eksistert for den enkelte kommunen i denne perioden. Salten-

fjord kommune ville i 2014 hatt et negativt driftsresultat på 0,45 % mens Nordre Salten ville hatt et negativt resultat på 0,49 %. Meløy hadde i 2014 et negativt resultat på 2,65 %.

Figur 13: Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter, fratrukket pensjonsforpliktelse. Kilde: KOSTRA.

Ser vi på den langsiktige gjelden i prosent av brutto driftsinntekter ser vi at samtlige kommuner ville hatt en høyere gjeld i 2014 sammenlignet med samlet for perioden 2008-2013. Saltenfjord ville i 2014 hatt en langsik-

tig gjeld tilsvarende 99 % av sine brutto driftsinntekter. Nordre Salten ville hatt en gjeld på 81,5 % mens Meløy hadde en gjeld tilsvarende 61,5 %.

	Nordre Salten	Saltenfjord	Meløy
Disposisjonsfond	1 855	2 412	6 430
Bundne driftsfond	5 980	3 074	5 252
Ubundne investeringsfond	3 245	11 524	6 334
Bundne investeringsfond	1 217	534	1 291
Til sammen	12 297	17 543	19 307

Tabell 22: Oversikt over fondsavsetninger per innbygger for 2014. Kilde: KOSTRA, beregninger utført av BDO

Som tabellen over viser er det store forskjeller i fondsavsetninger per innbygger for de

ulike alternativene. Alternativet Saltenfjord og Meløy har noe høyere avsetninger sammen-

lignet med Nordre Salten. For Saltenfjord alternativet er det spesielt kommunene Gilde-skål og Beiarn som har høyere avsetninger per innbygger og er med på å trekke de totale avsetningene per innbygger opp for Saltenfjord alternativet.

I dette alternativet vil Saltenfjord ende opp med store avsatte midler til fond, samtidig

med at Bodø har store midler investert gjennom aksjer og andeler i selskaper. Den balanseførte verdien av Bodøs aksjer og andeler utgjør rundt 5 500 kroner per innbygger i en ny Saltenfjord kommune, og dette kommer på toppen av de 17 500 kronene som er fondsbeholdningen.

Kommune	Pensjons-midler (1000 kroner)	Pensjons-forpliktelse (1000 kroner)	Innbyggere	Udekket forpliktelse per innbygger (kr)
Nordre Salten	561 277	683 061	4 318	-28 204
Saltenfjord	5 559 195	6 760 121	69 566	-17 263
Meløy	685 418	874 923	6 454	-29 362

Tabell 23: Udekkede pensjonsforpliktelser for 2014. Kilde: KOSTRA, beregninger utført av BDO

Det er relativt store forskjeller i udekkede pensjonsforpliktelser mellom de ulike alternativene. Saltenfjord ville i 2014 hatt udekkede pensjonsforpliktelser på 17 263 kr per innbygger, mens Nordre Salten og Meløy ligger noe høyere med hhv. 28 204 og 29 362 i udekkede forpliktelser. Ser vi på vedlikeholdsetterslep ville Nordre Salten hatt et etterslep på ca.

14.000 kr per innbygger. Saltenfjord ville hatt et etterslep på 15 354 per innbygger, mens Meløy ligger på 31 051. Vedlikeholdsetterslepet til Saltenfjord alternativet trekkes her hovedsakelig ned av det lave etterslepet per innbygger som er rapportert fra Bodø kommune.

Kommune	Innbyggere	Totalt vedlikeholds-etterslep i millioner kroner	Totalt vedlikeholds-etterslep per innbygger
Nordre Salten	4 388	61 000 000	13 902
Saltenfjord	69 690	1 070 000 000	15 354
Meløy	6 441	200 000 000	31 051

Tabell 24: Oversikt over vedlikeholdsetterslep. Kilde: Rapporter fra regionrådet og kommunene

9. Oppsummering

9.1. Vurdering av alternativene i lys av reformen

En ny kommunereform har som mål å styrke lokaldemokratiet, gi befolkningen i kommune-Norge et bedret tjenestetilbud og skape en mer rettsriktig og effektiv forvaltning gjennom større og mer robuste kommuner. I kommuneproposisjonen for 2015 (Innst. 300 S, 2014, s. 29) har regjeringen definert fire mål for reformen.

Før vi kommer med vår anbefaling vil vi sammenligne og vurdere de ulike alternativene innenfor de utvalgte utredningstemaene. Sammenligningen vil ta utgangspunkt i intensjonen bak reformen, analysene som gjort i de foregående kapitlene og vil særlig fokusere på utfordringer og muligheter i et 50-års perspektiv knyttet til de ulike alternativene.

9.1.1. Tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse

«Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne»

Innenfor dette området vurderer vi det dit hen at dagens kommunestruktur (null-alternativet) ikke er hensiktsmessig for at kommunene skal kunne ivareta sin rolle som tjenesteproducent og myndighetsutøver. Sammenlignet med de andre alternativene så er det for mange kommuner som har for små fagmiljøer og følgelig for liten kapasitet. Dette gjelder både på myndighetsutøvelsessiden (saksbehandling blant annet innenfor tekniske tjenester og barnevernstjenester) samt innenfor utviklingen av tjenester innenfor grunnskole og pleie- og omsorg. Det sistnevnte er viktig i et fremtidsrettet perspektiv hvor man i Salten forventer en stor økning blant de eldre.

For Stor-Salten så vil man være store nok til å kunne øke kapasiteten innad i egen organisasjon. Derimot vil avstandene være store, og skape utfordringer med tanke på å sentralisere tjenestene. Innenfor dette alternativet vil den lokale tjenesteproduksjonen bestå, og således vil man ikke kunne forvente seg at de store økonomiske effektene innenfor områder som eksempelvis barnehage og grunnskole, hvor skole-/barnehagestørrelse og gruppestørrelse er kostnadsdrivende. På sikt vil man derimot ha bedre forutsetninger å jobbe strategisk med fagutvikling og kompetanseheving blant de ansatte. For tekniske tjenester og tjenester rettet mot barnevern, vil en stor-kommune i utgangspunktet være positivt et-

tersom det vil øke kapasiteten i organisasjonen. Dette vil både redusere sårbarheten i egen organisasjon og samtidig redusere inhabilitetsproblematikk.

Om vi deretter ser på Nordre, Indre og Ytre Salten, er vår vurdering av de to sistnevnte vil være store nok til at man kan bygge opp tilstrekkelig store fagmiljøer innenfor blant annet tekniske tjenester, barnevern og pleie- og omsorg. Størrelsen på Indre-Salten tilsier derimot at det er noe usikkerhet knyttet til hvorvidt man er store nok til å ivareta intensjonen bak reformen innenfor dette tjenestekområdet. For Nord-Salten vurderer vi det dit hen at man fortsatt vil være for små. Sammenlignet med null-alternativet vil man være noe styrket, men målt opp mot intensjonene bak reformen så vil man fortsatt være for små. En ny kommune med om lag 4 000 innbyggere vil ikke, etter vår vurdering, være tilstrekkelig til å sikre tilstrekkelig kapasitet innenfor myndighetsutøvelse. Man vil heller ikke være godt nok rustet til å sikre et mangfold i tjenestetilbud innenfor eksempelvis pleie- og omsorg.

For det siste alternativet, Saltenfjord, mener vi at mange av de samme konklusjonene som er beskrevet i det foregående alternativet er gjeldene. Herunder vurderer vi det dit hen at både Nordre Salten og Meløy vil være for små. Herunder gjelder de samme bemerkningene som er gjort for Nordre-Salten i det foregåen-

de kapitelet. Saltenfjord kommune vurderer vi derimot til å være av en størrelse som gjør at man kan oppfylle intensjonene bak refor-

men. De fleste av vurderingen gjort av Stor-Salten vil også være gjeldende for denne kommunen.

9.1.2. Samfunnsutvikling

«Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling»

For dette området vurderer vi det dit hen at dagens kommunestruktur (null-alternativet) ikke er hensiktsmessig for at kommunene skal kunne ivareta sin rolle som samfunnsutvikler. Sammenlignet med de andre alternativene er det i all hovedsak tre forhold som tilsier at dagens kommunestruktur ikke er hensiktsmessig. For det første deler denne strukturen opp BA-regioner. Dette gjør at man mister mulighetene til å dra fordel av synergieffekter og stordriftsfordeler. For det andre så har regionen utfordringer knyttet til en høy andel sysselsatte innenfor offentlig sektor og har utfordringer med å tiltrekke seg nytt privat næringsliv. Det faktum at det er mange aktører (kommunale og private) som jobber med næringsutviklingsarbeid i regionen gjør at det fort kan bli en konkurranse mellom kommunene internt i regionen. Dette igjen gjør det utfordrende å skape en felles næringsutviklingsstrategi i Salten med formål om å skape vekst i hele regionen.

Om vi deretter ser på Stor-Salten kommune, vil man under en slik struktur få en regional overbygning som kan legge til rette for en mer helhetlig og strategisk utvikling av regionen. Ved en strukturendring vil samfunns- og næringsutvikling inngå i kommunens egen portefølje, men det vil likevel være behov for samarbeid med andre regioner for å kunne opprettholde og videreutvikle et godt desentralisert tilbud. En større enhet som snakker med felles stemme vil kunne stille sterkere i kampen om regionale og nasjonale midler. En ny storkommune vil også dra fordel av å ha fellesfunksjoner som flyplass og sykehus.

En ny Stor-Salten kommune vil derimot ha utfordringer knyttet til en tettere integrasjon av distriktene. Man har per dags dato ikke en

felles BA-region. Til det er avstandene for store mellom Meløy i sør og Hamarøy i nord. En ny storkommune må derfor søke å videreutvikle infrastrukturen i region slik at man på den måten kan redusere reiseavstandene/reisetiden mellom de ulike kommunene.

For alternativet Nordre, Indre og Ytre Salten vil de to sistnevnte kommunene gjenspeile NIBRs BA-regionoppdeling av Nordland. Unntaket er Meløy kommune for Ytre Salten som fortsatt vil ha distanseutfordringer til resten av Ytre Salten kommune. For alle de tre kommunene vil man kunne få økt ressurser som kan brukes til nærings- og samfunnsutvikling. Frigjøringspotensialet er sannsynligvis positivt korrelert med kommunestørrelse. Nord-Salten vil fortsatt være relativt liten og vil trolig ha mer begrensede med ressurser til å avsette til samfunns- og næringsutvikling. I tillegg vil det trolig være få «utenrikspolitiske» effekter for Nord-Salten. Det er også vært å påpeke at det i dette alternativet fortsatt vil være behov for å kunne utforme en felles næringsstrategi gjennom et regionalt samarbeid.

Om vi deretter ser på Saltenfjordalternativet så vil de samme utfordringene for Nord-Salten, som beskrevet ovenfor, være gjeldende. De samme utfordringene vil også Meløy kommune ha ettersom kommunen i dette scenariet vil være relativt sett liten. Saltenfjordkommune vil derimot være store nok til å kunne frigjøre midler til aktivt å jobbe med nærings- og samfunnsutvikling. I tillegg vil kommune i større grad gjenspeile NORUTs inndeling av bo- og arbeidsmarkedsregioner i Salten. Kommunen vil således ha mindre distanseutfordringer sammenlignet med Stor-Salten.

9.1.3. Lokaldemokrati

«Styrket lokaldemokrati»

Salten region består av flere kommuner med færre enn 10 000 innbyggere. Dette innebærer på den ene siden mange nærhetsgevinster. Mindre kommuner, har ofte - men ikke alltid - et nærere forhold til sine lokalpolitikere, befolkningen er ofte mer engasjert i politiske saker, men har samtidig ofte færre medvirkningskanaler enn større kommuner. Nærhetsgevinster til tross, dagens situasjon preges også av mange interkommunale samarbeid, og som tidligere diskutert utgjør disse ofte en demokratisk utfordring idet makt flyttes til uformelle nettverk, eller representantskap og styrer hvor medlemmer er utnevnt.. Dette betyr som nevnt ikke at IKSer i seg selv er negativt i Salten, men at det avhenger av hver enkelt kommunes evne til folkevalgt kontroll med disse ordningene. I det demokratiperspektiv er det svært få distansegevinster i dagens situasjon. Mindre kommuner har mange habilitetsutfordringer, varierende grad av profesjonalisering, begrensede muligheter for frikjøp av politikere, og sårbare fagmiljø.

Et Stor-Salten alternativ vurderes å ha store distansegevinster i forhold til færre habilitetsutfordringer, høyere kvalitet på politiske beslutninger, og følgelig mer politisk handlingsrom. Baksiden er at den geografiske distansen en slik kommuneenhet vil få vil kunne redusere nærheten til folkevalgte. Med et større kommunestyre vil imidlertid den partipolitiske representasjonen bli større. Vi anbefaler derfor at en slik kommune utnytter mulighetene i kommuneloven som gir rom for å lage kommunedelsutvalg med beslutningsmyndighet (jf. kap 6.4). Kommunen vil også ha betydelig kapasitet til å føre folkevalgt kontroll med IKSer, og sannsynligvis vil det i det hele tatt være mindre behov for interkommunalt samarbeid. Det vil være muligheter for økt frikjøp av politikere og økt profesjonalisering med større (og mindre sårbare) fagmiljø.

For det neste alternativet, Nordre, Indre og Ytre Salten, vil de lokaldemokratiske mulighetene og utfordringene være avhengig av innbyggerstørrelse og geografisk avstand. For Nordre Salten vil man kunne hente ut både noen nærhetsgevinster, og noen distansegevinster i form av noe færre habilitetsutfordringer. Størrelsen på kommunen er imidlertid mindre enn hva som regnes formålstjenlig for å hente ut større fordeler på fagmiljø og profesjonalisering. For de to resterende kommunene, Indre og Ytre Salten, vurderes disse som store nok til å hente ut distansegevinster i form av færre habilitetsutfordringer, høyere kvalitet på politiske beslutninger og følgelig mer politisk handlingsrom. Det vil imidlertid bli større geografisk distanse, og mindre nærhet til folkevalgte sammenliknet med dagens situasjon. Det vil imidlertid, mest sannsynlig, bli bredere politisk representasjon. Behov for nye medvirkningsalternativ bør vurderes for å demme opp for eventuelle ulemper med mindre nærhet. Alternativet innebærer sannsynligvis større muligheter for frikjøp av politikere, og økt profesjonalisering spesielt for Ytre Salten. Det kan derfor bli bedret mulighet og kapasitet til folkevalgt kontroll med IKSer, og kanskje også mindre behov for interkommunale samarbeidsløsninger.

For det siste alternativet, Saltenfjord, vil mange av de samme vurderingene som er gjort knyttet til Nordre, Indre og Ytre Salten være gjeldende. For Nordre Salten og Meløy så vil mange av de samme vurderingene som er gjort av Nordre-Salten i det foregående kapitelet være aktuelle. For Saltenfjord kommune så vil de samme vurderingene som er gjort av Salten samlet være aktuelle. Man vil kunne få distansegevinster, økt kapasitet i organisasjonen, større mulighet til å frikjøpe politikere og redusere behovet for IKS. Kommunen vil derimot ha utfordringer knyttet til avstand mellom tettstedene og det nye kommunesentrumet.

9.1.4. Økonomi

«Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner»

Dagens kommuner i Salten regionen har store utfordringer knyttet til å opprettholde stabile gode resultater over tid. Dette punktet er spesielt rettet mot de små kommunene i regionen. Videre er det viktig å påpeke at basert på de signalene som er kommet fra regjeringen vil ikke det økonomiske fundamentet som de små kommunene har i dag bli videreført etter at reformen er gjennomført. I tillegg så vektlegger vi investeringsbehovet i tjenestene, særlig knyttet til de eldre som et viktig forhold å vurdere i et fremtidsperspektiv. Her mener vi at mange av de små kommunene ikke er rustet til å kunne håndtere blant annet den forventede eldrebølgen.

For Stor-Salten kommune man derimot ha bedre forutsetninger for å kunne oppnå stabile gode økonomiske resultater over tid. I tillegg mener vi at en storkommune i regionen vil kunne medføre en mulighet til å sikre økt kapasitet og bedret kompetanse innad i egen

organisasjon. Bedre forutsetninger for god økonomisk styring sammen med økt kapasitet i egen organisasjon gjør at vi mener at en storkommune har bedre forutsetninger for å nå målene i reformen. Man vil også ha bedre forutsetninger for å kunne håndtere fremtidige investeringsbehov.

For Nordre, Indre og Ytre Salten mener vi at regionen som helhet vil ha svakere forutsetninger sammenlignet med Stor-Salten alternativet. Dette begrunner vi med at Nordre Salten fortsatt vil være for lite. Hvorvidt Indre Salten er stor nok er det knyttet noe usikkerhet til. Sammenlignet med null-alternativet vil man derimot ha bedre forutsetninger i en Indre Salten kommune til å bygge opp kapasitet i egen organisasjon.

Til slutt vurderer vi Saltenfjordalternativet på lik linje med det foregående alternativet. Saltenfjord kommune vil være stor nok, men Nordre Salten og Meløy vil være for små.

9.2. BDOs anbefaling av fremtidig kommunestruktur

På bakgrunn av de foregående analysene vurderer vi det dit hen at Stor-Salten kommune er det alternativet som nærmest oppfyller regjeringens mål med reformen. En storkommune i regionen vil etter vår vurdering ha bedre forutsetninger for å kunne levere god tjenester til innbyggerne i fremtiden ved blant annet å gjøre det mulig å skape større fagmiljøer samt kapasitet i egen organisasjon. En ny storkommune har også bedre forutsetninger for å satse helhetlig på samfunns- og næringsutvikling i regionen. Uavhengig av mulighetene som en slik storkommune vil kunne gi innbyggerne i regionen mener vi at denne kommunen vil ha utfordringer knyttet til store avstander mellom de ulike distriktene. En slik storkommune vil etter vår vurdering være avhengig av at man etablerer komunedelsutvalg med beslutningsmyndighet over innbyggernære tjenester som grunnsko-

le, barnehage og pleie- og omsorgstjenester for å minimalisere avstandsutfordringene.

Alternativet Nordre, Indre og Ytre Salten og Saltenfjordalternativet vurderer vi på lik linje, dog noe dårligere sammenlignet med en Stor-Salten kommune. Dette begrunner vi med at i disse alternativene er Nordre Salten og Meløy kommune for små til å kunne være bærekraftige kommuner i fremtiden. For Nordre Salten endrer ikke dette bildet seg om man inkluderer Tysfjord. Analysene til kommunene selv viser at man ikke vil kunne nå de intensjonene bak reformen ved å etablere en storkommune i Nord Salten. Avslutningsvis vil vi nevne at begge de ovennevnte scenariene bestående av tre kommuner i Salten er å foretrekke sammenlignet med null-alternativet. Null-alternativet vurderer vi dit at det er kun Bodø kommune som vil være store nok til å håndtere fremtidens utfordringer. Flertallet

av de resterende kommunene har lav evne til å finansiere fremtidige investeringsbehov; har sårbar næringsstruktur; har liten kapasitet til å ivareta tjenestebehovet innenfor kapitalin-

tensive tjenester og er lite egnet til å sikre nødvendig tiltak for å skape funksjonelle helhetlige planprosesser for å videreutvikle regionen.

9.3. Avsluttende kommentarer

Avslutningsvis vil vi fremheve vårt ønske med denne rapporten å kunne bidra til å rette leserens oppmerksomhet vekk fra å forsøke å beregne seg til hvorvidt det er riktig å slå seg sammen eller ikke. De økonomiske rammebetingelsene i dagens kommunestruktur, sammenlignet mot fremtidens kommunestruktur, kan ikke forventes å være til fordel for å la være å slå seg sammen. Hovedfokus for be-

slutningstakerne bør være å tenke offensivt på de mulighetene som finnes i en ny kommunestruktur, og hvordan utfordringene man ser kan løses ved en god sammenslåingsavtale, gode lokalpolitiske ordninger og valg av smarte løsninger som sikrer tjenestenærhet til innbyggerne og gode rammebetingelser for næringslivet i Salten.

10. Litteraturliste

Denne litteraturlisten inkluderer henvisninger til artikler, dokumenter og kilder som er benyttet i dette utredningsarbeidet og er derfor ikke begrenset til sluttrapporten.

Offentlig tilgjengelige artikler og rapporter:

Allers, M. A., & Geersema, J. (2014). The effects of local government amalgamation on public spending and service levels. evidence from 15 years of municipal boundary reform. Mimeo (University of Groningen).

Asmys, I. (2010). Kommunereformens konsekvenser. Tidsskriftet politikk.

Baldersheim, H., & al, e. (2003). Er smått så godt? Er stort så flott? Analyser av kommunestrukturens betydning. Universitetet i Oslo. .

Baldersheim, H., Haug, V., & Øgård, M. (2011). Internasjonale erfaringer med interkommunalt samarbeid. Nordisk kommunalforskningskonferanse.

Do Municipal Amalgamations Work?, Department of Economics, the Hebrew University of Jerusalem, Jerusalem 91905, Israel. (2014).

Ekspertutvalget. (2014). Delrapport: Kriterier for god kommunestruktur. Kommunal- og Moderniseringsdepartementet.

Hanes, N. (2014). Amalgamation Impacts on Local public Expenditures in Sweden. Local Government studies.

Hansen, S., & Houlberg, K. P. (2014). Do Municipal Mergers Improve Fiscal Outcomes? Scandinavian Political Studies, Vol. 37.

Innst. 300 S. (2014). Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om kommuneproposisjon 2015. Prop. 95 S (2013-2014).

Inntektssystemet for kommunar og fylkeskommunar 2015. Grønt Hefte:
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kmd/komm/grontheft/gront_hefte_2015_ny.pdf

IRIS. (2013). Perspektiver og erfaringer: Styring av og ledelse i kommunalt. KS.

Kjær, U., Hjelmar, U., & Olsen, A. (2010). Municipal Amalgamations and the Democratic Functioning of Local Councils: The Danish 2007 Structural Reform as Cas. Local Government Studies, 36:4,.

Meld. St. 13. (2012-2013). Ta heilie Noreg i bruk.

NIBR. (2008). Infrastruktur og Investeringer. NIBR.

NIBR. (2013). Erfaringer med nærdemokratiske ordninger i Norden. KS.

NIBR. (2013). Inndeling i senterstruktur, sentralitet og BA-regioner. NIBR-rapport 2013:1.

NIVI. (2013). Statis for interkommunalt samarbeid i Møre og Romsdal. Fylkesmannen i Møre og Romsdal og KS Møre og Romsdal.

NOU. (1992). Kommune- og fylkesinndeling i et NOrgje i forandring.

NOU. (2005). Fordeling, forenkling, forbedring.

NOU. (2006). Det lokale folkestyret i Endring. Oslo: Kommunal og regionaldepartementet.

Olsen, A. (2010). Kommunalreformens konsekvenser. Tidsskriftet politikk.

Reigenwertz, Y. (2010). Do Municipal Amalgamations Work? Evidence from Municipalities in Israel. Hebrew University of Jerusalem.

Sundvollen erklæringen. (2013). Politisk plattform for regjeringen.

Verba, S., Schlozman, K. L., & Brady, H. E. (1995). Voice and Equality, Civic Voluntarism in American Politics. Cambridge Mass.: Harvard University Press. .

Meld. St. 13. (2012-2013). Ta heilie Noreg i bruk.

Menon. (2013). Fremtidens næringer i Nord. Menon.

NIBR. (2013). Inndeling i senterstruktur, sentralitet og BA-regioner. NIBR-rapport 2013:1.

Norut. (2013). Attraktive lokalsamfunn og arbeidsmarkedsregioner i Nord-Norge.

Nærings- og Fiskeridepartementet m fl. (2014). Framtid i Nord. NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENTET, KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENTET og KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET.

SSB. (2013). Forecasting demand and supply of labour by education. SSB.

Sjurelv & Kufaa (2014) Kunnskapsinnhenting utviklingsprogram for byregioner Bodø og Salten.

Sundvollen erklæringen. (2013). Politisk plattform for regjeringen.

Statistikk:

KOSTRA statistikk: <https://www.ssb.no/offentlig-sektor/kommune-stat-rapportering/kostra-databasen>

SSBs befolkningsstatistikk: <https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/folkendrkv/kvartal/2015-08-20>

SSBs sysselsettingsstatistikk: <https://www.ssb.no/regsyst>

SSBs Folke og bolig telling: <https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/fobpend/hvert-10-aar>

Informasjon fra kommunene og regionrådet:

Oversikt over eierskap i Salten-kommunene per juni 2012

Oversikter over vedlikeholdsetterslep fra alle kommunene

Diverse forvaltningsrevisjoner og andre rapporter, herunder:

- Forvaltningsrevisjon Barnevernet for Hamarøy
- Forvaltningsrevisjon Salten Brann IKS
- Evaluering av innkjøpsordningen
- Forprosjekt eiendomsforvaltning for Salten (IRIS)
- NIVI-rapport: Status for interkommunale samarbeid i regionen
- Kommuneplaner (tilgjengelig på kommunenes hjemmesider)
- Diverse saksfremlegg

-
- * Prosessen som startet i Salten i 2002 og som endte opp i rapporten «Kommunestrukturprosjektet i Salten»(2006) ble satt i gang som innspill fra grasrota i Salten til Salten regionråd. Kommunestyrene besluttet.
  - * Det vi står ovenfor nå er resultat av regjeringserklæring etter stortingsvalget 2013. Vi har fått invitasjon til å delta i prosessen fra kommunalminister Jan Tore Sanner(brev 27.08.14)
  - * Stortingsflertallet står bak at det skal arbeides med kommunereformen og at det skal baseres på frivillighet.

-
- * [Kommunereform.no](https://kommunereform.no)
  - * [Nykommune.no](https://nykommune.no)
  - * Kommunens hjemmeside legger fortløpende ut informasjon.
  - * Folkemøter.
  - * Felles informasjonsavis til alle i Salten om BDO rapportene.

«Målene for reformen er gode og likeverdige tjenester til innbyggerne, en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling, kommuner som er bærekraftige og økonomisk robuste, og et styrket lokaldemokrati.»

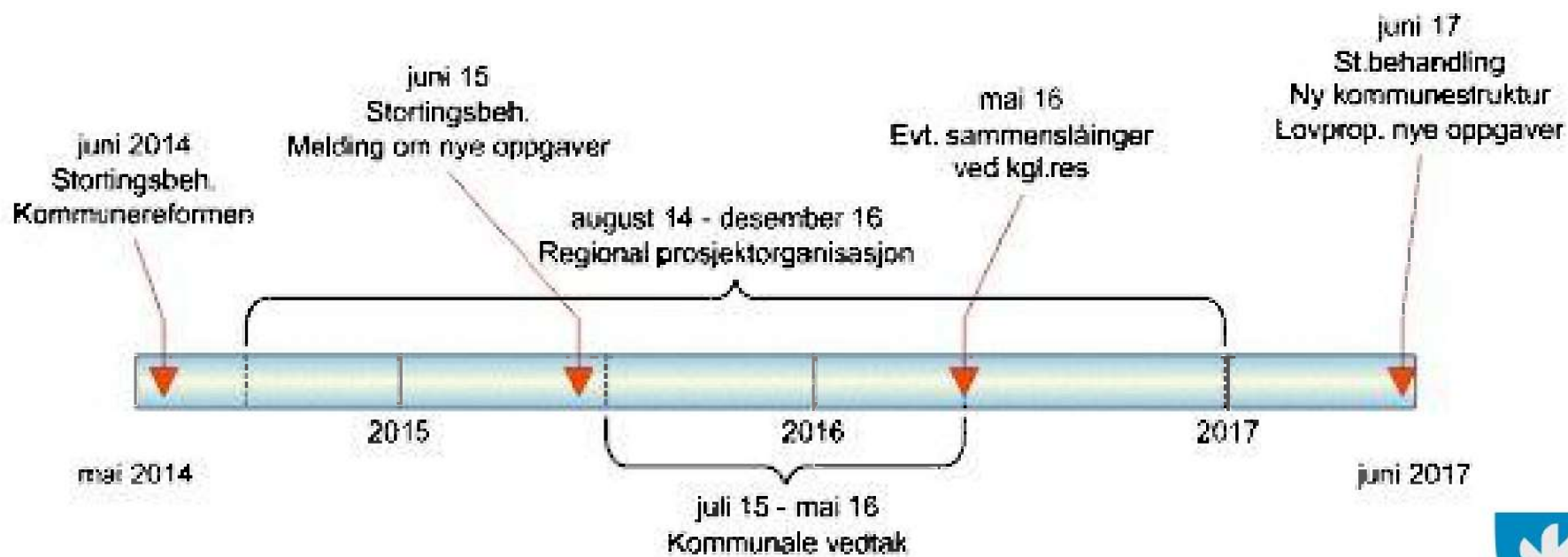
- * Kommuneproposisjonen 2014(14.mai 2014)
- * «Kriterier for god kommunestruktur» (Ekspertutvalgets delrapport 1 og 2).
- * Veileder.
- * Invitasjon til å delta i reformprosessen.
- * BDO rapportene A,B,C,D.
- * Kommunestyrevedtak mandat.
- * Andre rapporter (f.eks. LVK utredninger kraft).

-
- * Kommunestyrevedtak i løpet av høsten 2015, sammenslåing ved kongelig resolusjon i løpet av våren 2016. Virkning 1.1.2018
  - * Kommunestyrevedtak senest innen sommeren 2016. Samlet proposisjon våren 2017. Sammenslåingene som blir vedtatt skal som hovedregel tre i kraft 1.1.2020 i etterkant av kommunevalget høsten 2019.

- * «Jeg forstår det slik at alle kommuner skal gå gjennom prosessen med å diskutere og vurdere sammenslåing og at prosessen avsluttes med et kommunestyrevedtak senest innen våren 2016.»

- * *Jan Tore Sanner*

-
- * 100 000Kr til utgifter knyttet til informasjon og folkehøring jfr. Inndelingslovas §10. Loven setter ikke krav til hvordan innbyggerne skal høres, så hvert kommunestyre må ta stilling til hvordan det skal skje. (innen sommeren 2016 gjennomgå reformprosess vil få utbetalt 100 000Kr.)

Kvalitet i tjenestene Effektiv bruk av samfunnets ressurser Likeverdighet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Effektiv tjenesteproduksjon Økonomisk soliditet Valgfrihet Statlig rammestyring
--	--

Myndighetsutøvelse

Rettsikkerhet

Tilstrekkelig kapasitet
Relevant kompetanse
Tilstrekkelig distanse

Samfunnsutvikling

Helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøsyn.
Tilrettelegging for positiv utvikling i lokalsamfunnet og storsamfunnet

Funksjonelle
samfunnsutviklingsområder
Tilstrekkelig kapasitet
Relevant kompetanse

Demokratisk arena

Betydningsfulle oppgaver og
rammestyring
Lokal politisk styring
Levende lokalt folkestyre
Aktiv lokal politisk arena

Høy politisk deltakelse
Lokal politisk styring
Lokal identitet
Bred oppgaveportefølje
Statlig rammestyring

Tilstrekkelig kompetanse

- * Tilstrekkelig kapasitet både faglig og administrativt for å kunne løse oppgavene på en tilstrekkelig måte.
- * Relevant kompetanse, fagmiljø og tilstrekkelig antall saker

Relevant kompetanse

- * Bredde i kompetansen
- * Samfunnsutvikler og myndighetsutøver
- * Utarbeide gode beslutningsgrunnlag
- * Kommunen selv

Tilstrekkelig distanse

- * Tilstrekkelig distanse mellom innbyggerne og saksbehandler.
- * Habilitetsregler.

Effektiv tjenesteproduksjon

- * Større kommuner vil legge bedre til rette for økt rammestyring fra statens side og dermed økt mulighet for å tilpasse tjenestetilbudet til lokale forhold.
- * Stordriftfordeler

Økonomisk soliditet

- * God økonomisk kontroll og evne til å håndtere uforutsette hendelser.
- * Økonomisk handlingsrom.
- * Små kommuner mer sårbare fordi de har mindre budsjett å omdisponere innenfor.

Valgfrihet

- * Større kommune kan tilby en større bredde i tilbudet til sine innbyggere.

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- * Helhetlige løsninger særlig på areal- og transportområdet.
- * Pendling og samfunnsutvikling.

Høy politisk deltakelse

- * Større kommuner legger i dag i større grad til deltakelse mellom valgene, og de har oftere ulike former for medvirkningsprogram.
- * På noen indikatorer scorer de minste kommunene høyest – valgdeltakelsen på lokalvalg er størst i de minste kommunene og flere innbyggere i små kommuner har vært i kontakt med ordføreren enn i store kommunene.

Lokal politisk styring

- * Kompetanse og kapasitet til å utvikle gode beslutningsgrunnlag.
- * Interkommunale ordninger.

Lokal identitet

- * Opplevd identitet.
- * Tilknytning til andre områder.

Bred oppgaveportefølje

- * Flere oppgaver under lokalpolitisk kontroll vil kunne styrke lokaldemokratiet.

Statlig rammestyring(ekspert utv.)

- * En kommunestruktur med større og mer robuste kommuner vil etter utvalgets vurderinger redusere dagens behov for detaljert statlig styring.

Alle skal utrede dette spørsmålet

- * I prinsippet frivillighet, men.....
- * Oppgavefordeling 2015 – generalistkommunebegrepet.
- * Økonomi, de som slår seg sammen får en overgangsgaranti, denne signaliseres knyttet til denne prosessen. Videre at det kan komme betydelige endringer i inntektssystemet som kan ramme bl. a småkommunene.
- * Uansett må vi ta stilling til dette spørsmålet.

Hvor står vi?

- * Dette er den tredje runden i kommunestyret.
- * Vi deltar i det Regionrådet kjører av prosesser og har vært aktive i å påvirke det som skjer der.
- * Vi deltar i mange interkommunale samarbeid, som vil kunne være viktige grunnlag i en reformprosess.
- * Vi har gode forbindelser/forhold til naboene våre.
- * Vi bor i en kommune der det er stor vilje hos politikere og i befolkningen til å bestå som egen enhet.

Forholdet til innbyggerne

Det forventes at vi skal involvere innbyggerne

- * Folkemøter
- * Meningsmålinger
- * Folkeavstemninger
- * Andre prosesser

Hovedsaken er at vi som politikere skal kommunisere godt med innbyggerne i disse prosessene. Spre kunnskap og lytte!

Det legges her opp til den største samfunnsreformen i vår tid!

Dominoeffekten

- * I Finland og Danmark har de vært gjennom slike prosesser de senere årene.
- * Dominoeffekten.

Generalistkommune

- * Pr. i dag er det slik at alle kommuner skal løse de samme oppgavene.
- * Interkommunalt samarbeid.
- * Kva skjer dersom nye oppgaver tilføres?
- * Mulige unntak i kravene for områder med spesiell geografi.

Nye oppgaver

- * Målet er å flytte oppgaver og makt organisatorisk nærmere innbyggerne og unngå en for sterk stat. Denne maktdesentraliseringen er en internasjonal trend.
- * Da kan oppgaver og myndighetsutøvelse flyttes fra:
  1. Staten selv(fylkesmannsnivået)
  2. Fylkeskommunen.

Samfunnstrender

- * Folk lever lengre.
- * Urbaniseringen.
- * Rettighetssamfunnet.
- * Pendling – mobilitet BAS regioner.

Mandatet

- * **Innstilling fra AU arbeidsgruppa kommunereformen til kommunestyret den 27. mai:**
- * Sørfold kommunestyre gir kommunens representanter som møter som sonderingsutvalg (valgt av kommunestyret) i møter med andre aktuelle kommuner og kommunens representanter i Salten Regionråd mandat som det framkommer nedenfor.
- * Mandatet til sonderingsutvalget og mandatet til kommunens representanter i Salten Regionråd skal utøves innen rammene til mandatet for kommunens arbeidsgruppe for kommunereformen som er nedsatt av kommunestyret.
- *

- * **Mandat kommunens arbeidsgruppe kommunereformen:**
- * 1) Arbeidsgruppa skal bidra til å formidle kunnskap om prosessene rundt kommunereformen til befolkning og folkevalgte.
- * 2) Arbeidsgruppa skal bidra til og lede nødvendige utredninger for å fremskaffe et nødvendig kunnskapsgrunnlag. Kunnskapsgrunnlaget skal være slik at innbyggerne og folkevalgte kan ta stilling til veivalg i forhold til kommunestruktur på et faktabasert kunnskapsgrunnlag så langt dette er mulig våren 2016.
- * 3) Dette faktagrunnlaget skal presenteres innbyggerne før en rådgivende folkeavstemning gjennom folkemøter og andre tjenlige informasjonskanaler. Resultat av rådgivende folkeavstemning og kunnskapsgrunnlaget skal danne grunnlag for kommunestyrets veivalg for Sørfold kommune etter 2016.

- * 4) Hovedalternativer å utrede for Sørfold kommune skal være:
- * 1) Mulighetene for Sørfold kommune til å bestå som egen Kommune.
- * 2) Muligheten for en indre Salten modell.
- * 3) Storkommunemodell Salten, der Bodø er med.
- * Utredningen skal kunne brukes som et kunnskapsgrunnlag for å utvikle samfunnsdelen i kommuneplanen dersom kommunestyret våren 2016 velger å bestå som egen kommune.
- * Dersom kommunestyret velger alternativ 2 eller 3, skal kunnskapsgrunnlaget være grunnlag for forhandlinger med eventuelle parter i en ny større kommune.
- *

- * **Mandat sonderingsutvalg og for kommunens representanter i Salten Regionråd:**
- * 1) Sørfold kommune ønsker primært at modell 2 og 3 utredes videre i regi av Salten Regionråd.
- * Dersom dette ikke er mulig kan en utrede sammen med andre, men da skal kommunen være representert i både styringsgrupper og arbeidsgrupper.
- * 2) Alternativ 1 utredes av kommunen selv. Der det er formålstjenlig hentes kunnskap rundt dette
- * alternativet inn via andre faginstanser/ kompetansemiljø for eksempel LVK.
- * 3) I forhold til konsekvenser
- * i forhold til kommunens kraftinntekter brukes LVK sammen med
- * andre LVK kommuner der det er mulig.
- *

- * **Oppgavemeldingen.**
- * Sørfold kommune forutsetter følgende prinsipp for å overta oppgaver fra andre forvaltningsnivå.
- * 1) Nye oppgaver må være fullfinansiert på en realistisk måte.
- * 2) Nye oppgaver som fordrer samarbeid mellom flere kommuner, må forutsettes løst i samarbeid mellom likeverdige parter.
- *

* **Særskilt viktige tema for utredningsarbeidet:**

- * 1) Kommunal tjenesteproduksjon og organisering av denne.
- * 2) Arbeidsliv(herunder BAS tenking).
- * 3) Samferdsel og infrastruktur(relatert til BAS tenking og tilgjengelighet for innbyggerne).
- * 4) Kraft.
- * 5) Eierskap.
- * 6) Næringsliv.
- * 7) Demokratiperspektivet
- * 8) Kommunens ansatte
- * 9) Inntektssystemet
- * 10) Pensjon
- * 11) Erfaringer fra andre kommuner og prosesser fra andre land.

* **Vedtak:**

- * Innstilling fra AU arbeidsgruppa angående mandat kommunereformen, med kommunestyrets merknader, enstemmig vedtatt

*

Notat

Til: Lars Kr. Hansen Evjenth

Fra: Ørjan Higræff

Referanse
2014/663-18

Dato
15.04.2015

Oppsummering gruppearbeid vedrørende kommunereformen kommunestyret 14.04.2015

Kommunestyret ble oppdelt i 4 grupper med forskjellige oppgaver/spørsmål.

Gruppe 1:

- **Hva er sterke og svake sider ved kommunen som tjenesteyter i dag?**

Sterke sider:

- helse/omsorg
- oppvekst
- korte beslutningslinjer
- beslutningstakere har god lokal oversikt

Svake sider:

- små fagmiljø
- for tette bånd

- **Hva er utfordringene i forhold til forventet demografisk utvikling?**

- mangel på folk i yrkesaktiv alder i distriktet
- Sikre bosetting

- **Hvilke utfordringer har kommunene når det gjelder kompetanse, spesialisering og rekruttering?**

- løse deltidspromblematikken bedre
- holde opp lønn

- Hva finnes av interkommunalt tjenestesamarbeid?

- se eierskapsmelding
- alltid forbedringsmuligheter i kommunal eierskapsstyring
- **Hva er status i kommunene når det gjelder økonomisk nøkkeltall?**
  - Ja, vi er nok litt som strutsen
- Hvor godt klarer kommunen å stå alene i et 20-30-års perspektiv?
  - Avvente økonomien
- Er kommunen avhengig av en eller flere nabokommuner for å levere lovpålagte velferdstjenester til sine innbyggere?
  - I dag = ok
- Hvor omfattende kan et interkommunalt samarbeid være før samarbeidsulempene blir større enn fordelene?
  - Avhengig av styringsmodeller
- Hvilke utfordringer står man overfor når det gjelder ivaretagelse av kommunale oppgaver?
  - Finansiering
- Hvilken gjennomføringsevne har kommunen på de ulike områdene kommunen har ansvaret for?
  - Skjønnsmidler
- Greier kommunen å nå de mål den har satt seg?
  - Nei
- Hva er visjoner og mål for framtidig utvikling?
  - Konkritisering
- Hva kreves for å realisere disse målene, og hvilke effekter kan man oppnå gjennom å bli en del av en større kommune?
  - Når ikke målene ved en stor kommune

Gruppe 2: Myndighetsutøvelse

- **Skaper mangel på kapasitet og kompetanse utfordringer for myndighetsutøvelsen?**
  - Ja, utfordringer på enkelte områder
- Hvordan er tilgangen på juridisk kompetanse i dag?
  - Tjenesten kjøpes
- Hva er omfanget av klager, og hvordan fordeler disse seg på ulike forvaltningsområder?
  - Kommunestyret har delegert klagesaker til enheter/adm/utvalg, for eksempel oppmåling
- Hvordan er saksbehandlingstidene og kvaliteten på saksbehandlingen?
  - På enkelte saker er det LANG saksbehandlingstid, dårlige rutiner på tilbakemelding, varierende kvalitet på saksbehandlingen
- Har kommunen gode rutiner og systemer for myndighetsutøvelse? Hvilke utfordringer er avdekket gjennom statlige tilsyn?
  - Gjennomgang av rutiner og systemer for å hindre avvik
- I hvilken grad er det problemer med habilitet, og hvilke utfordringer skaper dette?
  - Kommunen er bevisst på problemet og tar dette på alvor

Gruppe 3: Samfunnsutvikler

- Hvilke utfordringer står kommunene foran i dag med tanke på å fremme en langsiktig og helhetlig utvikling, både hver for seg for regionen som helhet?
  - Usikkerhet i forhold til oppg/utfordringer, skape arbeidsplasser, og et attraktivt bomiljø, kan bli en utkant i regionen
- Hvordan er situasjonen i kommunene når det gjelder befolkningsutvikling, næringsutvikling og sysselsetting?
  - Negativ
  - Positiv, men ikke økende
  - Bra, men en del pendling
- Hvilke oppgaver og utfordringer krever felles løsninger på tvers av kommunegrensene?
  - Videregående skoler
  - IKS
- I hvilken grad evner kommunen å gjennomføre vedtak i plan- og utbyggingsaker?
  - Vi evner i stor grad å gjennomføre plan- og utbyggingsaker

Gruppe 4: Demokratisk arena

- Hvordan er lokaldemokratiet organisert i dag, og hvilke deltakelsesformer er etablert?
  - Politiske partier/grendeutvalg
  - Formannskap
  - Kommunestyre
- Hvordan er rekrutteringen og engasjementet for å drive politisk arbeid?
  - Nominasjon
  - Engasjement partipolitikk
  - Manglende ungdomsinitiativ
- Hvilke partier er representert og hvordan er aktiviteten i partiorganisasjonene?
  - Partier:
    - Sv
    - FRP
    - Høyre
    - Senterpartiet
    - Arbeiderpartiet
  - Aktivitet:
    - Jevnlige møter
    - Møter før kommunestyret
    - Styremøter
    - Folkevalgt-opplæring
- Hvordan er valgdeltakelsen og det lokalpolitiske engasjementet?
  - Valgdeltakelse:
    - Valgmøter stands
    - Lokalpolitisk engasjement
- Hvordan drives lokalpolitisk styring – overordnet styring eller detaljstyring?
  - Demokratisk/overordnet styring
- Hvordan er forholdet mellom saksmengde og tid til å drive lokalpolitikk i kommunestyret?
  - Balansert saksmengde
- Hvor godt klarer kommunen å stå alene i et 20-30-års perspektiv?

- Forutsetter at inntektsgrunnlaget blir opprettholdt
- Økt innbyggertall
- Er kommunen avhengig av en eller flere nabokommuner for å levere lovpålagte velferdstjenester til sine innbyggere?
  - Kommunen er avhengig av samarbeid med andre
- Hvor omfattende kan et interkommunalt samarbeid være før samarbeidsulempene blir større enn fordelene?
  - Ulemper ved samarbeid:
    - Skoler
    - Lokalkunnskap
    - Kostnader
- Hvilke utfordringer står man overfor når det gjelder ivaretagelse av kommunale oppgaver?
  - Ulemper kommunale oppgaver:
    - Demografi (eldre) som må ivaretakes
- Hvilken gjennomføringsevne har kommunen på de ulike områdene kommunen har ansvaret for?
  - Omsorg – bra
  - Samferdsel – bra
  - Barnevern – god
  - Oppmåling – (-)
- Greier kommunen å nå de mål den har satt seg?
  - God oppnåelse
- Hva er visjoner og mål for framtidig utvikling?
  - Egen kommune
  - Samferdsel (bedre veier)
  - Helse-forebyggende tiltak
- Hva kreves for å realisere disse målene, og hvilke effekter kan man oppnå gjennom å bli en del av en større kommune?
  - intet

Med hilsen

Ørjan Higræff
Rådmann

**Intensjonsgrunnlag mellom kommunene
Fauske, Hamarøy, Saltdal, Sørfold
og Tysfjord**

2016

Bildet er hentet fra nfk.no

16.03.2016

Innledning.....	2
Sammendrag	3
Bakgrunn for en reform i kommunal sektor.....	5
Status kommunale tjenester og struktur	9

Innledning

Dette dokument inneholder faktagrunnlag for de samarbeidende kommunene Fauske, Sørfold, Saltdal, Hamarøy og Tysfjord. Dokumentet er fremkommet gjennom et samarbeid mellom rådmennene i de 5 kommunene.

I utarbeidelsen av dokumentet har rådmennene søkt å beskrive så godt som mulig, men på en kortfattet og forståelig måte bakgrunn og hensikt med regjeringens kommunereform. Deretter kommer rapportens hoveddel som er en faktadel med beskrivelse av kommunene slik de er organisert for å løse dagens oppgaver og rammene rundt som f eks økonomi.

Til slutt er det en opplisting av de nye oppgavene som det er antydnet at kommunene i fremtiden kan få overført.

Sammendrag

En ny «Indre Salten» kommune vil ha et areal på til sammen 8861 km². Det ville gjøre den nye kommunen til den nest største kommunen i landet i areal målt mot dagens kommunestørrelser.

Befolkningstall i den nye kommunen vil være 20126 innbyggere per 1.januar 2015. (Ny kommune). Gode kommunikasjoner innad i kommunen blir veldig viktig på grunn av stor geografisk utstrekning.

Den nye kommunen har et stort potensiale innenfor felles næringsutvikling.

Løsninger for lokalsamfunnene med hensyn til skolestruktur, kultur- og idrettstilbud, identitet til sitt eget bosted, samt utvikling av gode modeller for lokaldemokrati og administrativ drift av kommunen vil være viktige tema.

Ulike modeller for administrativ organisering og lokaldemokrati er beskrevet i intensjonsgrunnlaget.

Det er knyttet betydelige økonomiske incentiver til kommunereformen. Det dekkes engangskostnader og gis reformstøtte ved sammenslåing. I tillegg vil den nye kommunen gjennom inndelingstilskuddet beholde alle tilskudd i inntektssystemet som om de fortsatt var to (eller flere) kommuner i 15 år etter sammenslåingen, før det trappes ned over 5 år. De endelige økonomiske konsekvensene, sett i lys av forslag til nytt inntektssystem som nå er på høring, er imidlertid usikre.

Regjeringen har signalisert at større kommuner i fremtiden vil få nye oppgaver. De største kommunene kan også få ansvaret for videregående skoler og kollektivtransport. Midler som i dag kanaliseres til fylkeskommunene vil således bli kanalisert til de kommuner som ønsker å ivareta disse funksjonene på et desentralisert plan.

Interkommunalt samarbeid er svært utbredt i Nordland og har en økende trend. Snittet for alle kommunene i fylket er 31 samarbeidsordninger. Kartlegging som er gjort viser at dagens kommunesamarbeid kun i begrenset grad berører kapasitet og kompetanse innenfor de sentrale velferdssektorene. Hensynet til likeverdige velferdstjenester og andre nasjonale mål med kommunene, aktualiserer derfor en debatt om det interkommunale samarbeidet og dagens kommunestruktur i Nordland.

Å gjennomføre en kommunesammenslåing er et omfattende og komplekst prosjekt som krever god politisk og administrativ ledelse. De vedtakene som skal fattes innen 1. juli 2016 behøver i utgangspunktet kun omhandle hvilke kommuner en ønsker å slå seg sammen med.

Bakgrunn for en reform i kommunal sektor

Regjeringens reformarbeid

Stortinget har gitt tilslutning til å gjennomføre en kommunereform. Målet er større, mer robuste kommuner med økt makt og myndighet. Dette er nødvendig for å møte morgendagens utfordringer og stadig økte forventninger fra innbyggerne.

Regjeringens mål med reformen:

Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

Større kommuner med bedre kapasitet og kompetanse vil legge til rette for gode og likeverdige tjenester over hele landet. Større fagmiljø vil gi mer stabile arbeidsmiljø, bredde i kompetansen og en bredere tiltaksportefølje, særlig i små og spesialiserte tjenester. Større fagmiljø vil også legge til rette for en bedre kvalitetsutvikling i de store tjenestene.

Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

En endret kommunestruktur skal gi større og mer funksjonelt avgrensede kommuner som evner å sikre en bærekraftig samfunnsutvikling lokalt og regionalt, og en kommunesektor som vil være i stand til å løse nasjonale utfordringer. Reformen skal styrke forutsetningene for en helhetlig samfunnsutvikling i alle deler av landet både når det gjelder arealbruk, samfunnssikkerhet og beredskap, transport, næring, miljø og klima, og den helsemessige og sosiale utviklingen i kommunen.

Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Økonomisk solide kommuner som har god kontroll på økonomien og kompetanse på økonomistyring er en viktig forutsetning for at kommunene skal kunne tilby sine innbyggere gode velferdstjenester. Større kommuner vil ha større budsjett og kan også ha en mer variert befolknings- og nærings sammensetning. Det gjør kommunene mer robuste overfor uforutsette hendelser, i tillegg til at kommunene blir bedre i stand til å håndtere endringer i befolknings sammensetningen.

Styrket lokaldemokrati.

Kommunereformen skal styrke lokaldemokratiet. En endret kommunestruktur med større kommuner vil legge grunnlaget for å kunne overføre flere oppgaver fra fylkeskommunene, fylkesmannen og staten for øvrig, og slik styrke kommunene som viktige lokaldemokratiske organer for sine innbyggere. Dette vil gi økt makt og myndighet til kommunene og dermed økt lokalt selvstyre. På flere tjeneste- og politikkområder kan det bli en større nærhet mellom innbyggere og beslutnings-takere. Dette vil bidra til å skape større interesse for lokalpolitikken og vitalisere det lokale folkestyret.

Kriterier for god kommunestruktur

Regjeringen har satt ned et ekspertutvalg med oppgaven: *“Som et grunnlag for lokale diskusjoner og sentrale vurderinger, ønsker Kommunal- og moderniseringsdepartementet at det skal utarbeides et forslag til kriterier som har betydning for oppgaveløsningen i kommunene.”*

I delrapport fra Regjeringens ekspertutvalg av mars 2014 kom utvalget med sine anbefalte kriterier samt en del anbefalinger:

Kriterier for kommunene:

- Tilstrekkelig kapasitet
- Relevant kompetanse
- Tilstrekkelig distanse
- Effektiv tjenesteproduksjon
- Økonomisk soliditet
- Valgfrihet
- Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
- Høy politisk deltakelse
- Lokal politisk styring
- Lokal identitet

Kriterier for staten:

- Bred oppgaveportefølje
- Statlig rammestyring

I tillegg kom utvalget med noen anbefalinger:

- 1. Kommunene bør ha minst 15 000 - 20 000 innbyggere for å sikre en god oppgaveløsning (dette kravet er siden fjernet av regjeringen)**
- 2. Kommunestrukturen bør i større grad nærme seg funksjonelle samfunnsutviklingsområder**
- 3. Staten bør redusere detaljstyringen og ordninger for politisk deltakelse bør videreutvikles for å sikre gode og slagkraftige demokratiske arenaer**

Arbeidet og vedtak i Regionrådet i Salten

Under Regionrådets møte i Sørfold 20. og 21. februar 2014 besluttet kommunene om å gå sammen i en felles utredning med hensyn til kommunereformen i Salten. Gjennom denne utredningen, hvor firmaet BDO ble valgt som leverandør ble det utarbeidet tilsammen 4 delrapporter samt en oppsummerende sluttrapport. Disse rapportene er nå oversendt de enkelte kommuner til behandling og til bruk som faktagrunnlag. Sluttrapporten behandler 3 forskjellige alternativer; kommunene samlet i en Stor-Salten kommune, Nordre, Indre og Ytre Salten samt «Saltenfjordalternativet. Rapporten konkluderer med: *«På bakgrunn av de foregående analysene vurderer vi det dit hen at Stor-Salten kommune er det alternativet som nærmest oppfyller regjeringens mål med reformen».*

Dette betyr ikke at Indre Salten alternativet ikke kan være et godt alternativ. Forøvrig henvises det til rapportene fra BDO som kommunene har fått tilsendt.

Vedtak i kommunene i Indre Salten med hensyn til reformarbeidet og ulike alternativer :

Fauske kommune:

1. Fauske kommune er opptatt av å avklare følgende alternative modeller:

- a. Fauske som egen kommune*
- b. Indre Salten*
- c. Sammenslåing med Bodø kommune*
- d. Stor-Salten*

2. Saken skal til folkeavstemming jfr. tidligere vedtak og det skal legges opp til folkemøter og god inkludering. Det utarbeides en informasjonsplan.

3. Det kalles inn til kommunestyremøte med tema kommunestruktur så snart oppgavemeldinga fra regjeringa er kommet (1. tertial 2015).

4. Etter avklaringer fra Salten regionråd og LVK, samt temadag og folkemøter, legges saken ut til folkeavstemning.

5. Fremdriftsplan som vedtatt av Salten regionråd med endelig avklaring i 2016.

6. Formannskapet er styringsgruppe.

Hamarøy kommune:

Hamarøy kommunestyre vedtar å gå i forhandlinger med kommunene Sørfold, Fauske, Saltdal og Beiarn om en ny kommune i indre Salten. Det er en forutsetning at det oppnås geografisk sammenheng fra Hamarøy kommunegrense og de andre som slutter seg til.

I tillegg er det i regi av STH kommunene gjennomført en egen utredning med Nord-Salten alternativet (Hamarøy, Steigen og Tysfjord)

Saltdal kommune:

Saltdal kommunes utredningsarbeid i forhold til kommunereformen legges opp til tidsplan som tar sikte på et vedtak om kommunestruktur for Saltdal kommune våren 2016.

- Utredningsarbeidet skal legges opp i forhold til følgende alternativer for fremtidig kommunestruktur:

- *Saltdal som egen kommune*
- *Saltdal sammen med andre kommuner i Salten*
- *Planlegging igangsettes i tråd med vedtatte tidsplan for prosessen.*
- *Det vises til kommunestyrets vedtak av 06.11.15*
- *Det skal i første omgang avholdes folkemøter innen juni 2015, der en også får innspill på rullering av kommuneplanens samfunnsdel.*

Sørfold kommune:

Sørfold kommune har vedtatt at følgende hovedalternativer skal utredes:

- 1) Mulighetene for Sørfold kommune til å bestå som egen kommune (0-alternativet)*
- 2) Muligheten for en indre Salten modell.*
- 3) Storkommunemodell Salten, der Bodø er med.*

Tysfjord kommune:

Foreligger ikke et konkret vedtak pr dato

Status kommunale tjenester og struktur

Samtlige kommuner i samarbeidet har en vel utbygd og desentralisert tjenestestruktur basert på hvordan bosettingen i den enkelte kommune er. Dette gjelder spesielt innenfor områdene barnehager, skoler samt helse og omsorg.

Tabell over skolestruktur som viser lokalisering av skoler i de 5 kommunene og antall elever og lærere:¹

---

¹ Oversikt hentet fra Udir (Skoleporten)

Skoler og barnehager i de 5 kommunene:

Kommune	Skole	Antall elever	Kontaktlærere	Antall lærere
Fauske	Erikstad	140	11	12
	Finneid	161	12	13
	Hauan	84	6	10
	Nordlys (privat)	13	2	7
	Sulitjelma	40	4	12
	Valnesfjord	194	14	18
	Vestmyra	461	38	60
Saltdal	Rognan barneskole	270	15	23
	Rognan ungdomsskole	102	6	16
	Røkland	138	10	16
Sørfold	Nordsia Oppvekstsenter skole	23	4	9
	Røsvik skole	47	6	10
	Straumen skole	172	20	27
Hamarøy	Hamarøy sentralskole	133	13	25
	Innhavet oppvekstsenter	33	4	9
	Skutvik oppvekstsenter	8	1	3
Tysfjord	Drag skole	113	13	22
	Kjøpsvik skole	81	8	17
	Storjord oppvekstsenter	23	3	6

Totalt	19 skoler	2082		315
--------	-----------	------	--	-----

Tabell over barnehager i de 5 kommunene samt oversikt over nøkkeltall:²

Kommune	Barnehage
Fauske kommune	Erikstad barnehage
	Fauske Idrettsbarnehage AS
	Hauan barnehage
	Kvitre barnehage AS
	Lyingheia barnehage AS
	Medås Gårdsbarnehage AS
	Stemland Gårdsbarnehage AS
	Sulitjelma barnehage
	Valnesfjord barnehage
	Vestemyra barnehage
Hamarøy kommune	Innhavet Oppvekstsenter
	Marielund barnehage
	Mellombygda barnehage
	Skutvik Oppvekstsenter
	Ulvsvåg Oppvekstsenter
Saltdal kommune	Engan Gårdsbarnehage AS
	Knekthågen barnehage
	Høyjarfall barnehage
	Rognan barnehage
	Saltnes barnehage
	Trollskogen barnehage
Sørfold kommune	Løkta barnehage

² Oversikt hentet fra Udir (Skoleporten)

	Nordsia Oppvekstsenter barnehage
	Straumen barnehage
Tysfjord kommune	A'Rran Ma'Nna'Ga'Rdde
	Drag barnehage
	Pæsatun barnehage
	Storjord Oppvekstsenter

	Fauske	Hamarøy	Saltdal	Sørfold ³	Tysfjord
Antall barn totalt (0-6) år	436	86	242	60	88
Antall ansatte totalt	160	38	81	-	36
Antall styrere og pedagogiske ledere	47	13	25	-	12
Antall styrere med godkjent utdanning	100%	100%	100%	-	100%
Andel pedagogiske ledere med godkjent utdanning	97,2%	62,5%	89,5	-	75%
Andel ansatte med pedagogisk utdanning	45,9%	32,25%	36,51%	-	37,04%

³ For Sørfold kommune er opplysningene om barnehagene i Utdanningsdirektoratets database ikke offentlig tilgjengelig. Skyldes størrelse på de enkelte barnehager

For Sørfold kommune gjengis tabell fra SSB/Kostra med nøkkeltall for barnehagene:

	2015
Andel ansatte med barnehagelærerutdanning	37
Andel ansatte med annen pedagogisk utdanning	7,4
Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent barnehagelærerutdanning	77,8
Andel styrere med annen pedagogisk utdanning	33,3
Andel pedagogiske ledere med annen pedagogisk utdanning	..
Andel ansatte menn til basisvirksomhet i barnehagene	7,7

Tabell som viser Grunnskolepoeng i snitt for de 5 kommunene. Grunnskolepoeng regnes ut ved at alle avsluttende karakterer som føres på vitnemålet, legges sammen og deles på antall karakterer slik at en får et gjennomsnitt. Deretter ganges gjennomsnittet med 10.⁴

Kommune/periode	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15
Fauske	39,1	39,1	38,1	38,9	39,7
Hamarøy	40,5	41,6	41,8	42,4	36,7
Saltdal	43,4	40,1	38,7	40,4	41,6
Sørfold	42,1	41,5	39,5	39,1	37,9
Tysfjord	41,3	40,2	42,3	43,1	41,1
Nordland- snitt	39,8	39,9	39,9	40,3	40,7

Oppsummering skoler og barnehager:

Oppsummert har de 5 kommunene totalt 19 skoler (1 privat) og 28 barnehager (hvorav 8 er private). Strukturen med skoler og barnehager er bygd opp rundt kommunenes bosettingsmønster og samferdselsstruktur og understøtter en politisk ønsket desentralisert struktur i det geografiske området.

⁴ Statistikk hentet fra Udir (Skoleporten)

Totalt er både antall skoler og barnehager relativt høyt og fødselstall svakt synkende i årene. Samtidig som vektingen av området skole i budsjettmessig sammenheng blir lavere. Skolekvalitet, med bakgrunn i grunnskolepoeng vurderes som relativt godt.

Helse og omsorgstjenesten i de 5 kommunene:⁵

Institusjon:

	Fauske	Saltdal	Sørfold	Hamarøy	Tysfjord
Andel ⁶ innbyggere 67 og over som er beboer på institusjon	4	3,8	5,3	6,7	3,5
Andel ⁷ beboere i institusjon 80 år og over	74,7	78	75,9	73,5	70
Korrigerte brutto driftsutgifter pr kommunal plass	1334800	1357805	1286686	1046548	1272750
Andel ⁸ plasser avsatt til rehabilitering/habilitering	5	2	2,9	4	5

Hjemmetjenester

	Fauske	Saltdal	Sørfold	Hamarøy	Tysfjord
Korrigerte brutto driftsutg pr mottaker av hjemmetjenester	207500	412531	253929	270326	233503
Andel ⁹ beboere i bolig m/heldøgns bemanning	27,8	53,9	0	16,7	253,8

⁵ Statistikk fra SSB/Kostra (detaljerte nøkkeltall – kommuner)

⁶ Andel innbyggere 67 år og over som er beboere på institusjon=(heldøgnsbeboere 67 år og over / innbyggere 67 år og over pr. 31.12)*100

⁷ Andel beboere 80 år og over i institusjoner=(Beboere pr. 31.12. 80 år og over i institusjoner / beboere pr. 31.12. i kommunale institusjoner)*100

⁸ Andel plasser avsatt til rehabilitering/habilitering= (plasser avsatt til rehabilitering/habilitering/Institusjonsplasser lokalisert i kommunen i alt)*100

Oppsummering institusjon og hjemmebaserte tjenester: samtlige kommuner har et økende antall personer som vil ha et omsorgsbehov på et visst nivå. Dette vil utfordre kommunene både mht kompetanse, kapasitet og økonomi. Derfor kan det være en fordel å se på alternative løsninger gitt disse forutsetninger.

Beregning av fremtidig behov for ansatte innenfor pleie – og omsorgsområdet

På oppdrag har Ny Analyse gjort beregninger mht utvikling innenfor pleie -og omsorgstjenesten (institusjon og hjemmebaserte tjenester). Beregningen er gjort i to modeller; en hvor dagens situasjon fremskrives og en modell hvor velferdsteknologi taes i bruk innenfor institusjons -og hjemmebaserte tjenester. Det er noen begrensninger i disse modellene. Disse redegjøres det for til slutt i avsnittet.

Velferdsteknologi er et relativt nytt begrep og føyer seg inn i rekken av mange begreper som med ulik innretning beskriver teknologiske løsninger som enkeltindivider kan nyttiggjøre seg for økt egenmestring, samfunnsdeltakelse og livskvalitet. Velferdsteknologi-begrepet har også en pårørende- og tjenestedimensjon. Velferdsteknologiske løsninger kan ikke bare bli et viktig verktøy i møtet med fremtidens demografiske utfordringer, men også i det helsefremmende arbeidet og som et av flere verktøy for å forebygge fall, ensomhet og kognitiv svikt. (Helsedirektoratet)

Ved dagens organisering:

2030

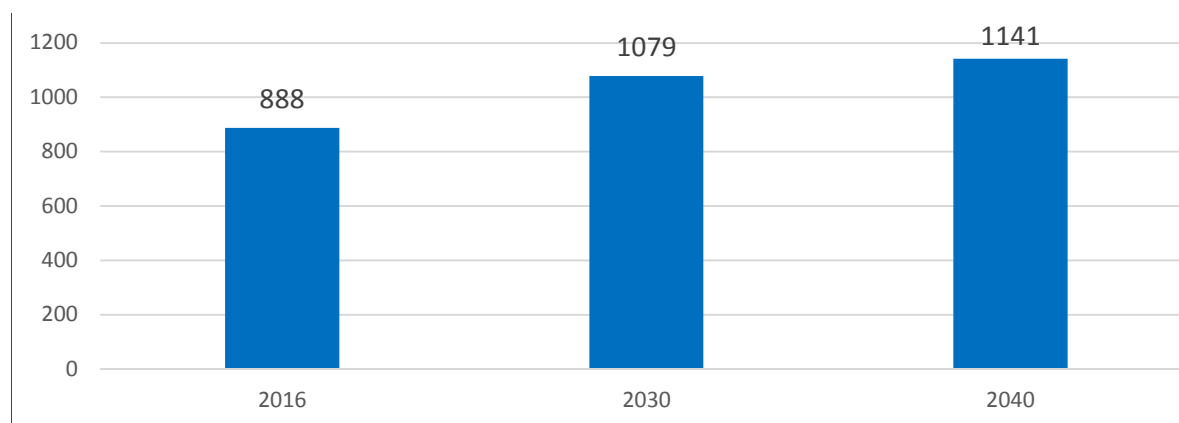
2040

---

⁹ ("Beboere i bolig m/ heldøgns bemanning") / ("Beboere i bolig til pleie- og omsorgsformål i alt") * 100 (Heldøgns bemanning innebærer at det er minst én ansatt tilstede i bygningen/bofellesskapet hele døgnet)

<p>På institusjon</p> 	<p>246 beboere på institusjon</p> <p>Driftskostnad: 322 mill. kr (+17 %)</p>	<p>255 beboere på institusjon</p> <p>Driftskostnad: 333 mill. kr (+22 %)</p>
<p>Hjemme med hjelp</p> 	<p>1 306 bor hjemme eller i bolig med lav bemanning</p> <p>Driftskostnad: 347 mill. kr (+24 %)</p>	<p>1 405 bor hjemme eller i bolig med lav bemanning</p> <p>Driftskostnad: 372 mill. kr (+33 %)</p>
<p>Totalt 669 mill. kr</p>		<p>Totalt 705 mil. kr</p>

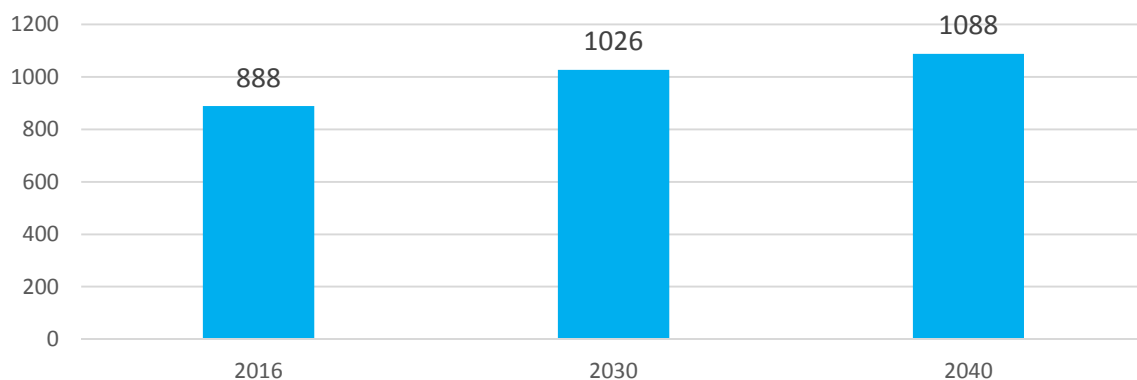
Fremskrevet behov for årsverk:

Modell ved bruk av velferdsteknologi:

	2030	2040
På institusjon 	209 beboere på institusjon Driftskostnad 274 mill. kr (+ 0 %)	217 beboere på institusjon Driftskostnad 283 mill. kr. (+3 %)
Hjemme med hjelp 	1 343 bor hjemme eller i bolig med lav bemanning Driftskostnad: 357 mill. kr (+27.5 %)	1 443 bor hjemme eller i bolig med lav bemanning Driftskostnad: 382 mil. kr (+36 %)
	Totalt 631 mill. kr	Totalt 665 mil. kr

Ved bruk av velferdsteknologi. Framskrevet behov for årsverk

Om beregningene og begrensninger (noen begrensninger i modellene):

I scenariet med velferdsteknologi beregnes innsparingen i kostnader hovedsakelig knyttet til redusert arbeidskraftbehov ved at brukere står lenger i mindre ressurskrevende omsorgsplasser som følge av velferdsteknologi. Det er god grunn til å tro at brukere som i dag er i institusjon og klassifisert med et avgrenset-middels bistandsbehov, i fremtiden kan bo i omsorgsbolig med redusert bemanning og velferdsteknologi. Tilsvarende kan dagens beboere i slike omsorgsboliger med tilsvarende lavt bistandsbehov heller bo hjemme med hjemmehjelp som følge av ny teknologi. Tilbakemeldinger fra spydspisskommunene innen utprøving av e-helse og velferdsteknologiske løsninger er at de som i dag legges inn på institusjon er generelt dårligere. Dette bekreftes av IPLOS-statistikk. En begrensning er at det kun sees på endringer i kostnader knyttet til drift (partiell kostnadsanalyse), og ikke økt/reduert investeringsbehov som følge av en nasjonal omlegging mot mer hjemmebaserte tjenester, eller gevinster og byrder for brukere og ansatte.

Nøkkeltall barnevern:

	Fauske	Saltdal	Sørfold	Hamarøy	Tysfjord
Barn med melding ift antall innbyggere 0-17 år	5,5	5,5	5,2	8,9	3,6
Barn med undersøkelse ift antall innbyggere 0-17	5,8	5,5	5,4	8,3	3,1
Andel ¹⁰ barn med barnevernstiltak ifm innbyggere 0-17 år	5,4	6,6	5,7	15,6	6,1
Barneverntjenesten organisert i interkommunal samarbeid	0	1	0	1	1
Barneverntjenesten organisert i NAV	0	0	1	0	0

Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning:

	Fauske	Saltdal	Sørfold	Hamarøy	Tysfjord
Spesialundervisning	14,1	9,9	12,9	9,3	9,5
Spesialundervisning 1-4 trinn	5	9	2,5	10	5,1
Spesialundervisning 5-7 trinn	17,2	7,7	16,1	4,3	8,8
Spesialundervisning 8-10 trinn	21	13,5	20	12,5	18,2
Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt	28,6	17,4	16,7	12,4	19,2

¹⁰ Teller: Barn med hjelpetiltak eller omsorgstiltak i løpet av året. Nevner: Antall innbyggere 0-17 år hentet fra SSBs befolkningsstatistikk. Teller er multiplisert med 100 for å gi tallet i prosent.

Interkommunale samarbeidsløsninger

De fem kommunene er samtlige involvert i ulike samarbeidsløsninger. Dette er:

- Formalisert interkommunalt samarbeid gjennom samarbeidsløsninger hjemlet i Kommuneloven (eks IKS, samarbeide etter kommunelovens § 27, Vertskommuneløsninger mfl), og
- Ulike faglige nettverk samt prosjekter på tvers av kommunene (disse vil ikke bli kommentert videre i denne rapporten).

NIVI Rapport har i 2010 utarbeidet en rapport på oppdrag av Fylkesmannen i Nordland og i samarbeide med KS. Det er ikke praktisk mulig å liste samtlige samarbeidsløsninger som de 5 kommunene deltar i, men følgende oppsummeringer kan gjøres:

Antall ordninger pr kommune i Indre Salten alternativet:

- Fauske deltar i 42 ordninger
- Hamarøy deltar i 37 ordninger
- Saltdal deltar i 38 ordninger
- Sørfold deltar i 41 ordninger og
- Tysfjord deltar i 23 ordninger.

Tysfjord benevnes som en geografisk vippekommune som er med i Ofoten

Regionråd og samarbeider sørover med Hamarøy og Steigen som er en del av Salten

Regionråd. I tillegg samarbeider Steigen, Hamarøy og Tysfjord i STH ordningen.

Rapporten deler inn samarbeidet i 3 hovedområder (i Nordland):

- Områder hvor det er et hyppig forekommende samarbeide (over 80% av kommunene deltar): Regionalt kompetansekontor (RKK), Kontrollutvalgssekretariat, Krisesenter, PP-tjeneste, Renovasjon og avfallshåndtering, Revisjon, Vann og avløp, legevaktformidling, Næringsutvikling, Beredskap mot akutt forurensning og 110-

sentral.

- Vanlig forekommende samarbeide (30-70% av kommunene deltar): Smittevern, miljørettet helsevern, folkehelse, Kart, oppmåling, GIS, Kulturskole, Barnevern, Øvrig kultursamarbeid, Legevakt, Brannvern, Innkjøp, Landbruk, Friluftsråd, Karrieresenter, IKT-samarbeid, Arkiv, Museer og overgrepsmottak.
- Sjeldne forekommende samarbeide (under 20% av kommunene deltar): Lokalmedisinsk senter, Helsesøster, Byggesak, Arealplanlegging, Legesamarbeid, Regnskap, Lønn, Fysio-/ergoterapi, Felles økonomisjef, Fakturamottak, Barnehagetilbud, Voksenopplæring, Skatteoppkreving, Juridisk konsulent, Kirkesamarbeid, Sosialtjeneste NAV, Grunnskole opplæring, Jordmortjeneste, Arbeidsgiverkontroll og personalfunksjon

Oppsummering: det formaliserte og godt utviklede interkommunale samarbeide har på mange måter lagt et grunnlag for en evt Indre Salten kommune gjennom at kommunene er godt kjent med hverandre og hverandres tjenesteapparat og ansatte er vant til å samarbeide på tvers av allerede eksisterende kommunegrenser. Vi ser samtidig at det er et lite utviklet samarbeide mellom kommunene innen eks felles støttetjenester som IKT, arkiv, regnskap, lønn mv. Dette er områder som egner seg godt for samarbeide med felles IKT løsninger som gjør at oppgavene kan utføres fra hvilken som helst lokasjon i regionen.

Dette er også områder som flere av kommunene oppgir at de er sårbare på mht kompetanse og kapasitet.

Som del av en evt sammenslåing må kommunene også vurdere hvilke samarbeidsløsninger som kan overføres fra det interkommunale samarbeidet til å være en del av den ordinære tjenesteproduksjonen i den nye kommunen. Videre vil man måtte se på større samarbeidsløsninger som eks renovasjon og brann hvor samtlige Salten kommuner løser dette gjennom interkommunale selskaper som Salten Brann og IRIS (renovasjon).

Status demografi:

Folketall i de 5 kommunene pr utgangen av 2015:

Saltdal	4737
Fauske	9618
Sørfold	1963
Hamarøy Hábmer	1825
Divtasvuodna Tysfjord	1983
	<u>20126</u>

Tabellen under viser endringer i folketall pr kommune i årene 2030 og 2040. Tabellen er også delt inn i aldersgrupper slik at man kan se hvilke endringer som skjer mellom aldersgruppene

		2030	2040
Saltdal	0-5 år	222	213
	6-15 år	420	384
	16-66 år	2707	2471
	67 år eller eldre	1157	1248
	Totalt	4506	4316
Fauske	0-5 år	563	547
	6-15 år	991	1007
	16-66 år	5758	5491
	67 år eller eldre	2292	2496
	Totalt	9604	9541

Sørfold	0-5 år	114	104
	6-15 år	184	201
	16-66 år	1090	1020
	67 år eller eldre	510	512
	Totalt	1898	1837
Hamarøy Hábmer	0-5 år	147	154
	6-15 år	279	284
	16-66 år	1236	1396
	67 år eller eldre	469	456
	Totalt	2131	2290
Divtasvuodna Tysfjord	0-5 år	97	94
	6-15 år	176	167
	16-66 år	1123	1027
	67 år eller eldre	527	543
	Totalt	1923	1831

Indre Salten

20062

19815

Tabell som oppsummerer og slår sammen de ulike aldersgruppene for en samlet Indre Salten kommune i 2030 og 2040

	2030	2040
Indre Salten 0-5 år	1143	1112
6-15 år	2050	2043
16-66 år	11914	11405
67 år el eldre	4955	5255
Totalt	20062	19815

Oppsummering demografi: andelen av den eldste befolkningen er økende. SSB framskrivning

av folketall beregninger at det i de 5 kommunene fra 2030 til 2040 vil være en økning med 300 personer flere i aldersgruppen 67 år og eldre. Denne økningen av den eldste aldersgruppen vil gi den evt fremtidige felles kommune en utfordring hvordan og på hvilken måte kommunen yter tjenester til sin befolkning. Mest markant er økningen i den største kommunen Fauske, men også Saltdal har en markant økning i denne gruppen med 91 personer.

Hamarøy derimot har en positiv utvikling i denne gruppen med – 13 personer. Hamarøy har i aldersgruppen 0-5 år og 6-15 en gjennomgående vekst i antall innbyggere. Hamarøy er også den eneste kommunen som har vekst i gruppen 16-66 år.

Status økonomi

Engangskostnader

Kommuner som slår seg sammen får dekket engangskostnader etter en standardisert modell. Basert på utbetalingene i de siste sammenslåingsprosessene er 20 mill. kroner satt som et grunnbeløp per sammenslåing, og differensieres etter antall kommuner og antall innbyggere i sammenslåingen. Beløpet utbetales når nasjonale vedtak om sammenslåing er gjort.

Iht KS beregningsmodell vil de 5 kommunene i Indre Salten kunne få utbetalt til sammen 55 millioner i dekning til engangskostnader.

Reformstøtte

Kommuner som slår seg sammen vil få reformstøtte. Reformstøtten går til alle sammenslåtte kommuner med vedtak i reformperioden, med et minstebeløp på 5 mill. kroner per sammenslåing. Støtten er differensiert etter innbyggertall. Maksimalt beløp er 30 mill. kroner for de mest folkerike sammenslåingene. Utbetalingen blir gitt uten ytterligere søknad fra kommunene, og utbetales på tidspunktet for sammenslåingen.

Iht KS beregningsmodell vil de 5 kommunene i Indre Salten kunne få utbetalt til sammen 20 millioner i reformstøtte.

Inndelingstilskuddet

Dagens ordning med inndelingstilskuddet videreføres. Med dagens inndelingstilskudd får den nye sammenslåtte kommunen beholde tilskudd som om den fortsatt var to (eller flere) kommuner i 15 år etter sammenslåingen, før inndelingstilskuddet trappes ned over 5 år.

Nøkkeltall fra kommunens regnskap:

Kommune	netto driftsresultat	netto lånegjeld pr innbygger
Fauske	-2,9	52538
Saltdal	-2,1	51799
Sørfold	-2,5	79513
Hamarøy	0,5	63933
Tysfjord	-5,3	65776

Netto driftsresultat (i prosent av brutto driftsinntekter) og netto lånegjeld pr innbygger – ssb/kostra nivå 1

Udekkede pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler pr kommune og pr innbygger¹¹

Kommune	Fauske	Hamarøy	Saltdal	Sørfold	Tysfjord
Totale forpliktelser i mill kr*	989	281	801	331	294
Pensjonsmidler i mill kr**	755	238	616	255	234
Forpliktelser pr innbygger	24441	24 098	39 463	38 119	58 380

*fremtidige forpliktelser pr kommune **balanseførte innskuddsmidler pr kommune (alle tall pr 2013)

Beregnet vedlikeholdsetterslep (kommunal eiendomsmasse) pr kommune¹²

Kommune	Fauske	Hamarøy	Saltdal	Sørfold	Tysfjord
Behov første 5 år i mill kr	102	-	100	51	-
Totalt vedlikeholdsetterslep i	170	22	160	85	-

¹¹ Tall hentet fra SSB – økonomisk balanse oversikt

¹² Tall hentet fra regionrådets undersøkelse og BDOs rapport

mill kr					
Samlet kr pr kvadratmeter	3030	-	3170	3089	-

Oversikt eiendomsskatt (ulike alternativer pr kommune) pr 2014:

Informasjon om eiendomsskatt	Fauske	Hamarøy	Saltdal	Sørfold	Tysfjord
Har eiendomsskatt i hele kommunen		12 mill			
Har eiendomsskatt både i områder utbygd på byvis og på verker og bruk	29 mill ¹³				
Har eiendomsskatt bare på næringseiendommer, herunder verker og bruk			3,6 mill ¹⁴		
Har eiendomsskatt bare på verker og bruk				34 mill	

Oversikt over kommunenes inntekter (i mill kr):¹⁵

	1841 Fauske	1840 Saltdal	1845 Sørfold	1849 Hamarøy	1850 Tysfjord
	2014	2014	2014	2014	2014
Brukerbetalinger	25231	15615	6734	7875	6582
Andre salgs- og leieinntekter	53064	31045	16075	19814	29035
Overføringer med krav til motytelse	67931	73912	22675	48744	33783
Rammetilskudd	264988	159976	79485	77279	92265
Andre statlige overføringer	29241	62751	1808	15955	7500
Andre overføringer	41694	0	23061	7173	460
Skatt på inntekt og formue	205253	88634	37788	39940	36010
Eiendomsskatt	29274	3655	34871	12130	16066
Andre direkte og indirekte skatter	0	1513	21867	3616	4679
SUM DRIFTSINNEKTER	716676	437101	244364	232526	226380
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	11095	2418	2904	3153	2664
Gevinst finansielle instrumenter	2481	0	0	0	0

¹³ Fauske kommune innførte eiendomsskatt for hele kommunen for budsjettåret 2014, men skatten ble ikke utskrevet før 2015 (taksering gjennomført i 2014)

¹⁴ Saltdal kommune innførte eiendomsskatt med utskrivning for året 2015

¹⁵ Tall hentet fra SSB/KOSTRA for 2014 (2015 tall er kun registrert for Fauske kommune. Derfor nyttes 2014 tall)

Forslag til nytt inntektssystem for kommunene.

Kommunal-og fornyingsdepartementet har sendt ut på høring et forslag til nytt inntektssystem for kommunene med høringsfrist 1 mars 2016 og med planlagt iverksettelse 1 januar 2017.

I kommuneproposisjonen for 2016 (Prop. 121 S (2014-2015)) ble det varslet at regjeringen vil foreta en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene, og at forslag til nytt inntektssystem skal presenteres i kommuneproposisjonen for 2017.

Departementet legger opp til å presentere et helhetlig forslag til nytt inntektssystem for kommunene i kommuneproposisjonen for 2017, med virkning fra 1. 1. 2017.

I høringsnotatet redegjøres det for konkrete forslag til endringer i kostnadsnøkkelen, mens det gis en omtale av endret innretning på de regionalpolitiske tilskuddene. Et sentralt spørsmål som drøftes i høringsnotatet er dagens kompensasjon for smådriftsulemper i kommunal tjenesteproduksjon, og i hvilken grad kommuner skal kompenseres fullt ut for denne typen kostnader. I tillegg drøftes forholdet mellom kommunenes skatteinntekter og inntektssystemet.

Det gjøres ikke en nærmere vurdering av inntektssystemet i denne rapporten ettersom forslaget fra departementet sendt til uttalelse hos den enkelte kommune. Det er imidlertid verdt å merke seg allerede nå at vekting av kostnadsnøkkel skole antakelig blir endret.

Kraft og kraftproduksjon

Kommunene i Indre Salten er alle vertskommuner for kraftproduksjon og har ulike inntekter fra kraftproduksjon. De ordninger som tilgodeser vertskommuner for vannkraftanlegg, består av både lovhjemlede og avtalefestede rettigheter.¹⁶

Vertskommunens viktigste lovhjemlede ordninger består av:

Konsesjonsavgift – Avgiften er dels ment som en andel av verdiskapingen og dels ment som kompensasjon til de berørte distrikter for skader og ulemper av generell karakter. Hverken avgiftssatsen eller kraftgrunlaget påvirkes av en kommunesammenslåing. Konsesjonsavgiften skal inngå i et fond der fondsmidlene benyttes som støtte til det lokale næringslivet.

---

¹⁶ LVK - KOMMUNEREFORM OG KRAFTINTEKTER DELUTREDNING I

Konsesjonskraft – Konsesjonskraftordningen innebærer at konsesjonæren må avgi inntil 10 % av innvunnet kraftøkning fra utbyggingen til vertskommunen til selvkost. Selv om NVE i sine vedtak regelmessig tildeler kommunen inntil 10 %, er kommunens rett til konsesjonskraft ytterligere begrenset til forbruket til alminnelig elektrisitetsforsyning innenfor kommunens grenser til enhver tid. Dersom forbruket er lavere enn 10 % av innvunnet kraft fra utbyggingen, tilfaller den overskytende kraftmengde, dvs. differansen mellom mengden av kommunens forbruk og 10 %, midlertidig vedkommende fylkeskommune. Ved en kommunesammenslåing vil, som for konsesjonsavgiftene, den nye «storkommunen» tre inn i stedet for dagens vertskommune som mottaker av konsesjonskraften. Avhengig av den konkrete rettighets- og forbrukssituasjonen for den nye kommunen, vil en sammenslåing kunne utløse rett til en større mengde konsesjonskraft enn tidligere. Dersom kommunens forbruk til alminnelig elektrisitetsforsyning er så høyt at kommunen allerede tar ut 10 % av innvunnet kraft fra utbyggingen, vil en kommunesammenslåing ikke medføre at kommunen kan ta ut en større andel konsesjonskraft.

Av kommunene i Indre Salten er det vel kun aktuelt for Sørfold kommune som har så store konsesjonskraftrettigheter bla fra Siso og Kobbelv og dermed har en mengde konsesjonskraft som overstiger eget alminnelig forbruk. En andel av konsesjonskraften fra denne produksjonen går til Nordland Fylkeskommune. Nordland Fylkeskommune, og en rekke andre fylkeskommuner nytter denne «overskytende» konsesjonskraft på flere måter, bla gjennom salg på det åpne markedet (spot) hvilket gir fylkeskommunen inntekter som nyttes bla til investeringer samt avtaler med industri i regionen om tilgang til konsesjonskraft som gir disse bedriftene en stabil og forutsigbar tilgang på kraft.

Eiendomsskatt – Eiendomsskatten er en frivillig og «fri» kommunal inntekt. Det innebærer for det første at det er opp til det enkelte kommunestyre om det skal skrives ut eiendomsskatt, og på hvilke eiendoms kategorier¹. For det andre kan kommunen bruke inntektene slik den selv ønsker, og for det tredje innebærer det at inntektene fra eiendomsskatten ikke direkte inngår i statens system for inntektsutjevning kommunene imellom Etter en kommunesammenslåing vil det være kommunestyret i storkommunen som fullt ut har beslutningsmyndigheten over den fremtidige eiendomsskatten i kommunen. Dersom en medlemskommune ønsker å innføre/videreføre eiendomsskatt i en ny storkommune, bør det avklares med eventuelle sammenslåingskandidater hvorvidt det er politisk flertall i et nytt kommunestyre for å innføre/videreføre eiendomsskatt. Dersom det nye kommunestyret beslutter å innføre/videreføre eiendomsskatt i storkommunen, må kommunestyret samtidig ta stilling til en rekke andre spørsmål, som for eksempel:

- Hvilke eiendommer skal gjøres eiendomsskattepliktig? (valg av utskrivingsalternativ, jf eiendomsskatteoven § 3)
- Hvis en eller flere av de sammenslåtte kommuner ikke tidligere har hatt eiendomsskatt, hvordan skal eiendommer i den nye storkommunen takseres?
- Hvilken eiendomsskattesats skal legges til grunn for den nye storkommunen?

- Skal den nye storkommunen ha bunnfradrag?
- Kan man få til en overgangsordning?

Naturressursskatt – Naturressursskatt er en særskatt for kraftproduksjonsanlegg, og utgjør 1,3 øre/KWh, hvorav 1,1 øre går til primærkommunen og 0,2 øre til fylkeskommunen.

Naturressursskatten utjevnes i det statlige inntektssystemet, slik at vertskommunen i dag beholder omtrent halvparten av denne skatten. Naturressursskatten påvirkes ikke av en eventuell kommunesammenslåing, og vil følge over til den nye storkommunen.

Næringsfond – Konesjonslovgivningen gir konsesjonsmyndighetene anledning til å pålegge den enkelte konsesjonær å avsette midler til næringsfond til de berørte kommuner i saker om ny kraftutbygging eller i saker om fornyelse av utløpte konsesjoner. Næringsfond utbetales vanligvis som et engangsbeløp samtidig som konsesjon blir tildelt, og inngår isåkalte kraftfond sammen med konsesjonsavgifter, se pkt 4.2.2 ovenfor. Tildeling av midler fra fondet er som for konsesjonsavgiftene underlagt standardvedtekter gitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. På samme måte som for konsesjonsavgiftene vil næringsfondsmidler bli underlagt den nye storkommunens rådighet. Noen eldre konsesjonsvilkår om næringsfond er forutsatt bruk av næringsfondsmidlene direkte i det distriktet hvor vedkommende kraftutbygging har funnet sted. Slike særvilkår vil måtte antas å bli videreført i den nye storkommunen.

Retten til kraft i henhold til avtale - tillegg til, eller istedenfor, de lovbestemte ordninger som tilgodeser vertskommuner for kraftanlegg, har flere kommuner rett til kraft i henhold til ulike avtaleverk. Eksempler på dette er avtaler om gjeldsbrevkraft, andelskraft, gratiskraft, erstatningskraft, hjemfallskraft, særavtalekraft og kvotekraft.

Utbyggingsavtaler - Flere kommuner har inngått utbyggingsavtaler med utbygger i forbindelse med en større vannkraftutbygging. Ulike utbyggingsavtaler er ulikt utformet og tilpasset den enkelte sak, og kommunen må derfor lese sine utbyggingsavtaler nøye for å vurdere om og i tilfelle hvordan en kommunesammenslåing vil virke inn på praktiseringen av avtalen.

Eierskap i kraftselskap - For kommuner som er medeiere i interkommunale kraftselskap vil en kommunesammenslåing mellom to eller flere eierkommuner kunne påvirke eierbrøken, og dermed kommunen(e)s strategiske posisjon i selskapet.

Oversikt over kommunenes interesser og eierskap i kraft (det gjøres oppmerksom på at det ikke finnes en samlet offisiell statistikk over hvilke interesser den enkelte kommune har innenfor området kraft. Det tas derfor visse forbehold i den påfølgende tabell):

Kommune	K-avgift	K-kraft	E-skatt	Naturressursskatt	Avtaler – (kvotekraft)	Utbyggingsavtale	Eierskap
Fauske	x	x	x	x	x		x
Hamarøy		x	x				x
Saltdal		x	x				
Sørfold	x	x	x	x	x		x
Tysfjord							

Oversikt over forholdet mellom alminnelig forbruk og tildelt mengde konsesjonskraft i de 5 kommunene og for Indre Salten alternativet.

Kommune	Alminnelig forbruk ¹⁷ (GWh)	Mengde konsesjonskraft (GWh) ¹⁸	
Fauske	166.56	81.688	
Hamarøy	48.931	40.094	
Saltdal	83.3	19.268	
Sørfold	41.841	106.550	
Tysfjord	58.573	25.782	
Indre Salten	399,205	273,382	

¹⁷ Oversikt fra kraftselskap og SSB

¹⁸ Oversikt fra NVE

Geir Mikkelsen	Ørjan Higravf	Elisabeth Larsen	Bjørn Skog	Oddbjørn Nilsen
Fauske	Sørfold	Saltdal	Hamarøy	Tysfjord

Til: Ørjan Higrapp, Lisbeth Bernhardsen, Kurt Peder Hjelvik, Helge Johan Nikolaisen, Bente Braaten, Rita Rønnebu, Elisabeth Laksosnes, Jarand Gjestland, Kjellaug Bendiksen, Kjell Ingar Eilertsen, Gunn Ellingsen, Arve Antonsen, Brith Danielsen, Arne Harry Nilsen, Karin Hilde Heian, Liss-Mona Abrahamsen, Trude Gleinsvåg, Wanja Olsen, Marita Einarsen, Laila Furre, Margunn Ellingsen, Lars Kr. Hansen Evjenth, Lillian Martinussen

---

Fra: Lillian Martinussen

Referanse
2015/83-4

Dato
17.04.2015

Gruppearbeid kommunereformen

Deltakerne i ledermøtet ble utfordret i følgende spørsmål for å kartlegge status innenfor kommunens fire roller:

Gruppe 1:

1: Hva er sterke og svake sider ved kommunen som tjenesteyter i dag?

Sterke sider: Nærhet til brukere, gode rammebetingelser, raske beslutningsprosesser, nærhet administrasjon/politikere, sterk lojalitet og identitet.

Svake sider: Kompetansemessig sårbar, «Tett samfunn» (nærhet), små fagmiljø, rekruttering.

2: Hva er utfordringene i forhold til forventet demografisk utvikling?

Færre unge – flere eldre. Størst utslag i utkanter.

Gruppe 2:

1: Hva er sterke og svake sider ved kommunen som tjenesteyter i dag?

Sterke sider: Nærhet til innbyggerne, høyt nivå på tjenestene, god kompetanse hos ansatte.

Svake sider: Små fagmiljø.

2: Hva er utfordringene i forhold til forventet demografisk utvikling?

Økning i antall eldre i forhold til unge arbeidsføre.

3: Hvilke utfordringer har kommunene når det gjelder kompetanse, spesialisering og rekruttering?

Boligmangel/lite fleksibelt, boligmarked, vanskelig å rekruttere til enkelte fagstillinger.

4: Hva finnes av interkommunalt tjenestesamarbeid?

En rekke samarbeidsordninger.

5: Hva er status i kommunene når det gjelder økonomiske nøkkeltall?

Utgår, uegnet for gruppediskusjoner

6: Hvor godt klarer kommunen å stå alene i et 20-30-års perspektiv?

Avhenger av økonomi/statlige overføringer.

7: Er kommunen avhengig av en eller flere nabokommuner for å levere lovpålagte velferdstjenester til sine innbyggere?

Ja

8: Hvor omfattende kan et interkommunalt samarbeid være før samarbeidsulempene blir større enn fordelene?

Kan bli for lang avstand til brukerne/utilgjengelig service

9: Hvilke utfordringer står man overfor når det gjelder ivaretagelse av kommunale oppgaver?

Trangere økonomi krever nedbemanning

10: Hvilken gjennomføringsevne har kommunen på de ulike områdene kommunen har ansvaret for?

Stort arbeidspress – forsinket gjennomføring på enkelte områder

11: Greier kommunen å nå de mål den har satt seg?

Mangler overordnede mål.

Gruppe 3:

1: Hva er sterke og svake sider ved kommunen som tjenesteyter i dag?

Sterke sider: god oversikt og nærhet, god kvalitet på tjenestene i pleie-, og omsorg, skole og barnehage. Spennende arbeidsplasser.

Svake sider: Manglende svar på henvendelser, sårbar pga. «små tjenester», små fagmiljø.

2: Hva er utfordringene i forhold til forventet demografisk utvikling?

Lengre levealder, flere eldre i bygdene.

3: Hvilke utfordringer har kommunene når det gjelder kompetanse, spesialisering og rekruttering?

Alderssammensetning i distriktene, små enheter, fagmiljø

4: Hva finnes av interkommunalt tjenestesamarbeid?

IRIS, Salten Brann, Krisesenter i Salten, PPT, RKK mm.

5: Hva er status i kommunene når det gjelder økonomiske nøkkeltall?

Ikke besvart.

Gruppe 4:

1: Hva er sterke og svake sider ved kommunen som tjenesteyter i dag?

Svake sider: Fagmiljøene små, dyr drift. Sterke sider: Kommunen er på tilbudssiden i forhold til institusjonsplass, kort vei til kommunens ledelse, innbyggere blir sett, lettere å be om tjenester. Nærhet kan være både sterk og svak.

2: Hva er utfordringene i forhold til forventet demografisk utvikling?

Kan bli større avstand til kommunesenteret.(sentralisering). Tjenester kan bli spredt.

3: Hvilke utfordringer har kommunene når det gjelder kompetanse, spesialisering og rekruttering?

Mindre tilgang på arbeidskraft. Spesielt spesialisering. Små fagmiljø, kollektivtransport, tilflytting til kommunen.

4: Hva finnes av interkommunalt tjenestesamarbeid?

IRIS, Salten brann, RKK, PPT mm.

5: Hva er status i kommunene når det gjelder økonomiske nøkkeltall?

Ikke besvart.

6: Hvor godt klarer kommunen å stå alene i et 20-30-års perspektiv?

Avhenger av statlige overføringer, tilgang til arbeidskraft/kompetanse, innbyggertall, arbeidsplasser.

7: Er kommunen avhengig av en eller flere nabokommuner for å levere lovpålagte velferdstjenester til sine innbyggere?

Ja

8: Hvor omfattende kan et interkommunalt samarbeid være før samarbeidsulempene blir større enn fordelene?

Vi ser ingen ulemper som er større enn fordelene.

9: Hvilke utfordringer står man overfor når det gjelder ivaretagelse av kommunale oppgaver?

Vi pålegges mange oppgaver. Økonomiske utfordringer og kompetanseutfordringer.

10: Hvilken gjennomføringsevne har kommunen på de ulike områdene kommunen har ansvaret for?

Kan svaret her komme frem i en innbyggerundersøkelse?

11: Greier kommunen å nå de mål den har satt seg?

Det vil variere. Må måles.

12: Hva er visjoner og mål for framtidig utvikling?

Det må jobbes for flere innbyggere, arbeidsplasser. Framsnakking. God tjenesteyting.

13: Hva kreves for å realisere disse målene, og hvilke effekter kan man oppnå gjennom å bli en del av en større kommune?

Framsakking, planmessig jobber for målene.

Med hilsen

Lillian Martinussen
Leder Servicekontor

Vedlegg

- 1 Veien mot en ny kommune
- 2 Gruppearbeid kommunereformen

Kommunereformen

- Folkemøter 2. og 3. mai 2016

Agenda

1. Formålet med møtene.
2. Historikk kommunereform Sørfold.
3. Prosess i denne runden(2013 -2016)
4. Presentasjon av alternativene:
  - Nullalternativet – bestå som egen kommune.
  - Slå seg sammen med andre kommuner:
    - Indre Salten alternativet
    - Stor Salten alternativet.

Formål med møtene.

- Orienterere om prosess og alternativer.
- Del av høringen i forhold til reformprosessen.
- Ikke diskusjonsmøte for og mot, men informasjon til innbyggerne og tilbakemeldinger til styringsgruppa og kommunepolitikerne.

Kommunestyrets linje i prosessen

- Storting og regjering har satt i gang prosessen.
- Innbyggerne i Sørfold skal få være med å beslutte – velge veien videre.
- Det forutsetter alternativer.
- Det igjen forutsetter kunnskap om alternativene → utredninger.
- Forutsetter informasjon til innbyggerne og at innbyggerne gis mulighet til å komme med innspill.
- Rådgivende folkeavstemning.

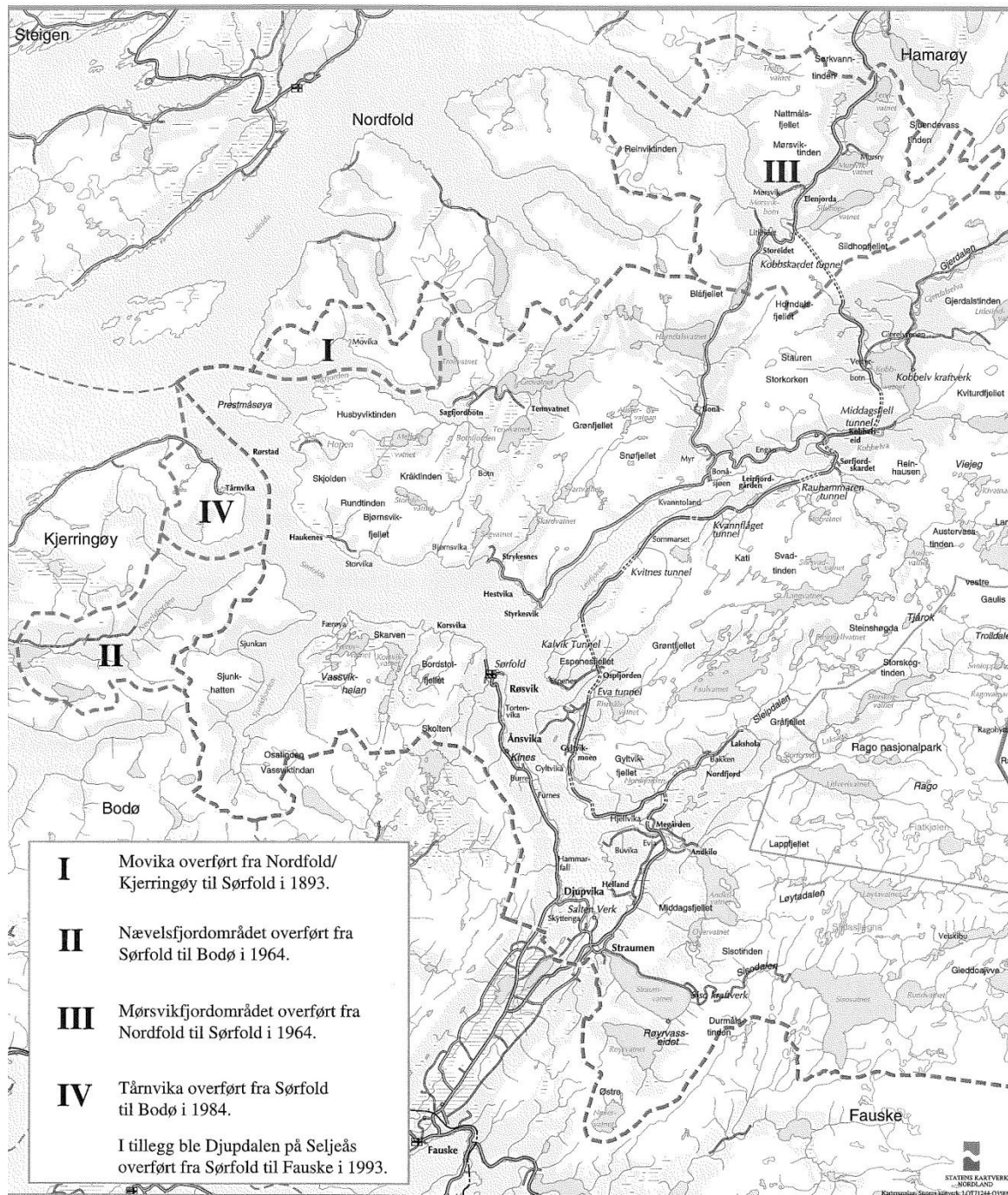

Kort historikk Sørfold kommune.

- Egen kommune 1887(Folden delt i Nordfold/Kjerringøy og Sørfold)
- Movika overført fra Nordfold/Kjerringøy i 1893 til Sørfold.
- Mørsvikbotn til Sørfold 1964 fra tidligere Nordfold kommune.
- Nævelsfjordområdet overført til Bodø i 1964.
- Folkeavstemning 1971, nei til felleskommune Sørfold og Fauske.
- 1973 kommunesentret vedtatt flyttet til Straumen.
- Tårnvik til Bodø 1984.
- Djupdalen overført til Fauske 1993.
- Start utredningsarbeid i regi av Salten Regionråd 2002/3- 2006.
- Nei fra kommunestyret til å gå videre med Salten prosessen, 2006 .
- Statlig reformprosess etter Stortingsvalget 2003.
- Rådgivende folkeavstemning 29. mai 2016.

Folden kommune delt i 1887 i Nordfold/Kjerringøy og Sørfold kommuner.

- I** Mørvika overført fra Nordfold/Kjerringøy til Sørfold i 1893.
  - II** Nævelsfjordområdet overført fra Sørfold til Bodø i 1964.
  - III** Mørsvikfjordområdet overført fra Nordfold til Sørfold i 1964.
  - IV** Tårnvika overført fra Sørfold til Bodø i 1984.
- I tillegg ble Djupdalen på Seljeås overført fra Sørfold til Fauske i 1993.

Kommunereformen 2013 - 2014

- Stortingsvalget 2013.
- Sundvollen erklæringen.
- November 2013 S. regionråd - BRUS «Mulighetsstudie».
- 11.02.14. Sørfold kommune takker nei til BRUS, ber om SR prosess.
- 10.04.14. Slutter oss til SR utredning → BDO rapport.
- Juni 2014 Stortingsbehandling kommunereformen.
- 25.09.14. Orientering i kommunestyret

Kommunereformen 2015

- 08.01.15 Nabopratt med Steigen, Hamarøy, Tysfjord, Sørfold, Fauske og Saltdal.
- 12.02.15. Kommunestyre: organisering og fordeling roller. Vedtar å følge alternativ 2 i forhold til fremdrift og at et skal avholdes rådgivende folkeavstemning.
- 21.04.15. Nabopratt med Bodø.
- 06.05.15. UR ber om stemmerett for 16 åringer.
- 27.05.15. Mandat ulike arbeidsgrupper vedtas – 3 utredningsalternativ støttes.
- 15.06.15. Folkemøte om kommunereformen Straumen.
- Juni 2015 - Delrapportene fra BDO ferdige(Fakta, Tjenesteyting og myndighetsutøvelse, Samfunnsutvikling og Demokratisk arena).
- September 2015 - BDO rapportene ferdige, kommunevalg.
- 07.12.15. Nabopratt med Hamarøy, Sørfold, Fauske, Saltdal og Beiarn.
- 17.12.15 Kommunestyre- forsalg om å stanse prosessen med videre utredning.

Kommunereformen 2016

- Vårhalvåret 2016. Forhandlinger om intensjonsavtale Hamarøy, Tysfjord, Sørfold, Fauske og Saltdal.
- Forsiktige sonderinger med politisk ledelse Bodø.
- Kommunestyrevedtak i forhold til folkeavstemninger i kommunene rundt oss og her hos oss.
- 2. og 3. mai Folkemøter.
- 29. mai rådgivende folkeavstemning.
- Kommunestyrets behandling 16.juni.
- Fylkesmannens oppsummering.
- Behandling i regjering og Storting.
- Etterarbeid avhengig av resultat.....

-
- * Prosessen som startet i Salten i 2002 og som endte opp i rapporten «Kommunestrukturprosjektet i Salten»(2006) ble satt i gang som innspill fra grasrota i Salten til Salten regionråd. Kommunestyrene besluttet.
  - * Det vi står ovenfor nå er resultat av regjeringserklæring etter stortingsvalget 2013. Vi har fått invitasjon til å delta i prosessen fra kommunalminister Jan Tore Sanner(brev 27.08.14)

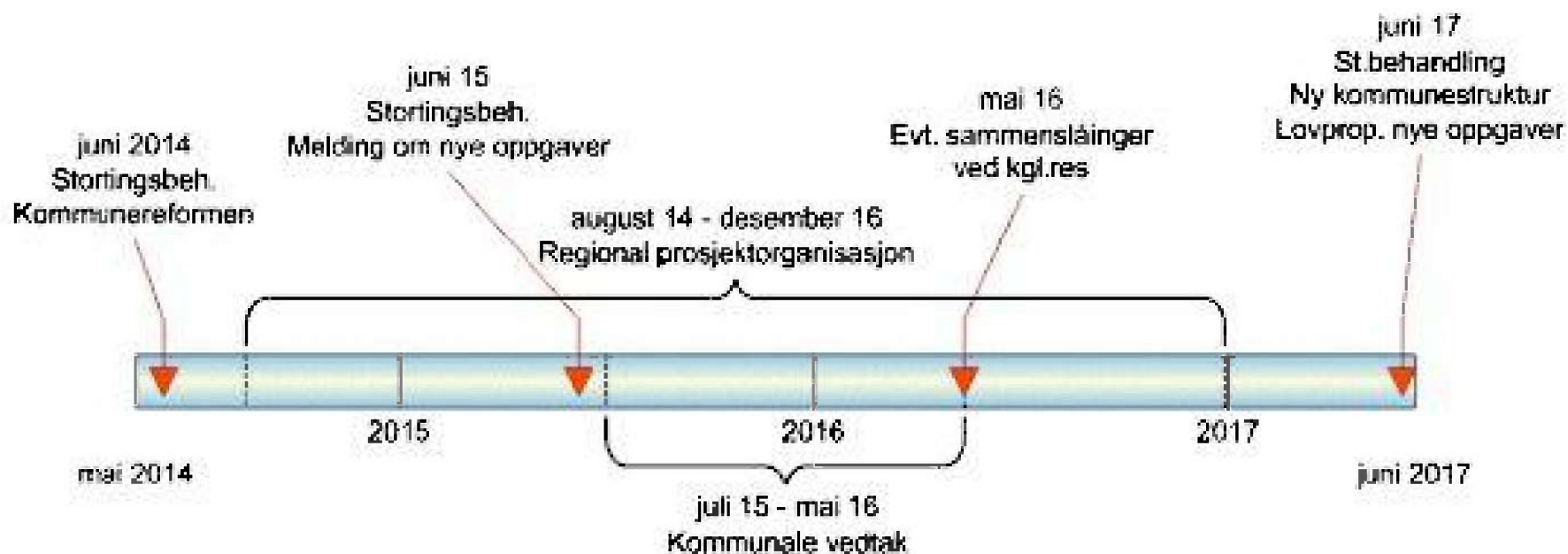
-
- * <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kmd/kampanjer/kommunereform.html?id=751048>
  - * Tittel på siden «kommunereform – Robuste kommuner for fremtiden»

«Målene for reformen er gode og likeverdige tjenester til innbyggerne, en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling, kommuner som er bærekraftige og økonomisk robuste, og et styrket lokaldemokrati.»

-
- * Kommuneproposisjonen 2014(14.mai 2014)
  - * «Kriterier for god kommunestruktur» (Ekspertutvalgets delrapport).
  - * Invitasjon til å delta i reformprosessen.

-
- * Kommunestyrevedtak i løpet av høsten 2015, sammenslåing ved kongelig resolusjon i løpet av våren 2016. Virkning 1.1.2018
  - * Kommunestyrevedtak senest innen sommeren 2016. Samlet proposisjon våren 2017. Sammenslåingene som blir vedtatt skal som hovedregel tre i kraft 1.1.2020 i etterkant av kommunevalget høsten 2019.

-
- * «Jeg forstår det slik at alle kommuner skal gå gjennom prosessen med å diskutere og vurdere sammenslåing og at prosessen avsluttes med et kommunestyrevedtak senest innen våren 2016.» *Jan Tore Sanner*

-
- * 100 000Kr til utgifter knyttet til informasjon og folkehøring jfr. Inndelingslovas §10. Loven setter ikke krav til hvordan innbyggerne skal høres, så hvert kommunestyre må ta stilling til hvordan det skal skje. (innen sommeren 2016 gjennomgå reformprosess vil få utbetalt 100 000Kr.)

Kvalitet i tjenestene Effektiv bruk av samfunnets ressurser Likeverdighet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Effektiv tjenesteproduksjon Økonomisk soliditet Valgfrihet Statlig rammestyring
--	--

Myndighetsutøvelse

Rettsikkerhet

Tilstrekkelig kapasitet
Relevant kompetanse
Tilstrekkelig distanse

Samfunnsutvikling

Helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn.
Tilrettelegging for positiv utvikling i lokalsamfunnet og storsamfunnet

Funksjonelle
samfunnsutviklingsområder
Tilstrekkelig kapasitet
Relevant kompetanse

Demokratisk arena

Betydningsfulle oppgaver og
rammestyring
Lokal politisk styring
Levende lokalt folkestyre
Aktiv lokal politisk arena

Høy politisk deltakelse
Lokal politisk styring
Lokal identitet
Bred oppgaveportefølje
Statlig rammestyring

Tilstrekkelig kompetanse

- * Tilstrekkelig kapasitet både faglig og administrativt for å kunne løse oppgavene på en tilstrekkelig måte.
- * Relevant kompetanse, fagmiljø og tilstrekkelig antall saker

Relevant kompetanse

- * Bredde i kompetansen
- * Samfunnsutvikler og myndighetsutøver
- * Utarbeide gode beslutningsgrunnlag
- * Kommunen selv

Tilstrekkelig distanse

- * Tilstrekkelig distanse mellom innbyggerene og saksbehandler
- * Habilitetsregler

Effektiv tjenesteproduksjon

- * Større kommuner vil legge bedre til rette for økt rammestyring fra statens side og dermed økt mulighet for å tilpasse tjenestetilbudet til lokale forhold.
- * Stordriftfordeler

Økonomisk soliditet

- * God økonomisk kontroll og evne til å håndtere uforutsette hendelser.
- * Økonomisk handlingsrom.
- * Små kommuner mer sårbare fordi de har mindre budsjett å omdisponere innenfor.

Valgfrihet

- * Større kommune kan tilby en større breddde i tilbudet til sine innbyggere

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- * Helhetlige løsninger særlig på areal- og transportområdet.
- * Pendling og samfunnsutvikling.

Høy politisk deltakelse

- * Større kommuner legger i dag i større grad til deltakelse mellom valgene, og de har oftere ulike former for medvirkningsprogram. På noen indikatorer scorer de minste kommunene høyest – valgdeltakelsen på lokalvalg er størst i de minste kommunene og flere innbyggere i små kommuner har vært i kontakt med ordføreren enn o store kommuner.

Lokal politisk styring

- * Kompetanse og kapasitet til å utvikle gode beslutningsgrunnlag.
- * Interkommunale ordninger

Lokal identitet

- * Opplevd identitet.
- * Tilknytning til andre områder

Bred oppgaveportefølje

- * Flere oppgaver under lokalpolitisk kontroll vil kunne styrke lokaldemokratiet.

Statlig rammestyring

- * En kommunestruktur med større og mer robuste kommuner vil etter utvalgets vurderinger redusere dagens behov for detaljert statlig styring.

Alle skal utrede dette spørsmålet

- * I prinsippet frivillighet, men.....
- * Oppgavefordeling 2015 – generalistkommunebegrepet.
- * Økonomi, de som slår seg sammen får en overgangsgaranti, denne signaliseres knyttet til denne prosessen. Videre at det kan komme betydelige endringer i inntektssystemet som kan ramme bl. a småkommunene.
- * Uansett må vi ta stilling til dette spørsmålet.

Hvor står vi?

- * Dette er den tredje runden i kommunestyret.
- * Vi deltar i det Regionrådet kjører av prosesser og har vært aktive i å påvirke det som skjer der.
- * Vi deltar i mange interkommunale samarbeid, som vil kunne være viktige grunnlag i en reformprosess.
- * Vi har gode forbindelser/forhold til naboene våre.
- * Vi bor i en kommune der det er stor vilje hos politikere og i befolkningen til å bestå som egen enhet.

Forholdet til innbyggerne

Det forventes at vi skal involvere innbyggerne

- * Folkemøter
- * Meningsmålinger
- * Folkeavstemninger
- * Andre prosesser

Hovedsaken er at vi som politikere skal kommunisere godt med innbyggerne i disse prosessene. Spre kunnskap og lytte!

Det legges her opp til den største samfunnsreformen i vår tid!

Dominoeffekten

- * I Finland og Danmark har de vært gjennom slike prosesser de senere årene.
- * Dominoeffekten.

Generalistkommune

- * Pr. i dag er det slik at alle kommuner skal løse de samme oppgavene.
- * Interkommunalt samarbeid.
- * Kva skjer dersom nye oppgaver tilføres?
- * Mulige unntak i kravene for områder med spesiell geografi.

Nye oppgaver

- * Målet er å flytte oppgaver og makt organisatorisk nærmere innbyggerne og unngå en for sterk stat. Denne maktdesentraliseringen er en internasjonal trend.
- * Da kan oppgaver og myndighetsutøvelse flyttes fra:
  1. Staten selv(fylkesmannsnivået)
  2. Fylkeskommunen.

Samfunnstrender

- * Folk lever lengre.
- * Urbaniseringen.
- * Rettighetssamfunnet.
- * Pendling – mobilitet BAS regioner.

Alternativene

- * Status Quo
  - * Regionkommune indre Salten
  - * Regionkommunemodellen

  - * Før vi fatter beslutninger må vi:
    1. Komme i dialog med egne innbyggere LYTTE!
    2. Skaffe oss solid kunnskap om prosessen, samfunnsutviklingen og mulighetene.
    3. Ivareta innbyggerne, ansatte og lokalsamfunnene våre på best mulig måte.
- Åpne prosesser !

Veien videre

- * Folkemøte med dette som tema.
- * Fylkesmannen inviteres i kommunestyre.
- * Ha dette på agendaen – tverrpolitisk administrativ arbeidsgruppe? Med todelt fokus - prosess og utredningsansvar(rolleavklaringer – kommuneloven)
- * Følge på i regionrådet.
- * Sondere.
- * Åpen demokratisk prosess – mandat!

Kommunereformen

- Folkemøter 2 og 3 mai 2016
- Rådhusalen, Straumen og Nordsia oppvekstsenter

Kommunereformen

Presentasjonen belyser følgende hovedsaker;

- Stortinget har vedtatt at det skal gjennomføres en kommunereform.
- Kommunene er anmodet om å utrede ett eller flere alternativer til å stå alene. Nabopratt.
- En sammenslått kommune. Hva betyr det for meg som innbygger?
- Aktuelle utredninger
- Ekspertutvalgets ti kriterier sett i ett 20 – 50 års perspektiv. Hvilket kriterium må tillegges avgjørende vekt?
- Rådmannens betraktninger ved at Sørfold består som egen kommune(0-alternativet)

Kommunereformen

- Bredt politisk flertall på Stortinget for en reform i kommunesektoren
- En forventet reform. Tiden er fylt med mange offentlige reformer – (helse, politi, NAV, skatt, høgere utdanning)
- Stortinget instruert (anmodet) kommunene om å utrede ett eller flere alternativer til å stå alene
- Majoriteten av kommunene utreder / sonderer / intensjonsavtaler
- Kommunene skal gjøre vedtak innen 1 juli 2016
- Fylkesmannens skal gi en selvstendig anbefaling til Stortinget Oktober 2016
- Spesielt krevende i Nordland, da det kan se ut som svært mange Nordlandskommuner vil lande på konklusjonen om å stå alene

Kommunereformen – utredning av følelser og identitet

- Debatten om kommunereformen fremstår polarisert
- Veldig svart eller hvit. Følelser og identitet står sterkt

En nødvendig respons til endringer i samfunnet?

- Samfunnsutviklingen/ større krav til kompetanse
- Kommunikasjon og logistikk
- Den demografisk utvikling krever det
- Den teknologiske utvikling

Sentraliseringsreform for å avvikle mange distriktskommuner?

- Et regelrett angrep på distrikts Norge
- Fraflytting – og sentraliseringsreform
- Utarming av lokaldemokratiet

Kommunereformen – debatten preges av mange spørsmål

Ingen tvil om at reformen utfordres av mange spørsmål, både på folkelig og faglig nivå

- Ikke tilstrekkelig "folkeligjort" forståelse for hvorfor?
- Identitet og lokal tilhørighet følger fortsatt dagens kommunegrenser
- Handler kultur og identitet om kommunegrenser?
- Tjenestekvalitet er avhengig av størrelse?
- Lokaldemokratiets kår?
- Sentraliseringsreform? Blir satsningene på ytterkantene utfordret i en stor kommune?
- Offentlige forvaltningsnivå (fylkeskommune/regioner)
- Inntektssystem og oppgavemeldinger
- Kommuneorganisasjonen – manglende evne til å levere tjenester på sikt er fokus til Ekspertutvalget

Kommunereformen - En sammenslått kommune. Hva betyr det for meg som innbygger?

- Tjenester skal leveres der du bor. Primære tjenester (f.eks. skole, helse, omsorg, barnehager, vei, vann og avløp, kultur), vil være der de er i dag.
- Færre lokalpolitikere. Betyr det mindre demokrati?
- Lengere avstand til lokalpolitikere – kommunedelsutvalg/grendelag mv.
- Ikke nødvendigvis færre kommunale arbeidsplasser. Bli endringer på visse typer arbeidsplasser.

Kommunereformen – En sammenslått kommune. Hva betyr det for meg som innbygger?

- Forsterker kommunesammenslåing sentralisering?
- Offentlige avgifter – forskjellig – harmonisering
- Rådhus tjenester – hva skal de inneholde? (stedsuavhengig)
- Avstand til saksbehandler (habilitet og rettssikkerhet)
- Blir det lengere avstand mellom deg som innbygger og lokalpolitikere?
- Mindre sårbare spesialtjenester (rekruttering, samle kompetanse, større fagmiljøer)
- Vil en kommunereform forsterke sentraliseringen i samfunnet?

Kommunereformen – Fakta om Sørfold kommune

- Store potensielle arealer for vekst arbeidsplasser
- Nedgang i befolkningsutvikling (+ i 2015)
- Store naturressurser innen områder med forventet vekst – blå næring/mineral mv
- Nærhet til vekstområdet i regionen – grunnlag for rekruttering og kompetanse
- Potensiell bo kommune nært Fauske, og for et voksende Bodø
- Høgt politisk engasjement og lokal identitet
- God rekrutteringsevne, gode tjenester (KOSTRA), god kompetanse
- God økonomi. Ikke på ROBEK
- Har muligheter for økte inntekter og rasjonalisering
- Har nødvendig kapasitet på mange områder, men har også kapasitetsutfordringer på en del fellesområder/spesialiserte områder
- Lave kommunale avgifter. Ikke eiendomsskatt på hus/fritidsboliger

Kommunereformen – Ulike alternativer for Sørfold kommune

Kommunestyret har vedtatt at følgende alternativer skal utredes;

- Sørfold består som egen kommune – 0 alternativet
- Indre Salten – Intensjonsavtale forslag (Saltdal, Fauske, Sørfold, Hamarøy og Tysfjord)
- Stor Salten (Bodø, samt de andre kommuner som velger å slå seg sammen er med Bodø) – Utredet BDO
  - 0-alternativet
  - Salten samlet (9 kommuner)
  - **Nordre, Indre, Ytre** (Hvorav Indre – er Fauske, Sørfold, Saltdal)
  - **Saltenfjord** (Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Saltdal og Sørfold) **Nordre**, og **Meløy**

Kommunereformen - Sørfold består som egen kommune (0-alternativet). Utredet av rådmannen

1. **Tilstrekkelig kapasitet**
2. **Relevant kompetanse**
3. Tilstrekkelig distanse
4. Effektiv tjenesteproduksjon
5. **Økonomisk soliditet**
6. Valgfrihet
7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
8. Høy politisk deltakelse
9. Lokal politisk styring
10. Lokal identitet

Kommunereformen – Sørfold består som egen kommune (0-alternativet) i et langt perspektiv

- En økende tilbøyelighet til **sentralisering** blant fremtidens innbyggere
- En økende tilbøyelighet til stor grad av **mobilitet** blant fremtidens innbygger (bo og arbeide i forskjellige kommuner)
- En fortsatt **null vekst** i befolkningen
- Sterkere sentralisering av arbeidsplasser
- En stadig økende **skjevfordeling** i befolkningen mellom **arbeidskraft og tjenestemottagere**
- Avvikling av det **regionale forvaltningsnivået**, og overføring av fylkeskommunale oppgaver
- Avvikling av andre **statlige funksjoner** (fylkesmann mv)
- Endrede prinsipper for **inntektsfordelingen (by versus periferi)** til kommunal sektor
- Endrede prinsipper knyttet til skatt/kraft
- Globalisering og urbanisering

Kommunereformen - Indre Salten alternativet. Utarbeidet intensjonsavtale

- Geografisk svært stor
- 21.000 innbyggere – større stemme
- Store naturgitte ressurser (kraft, blå næring, mineral, skogbruk)
- Store kraftressurser – potensial for å beholde flere av dem
- Industrikommune
- Bred enighet om fremtidig kommunesenter
- 1800 ansatte
- 19 skoler / 28 barnehager
- Rådhus tjenester - potensial for samling av kompetanse
- Fauske / Saltdal / Sørfold naturlig BAS region
- Alle kommunene utfordret av mangel på innbyggervekst
- Alle kommunene utfordret på befolknings sammensetning
- Engangsstøtte: 55 millioner kroner. Reformstøtte 20 millioner kroner.
- Mottar inndelingstilskuddet i 15 år, før det gradvis trappes ned i 5 år.

Kommunereformen - Indre Salten alternativet. Utredet av BDO

- Naturlig BAS region (Sørfold , Saltdal og Fauske)
- Fire kriterier;
  - Gode og likeverdige tjenester (OK)
  - Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling (OK)
  - Styrket lokaldemokrati (OK) – har fokus på at distanse reduserer nærhet, og habilitetsproblematikk
  - Bærekraftig og økonomisk robust (OK -)
- **Konkluderes å være bedre enn 0 alternativene for de samme kommunene**
- **Konkluderes likevel å være en svakere løsning enn Stor Salten**

Kommunereformen – Stor Salten

alternativet (Bodø, samt de andre kommuner som velger å slå seg sammen med Bodø). Utredet av BDO

- Vil få et innbyggertall på 80 000 – 85 000 innbyggere. Vil være en av de 10 største kommunene i Norge. Vil synes på det nasjonale kartet.
- Geografisk svært stor. Må utvikle en kommuneutvalgsmodell
- Styrke fagmiljøene, samt kapasitet i egen organisasjon. Stordriftsfordeler administrasjon
- Bedre forutsetning for å satse helhetlig på samfunns – næringsutvikling i regionen
- Behovet for nåværende og fremtidige interkommunale samarbeider faller bort
- Engangsstøtte: 60 millioner kroner. Reformstøtte: 30 millioner kroner.
- Mottar inndelingstilskuddet i 15 år, før det gradvis trappes ned over 5 år.
- **Er det eneste alternativet som nærmest oppfyller regjeringens mål om reformen**

Kommunereformen – rådmannens betraktninger ved at Sørfold består som egen kommune (0-alternativet)

- Befolkningsutvikling. Hvor bor/flytter dagens barn/ungdom i fremtiden? Vil Sørfold/Salten vokse?
- Økonomisk soliditet. Omstillingsmuligheter. Økonomiske rammebetingelser vil avhenge hvor folk bor.
- Nytt inntektssystem og fremtidige inntekter knyttet til **skatt/kraft** – fremtiden kan være usikker
- **Kompetanse – kompetanse – kompetanse**
- Må ha tilstrekkelige administrative ressurser og ressurser knyttet til plan og næringsoppgaver
- Usikkert om vi får nye oppgaver

Kommunereformen – rådmannens betraktninger ved at Sørfold består som egen kommune (0-alternativet)

- Vi velger bort å være en del av en større «kraft»
- Vi vil være avhengig av noe **interkommunalt samarbeid** og kjøpe noen tjenester.
- **Generalistkommuneprinsippet**
- De kommunale velferdstjenestene på ha god kapasitet og være faglige gode ovenfor innbyggere mv. **Service – service – service**

Kommunereformen - rådmannens betraktninger ved at Sørfold består som egen kommune (0-alternativet)

- Det skal være tre forvaltningsnivåer i Norge (stat/fylkesmannen/direktorat – fylkeskommuner regioner – kommuner)
- Teori og fakta (forskningsmiljøer og erfaringer)
- Hvilket Norge ønsker vi i fremtiden???

Kommunereformen

Takk for oppmerksomheten , og lykke til med diskusjonen....

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskap	33/2016	30.03.2016
Kommunestyret	28/2016	12.04.2016

Rådmannens vurdering av 0-alternativet - at Sørfold kommune består som egen kommune

Vedlegg

- 1 Rådmannens vurdering av 0-alternativet - at Sørfold kommune består som egen kommune

Rådmannens innstilling

1. Rådmannens utredning av 0-alternativet – at Sørfold kommune består som egen kommune tas til etterretning
2. 0-alternativet – at Sørfold kommune består som egen kommune vurderes opp mot forslag til intensjonsavtale Indre Salten kommunene, og eventuelt med Stor Salten kommunen, der Bodø er med(jf. Egen sak)
3. Etter gjennomført rådgivende folkeavstemning den 29. mai 2016, gjør Sørfold kommune sitt endelige regningsvalg i kommunestyremøtet i juni 2016.

Saksprotokoll i Formannskap - 30.03.2016

Behandling

Det fremkom ingen endringsforslag.

Vedtak

1. Rådmannens utredning av 0-alternativet – at Sørfold kommune består som egen kommune tas til etterretning
2. 0-alternativet – at Sørfold kommune består som egen kommune vurderes opp mot forslag til intensjonsavtale Indre Salten kommunene, og eventuelt med Stor Salten kommunen, der Bodø er med(jf. Egen sak)
3. Etter gjennomført rådgivende folkeavstemning den 29. mai 2016, gjør Sørfold kommune sitt endelige retningsvalg i kommunestyremøtet i juni 2016.

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 12.04.2016

Behandling

Det ble ikke fremmet endringsforslag.

Vedtak

1. Rådmannens utredning av 0-alternativet – at Sørfold kommune består som egen kommune tas til etterretning
2. 0-alternativet – at Sørfold kommune består som egen kommune vurderes opp mot forslag til intensjonsavtale Indre Salten kommunene, og eventuelt med Stor Salten kommunen, der Bodø er med(jf. Egen sak)
3. Etter gjennomført rådgivende folkeavstemning den 29. mai 2016, gjør Sørfold kommune sitt endelige retningsvalg i kommunestyremøtet i juni 2016.

Innstilling fra formannskapet enstemmig vedtatt.

Saksopplysninger

Stortinget har vedtatt at det skal gjennomføres en kommunereform. Rådmannen er gjennom kommunelovens §23 nr. 2 pålagt å utrede sak om kommunereformen i Sørfold og legge denne fram for politisk behandling.

Denne utredningen er utredning av 0-alternativet, altså om Sørfold kommune kan stå alene i fremtiden eller bør kommunen slå seg sammen med en eller flere kommuner. Skal Sørfold kommune slå seg sammen med en eller flere kommuner henviser rådmannen til kommunestyres

vedtak at det skal være med Indre Salten kommunene (Saltdal, Fauske, Hamarøy og Tysfjord) eller med kommunene i Stor Salten(9 kommuner), der Bodø er med.

Rådmannen henviser her til egen sak Forslag til intensjonsavtale Indre Salten, og rådmannens vurdering knyttet til Bodø.

Vurdering

Rådmannen henviser til vedlagte dokument.

Rådmannens vurdering av 0-alternativet – at Sørfold kommune består som egen kommune

---

Forord

Stortinget har vedtatt at det skal gjennomføres en kommunereform. Rådmannen er gjennom kommunelovens § 23 nr. 2 pålagt å utrede sak om kommunereform i Sørfold og legge denne frem til politisk behandling.

Utredningen av 0-alternativet, handler om Sørfold kommune kan stå alene for å løse dagens oppgaver i et fremtidsperspektiv på ca. 20-50 år, eller om Sørfold kommune bør slå seg sammen med en eller flere kommuner.

Skal Sørfold kommune slå seg sammen med en eller flere kommuner så har kommunestyret vedtatt at følgende alternativer skal utredes nærmere;

1. Storkommunemodell Salten, der Bodø er med
2. Muligheten for en Indre Salten modell

Denne utredningen er bygget opp slik at hvert av de 10 kriteriene regjeringens ekspertutvalg har utarbeidet som kjennetegn på en robust kommune blir vurdert. Kriteriene angir hva som skal til for at en kommune på en god måte skal kunne ivareta sine fire roller og oppgaveløsningen knyttet til disse.

Rollene er:

- Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati

Hvert kriterium behandles for seg og behandlingen er bygget opp slik:

- Ekspertutvalgets navn på kriteriet er overskrift
- Ekspertutvalgets beskrivelse av kriteriet er innledning
- Rådmannens vurdering av Sørfold i forhold til kriteriet
- BDOs drøfting og vurdering av kriteriet
- Rådmannens delkonklusjon om Sørfold er robust i forhold til kriteriet

Summen av rådmannens delkonklusjoner for hvert kriterium leder frem til hovedkonklusjonen om Sørfold kommune er robust nok til å stå som egen kommune i fremtiden.

Med bakgrunn i vedtak Salten regionråd har eksternt konsulentfirma BDO gjennomført en grundig utredning for alle Salten kommunene samlet.

BDOs konklusjon er at alle Salten kommunene bør slå seg sammen til en kommune. Ingen av kommunene, unntatt Bodø, vil være robuste nok alene til å møte fremtiden.

BDOs løsninger på de utfordringene de avdekker i delutredningene A-D er som regel at en større kommune ikke vil ha problemet eller problemet blir mindre.

Med bakgrunn i BDO sin utredning er utredningskravet ivaretatt av Sørfold kommune.

Kommunestyret har imidlertid vedtatt at rådmannen skal gjennomføre en selvstendig og objektiv/faglig utredning hvor rådmannen på et selvstendig grunnlag med hjemmel i

kommunelovens § 23 punkt 2 utrede spørsmålet om Sørfold kommune skal møte fremtiden som selvstendig kommune som nå (0-alternativet), eller inngå i en større kommune.

Saksframlegget skal være basert på en objektiv og faglig vurdering, samt være vurdert opp mot ekspertutvalgets 10 kriterier (Vabo rapporten) for en fremtidig kommune.

Det vil være naturlig å hente grunnlag for disse vurderinger i det arbeidet BDO har gjort og vurdere dette mot egne analyser/vurderinger Sørfold kommune gjør for egen del. I slike analyser vil man få frem informasjon om lokale forhold som BDO ikke har tatt med i sin rapport, og eller som rådmannen tolker forskjellig enn det BDO har kommet fram til.

Virkningene av det nye inntakssystemet som nå er sendt ut på høring, og som KS har beregnet kommunevis, og om vi klarer å ivareta krav til nye oppgaver som skisseres, vil være sentrale forhold i vurderingen av 0-alternativet.

I rådmannens utredning av 0 -alternativet er det også helt nødvendig å vise til Sørfold kommunes egenart på godt og vondt, for å få frem et reelt politisk beslutningsgrunnlag.

Sørfold rådhus, 22.03. 2016

Ørjan Higravf

Rådmann

INNHold

1 Sammendrag	6
1.1 Ekspertutvalg	6
1.2 Salten regionråd – utredning BDO	7
1.3 Interne prosesser i Sørfold kommune.....	8
1.4 Fylkesmannens foreløpige oppsummering	9
1.5 Vurderinger/BDO sluttrapport	13
1.6 Konklusjon og veien videre.....	16
1.7 Rådmannens utredning og konklusjon.....	18
2 Innledning.....	20
2.1 Nærmere om kriteriene	21
3 Nytt inntektssystem – konsekvenser for Sørfold kommune.....	24
4 Status for Sørfold kommune	25
4.1 Gruppearbeid enhetslederne	25
4.2 Ungdomsmøte.....	27
5 Teori og faktagrunnlag	29
5.1 Teori/forskning og faktagrunnlag.....	29
5.2 Interkommunalt samarbeid.....	31
5.3 Erfaringer med kommunesammenslåing	31
5.4 Erfaringer fra Danmark.....	33
5.5 Egne erfaringer	34
6 Vurdering av kriteriene.....	36

1. Tilstrekkelig kapasitet.....	36
2.Relevant kompetanse.....	37
3. Størrelse og distanse	38
4.Effektiv tjenesteproduksjon	39
5. Økonomisk soliditet.....	40
6. Valgfrihet.....	43
7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder.....	43
8. Høy politisk deltakelse.....	45
9. Lokal politisk styring	46
10. Lokal identitet.....	47
11. Nye oppgaver	48
7 Konklusjon og oppsummering.....	52
7.1 Økonomisk soliditet:.....	52
7.2 Relevant kompetanse:.....	53
7.3 Tilstrekkelig kapasitet:.....	53
7.4 Avsluttende merknader.....	53
Litteraturliste (ikke vedlagt)	55

1 Sammendrag

I Sundvollen - erklæringen står det at: «Regjeringen vil foreta en gjennomgang av oppgavene til fylkeskommunene, fylkesmennene og staten med sikte på å gi mer makt og myndighet til mer robuste kommuner. Dette arbeidet pågår enda. Stortinget har imidlertid vedtatt at vi skal ha tre forvaltningsnivå(stat, fylkeskommuner/regioner og kommuner).

Spesielt oppgaver knyttet til fylkeskommunene og staten (Fylkesmannen), vil etter rådmannens vurdering være svært viktig i forhold til å vurdere kommunenes oppgaver og ansvar. Dette i tillegg til kommunenes rammeoverføringer (inntekter). I den pågående prosessen som vi er midt inne i er det etter rådmannens mening uheldig at dette ikke er avklart i sin helhet.

1.1 Ekspertutvalg

Eget nedsatt ekspertutvalg la fram sin sluttrapport desember 2014 – Kriterier for god kommunestruktur.

Ekspertutvalget har tatt utgangspunkt i at kommunene fortsatt skal ivareta sine 4 roller;

- Rollen som tjenesteyter
- Rollen som myndighetsutøver
- Rollen som samfunnsutvikler, og
- Rollen som demokratisk arena

Følgende kriterier ble trukket fram;

Rollen som tjenesteyter	Kriterier
	Kvalitet i tjenestene, effektiv bruk av samfunnenes ressurser, likeverdighet, tilstrekkelig kapasitet, relevant kompetanse, effektiv tjenesteproduksjon, økonomisk soliditet, valgfrihet, statlig rammestyring
Rollen som myndighetsutøver	Rettsikkerhet, tilstrekkelig kapasitet, relevant kompetanse, tilstrekkelig distanse
Rollen som samfunnsutvikler	Helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn, tilrettelegging for positiv

	utvikling i lokalsamfunnet og storsamfunnet, funksjonelle samfunnsutviklingsområder, tilstrekkelig kapasitet, relevant kompetanse
Rollen som demokratisk arena	Betydningsfulle oppgaver og rammestyring, lokal politisk styring, levende lokalt folkestyre, aktiv lokal politisk arena, høy politisk deltakelse. Lokal politisk styring, lokal identitet, bred oppgaveportefølje, statlig rammestyring.

Ekspertutvalget gir følgende anbefalinger for en god kommunestruktur(kort oppsummert);

1. Kommunene bør ha minst 15 000 – 20 000 innbyggere for å sikre god oppgaveløsning. Fagmiljøer med tilstrekkelig kapasitet og relevant kompetanse er nødvendig for å ivareta oppgavene innenfor alle kommunens fire roller. *(Regjeringen har fjernet kravet om antall innbyggere).*
2. Kommunestrukturen bør i større grad nærme seg funksjonelle samfunnsutviklingsområder.
3. Staten bør redusere detaljstyringen og ordninger for politisk deltakelse bør videreutvikles for å sikre gode og slagkraftige demokratiske arenaer.

Utvalgets anbefalinger om kommunestørrelse og mer funksjonelle samfunnsutviklingsroller spesielt rundt byområdene, innebærer at antall kommuner vil kunne komme ned mot 100.

1.2 Salten regionråd – utredning BDO

For å få en helhet i prosessen gjengir rådmannen deler av saksutredningen til kommunestyret den 17.12.2015. Saken inneholder en oppsummering av arbeidet med kommunereformen så langt.

I forbindelse med arbeidet med kommunereformen anmodes alle kommunene å gjennomføre en egen utredning (utredningsplikt). For alle Salten kommunene(inkludert Sørfold kommune) er dette arbeidet blitt utført av eksternt firma BDO.

Følgende delutredninger er gjennomført;

- A. Utarbeide faktagrunnlag
- B. Tjenesteyting og myndighetsutøvelse

- C. Samfunnsutvikling
- D. Demokratisk arena

I tillegg har BDO utarbeidet en egen sluttrapport som baserer seg på en serie på disse fire delutredningene, og må således ses i sammenheng med disse.

Det er utredet fire ulike kommunestrukturalternativer i Salten;

1. Null-alternativet (videreføring av dagens struktur)
2. Salten samlet (alle kommunene vil danne en ny kommune i Salten)
3. Nordre, Indre og Ytre Salten alternativet bestående av Nordre: (Hamarøy og Steigen). Indre: (Fauske, Saltdal, Sørfold). Ytre: (Bodø, Beiarn, Gildeskål og Meløy).
4. Saltenfjord alternativet bestående av Nordre (Hamarøy og Steigen), Saltenfjord: (Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Saltdal og Sørfold), samt Meløy for seg selv.

Utredningene har tatt utgangspunkt i fire utredningsalternativer;

- Tjenesteproduksjon og myndighetsutøving
- Samfunns- og næringsutvikling
- Lokaldemokrati

BDO sin anbefaling

«På bakgrunn av de analysene som er gjennomført gjennom «Mulighetsstudier i Salten» er det vurdert at Stor-Salten er det alternativet som nærmest oppfyller regjeringens mål for reformen

En storkommune i Salten vil etter det BDO sin vurdering ha nedre forutsetninger for å kunne levere gode tjenester til innbyggerne i fremtiden ved blant annet å gjøre det mulig å skape større fagmiljøer, samt kapasitet i egen organisasjon».

Salten regionråd har i møte 24 og 25.september tatt BDO sin sluttrapport den til orientering og oversendt den til kommunene for videre behandling.

BDO sine delutredninger og sluttrapport ligger tilgjengelig på kommunens hjemmeside. Rapportene diskuterer ulike alternativer for fremtidig kommunestruktur og vil danne grunnlag for videre diskusjon og vedtak i kommunestyret.

1.3 Interne prosesser i Sørfold kommune

Vi har inntil nå gjennomført følgende interne prosess knyttet til arbeidet med kommunereformen;

- Orienteringer til kommunestyret
- Sak i kommunestyret den 12.2 og 17.12.2015
- Gruppearbeid i kommunestyret den 14.4.2015
- Sak i kommunestyret den 27.5.2015 – mandat.
- Folkemøte den 15.6.2015. Orientering om prosessen.
- Åpent ungdomsmøte den 6.5.2015
- Informasjonsbrev og orientering til alle ansatte den 24.3.2015

- Gruppearbeid enhetslederne den 17.4 og 21.9.2015
- Møte med Bodø kommune den 21.4
- Møter i nedsatt utvalg oppnevnt av kommunestyret den 18.3 og 30.4.2015, 22.1.2016.
- KS møte i Bodø 28 og 29.4.2015.

Rådmannen viser for øvrig til informasjon som ligger på link(kommunereformen) på kommunens hjemmeside.

I forbindelse med regionrådsmøtet i Saltstraumen den 4. juni ble det gjennomført et fellesmøte mellom Bodø kommune og de 12 nabokommunene.

Det er uttrykt et ønske fra nabokommunene(også Sørfold kommune) om at Bodø skal inneha en offensiv holdning i kommunereformarbeidet. Rådmannen oppfatter holdningen som ble uttrykt i møtet mellom kommunene at de frivillige initiativ fra nabokommunene er gjeldende og at prosessen med å lage en ny kommune i Salten derfor må fortsette.

Intensjonsgrunnlag skal utarbeides ut ifra de innspill som kommunene har kommet med i nabosamtalene. Oppsummert gjelder dette følgende fem hovedpunkter:

- Lokaldemokrati
- Samferdsel
- Næringsutvikling
- Økonomi
- Gode tjenester til innbyggerne

1.4 Fylkesmannens foreløpige oppsummering

Fylkesmannen i Nordland har presisert at kommunereformarbeidet i Salten må gå fremover for å rekke de tidsfrister som Stortinget har vedtatt.

Fylkesmannen i Nordland har oppsummert status i kommunereformarbeidet i alle 44 Nordlandskommune pr. 01.juli 2015.

Alle 44 kommuner svarte på fylkesmannens undersøkelse vedrørende status i kommunereformarbeidet juni/ juli 2015.

Nordland er samlet sett godt i gang med prosessene. Stortinget har lagt opp til en stram tidsplan for reformen og de aller fleste kommunene er i innspurten med sitt utredningsarbeid med aktuelle samarbeidskommuner.

Fylkesmannen vurderer den samlede statusen for Nordland som følger:

- De aller fleste kommunene er i slutfasen med større utredningsarbeider. Mange kommuner har bestilt eksterne utredninger, mens noen kommuner utreder selv.
- Det er ulikt fart og forankring i utredningsprosessene.

- Alle kommuner ønsker å utrede 0-alternativet, dvs hvordan de klare å levere tjenester av god kvalitet og med et tilstrekkelig omfang med utgangspunkt i dagens oppgaver og ev. nye oppgaver i framtiden. 11 kommuner rapporterer at de ikke har vurdert ekspertutvalgets 10 kriterier som ligger til grunn for denne vurderingen.
- De aller fleste kommunene har prosjektplan og framdriftsplan som er i henhold til Stortingets tidsplan.
- Nordlandkommunene har stort fokus på involvering av innbyggerne og engasjementet er stort. 29 kommuner har plan for innbyggerhøring mens 34 kommuner har avholdt eller planlagt folkemøter. Flere kommuner har gjennomført opinionsundersøkelser og mange kommuner har gode nettsider som bidrar til informasjon og involvering av innbyggerne. 19 kommuner har gjennomført/ eller planlagt egne arenaer for involvering av ungdom.
- Flere kommuner er godt i gang med arbeidet knyttet til intensjonsavtaler.
- Gjennomgående ønske fra kommunene at Fylkesmannen arrangerer en samling høsten 2015 for videre prosess med kommuneplanarbeidet.

For å sikre at kommunene har tilstrekkelig framdrift i arbeidet ønsker fylkesmannen å tydeliggjøre forventningene til den videre prosessen i kommunene.

Arbeidet med kommunereformen er omfattende og krever at det settes av egen ressurs til utredningsarbeidet både administrativt og politisk. Mest av alt krever denne prosessen godt lederskap, at kommunepolitikerne tar ansvar og at innbyggere og ansatte involveres. På denne måten vil arbeidet forankres og skape trygghet for at endelig vedtak fattes på så godt grunnlag som mulig.

Fylkesmannen skisserer følgende fremdrifts og avklaringspunkter;

Høst 2015	Milepælene	Avklaringspunkter
	Avklaring av utredningsalternativer	Aktuelle geografiske retningsvalg må koordineres mellom enkeltkommunene. Retningsvalg som ikke er forankret i gjensidige intensjoner om en felles prosess bør legges bort.
	Utredning av 0-alternativet	Utredningen må svare på regjeringens 10 kriterier for en ny

		<p>fremtidig kommune. Det bør utarbeides en egen vurdering av kommunens sårbarhet. Her bør det vurderes kommunens avhengighet av interkommunalt samarbeid i dag og hvordan et utvidet samarbeid vil slå ut ifht politisk styring og kompleksitet for kommunen.</p>
	<p>Felles utredning av realistiske alternativer</p>	<p>Oppstart av felles prosjekt med tydelig prosess, innhold og fremdriftsplan. De kommuner som inngår i felles sammenslåingsalternativer bør sammen gjennomføre en utredning som viser fordeler/ulempesom en ev. kommunesammenslåing vil gi. Utredningen bør bygge på et utfordringsbilde for dagens kommuner og beskrive mulighetsbilde for en ny kommune. Behov for grensejustering bør tas opp i utredningen.</p>
	<p>Innbyggerdialog</p>	<p>Plan for innbygger medvirkning</p>

	Forankring	Sak i kommunestyret etter valget av status og videre prosess.
	Reduksjon av alternativer	Sak til kommunestyret med oppsummering av kunnskapsgrunnlaget for de ulike alternativene og vedtak om retningsvalg.
	Intensjonsgrunnlag/ Intensjonsavtale	De kommuner som har valgt sammenslåingsalternativ(er) bør ha kommet godt i gang med intensjonsgrunnlag/intensjonsavtale.
Vår 2016	Intensjonsavtale	Vedtaks i kommunestyret og presenteres befolkningen som grunnlag for høring.
	Forankring og vedtak	En eller flere behandlinger i kommunestyret.
	Høring	Vedtaks i kommunestyret om høringsform. Gjennomføring av høring.
	Vedtaks	Innen utgangen av juni. Vedtak om

		ny kommune.
--	--	-------------

Statsråden har i brev av 28.10.2015 skrevet bl.a. følgende;

En av de første, og viktigste, oppgavene dere står ovenfor er å bli kjent med kommunen. Hvordan opplever innbyggerne kommunen, hvilke utfordringer venter og hvordan kan kommune og lokalsamfunn møte disse utfordringene? Jeg ser denne oppgaven som en selvfølgelig del av det å utøve politisk lederskap for forvalte velgernes tillit. Kommunereformen er en god anledning til å gjøre denne jobben. Noen oppfatter kommunereformen som en systemendring og komplisert politisk arbeid. Til syvende og sist handler den om to forhold.

Det første er hvordan vi kan skape bedre velferdstjenester, der for bor, nå og i fremtiden. Det andre er hvordan vi kan utvikle en kommunesektor med kraft og handlingsrom.

1.5 Vurderinger/BDO sluttrapport

BDO har i sin sluttrapport til Salten regionråd gjennomført beskrivelser over ulike modeller for fremtidig kommunestruktur.

Modellene er:

1. Null-alternativet der dagens kommunestruktur videreføres
2. 3 kommuner (Nordre, Indre og Ytre Salten). Her er Bodø kommune en del av Ytre Salten sammen med kommunene Gildeskål, Beiarn og Meløy.
3. 3 kommuner (Nordre Salten, Saltenfjord og Meløy). Her er Bodø kommune en del av Saltenfjordkommunen sammen med Gildeskål, Beiarn, Saltdal, Fauske og Sørfold.
4. Stor-Salten, Her er alle kommunene i Salten slått sammen til en kommune.

BDO har fått sitt mandat fra Salten regionråd og har sett på alternativene for de 9 Saltenkommunene.

I det følgende vil rådmannen redegjøre kort for de ulike alternativene. For mer informasjon om de andre alternativene samt utfyllende informasjon henvises det til vedlagte sluttrapport fra BDO (se kommunens hjemmeside).

Null-alternativet: Sørfold består som egen kommune

BDO oppsummerer i sin sluttrapport følgende om null-alternativet: «Null-alternativet vurderer vi dit at det er kun Bodø kommune som vil være store nok til å håndtere fremtidens utfordringer. Flertallet av de resterende kommunene har lav evne til å finansiere fremtidige investeringsbehov; har sårbar næringsstruktur; har liten kapasitet til å ivareta

tjenestebehovet innenfor kapitalintensive tjenester og er lite egnet til å sikre nødvendig tiltak for å skape funksjonelle helhetlige planprosesser for å videreutvikle regionen.»

BDO sin sluttrapport peker på at flertallet av de andre Saltenkommunene har lav evne til å finansiere fremtidige investeringsbehov; har sårbar næringsstruktur; har liten kapasitet til å ivareta tjenestebehovet innenfor kapitalintensive tjenester og er lite egnet til å sikre nødvendig tiltak for å skape funksjonelle helhetlige planprosesser for å videreutvikle regionen.

Det er varslet en omlegging av inntektssystemet for kommunene slik at det antas at mindre kommuner vil få mindre overføringer i fremtiden noe som vil forverre evnen til å ivareta de kommunale oppgavene. Interkommunalt samarbeid på stadig flere områder vil derfor være løsningen for mange mindre kommuner.

Nordre, Indre og Ytre Salten

I dette alternativet er Salten delt i 3 kommuner. Nordre Salten som består av Steigen, Hamarøy og muligens hele eller deler av Tysfjord. Indre Salten som består av Sørfold, Fauske og Saltdal, og Ytre Salten som består av Meløy, Gildeskål, Beiarn og Bodø. I Ytre Salten vil også Rødøy, Værøy og Røst kunne inngå.

Disse alternativene vil gi en innbyggerfordeling på 16 000 innbyggere i Indre Salten, ca. 60 000 innbyggere i Ytre Salten og mellom 4 300 og 6 400 innbyggere i Nordre Salten avhengig av om Tysfjord er med eller ikke i dette alternativet.

BDO peker på i sin sluttrapport at alternativet Ytre Salten vil få muligheten til å styrke fagmiljøene innen barnehage, grunnskole, pleie og omsorg og barnevern. Det antas at det er gode muligheter for realisering av stordriftsfordeler innen administrasjon.

En Ytre Salten kommune gir muligheten til å dedikere fagpersoner til enkeltområder innen næringsutvikling i langt større grad enn i dag. (Da Bodø kommune blir med).

Ytre Salten vil ha avstandsulemper. BDO anbefaler derfor at det innføres en lokalutvalgsmodell med avgjørelsesmyndighet innenfor enkelte områder.

Dagens interkommunale samarbeid med Bodø vil måtte bestå med en tre kommuners struktur. Det vil også antagelig etterspørres behov for samarbeid på flere områder spesielt fra Nord-Salten som blir en liten kommune i forhold til Indre og Ytre Salten.

Saltenfjordalternativet

Dette alternativet består av 3 kommuner. Nordre Salten med Steigen, Hamarøy og eventuelt Tysfjord. Saltenfjord med Gildeskål, Beiarn, Saltdal, Fauske, Sørfold og Bodø og Meløy som egen kommune eventuelt sammen med Rødøy. Saltenfjord vil få ca. 70 000 innbyggere og er den modellen som best samsvarer med dagens Bo-, arbeids-, og serviceregion med unntak av Beiarn som per i dag ikke naturlig inngår i felles BAS-region.

Som for Ytre Salten så vil Saltenfjordalternativet sørge for mulighet for styrkning av fagmiljøene innen barnehage, grunnskole, pleie og omsorg og barnevern. Det antas at det er gode muligheter for realisering av stordriftsfordeler innen administrasjon

Av standsmessig er Saltenfjordalternativet et bedre alternativ med at det er kortere avstander fra Bodø til andre nåværende kommunesentre innenfor fremtidig kommunestruktur sammenlignet med Ytre Salten. Bodø og Fauske har i dag de sterkeste kommunale næringsutviklingsmiljøene i Salten. En etablering av Saltenfjordkommunen og dermed sammenslåing av disse miljøene vil kunne gi sterke synergier for fremtidig næringsutvikling.

Saltenfjordalternativet bør etter BDO sin anbefaling ha en kommunedelsutvalgsmodell med beslutningsmyndighet innenfor gitte områder.

Mange nåværende interkommunale samarbeider vil kunne trekkes tilbake inn i kommunal regi ved opprettelse av Saltenfjordkommunen. Allikevel må noen som omfatter hele Salten fortsatt bestå og antagelig må det opprettes nye for å ivareta Nord-Salten og Meløy kommuner som blir små kommuner sammenlignet med Saltenfjord.

Saltenfjordalternativet med ca. 70 000 innbyggere vil være stor nok til at kommunen opprettholder sin posisjon blant de 15 største kommunene i Norge og dermed vil det være lettere med nasjonal gjennomslagskraft enn de tidligere skisserte alternativ.

Stor-Salten

I dette alternativet inngår alle Saltenkommunene. En sammenslåing av alle Saltenkommunene vil gi i overkant av 80 000 innbyggere.

Alle fordeler som er pekt på i Saltenfjordmodellen er også gjeldende i Stor-Salten modellen. Avstandsulempen blir mer gjeldende i Stor-Salten enn i de andre alternativene. En kommunedelsutvalgsmodell der kommunedelsutvalgene har beslutningsmyndighet over enkelte områder bør derfor utvikles.

I tillegg faller behovet for nåværende og fremtidige interkommunale samarbeider bort. Eventuelle samarbeid som består vil avhenge av hvilken løsning Værøy og Røst velger i et slikt scenario. BDO skriver i sin sluttrapport følgende om bortfall av IKS'er: *«Ettersom en ny storkommune i Salten vil redusere behovet for interkommunale samarbeid, så vil man kunne redusere det demokratiske underskuddet. Særlig er det viktig innenfor tjenester som daglig berører deler av befolkningen med særskilte behov, hvor det er et administrativt og politisk viktig ansvar å følge opp.»*

Et Stor-Salten med 80 000 til 85 000 innbyggere vil uavhengig av hva som skjer ellers i landet med kommunestruktur plassere Salten som 1 av de 10 største kommunene i Norge. Dette vil gjøre at kommunen i alle sammenhenger vil synes på det nasjonale kartet. Kommunen vil få en sterk røst inn mot nasjonale beslutningstakere og vil ha muligheten til å etablere et sterkt utviklingsmiljø innenfor alle kommunale tjenestoområder til beste for regionens innbyggere og næringsliv.

I oppsummeringen av sluttrapporten skriver BDO: *«På bakgrunn av de foregående analysene vurderer vi det dit hen at Stor-Salten kommune er det alternativet som nærmest oppfyller regjeringens mål med reformen. En storkommune i regionen vil etter vår vurdering ha bedre*

forutsetninger for å kunne levere god tjenester til innbyggerne i fremtiden ved blant annet å gjøre det mulig å skape større fagmiljøer samt kapasitet i egen organisasjon. En ny storkommune har også bedre forutsetninger for å satse helhetlig på samfunns- og næringsutvikling i regionen. Uavhengig av mulighetene som en slik storkommune vil kunne gi innbyggerne i regionen mener vi at denne kommunen vil ha utfordringer knyttet til store avstander mellom de ulike distriktene. En slik storkommune vil etter vår vurdering være avhengig av at man etablerer kommunedelsutvalg med beslutningsmyndighet over innbyggernære tjenester som grunnskole, barnehage og pleie- og omsorgstjenester for å minimalisere avstandsutfordringene.»

1.6 Konklusjon og veien videre

Alle kommuner i Norge skal innen 1. juli 2016 fatte vedtak om fremtidig kommunestruktur. Regjeringen har i Sundvollen-erklæringen forpliktet seg til å gjennomføre en kommunereform. Målet med reformen er å gi mer makt og myndighet til robuste kommuner.

Regjeringen la så frem kommuneproposisjonen 2015 (Prop 95 S) 14. mai 2014 med en egen meldingsdel om kommunereformen. Innretningen på reformarbeidet så lang har vært å legge til rette for at kommuner kan slå seg sammen til større og dermed robuste kommuner, slik regjeringen ser det.

Inntektssystemet

Regjeringen har lagt et nytt inndelingstilskudd i inntektssystemet. Inndelingstilskuddet slår inn når to eller flere kommuner slår seg sammen. Hovedvirkningen av dette er at de sammenslåtte kommuner får omtrent samme økonomi i inntil 15 år som de hadde hver for seg før sammenslåingen. Inndelingstilskuddet sikrer at kommuner som slår seg sammen til en ny kommune i reformperioden beholder tilskudd som om den fortsatt er to (eller flere) kommuner i 15 år etter sammenslåingen. Deretter trappes inndelingstilskuddet ned over 5 år.

Kommuneloven

På selvstendig grunnlag skal rådmannen med hjemmel i kommunelovens § 23 punkt 2 utrede spørsmålet om Sørfold kommune skal møte fremtiden som selvstendig kommune som nå(0-alternativet), eller inngå som en del i en større kommune. Saksframlegget skal være basert på en objektiv og faglig vurdering. Samt være vurdert opp mot ekspertutvalgets 10 kriterier(Vabo rapporten)for en fremtidig kommune.

Det vil være naturlig å hente grunnlag for disse vurderinger i det arbeidet BDO har gjort og vurdere dette opp mot egne analyser/vurderinger Sørfold kommune gjør for egen del. I slike analyser vil man få frem informasjon om lokale forhold som BDO ikke har tatt med i sin rapport, og/eller som rådmannen tolker anders enn det BDO har kommet fram til.

Virkningene av det nye inntektssystemet og om vi klarer å ivareta krav til nye oppgaver som skisseres, vil være sentrale forhold i vurderingen av 0-alternativet.

Hovedalternativer

Sørfold kommune har vedtatt at følgende hovedalternativer skal utredes:

- 1) Mulighetene for Sørfold kommune til å bestå som egen kommune (0-alternativet)
- 2) Muligheten for en indre Salten modell.
- 3) Storkommunemodell Salten, der Bodø er med.

Samtidig som 0- alternativet utredes, har det vært gjennomført en felles prosess om muligheten for en Indre Salten modell. Dette omfatter kommunene Saltdal, Fauske, Sørfold, Hamarøy og Tysfjord. Det er utarbeidet et felles intensjonsgrunnlag og et forslag intensjonsavtale for Indre Salten.

Kommunestyret har i møte 17.12.2015 vedtatt følgende hovedprosess;

Aktivitet	Tid
Forhandlingsutvalget tar opp arbeidet og kommer i gang med samtaler/dialog med aktuelle kommuner(Fauske, Saltdal, Hamarøy og Tysfjord). Starter arbeidet med å utarbeide et felles intensjonsgrunnlag. Forholdet til Bodø kommune avklares særskilt.	Desember 2015/januar 2016
Rådmannen legg fram egen sak om Sørfold kommunes plass i ny kommunestruktur (0-alternativet)	30. mars 2016
Forhandlingsresultatet(intensjonsavtale) med aktuelle kommuner(Fauske, Saltdal, Hamarøy og Tysfjord blir klart). Forholdet til Bodø kommune avklares nærmere.	Mars/april 2016
Rådgivende folkeavstemning i Sørfold kommune	29. mai 2016
Kommunestyret avgjør retningsvalget	Juni 2016

Det må samtidig settes av god tid til folkemøter.

1.7 Rådmannens utredning og konklusjon

Sørfold kommune har vært aktivt med i arbeidet med kommunereformen. Det er gjort ulike vedtak i kommunestyret. I tillegg til at kommunestyret har vært fortløpende informert om arbeidet, både i interne utvalg og regionale møter. Vi er nå kommet i slutfasen av kommunereformen, hvor kommunestyret før 1. juli skal fatte sitt vedtak i forhold til fremtidig struktur.

Kommunestyret skal innen 1. juli 2016 ta stilling til følgende;

- Rådmannens vurdering av 0-alternativet
- Forhandlingsresultatet(intensjonsavtale) med aktuelle kommuner(Fauske, Saltdal, Hamarøy og Tysfjord). Forholdet til Bodø kommune må avklares særskilt.
- Resultatet av rådgivende folkeavstemning,
- Kommunestyret vedtar endelig kommunestruktur for Sørfold kommune.

Dette dokumentet er ei oppsummering regjeringens forutsetninger for kommunereformen, og ekspertutvalgets konklusjoner og anbefalinger.

Med bakgrunn i kommunestyrets vedtak har rådmannen gjort en egen selvstendig og faglig vurdering av 0-alternativet.

Dokumentet gir først et kort forord i saken, for deretter i kapittel 1 å gi et kort sammendrag av hele dokumentet, med rådmannens konklusjon.

I kapittel 2 skisseres regjeringens overordnede mål for reformen. I dette kapittelet skisseres ekspertutvalgets 10 kriterier rettet mot kommunene, og en nærmere beskrivelse av dem.

I kapittel 3 oppsummerer rådmannen forslag til nytt inntektssystem slik KS oppsummerer det, og hvilke konsekvenser dette vil få for Sørfold kommune.

I kapittel 4 status for Sørfold kommune har rådmannen gjennomført et enkelt gruppearbeid og deltatt på et ungdomsmøte, forsøkt å belyse sterke og svake sider, samt utfordringer og begrensninger(en forenklet SWOT-analyse).

I kapittel 5 Teori og faktagrunnlag, har rådmannen kommet med en del eksempler fra en del forskningsmiljøer som har vurdert ekspertutvalgets konklusjoner/føringer. Rådmannen har i dette kapittel også kommet med en del egne erfaringer.

I kapittel 6 Vurdering av kriteriene har rådmannen kommet med egne vurderinger av de 10 kriteriene som ekspertutvalget skisseres. Disse vurderes punktvis. Rådmannen har også gjort egen vurdering av kommunens muligheter til å ivareta nye oppgaver.

I kapittel 7 kommer rådmannens egen konklusjon og oppsummering. Etter rådmannens syn er det følgende kriterier som må tillegges avgjørende vekt;

1. Kriterium 5 - Økonomisk soliditet

2. Kriterium 2 - Relevant kompetanse
3. Kriterium 1 - Tilstrekkelig kapasitet

De øvrige kriteriene er også viktige, men her har kommunen stor påvirkningskraft selv. Det er derfor nært knyttet til den politiske viljen lokalt til faktisk å gjøre de grep som skal til for å bestå som liten kommune og utvikle denne rollen i en regional sammenheng.

Prognosene for fremtiden, også hensyntatt nytt inntektssystem, tilsier at Sørfold kommune har økonomisk soliditet til å stå alene.

Her må rådmannen imidlertid ta forbehold med fremtidens befolkningsutvikling og sammensetning, at ikke nytt inntektssystem og fremtidige inntekter knyttet til skatt/kraft medfører betydelige reduserte overføringer i årene fremover.

Kommunen klarer også i de fleste tilfeller å tiltrekke seg relevant kompetanse. Kommunen kan ikke vente og utvikle større fagmiljøer på alle områder.

Hvor mye vi skal bruke på administrative ressurser er et politisk spørsmål. Tilstrekkelige ressurser er nødvendig for å løse en rekke fellesoppgaver. Kommunen har relevant kompetanse og økonomiske muskler til å prioritere administrative oppgaver til å møte fremtiden som egen kommune.

Kommunen har nødvendig kapasitet på mange områder, men har også kapasitetsutfordringer på en del fellesområder/spesialiserte områder. Men den er knapp, og ting tar i noen sammenhenger lenger tid enn ønskelig.

Ved å opprettholde viktige kommunale samarbeid og kjøp av tjenester som i dag vil kommunen kunne stå alene dersom det er politisk vilje til å prioritere administrative ressurser for å opprettholde en tilstrekkelig kapasitet til å løse oppgavene på en effektiv og god måte i et lengre perspektiv.

Dersom kommunen velger å stå alene er det ikke sannsynlig at kommune får tilført nye oppgaver av noe særlig omfang. Det er derfor ikke sannsynlig at det kommer nye oppgaver som vil påføre kommunen hverken utgifter eller utfordringer knyttet til å skaffe relevant kompetanse.

Sørfold kommune kan fortsette inn i fremtiden som selvstendig kommune. Dersom man velger å gjøre det betyr det at kommunen i det alt vesentlige fortsetter som nå. Kommunen vil samtidig være avhengig innenfor en del gitte områder, å inngå ulike samarbeidsløsninger. Konkret må dette avklares særskilt gjennom forhandlinger med aktuelle samarbeidskommuner.

Det betyr samtidig at man velger bort å være en del av en større kraft, som en storkommune vil være, og gjennom en storkommune bidra til en utvikling vi i dag ikke kjenner betydningen av.

Rådmannens faglige vurderinger begrunnes også i at Stortinget har vedtatt at vi fortsatt skal ha tre forvaltningsnivåer i Norge (Stat, fylkeskommunene/regioner og kommuner).

2 Innledning

Stortinget har sluttet seg til følgende overordnede mål for reformen som vil være førende for kommunens arbeid:

- Gode og likeverdig tjenester til innbyggerne
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati

Kommunereformen er en velferdsreform. Det handler om bedre velferdstjenester der folk bor, nå og i fremtiden; gode skoler, pleie og omsorg når vi blir eldre, trygge barnehager for barna våre. Det handler også om hva som skal til for å ta vare på de innbyggerne som trenger det aller mest: Barn som trenger barnevernet, rusavhengige, mennesker med psykiske helseutfordringer og de som faller utenfor.

Kommunereformen handler også om en bedre organisering i områder der både innbyggere og næringsliv daglig krysser flere kommunegrenser, og der større kommuner vil kunne gi en mer helhetlig og god planlegging til det beste for innbyggerne.

Ekspertutvalget for kommunereform har satt opp ti kriterier for kommunene – som alle kommuner må vurdere.

Utvalget anbefaler ti kriterier som er rettet mot kommunene, og to kriterier som er rettet mot staten. Kriteriene angir hva som skal til for at en kommune på en god måte skal kunne ivareta sine fire roller og oppgaveløsningen knyttet til disse. Kriteriene ivaretar samfunnsmessige hensyn som strekker seg ut over den enkelte kommunegrense, og anbefales som grunnlag for å vurdere kommunenes oppgaveløsning i dag og for å vurdere en framtidig kommunestruktur.

Kriterier rettet mot kommunene

1. Tilstrekkelig kapasitet
2. Relevant kompetanse
3. Tilstrekkelig distanse
4. Effektiv tjenesteproduksjon
5. Økonomisk soliditet
6. Valgfrihet
7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

8. Høy politisk deltakelse
9. Lokal politisk styring
10. Lokal identitet

Kriterier rettet mot staten

1. Bred oppgaveportefølje
2. Statlig rammestyring

2.1 Nærmere om kriteriene

1. Tilstrekkelig kapasitet

Kommunene må ha en tilstrekkelig kapasitet både faglig og administrativt for å kunne løse oppgavene på en effektiv og god måte. Tilstrekkelig kapasitet henger nært sammen med tilgang til relevant kompetanse. Å få én stilling med god fagkompetanse vil ikke gi grunnlaget for et godt fagmiljø. Til det trenger man også kapasitet til å behandle en viss mengde saker, ha god kontroll og oversikt, og til å utvikle fagområdene.

2. Relevant kompetanse

I tillegg til tilstrekkelig kapasitet, er også relevant kompetanse avgjørende for å sikre sterke fagmiljøer og en god administrasjon. Dette innebærer også at det må være en bredde i kompetansen. Manglende kapasitet og kompetanse er også fremhevet som utfordringer for at kommunen skal ivareta sine roller som samfunnsutvikler og myndighetsutvikler. Innenfor kommunens rolle som demokratisk arena kan en kommunal administrasjon med kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag for de folkevalgte bedre den politiske styringen og utnytte det lokalpolitiske handlingsrommet. Av hensyn til lokal-demokratisk styring er det avgjørende at kommunen selv kan sikre tilstrekkelig kapasitet og kompetanse og ikke er avhengig av samarbeid eller hjelp fra andre.

3. Tilstrekkelig distanse

Kommunene må ha en slik størrelse at det er tilstrekkelig distanse mellom saksbehandler og innbyggerne. Dette for å sikre likebehandling og at det ikke tas utenforliggende hensyn i myndighetsutøvelsen, samt at innbyggerne sikres de rettigheter de har etter loven. I tillegg skal habilitetsreglene sikre tilliten til kommunene og beskytte den enkelte saksbehandler mot utidig press.

4. Effektiv tjenesteproduksjon

Større kommuner vil legge bedre til rett for økt rammestyring fra statens side og dermed økt mulighet for å tilpasse tjenestetilbudet til lokale forhold. Større kommuner kan gi bedre utnyttelse av potensielle stordriftsfordeler. Bosettingsmønsteret i kommunen og hensynet til innbyggernes ønske om nærhet til tjenestene kan gjøre det vanskelig å hente ut stordriftsfordeler på alle tjenester i kommunen. Men det vil trolig være effektiviseringsgevinster på enkelte områder – slik som i den overordnede styringen og planleggingen i sektoren.

5. Økonomisk soliditet

En viktig forutsetning for at kommunene skal kunne tilby sine innbyggere gode velferdstjenester er at kommunene har god kontroll på økonomien og kan håndtere uforutsette hendelser. Kommuner med sunn økonomi, som sørger for å ha et økonomisk handlingsrom, kan i større grad håndtere uforutsette hendelser uten at det får direkte konsekvenser for tjenestetilbudet til innbyggerne. Små kommuner er mer sårbare enn større kommuner i slike situasjoner, fordi de har et mindre budsjett å omdisponere innenfor.

6. Valgfrihet

Innbyggerne vil i større grad kreve flere valgalternativer innenfor tjenestene. Større kommuner kan tilby en større bredde i tilbudet til sine innbyggere, som vil være vanskelig å tilby i små kommuner.

7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

Kommunene må ha en inndeling som er mest mulig funksjonell for de områder det er nødvendig å se i sammenheng for å sikre helhetlige løsninger, særlig på areal- og transportområdet. De siste tiårene har det vært en vedvarende regional integrasjon gjennom pendling og tettstedsutvikling, slik at kommunene i stadig mindre grad utgjør en funksjonell enhet. Denne utviklingen vil fortsette. Særlig i byområder gjør behovet for mer funksjonelle samfunnsutviklingsområder at kommunene bør vurdere sammenslåing. Erfaring tilsier at kommunene hver for seg har sterke insentiver for å ivareta egne behov og at de felles løsningene ikke blir optimale, verken i planleggingen eller i implementeringen av planene. I mindre sentrale strøk vil kriterier som kapasitet og kompetanse om samfunnsutvikling være viktigere når kommunesammenslåing skal vurderes.

8. Høy politisk deltakelse

Det er viktig å ha et aktivt lokaldemokrati med valgmuligheter både i forbindelse med stemmegivningen og at innbyggerne har mulighet til å få sin stemme hørt mellom valgene. Større kommuner legger i dag i større grad til rette for deltakelse mellom valgene, og de har oftere ulike former for medvirkningsorgan. På noen indikatorer scorer de minste kommunene høyest – valgdeltakelsen ved lokalvalg er størst i de minste kommunene og flere innbyggere i små kommuner har vært i kontakt med ordfører enn i større kommuner. Men analyser viser at for noen av disse indikatorene har resultatet mer å gjøre med kjennetegn ved innbyggerne enn at kommunen er liten.

9. Lokal politisk styring

Det er avgjørende for lokal politisk styring at den kommunale administrasjonen har nødvendig kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag for de folkevalgte. Kommunene bør ha mulighet for en hensiktsmessig lokal organisering og prioritering, og ikke være nødt til å organisere sin tjenesteproduksjon i interkommunale ordninger for å levere lovpålagte velferdstjenester.

10. Lokal identitet

Det er etter utvalgets vurdering to dimensjoner som spiller inn på dette området, og som kommunene bør vurdere i spørsmålet om sammenslåing: opplevd tilknytning til et område og felles identitet med andre områder. Antakelsen om at noe av dagens nærhet vil forsvinne ved større kommuner, enten det gjelder til kommunehuset, lokalpolitikere eller tjenester, vil med stor sannsynlighet bli opplevd som problematisk og utfordrende av de berørte innbyggerne. En slik opplevelse vil kunne bli forsterket dersom dagens politiske og administrative system ikke tilpasses nye forutsetninger. Resultatet vil kunne bli et svekket lokalt demokrati. Utvalget tar også som utgangspunkt at det vil være lettere å gjennomføre sammenslåinger med kommuner som i stor grad opplever å ha interkommunal identitet, enn mellom kommuner som ikke har det.

11. Bred oppgaveportefølje

Utvalget mener at det er sentralt at kommunene fortsatt har ansvar for en bred oppgaveportefølje. Utvalget tar til følge signalene fra regjeringen om at nye robuste kommuner skal tilføres flere oppgaver, og mener i utgangspunktet at flere oppgaver under lokalpolitisk kontroll vil kunne styrke lokaldemokratiet. Etter utvalgets oppfatning er imidlertid det sentrale for kommunens ivaretagelse av sin rolle som demokratisk arena at kommunene allerede i dag ivaretar betydningsfulle oppgaver.

12. Statlig rammestyring

Etter utvalgets vurdering er det viktig at den statlige styringen blir avpasset slik at det lokale demokratiske handlingsrommet tillater at lokale preferanser i størst mulig grad blir bestemmende for hvordan tildelte oppgaver ivaretas, og for fordelingen av ressurser mellom ulike oppgaver. En kommunestruktur med større og mer robuste kommuner vil etter utvalgets vurdering redusere dagens behov for detaljert statlig styring.

3 Nytt inntektssystem – konsekvenser for Sørfold kommune

Med bakgrunn i regjeringens forslag, har Kommunens sentralforbund (KS) utarbeidet virknings tabeller på hva konsekvensene blir for kommunene ved innføring av nytt av inntektssystem.

For Sørfold kommune leser rådmannen konsekvensene slik;

- Sørfold kommune synes å bli skjermet for reduksjon i basistilskuddet, pga lange reiseavstander(måler gjennomsnittlig reiseavstand for innbyggere i kommunen for å nå 5 000 innbyggere) og dermed ufrivillig smådriftsulemper. Samlet for Sørfold ved innføring av strukturkriteriet (grenseverdi lik 25,4 km) anslås til + 1 050 millioner kroner.
- Som følge av ny (oppdatert) kostnadsnøkkel beregnes en effekt for Sørfold på – 1 877 millioner kroner.
- Illustrasjonsberegningene viser dermed et samlet utslag av ny kostnadsnøkkel og innføring av et strukturkriterium for Sørfold på rundt – 0,827 millioner kroner.
- Sørfold mottar Nord-Norgetilskudd og småkommunetilskudd i 2016. I og med at det ikke er fremmet forslag til nye tilskuddssatser har det ikke vært mulig å lage virkningstabeller ned på kommunenivå av endring knyttet til regionalpolitiske tilskudd.
- Sørfold synes å få noe nedgang i småkommunetilskudd, ved at en større andel av tilskuddet er foreslått gitt med en sats per innbygger. Samtidig har kommunene generelt lav verdi på distrikts indeks, og er dermed vurdert å ha relativt stor grad av distriktpolitiske utfordringer, noe som vil virke i motsatt retning.
- Det er ellers verdt å nevne at det som følge av de foreslåtte endringene også oppstår andre omfordelingseffekter, samt at inntektsgarantien (INGAR) og eventuelle andre tapskompenasjonsordninger også vil dempe eventuelle negative utslag for den enkelte kommune.

4 Status for Sørfold kommune

I utredningen om 0-alternativet har rådmannen valgt å ta med tilbakemeldinger fra enhetslederne og ungdomsrådet. Dette er en kartlegging av status innenfor kommunens fire roller (veileder: veien mot en ny kommune).

4.1 Gruppearbeid enhetslederne

Deltakerne i ledermøtet ble utfordret i følgende spørsmål for å kartlegge status innenfor kommunens fire roller (en forenklet SWAT analyse). Det ble nedsatt flere grupper. Arbeidet i gruppene kan oppsummeres slik;

1: Hva er sterke og svake sider ved kommunen som tjenesteyter i dag?

Sterke sider: Nærhet til brukere, gode rammebetingelser, raske beslutningsprosesser, nærhet administrasjon/politikere, sterk lojalitet og identitet.

Svake sider: Kompetansemessig sårbar, «Tett samfunn» (nærhet), små fagmiljø, rekruttering.

2: Hva er utfordringene i forhold til forventet demografisk utvikling?

Færre unge – flere eldre. Størst utslag i utkanter.

1: Hva er sterke og svake sider ved kommunen som tjenesteyter i dag?

Sterke sider: Nærhet til innbyggerne, høyt nivå på tjenestene, god kompetanse hos ansatte.

Svake sider: Små fagmiljø.

2: Hva er utfordringene i forhold til forventet demografisk utvikling?

Økning i antall eldre i forhold til unge arbeidsføre.

3: Hvilke utfordringer har kommunene når det gjelder kompetanse, spesialisering og rekruttering?

Boligmangel/lite fleksibelt, boligmarked, vanskelig å rekruttere til enkelte fagstillinger.

4: Hva finnes av interkommunalt tjenestesamarbeid?

En rekke samarbeidsordninger.

5: Hva er status i kommunene når det gjelder økonomiske nøkkeltall?

Utgår, uegnet for gruppediskusjoner

6: Hvor godt klarer kommunen å stå alene i et 20-30-års perspektiv?

Avhenger av økonomi/statlige overføringer.

7: Er kommunen avhengig av en eller flere nabokommuner for å levere lovpålagte velferdstjenester til sine innbyggere?

Ja

8: Hvor omfattende kan et interkommunalt samarbeid være før samarbeidsulempene blir større enn fordelene?

Kan bli for lang avstand til brukerne/utilgjengelig service

9: Hvilke utfordringer står man overfor når det gjelder ivaretagelse av kommunale oppgaver?

Trangere økonomi krever nedbemanning

10: Hvilken gjennomføringsevne har kommunen på de ulike områdene kommunen har ansvaret for?

Stort arbeidspress – forsinket gjennomføring på enkelte områder

11: Greier kommunen å nå de mål den har satt seg?

Mangler overordnede mål.

1: Hva er sterke og svake sider ved kommunen som tjenesteyter i dag?

Sterke sider: god oversikt og nærhet, god kvalitet på tjenestene i pleie-, og omsorg, skole og barnehage. Spannende arbeidsplasser.

Svake sider: Manglende svar på henvendelser, sårbar pga. «små tjenester», små fagmiljø.

2: Hva er utfordringene i forhold til forventet demografisk utvikling?

Lengre levealder, flere eldre i bygdene.

3: Hvilke utfordringer har kommunene når det gjelder kompetanse, spesialisering og rekruttering?

Alderssammensetning i distriktene, små enheter, fagmiljø

4: Hva finnes av interkommunalt tjenestesamarbeid?

IRIS, Salten Brann, Krisesenter i Salten, PPT, RKK mm.

1: Hva er sterke og svake sider ved kommunen som tjenesteyter i dag?

Svake sider: Fagmiljøene små, dyr drift. Nærhet kan være både sterk og svak.

Sterke sider: Kommunen er på tilbudssiden i forhold til institusjonsplass, kort vei til kommunens ledelse, innbyggere blir sett, lettere å be om tjenester.

Nærhet kan være både sterk og svak.

2: Hva er utfordringene i forhold til forventet demografisk utvikling?

Kan bli større avstand til kommunesenteret.(sentralisering). Tjenester kan bli spredt.

3: Hvilke utfordringer har kommunene når det gjelder kompetanse, spesialisering og rekruttering?

Mindre tilgang på arbeidskraft. Spesielt spesialisering. Små fagmiljø, kollektivtransport, tilflytting til kommunen.

4: Hva finnes av interkommunalt tjenestesamarbeid?

IRIS, Salten brann, RKK, PPT mm.

5: Hva er status i kommunene når det gjelder økonomiske nøkkeltall?

Ikke besvart.

6: Hvor godt klarer kommunen å stå alene i et 20-30-års perspektiv?

Avhenger av statlige overføringer, tilgang til arbeidskraft/kompetanse, innbyggertall, arbeidsplasser.

7: Er kommunen avhengig av en eller flere nabokommuner for å levere lovpålagte velferdstjenester til sine innbyggere?

Ja

8: Hvor omfattende kan et interkommunalt samarbeid være før samarbeidsulempene blir større enn fordelene?

Vi ser ingen ulemper som er større enn fordelene.

9. Hvilke utfordringer står man overfor når det gjelder ivaretagelse av kommunale oppgaver?

Vi pålegges mange oppgaver. Økonomiske utfordringer og kompetanseutfordringer.

10: Hvilken gjennomføringsevne har kommunen på de ulike områdene kommunen har ansvaret for?

Kan svaret her komme frem i innbyggerundersøkelser?

11: Greier kommunen å nå de mål den har satt seg?

Det vil variere. Må måles.

12: Hva er visjoner og mål for framtidig utvikling?

Det må jobbes for flere innbyggere, arbeidsplasser. Fram snakking. God tjenesteyting.

13. Hva kreves for å realisere disse målene, og hvilke effekter kan man oppnå gjennom å bli en del av en større kommune?

Fram snakking, planmessig jobber for målene.

4.2 Ungdomsmøte: Onsdag 6.mai kl. 18 – 20.30, Sørfold rådhus, kantina,

Synspunkter fra plenum:

Hva er positivt og negativt med Sørfold i dag?

Vi de positive tingene endres hvis vi inngår ekteskap med andre kommuner?

Positivt:

- Vi har gode skoler og barnehager, også gode bygg.
- Fin hall, basseng og gymsaler
- Bra ungdomsklubber
- Bra bibliotek
- Vi har det trygt, godt miljø og alle kjenner alle
- Slipper stress med å bo i en by
- Godt miljø / alle kjenner alle.
- Bra butikk på Straumen
- Gode idrettsanlegg og gode tilbud gjennom lag/ foreninger for å være fysisk aktive.
- Mange turstier og fin natur med muligheter for jakt / fiske og friluftsliv
- God kulturskole og UKM.

- Bra korps
- Ungdom får sommerjobb
- Ungdom har medbestemmelse, f.eks. gjennom Sørfold ungdomsråd

Negativt:

- Biblioteket er for lite åpent / vi er bekymret for bibliotekets framtid
- Dårlig kollektivtransport-tilbud.
- For få butikker
- Vi har ikke videregående skole
- Noen skoler er litt for små (få klassekamerater)
- Dårlig nett noen steder i kommunen

Forsamlinga trakk ingen konklusjoner om det er bra eller ikke å slå seg sammen med andre kommuner, en til slutt tok vi ei prøve-avstemming med spørsmålet:

Hvor mange synes det er ok at Sørfold inngår ekteskap med en eller flere kommuner?

Resultat: 5-6 stk sier JA / 10.-12 sier NEI / Resten hadde ikke bestemt seg

Oppfordring til slutt: Selv om ingen under 18 år får lov å stemme ved den rådgivende folkeavstemminga oppfordres de andre til å møte opp på folkemøtene i bygdene og snakke med sine foresatte / prøve å påvirke dem.

5 Teori og faktagrunnlag

Rådmannen registrerer at det i ekspertutvalget sine rapporter, ulike utredninger og politiske føringer gis begrunnelser på hvorfor det er nødvendig med en omfattende kommunereform. Det argumenteres ensidig med at det vil være positivt å slå sammen kommunene til robuste kommuner som skal løse kommunes fire hovedroller basert på generalistkommuneprinsippet.

5.1 Teori/forskning og faktagrunnlag

En rekke forskningsmiljøer har vurdert ekspertutvalgets konklusjoner. Rådmannen kommer her med noen eksempler;

Påstand: *Større kommuner kan påvirke kapasitet og kompetanse positivt.*

NORUT(Northern Research Institue i Alta) mener at dette ikke er uproblematisk. Vi det å være slik at stillingsdeler lar seg summere til hele stillinger ved en sammenslåing? Vi større enheter å øke kapasiteten, økonomisk og personellmessig, ut over det som dreier seg om å betjene flere? Blir det flere ressurser som kan brukes til forbedringer, raskere saksbehandling, bedre administrative rutiner, styrket utviklingsarbeid, mer kompetanse eller bedre rekruttering.

NORUT mener at større kommuner medfører større avstand mellom ulike deler av kommunene, og eventuelle smådriftsfordeler svekkes. Om felles enheter samles i sentrum, kan det videre medføre at ideer og utfordringer for utkantene får mindre av både faglig og politisk oppmerksomhet. Vil prosjektene i utkantene komme på storkommunenes dagsorden?

NORUT påpeker at en strukturendring med nye og større kommuner å forandre geografien (avstander). Foreliggende undersøkelser gir ikke holdepunkter for å trekke konklusjoner om at større kommuner vil gi en mer robust nærings- og samfunnsutvikling.

Påstand: *Større kommuner vil øke innbyggernes tilfredshet med kommune tjenester.*

Noe av det viktigste for en kommune er å yte gode velferdstjenester for innbyggerne. Derfor bør forhold som gjør innbyggerne tilfredse med kommunale tjenester være viktige for hvordan kommunesektorens organiseres og struktureres.

DIFI(direktoratet for forvaltning og IKT) har gjennomført innbyggerundersøkelser ved tre anledninger; i 2010, 2013 og 2015. Dataene for innbyggerundersøkelsen viser at innbyggernes tilfredshet med de viktigste kommunale tjenestene innenfor pleie og omsorg, sosial omsorg, oppvekst og grunnskole synker med økende kommunestørrelse. Dette utgjør 70 – 80 % av kommunens samlede utgifter.

Andre forhold som kan påvirke innbyggernes tilfredshet er; kommunens inntektsnivå, alders og kjønns sammensetning, utdanningsnivå, bosettingsstruktur, beliggenhet og arbeidsmarked.

Påstand: *Større kommuner gir tilstrekkelig kapasitet og kompetanse/rekruttering*

FAFO(Fagbevegelsens senter for forskning, utredning og dokumentasjon) rapport av 2013(kompetanse i kommunene) viser at det er andre faktorer enn størrelse som avgjør både rekruttering og kvalitet på tjenestene.

Påstand: *Positiv lokal utvikling kan sikres ved at større fagmiljøer vil bidra til at veksten i arbeidsplasser og befolkningen blir sterkere og at innbyggerne får bedre kommunale tjenester(Vabo rapporten).*

PROBA samfunnsanalyse – rapport konkluderer slik;

1. For kommuner som mister kommunesentret bidrar kommunesammenslåing til en svakere vekst i kommunal sysselsetting og befolkningen enn om de hadde fortsatt som egen kommune.
2. For kommuner som får det nye kommunesentret bidrar kommunesammenslåing til en sterkere vekst i kommunal sysselsetting enn om sammenslåing ikke hadde skjedd. Det er ingen indikasjon på at dette gir kommunen en sterkere befolkningsvekst.
3. Det er vanlig å påstå at «et større og mer kompetent fagmiljø med et helhetlig ansvar for en større region» bidrar til befolkningsvekst, vekst i arbeidsplasser og en sterkere og bedre innsats for samfunnsutvikling. Det er ingen indikasjoner på at kommunesammenslåing bidrag ikke til dette. Det går i motsatt retning – befolkningsutviklingen svekkes.

Påstand: *Store kommuner vil gi oss bedre demokrati.*

Det finnes ikke forskning på at demokratiet blir bedre om mer enn halvparten av antall folkevalgte forsvinner, avstanden mellom innbyggere og politikere og ansatte i kommuner øker, og færre får anledning til å delta i styringen.

Fra forelesning professor Marin Ødegård(kurs samfunnsplanlegging for rådmenn, Stavanger, 13. januar 2016)

- Små organisasjoner/kommuner har lavere sykefravær enn store (KS 12.9.2014)
- «**Det politiske systemet** i store kommuner har flere utgifter per pr representant enn for små kommuner
- Økt kommunestørrelse fører til økt maktkonsentrasjon » An Sherin Johansen 2014 (s. 63-64)
- Stordriftsulemper begynner å gjøre seg gjeldende allerede på ca. 15 000 innbyggere
- Stordriftsulemper begynner virkelig å gjøre seg bemerket ved ca. 55 000 innbyggere
- **Størrelse og demokrati (Denters m.fl. 2014)** Det er *ikke* slik at økt størrelse på kommunene fører til et bedre lokaldemokrati. Det motsatte synes heller å være korrekt, at innbyggerne i mindre kommuner er mer tilfreds med lokaldemokratiets virkemåte enn hva som er tilfelle for de store kommunene.
- **Pedagogtetthet/kravet.** Det er ikke sammenheng mellom størrelse og pedagogtetthet i barnehager og skole.
- De små kommunene er bedre stilt enn de store.
- Verstingene finner man blant de største kommunene
- **Barnevern.** Ikke belegg for å si at barnevern i mindre kommuner er dårligere enn i de større
- Store enheter skaper nye utfordringer
- Små kommuner bygger bærekraftige enheter gjennom samarbeidsløsninger. (Nordlandsforskning 2015).

- **Nærings- og samfunnsutvikling.** I en fersk rapport fra NORUT okt. 2015 («Brikker som mangler – Kunnskap om næringsrettet samfunnsutvikling og kommunistørrelse») blir det trukket følgende konklusjon: «Ingen forskjeller mellom små og store kommuner knyttet til hvordan kommunene jobber med nærings- og samfunnsutvikling»
- «Kunnskapsgrunnlaget på feltet er meget mangelfullt»

5.2 Interkommunalt samarbeid

Rapport fra IRIS, Nordlandsforskning, Høgskolen i Oslo og Akershus og Uni Rokkan om samarbeid mellom kommunene.(Rapport IRIS – 2013/008)

- Fra Kommunal og regionaldepartementets side har formålet med prosjektet vært å få kartlagt og analysert omfanget av interkommunalt samarbeid i norske kommuner, og konsekvenser av stadig mer av den kommunale aktivitet skjer i kommunesamarbeid.
- Det er om lag dobbelt så mange formelle interkommunale samarbeid som det er kommuner i Norge, og hver kommune deltar gjennomsnittlig i elleve interkommunale samarbeid. Samlet sett tilsvarer det økonomiske omfanget av interkommunalt samarbeid i Norge om lag 4-7 % av kommunenes driftsutgifter.
- De viktigste konklusjonene fra denne studien er hva konsekvensene av interkommunalt samarbeid er for norske kommuner er at det er fordelaktig for kommunene både når det gjelder økonomi og tjenestekvalitet, men gir noen utfordringer når det gjelder styring og kontroll. Interkommunalt samarbeid er viktig, og for mange kommuner helt nødvendig for å levere tjenester til innbyggerne.

5.3 Erfaringer med kommunesammenslåing

Telemarksforskning. Frivillige kommunesammenslutninger 2005-2008. Erfaringer og effekter fra Bodø, Aure, Vindafjord og Kristiansund. Utredningen har hatt hovedfokus på å kartlegge og vurdere erfaringer med og konsekvenser av fire kommunesammenslutninger i forhold til kommunens rollesom demokratisk arena, som leverandør av velferdstjenester, som myndighetsorgan, Og som samfunnsutvikler.

Samlet sett synes fordelene av de fire kommunesammenslutningene å være større enn ulempene på alle disse områdene. Videre virker det klart at måten en sammenslutning gjennomføres på, også har betydning for hvilke resultater man oppnår som følge av sammenslutningen, spesielt på kort sikt.

De fire kommunesammenslutningsprosessene har vært noe forskjellige med hensyn til innretning, omfang og tidsbruk.

Kommunesammenslutningen mellom Aure og Tustna og Ølen og Vindafjord er eksempler på likeverdige kommunesammenslutninger. Ut fra størrelsen på kommunene. I begge disse eksemplene fant kommunene det nødvendig å bygge en ”ny kommune” der ikke en av partene

ble innlemmet. I tillegg til å etablere nye administrative modeller og enheter, fordrer også nye strukturer nye samhandlingssystemer, regler og rutiner. Man har heller ingen garanti for at den nye organisasjonen vil fungere som forutsatt, og både i nye Aure og nye Vindafjord har det vært behov for betydelig organisatoriske endringer i ettertid.

Sammenslutningene mellom Bodø og Skjerstad og Kristiansund og Frei, kan i større grad karakteriseres som innlemmelsesprosesser der behovet store organisatoriske omstruktureringer var langt mindre.

Disse sammenslutningene synes også å ha gått mer smertefritt. Det faller mer naturlig å unngå store omorganiseringer når det er store forskjeller i størrelsen på kommunene, men det synes uansett som det kan være hensiktsmessig å ikke legge lista for høyt i forhold til store organisatoriske omveltninger i forbindelse med en kommunesammenslutning. Det vil også gjøre det lettere å realisere potensielle gevinster av sammenslutningen i ettertid.

Når det gjelder kommunen som demokratisk arena, har sammenslutningene bidratt til mindre politisk representasjon, og noe mindre tilbøyelighet til å ta på seg Politiske verv.

Handlingsrommet i forhold politiske prioriteringer har imidlertid økt, og mulighetene for å kunne ta mer helhetlige grep i forhold til framtidige utfordringer har blitt styrket.

I forhold til kommunen som leverandør av velferdstjenester, viser vår undersøkelse at kvaliteten på tjenestene har blitt bedret på områder hvor man har fått større fagmiljøer. Ressurser er flyttet fra ledelse, administrasjon og fellesoppgaver og over på tjenesteproduksjon. Vi har sett at harmonisering av tjenestenivå kan være en utfordring på enkelte områder dersom kommunene og nivået på tjenestene i Utgangspunkt er svært forskjellig.

Økonomiske realiteter gjør at kommunene kanskje tvinges til å velge ”worst practise” framfor ”best practise” etter en sammenslutning. Frei har f.eks. opplevd at dekningsgraden innen pleie og omsorg har gått ned fordi en stor andel eldre i gamle Kristiansund gjorde det umulig å opprettholde ”Frei-nivået” i den nye kommunen. Det motsatte har skjedd i Bodø der normtallene for tjenestene i gamle Bodø har bidratt til en kvalitetsheving for gamle Skjerstad.

Alle de nye kommunene har hatt fokus på å opprettholde et desentralisert tjenestetilbud, og sammenslutningene har ikke resultert i endringer når det gjelder lokalisering og tilgjengelighet som innbyggerne oppfatter som problematiske.

Potensialet for realisering av framtidige stordriftsfordeler er for flere av kommunene betydelig større enn før sammenslutningen. Fram til nå er dette unyttet i varierende grad.

Kommunens rolle som myndighetsutøver er nært beslektet med kommunens rolle som tjenesteleverandør, og større fagmiljøer gir også økt sikkerhet for at beslutninger som fattes er korrekte. Det blir også lettere å unngå inhabilitet. Spesielt i forhold til barnevern og tekniske tjenester blir større fagmiljøer sett på Som en fordel i forhold til dette aspektet.

Tilbakemeldingene fra innbyggerne tyder ikke på at de har merket vesentlige endringer, men det virker som innbyggernes klagefølelse har gått noe ned. I Kristiansund er det også etablert et eget kvalitetsråd som skal bidra til, og føre tilsyn med, at myndighetskravene for helse og sosiale tjenester overholdes. Avvik og klager blir gjennomgått og fulgt opp som grunnlag for å forbedre kommunens tjenester.

Å styrke kommunens rolle som samfunnsutvikler har vært en av de viktigste målsetningene for kommunesammenslutningene.

Utfordringene har vært noe forskjellig i kommunene, men erfaringene er at kommunesammenslutningene har gitt bedre forutsetninger, muligheter og handlingsrom i forhold til lokalt og regionalt utviklingsarbeid. Det er på dette området vi også finner de mest positive tilbakemeldingene fra innbyggerne.

I alle de sammensluttede kommunene er det et klart flertall som mener at kommunesammenslutningen har bidratt til at man har fått en kommune som står bedre rustet for å møte framtidige utfordringer knyttet til samfunns- og næringsutvikling.

Siden kommunesammenslutningene ble gjennomført og fram til i dag, har flere av de fire kommunene vært i en overgangsfase med omorganiseringer, justeringer og tilpasninger.

De nye kommunene begynner nå å finne sin form, og mulighetene for å realisere potensielle gevinster av sammenslutningene skulle slik sett nå være tilgjengelige – hvis kommunene ønsker å bruke dem.

5.4 Erfaringer fra Danmark

I den Danske kommunalreformen ble det lagt klare føringer på at antall kommuner skulle reduseres fra 277 kommuner til 98 (ble bestemt minimum størrelse på kommune). Fylkeskommunene ble redusert fra 14 til fem regioner. Oppgaver og ansvarsfordeling ble også avklart først.

Selv om dette er til stor forskjell fra den Norske kommunereformen, er det mange som bruker den Danske kommunereformen som eksempel.

Selv om det er mange positive eksempler på at reformen har vært vellykket, er det også eksempler på det motsatte;

- Velferdstjenestene er verken blitt billigere eller bedre
- Reformen har ført til et betydelig antall nye administrative stillinger (ikke fagfolk)
- Reformen har ført til et svekket lokaldemokrati
- Reformen har medført til store sentraliseringseffekter

5.5 Egne erfaringer

Rådmannens tar i dette avsnittet utgangspunkt i egne erfaringer fra slutten av 1980-tallet, hvor jeg har jobbet i ulike kommunestørrelser. Fra 70 000 innbyggere – 11.000 innbyggere – 3.000/4.000 og 1.200/2.000 innbyggere.

Det har vært en interessant og utfordrende «reise» i nye oppgaver, økt kompetanse og store endringer i lov og avtaleverket, jf. krav fra sentrale myndigheter og innbyggernes ulike behov og forventninger.

Følgende kan bl.a. nevnes;

- Overføring av oppgaver fra sykehus/andre linjetjenesten til primærhelsetjenesten(hjemmetjenesten)
- Allmennlegetjeneste
- Fastlegeordningen
- Pasient og brukerrettigheter
- samhandlingsreformen.
- Sykehjems reform
- HVPU-reformen
- Enorm teknologisk utvikling
- Kompetanseheving hos ansatte
- Krav til saksbehandling
- Lov og avtaleverket (forvaltningslov, offentlig lov og ulike fag lover)
- Omlegging av inntektssystemet(omfordeling fra små til større kommuner)
- Samarbeid mellom kommunene. Interkommunalt samarbeid og KF og A/S
- Sentralisering og demografi

I denne perioden har det vært arbeidet, utredet og kommet påstander/føringer om behov for kommunereform, større kommuner, små kommuner har problemer med rekruttering, får ikke kompetanse, og at interkommunalt samarbeid var udemokratisk, jf. ekspertutvalgets føringer og konklusjoner.

Undertegnede kjenner seg ikke i igjen i de mange påstander og «syninger» som sies om små kommuner, ved at de mangler kompetanse, ikke klarer å rekruttere medarbeidere, ikke leverer gode faglige velferdstjenester. I forhold til drift, samarbeid og koordinering har små kommuner store smådriftsfordeler som ikke blir vurdert i ulike utredninger. Små kommuner leverer gode velferdstjenester.

Å rekruttere og beholde medarbeidere kan være utfordrende både for store og små kommuner. En god arbeidsgiverpolitikk og interessante oppgaver/miljø er nøkkelen om vi lykkes å rekruttere/beholde medarbeidere. Undertegnede mener at de små kommunene har lyktes med dette på en god måte.

At små kommuner kan ha kapasitetsutfordringer knyttet til en del rådhus tjenester og tekniske tjenester er en realitet(utgjør ca. 10 % av kommunenes totale utgifter).

Dette har kommunene imidlertid løst gjennom gode samarbeidsmodeller, som gir faglige gode tjenester og er effektive.

Det en samtidig ser er at, staten/spesialisthelsetjenesten/andre linjetjenesten (behandling), i altfor stor grad «presses» over til kommunene uten at tilsvarende ressurser følger med. Er bør imidlertid stille et prinsipielt spørsmål om dette er forsvarlig i forhold til det ansvar som bør tillegges staten/spesialisthelsetjenesten.

Undertegnede erfarer at store kommune har store utfordringer knyttet til koordinering og samordning, som gir store stordriftsulemper. Dette gir store kostnader, dårligere velferdstjenester ovenfor innbyggerne og ansvarsfraskrivelse

Undertegnede er enig i at det vil være grenser på hvor liten en kommune kan være. Men så lenge kommunen har god økonomistyring, leverer gode velferdstjenester til sine innbyggere, ivaretar sine hovedoppgaver, og samtidig får til gode samarbeidsløsninger med nabokommunen(ene) som de betaler sin andel av, bør det enkelte kommunestyret og innbyggerne avgjøre sin egen fremtid. Dette er lokalt selv styre i praksis.

6 Vurdering av kriteriene

Ekspertutvalget for kommunereformen har satt opp 10 kriterier for kommunene – som alle kommuner må vurdere. Kriteriene angir hva som skal til for at en kommune på en god måte skal ivareta sine fire roller og oppgaveløsningen knyttet til disse.

Rådmannens vurderinger beskrives nærmere nedenfor.

1. Tilstrekkelig kapasitet

Kommunene må ha en tilstrekkelig kapasitet både faglig og administrativt for å kunne løse oppgavene på en effektiv og god måte. Tilstrekkelig kapasitet henger nært sammen med tilgang til relevant kompetanse. Å få én stilling med god fagkompetanse vil ikke gi grunnlaget for et godt fagmiljø. Til det trenger man også kapasitet til å behandle en viss mengde saker, ha god kontroll og oversikt, og til å utvikle fagområdene. (Ekspertutvalget des14)

Rådmannens vurdering:

Generelt har Sørfold kommune tilstrekkelig kapasitet til løse oppgavene kommunen har. Men kapasiteten er i perioder og innen enkelte områder ikke tilstrekkelig til å løse oppgavene innen angitt frist. Dette fører til at det i perioder tar tid før saker blir behandlet ferdig. På den annen side prioriteres det hardt på hva kommunen skal delta på. Dette går blant annet ut over nasjonale høringer og andre undersøkelser der kommune blir bedt om å komme med svar / synspunkter og i saker der kommune kan velge bort å utrede eget syn på den aktuelle saken.

På noen områder er det få tilfeller som skal behandles hvert år og kommunen har ofte ikke kompetanse på disse områdene. Typisk eksempel er juridiske tjenester. Dette er løst gjennom innkjøps-samarbeidet i Salten og kommunen har knyttet til seg en advokat som bistår i de fleste arbeids- og avtalerettslige spørsmål. I forhold til eiendomsskatt og kraft området er det en tilsvarende løsning med et annet advokatkontor. På områder som f.eks. brann og renovasjon er kapasitet og kompetanse løst gjennom interkommunalt samarbeid under Salten regionråd.

I forhold til det vi kan kalle daglige eller ordinære tjenester mener rådmannen at vi klarer å rekruttere nødvendig kvalifisert personell. Vi har hatt utfordringer med rekruttering sykepleiere i deler av kommunen. I perioder er det få søkere til viktige stillinger inne pleie og omsorg og det kan være krevende å få ansatt tilstrekkelig med folk. Tilsvarende på undervisningsområdet. Vi klarer å rekruttere medarbeidere innenfor tekniske tjenester, f.eks. ingeniør stillinger. Utfordringene med rekruttering kan bli store om 4-5 år da mange ansatte vil gå av med pensjon samtidig over en kort periode.

BDOs vurdering:

BDO har behandlet dette kriteriet i sluttrapporten og i delutredning A kap. 5.2 og i delutredning B kap. 3.

Rådmannen oppsummerer BDO syn at en storkommune vil ha stordriftsfordeler og ikke ha nevneverdige utfordringer med tilstrekkelig kapasitet. Større fagmiljøer vil det også være enklere å rekruttere nye medarbeidere til. En viktig faktor er at den store kommune har mye

større muligheter til å håndtere uforutsette ting som påvirker kapasiteten, slik som sykefravær, vakanser i stillinger og store uvanlige saker.

Delkonklusjon tilstrekkelig kapasitet:

Generelt mener rådmannen at Sørfold kommune har tilstrekkelig kapasitet. Men kapasiteten varierer, og i perioder er kapasiteten strukket og ting tar tid. Prioriteringer gjør at vi klarer å levere på de viktige områdene. Det alvorlige er at for mange, særlig ledere, er det ikke tid til langsiktig arbeid og utvikling av effektive nye arbeidsmetoder for å møte krav som kommer i fremtiden. Dette påvirker bl.a. samfunnsutviklerrollen og annen overordnet planlegging kommunen har. Rådmannen mener allikevel at utfordringene på kapasiteten kan løses ved økonomisk omfordeling og prioritering.

Ved å opprettholde viktige kommunale samarbeid og kjøp av tjenester slik vi gjør i dag vil kommunen kunne stå alene dersom vi klarer å prioritere administrative ressurser for å opprettholde en tilstrekkelig kapasitet til å løse oppgavene på en effektiv og god måte.

2.Relevant kompetanse

I tillegg til tilstrekkelig kapasitet, er også relevant kompetanse avgjørende for å sikre sterke fagmiljøer og en god administrasjon. Dette innebærer også at det må være en bredde i kompetansen. Manglende kapasitet og kompetanse er også fremhevet som utfordringer for at kommunen skal ivareta sine roller som samfunnsutvikler og myndighetsutvikler. Innenfor kommunens rolle som demokratisk arena kan en kommunal administrasjon med kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag for de folkevalgte bedre den politiske styringen og utnytte det lokalpolitiske handlingsrommet. Av hensyn til lokal-demokratisk styring er det avgjørende at kommunen selv kan sikre tilstrekkelig kapasitet og kompetanse og ikke er avhengig av samarbeid eller hjelp fra andre. (Ekspertutvalget des14)

Rådmannens vurdering:

Kommunen utreder saker selv og det innenfor de aktuelle frister. Sakene er tilstrekkelig bredt utredet og det legges frem et godt beslutningsgrunnlag.

Noen ganger, når det er hensiktsmessig, deltar kommunen i en type felles saksutredning. Dette skyldes ikke manglende kapasitet, men heller at samarbeidende kommuner skal gjøre like vedtak. Dette gjelder spesielt samarbeidet i Salten regionråd.

Det kreves kompetanse for å utrede saker på egen kjøp. Foruten spesialistkompetanse kreves det en type bredde- og generalistkompetanse i administrasjonen. Den kan noen ganger være vanskelig å rekruttere.

BDOs vurdering:

BDO har behandlet dette kriteriet i sluttrapporten og i sin delutredning A kap. 5 delutredning B kap. 3.

Det er igjen stordriftsfordelen som løser kompetanseutfordringen. Det er lettere å rekruttere til en storkommune og det blir større fagmiljøer. Bredere kompetanse som gir bedre kapasitet til å utrede saker og større miljø å spille på i kompliserte saker. Samtidig oppnås mindre sårbarhet ved at det er færre nøkkelpersoner

Delkonklusjon relevant kompetanse:

Det er i perioder utfordringer for en mindre kommune å skaffe relevant kompetanse. Når man lykkes med det vil slike personer ofte bli brukt til saker mot yttergrensen av sin kompetanse fordi det ikke er noen andre å spille på. Det er en lederutfordring å bruke de ansattes kompetanse riktig og til riktig tid. Lederen er ofte selv en slik person, slik at tiden som kan brukes til effektiv styring av saksbehandlerressursen blir brukt til noe annet.

På den annen side så konkluderer BDO med at alle persontjenester skal leveres der personen er. Det betyr at spedbarnskontrollen i Sørfold skal skje av helsesøster i Sørfold. Det betyr også at pleie og omsorgstjenestene skal skje i Sørfold. Det er derfor relevant å spørre om det egentlig blir noen forskjell og blir større fagmiljøer i en stor kommune når den ansatte allikevel må være på arbeid i Sørfold hver dag.

Sørfold kommune er rimelig ajour med pliktig planverk, dog med noen få unntak. Rollen som samfunnsutvikler er varetatt til tross for beskrivelsen av kapasitet i kap. 1 over og beskrivelsen av kompetanse i dette kapitlet. Rådmannen mener at kommunen kompetanse og kapasitet (må nok kjøpe en del tjenester) for å rullere kommuneplanens samfunnsdel og andre overordnede planer. Strengere prioritering av oppgaver og omprioritering vil også være nødvendig.

Tilstrekkelig administrative ressurser er utfordrende. Dette vil måtte vurderes i forhold til øvrige ressurser i organisasjonen. Men med en tydelig prioritering og organisering i forhold til oppgaver vil disse utfordringene la seg gjennomføre. Kommunen må derfor sies å ha relevant kompetanse til å møte fremtiden som egen kommune.

3. Størrelse og distanse

Kommunene må ha en slik størrelse at det er tilstrekkelig distanse mellom saksbehandler og innbyggerne. Dette for å sikre likebehandling og at det ikke tas utenforliggende hensyn i myndighetsutøvelsen, samt at innbyggerne sikres de rettigheter de har etter loven. I tillegg skal habilitetsreglene sikre tilliten til kommunene og beskytte den enkelte saksbehandler mot utidig press. (Eksperutvalget des14)

Rådmannens vurdering:

Sørfold samfunnet har mange ressurspersoner som er aktivt deltakende på mange områder. Dette medfører at noen personer går igjen i ulike roller. Dette kan ved første øyekast reise habilitetsproblemer. Det er ikke ofte at spørsmålet om habilitet blir reist i kommunestyret, formannskapet eller politiske utvalg. Dette skyldes at politikken i Sørfold har klart både å fordele verv/oppgaver fornuftig og at politikerne selv avklarer med ordfører om deres habilitet.

Rådmannen ser at det kan være utfordrende med at det kan bli for tette «bånd» mellom ansatte og innbyggere/næringsliv. Dette er man midlertidig bevist på. Følger man lovverket og er ryddig i forhold til dette, så skal dette ikke være noe problem med tilstrekkelig distanse

BDOs vurdering:

BDO behandler dette kriteriet i sin delutredning B kap. 4. BDO viser til NIBR rpt. 2001 som fant at små kommuner har utfordringer knyttet til habilitet og en NIBR studie fra 2001 som fant at små kommuner har utfordringer med små saksbehandlingsressurser og å overholde frister.

BDO har funnet at flere små kommuner, også i Salten, har utfordringer med tette bånd mellom ansatte og innbyggere. Små kommuner har oftere utfordringer med habilitet både i politikken og i administrasjonen. På den annen side sier NIBR at i små kommuner er det ofte gjennomsiktede forhold som gjør det vanskeligere å skjule forskjellsbehandling.

Delkonklusjon tilstrekkelig distanse:

Tilstrekkelig distanse er etter rådmannens syn en løpende problemstilling som alltid må være i fokus. Det at Sørfold kommune har få problemer med dette i dag er ikke det samme som at det ikke vil oppstå i fremtiden.

Det vil derfor være avgjørende at dette blir vurdert i alle sammenhenger, ved valg til medlemmer i råd og utvalg og representanter i ulike sammenhenger. Dessuten må det være en åpen dialog om temaet. Ansatte må være bevisst denne problemstillingen hele tiden. BDOs vurdering er også at gjennomsiktigheten i små kommuner er stor og at dette kan avhjelpe utfordringen.

I vurderingen om Sørfold kommune skal stå alene i fremtiden er tilstrekkelig distanse et utfordrende punkt, men ikke avgjørende.

4.Effektiv tjenesteproduksjon

Større kommuner vil legge bedre til rett for økt rammestyring fra statens side og dermed økt mulighet for å tilpasse tjenestetilbudet til lokale forhold. Større kommuner kan gi bedre utnyttelse av potensielle stordriftsfordeler. Bosettingsmønsteret i kommunen og hensynet til innbyggernes ønske om nærhet til tjenestene kan gjøre det vanskelig å hente ut stordriftsfordeler på alle tjenester i kommunen. Men det vil trolig være effektiviseringsgevinster på enkelte områder – slik som i den overordnede styringen og planleggingen i sektoren. (Ekspertutvalget des14)

Rådmannens vurdering:

Det alt vesentlige av kommunens tjenesteproduksjon er tjenester til person gjennom livsløpet. Tjenester til person leveres fra fødsel med oppfølging av nyfødte, og til en verdig avslutning av livet på sykehjemmet. Underveis i livsløpet har vi bl.a. barnehage, skole, omsorgs-, sosial- og helsetjenester. Disse tjenestene har som fellesnevner at de må leveres der folk er, og mer eller mindre der de bor.

Sørfold kommune har alle tjenester på administrasjon og kommuneplanområdet slik alle kommuner har. En større kommune vil også ha det, men har potensiale til å drive dette mer effektivt slik ekspertutvalget mener. Større kommuner (les store organisasjoner), vil også ha stordriftsulemper, som en i liten grad har tatt hensyn til, jf. forskning.

På disse områdene får Sørfold kommune en type smådriftsulempe fordi kommune må ha og dermed også har kostnadene for disse tjenestene. På disse områdene er det også vi har de største utfordringene i tråd med det ekspertutvalget også sier.

På den annen side har kommunen også noe smådriftsfordeler. Både ansatte og politikere har betydelig kjennskap til lokale forhold. Det gjør at saksbehandlingen blir mer effektiv fordi man lettere får tak i informasjon og bruker mindre tid på å undersøke forhold.

BDOs vurdering:

BDO behandler dette kriteriet i sin sluttrapport spes kap. 6 og i delutredning B kap. 1.3 og 3. BDO finner at det er begrenset med stordriftsfordeler om noen ved en kommunesammenslåing.

Dette gjelder barnehage, skole og pleie og omsorg tjenestene. Der det kan hentes ut stordriftsfordeler er på administrasjon og tekniske tjenester. Samtidig kan det på områder som myndighetsutøvelse tas ut stordriftsfordeler i noen tilfeller. Men BDO sier også at på områder som f.eks. barnevern er små kommuner ofte svært gode.

Delkonklusjon effektiv tjenesteproduksjon:

En kommune bør alltid søke å effektivisere sin tjenesteproduksjon. Sørfold kommune kan bli bedre på intern organisering ved mer bruk av elektronisk teknologi og at vi samarbeider bedre på tvers av enhetene. Rådmannen mener kommunens drift er effektiv, men har samtidig effektiviseringsmuligheter.

Skal det effektiviseres ytterligere må strukturen innen skole og omsorg endres, slik at man får tatt ut stordriftsfordeler lokalt. Her vil rådmannen henviser til kommunestyrets vedtak om strukturendring av pleie og institusjonsomsorgen (mulig med en besparelse på vel 10-15 millioner kroner, jf. rapport)

Skole og barnehagestrukturen er allerede blitt endret ved å legge ned en skole/barnehage fra høsten 2015. Fremtidig struktur vil avhenge av befolkningsutviklingen i årene fremover.

Ved en kommunesammenslåing kan man gjennomføre effektiviseringer innen administrasjon/felles tjenester og ledelse og kanskje noe på tekniske tjenester. Økonomiske virkninger av dette vil være små i forhold til kommunens totale budsjett.

I og med at det er lite sannsynlig at man klarer å få effektivisert driften og tatt ut stordriftsfordeler som følge av en kommunesammenslåing bør dette kriteriet tillegges mindre betydning.

Derimot har argumentet betydning om kommune vil stå alene. Kommunen kan selv gjennomføre nettopp de samme strukturendringene og effektivisere driften. Dette vil styrke kommunens mulighet til å stå alene langt inn i fremtiden. Det er altså ikke avgjørende å slå seg sammen til en større kommune for å få gjennomført dette.

5. Økonomisk soliditet

En viktig forutsetning for at kommunene skal kunne tilby sine innbyggere gode velferdstjenester er at kommunene har god kontroll på økonomien og kan håndtere uforutsette hendelser. Kommuner med sunn økonomi, som sørger for å ha et økonomisk handlingsrom, kan i større grad håndtere uforutsette hendelser uten at det får direkte konsekvenser for tjenestetilbudet til innbyggerne. Små kommuner er mer sårbare enn større kommuner i slike situasjoner, fordi de har et mindre budsjett å omdisponere innenfor. (Ekspertutvalget des14)

Rådmannens vurdering:

Sørfold kommunes økonomiske situasjon er på mange måter annerledes enn det som er vanlig blant kommuner. Det er politisk besluttet å ha en desentralisert struktur, og har dermed kostbar drift. JF KOSTRA tall.

Driftsbudsjettet er presset. Det jobbes med å få enda bedre økonomi og rapporteringsrutiner, dette for å redusere risikoen for uforutsette hendelser.

Dersom det allikevel skjer endringer så har kommunen et stort potensiale for strukturendring som vil frigjøre budsjettmidler. Om det påvirker kvaliteten vil det sikkert være mange meninger om, men det er gjennomførbart og tjenestene vil fortsatt bli levert på et høyst akseptabelt nivå.

Noen nøkkeltall

Netto driftsresultat er et mål på kommunens handlefrihet. For 2014 var netto driftsresultat negativt med 5.225 millioner kroner(-2 %).

Et økonomisk mål bør være å holde netto driftsresultat som et stabilt positivt nøkkeltall. De fire siste årene har dette svingt ganske mye. Fra 2010 med negativt med 4.797 millioner kroner, 2011 med positivt 4.265 millioner kroner(+1,3 %), 2012 med positivt med 0,962 millioner kroner(+1,3 %) og 2013 med positivt 5.289 millioner krone(+2,2 %).

Det er hvert år i hele økonomiplanperioden budsjettert med positivt netto driftsresultat. Men det er lavere enn fylkesmannens laveste anbefalte nivå på 1,75 %. En sunn økonomistyring forutsetter at dette kravet oppnås.

Selv om vi de siste årene har hatt utfordringer knyttet til driften(negativt avvik), har driftsregnskapet blitt avsluttet i 0 ved at vi har brukt en del fondsmidler. Kommunen er ikke ROBEK kommune. Kommunen bruker ikke kassakreditt.

Fond. Ved utgangen av 2014 hadde kommunen 66 042 859 millioner kroner i fondsmidler. I forhold til 2010 er dette en reduksjon på vel 7 millioner kroner. Årsakene beskrives nærmere i årsmelding 2014.

Lånegjeld. I følge KOSTRA har vi en netto lånegjeld i 2014 på 63,4 %. Netto lånegjeld er langsiktig gjeld fratrukket utlån og ubrukte lånemidler, i prosent av brutto driftsinntektene for kommunen. Til sammenligning har Saltdal 56 %, Fauske 69,6 % og Bodø 93,3 %.

Likviditet. Kommunens likviditet har jevnt over vært god, men i enkelte perioder vært stram.

Ovennevnte er tall fra årsmelding 2014.

Befolkningsutvikling. De siste årene har kommunen hatt nedgang i befolkningen. Dette påvirker også sammensetningen, spesielt med nedgang i forhold til skole/barnehage, yrkesaktiv befolkning og økning i befolkningen fra 76 til 85 år. Per 1.1.2016 var folketallet i Sørfold på 1963 innbyggere. Dette er en økning på 10 i forhold til 2015.

Eiendomsskatt. Gjelder verker/bruk. I 2016 har vi inntekter på 45.599 millioner kroner. Kommunen har ikke eiendomsskatt på hus/fritidsboliger(hytter).

Konsesjonsavgift. Konsesjonsavgiften som avsettes næringsfond er budsjettert til 6.132 millioner kroner.

Ovennevnte er tall/opplysninger fra budsjett/økonomiplan 2016-2019.

BDOs vurdering:

BDO behandler dette kriteriet i sin delutredning A kap. 7. BDO benytter i det vesentlige målekriterium som er kjent fra fylkesmannens anbefalinger og som Sørfold kommune også rapporterer til eget kommunestyre, kommunerevisjonen, KOSTRA og fylkesmannen. BDO presenterer tallmaterialet for kommunene i Salten og kommenterer dette i forhold de kriteriene fylkesmannen har gitt om blant annet anbefalte nivåer.

Sørfold kommune kommer dårlig ut på noen og bedre ut på andre. BDO trekker konklusjoner basert på dette tallmaterialet. BDO ser også på mulige virkninger av nytt inntektssystem. Dette er basert på den kunnskapen BDO(og alle andre) hadde høsten 2014 og våren 2015. I det perspektivet blir konklusjonen til BDO (sluttrapport pkt. 6.5.4) at en sammenslåing vil gi en bedre og mer stabil økonomisk soliditet, enn kommunene vil klare hver for seg.

Delkonklusjon økonomisk soliditet:

Kommunenes økonomi er i utgangspunktet et relativt oversiktlig område fordi fylkesmannen har satt opp en del målekriterier for alle kommuner. Samtidig rapporterer kommunene etter samme system og det blir derfor lett både å hente ut data og sammenligne.

Når kommunene rapporterer selv til eget politisk nivå er dette fulgt av en årsberetning (som også er delvis standardisert) og en fri årsmelding om resultatrapportering. Når BDO peker på at Sørfold kommune har høy gjeld er det riktig.

Når Sørfold kommune selv rapporterer om sin gjeld deles gjelden opp i hva som er til investering i og utenfor selvkostområdene. Da fremkommer risikoen ved gjelden på en annen måte i og med at det rapporteres hvor mye gjeld (renter og avdrag) som betales av andre enn kommunen selv. Siden Sørfold kommune har så stor andel gjeld innenfor selvkostområdet oppfattes gjeldsnivået som komfortabelt, selv om gjelden er høy og dermed slår negativt ut i sammenligninger.

Når BDO viser at Sørfold kommune har et noe høyt vedlikeholdsetterslep er det riktig. Den desentraliserte tjenestestrukturen og krever mange m² som fører til mye vedlikehold og også manglende vedlikehold. Ved endring av tjenestestrukturen blir også vedlikeholdsetterslepet endret.

Sørfold kommune har hatt en nedgang i befolkningsutviklingen i mange år, jf. prognoser fra SSB.

Sørfold kommune har en økonomi som finansierer et absolutt akseptabelt tjenestenivå med gode kvaliteter. Prognosene for fremtiden, også hensyntatt nytt inntektssystem, tilsier at Sørfold kommune har økonomisk soliditet til å stå alene.

Her må rådmannen ta forbehold om at det blir betydelige endringer i nytt indekssystem, inklusiv skatt og endringer i kommunens skatteinntekter knyttet til kraft/eiendomsskatt.

6. Valgfrihet

Innbyggerne vil i større grad kreve flere valgalternativer innenfor tjenestene. Større kommuner kan tilby en større bredde i tilbudet til sine innbyggere, som vil være vanskelig å tilby i små kommuner. (Ekspertutvalget des14).

Rådmannens vurdering:

Innbyggernes valgfrihet er nært knyttet opp til kommunens driftsøkonomi. Jo bedre økonomisk grunnlag desto større muligheter for å tilby mangfold innen tjenesteområdene/gode tjenester. De tjenestene som leveres er i tråd med det som er lovpålagt på alle områder.

BDOs vurdering:

BDO har behandlet dette kriteriet i sluttrapporten særlig kap. 6 og i delutredning B kap. 3.

Når BDO i de samme kapitlene også omtaler mulighetene for stordriftsfordeler og effektivisering finner de at det ikke er sannsynlig å oppnå. Men BDO mener at der man ikke kan oppnå stordriftsfordel kan det være at man kan øke valgfriheten gjennom en kommunesammenslåing. Dette fordi en større enhet har mer å kjøre med og grunnlag for å etablere nye tilbud som måtte bli etterspurt bedre enn de små tidligere kommunene hver for seg.

Delkonklusjon kriteriet valgfrihet

Det å møte valgfrihet gjennom å tilby et større mangfold/bredde på tjenestetilbudet er antakelig bare et spørsmål om kapasitet og ressurser, altså ansatte, kompetanse og penger.

I dette perspektivet synes det åpenbart at jo større kommunen er, jo større muligheter har den til å tilby et slikt mangfold som gir innbyggerne valgfrihet. Sørfold kommune vil neppe kunne tilby noen særlig grad av valgfrihet, selv om det alltid vil kunne tilbys noen varianter og tilpasninger for den enkelte innenfor det tjenestenivået man allerede har.

Dersom valgfrihet er et sentralt kriterium vil ikke Sørfold kunne oppfylle dette ved å stå alene.

7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

Kommunene må ha en inndeling som er mest mulig funksjonell for de områder det er nødvendig å se i sammenheng for å sikre helhetlige løsninger, særlig på areal- og transportområdet. De siste tiårene har det vært en vedvarende regional integrasjon gjennom pendling og tettstedsutvikling, slik at kommunene i stadig mindre grad utgjør en funksjonell enhet. Denne utviklingen vil fortsette. Særlig i byområder gjør behovet for mer funksjonelle samfunnsutviklingsområder at kommunene bør vurdere sammenslåing. Erfaring tilsier at kommunene hver for seg har sterke insentiver for å ivareta egne behov og at de felles

løsningene ikke blir optimale, verken i planleggingen eller i implementeringen av planene. I mindre sentrale strøk vil kriterier som kapasitet og kompetanse om samfunnsutvikling være viktigere når kommunesammenslåing skal vurderes. (Ekspertutvalget des14)

Rådmannens vurdering:

Det har over mange år vært en klar trend at folk søker til byer og sentrale strøk. Dette er ikke spesielt for Norge, men gjelder hele Europa. Det finnes oversikter over det som er kalt felles bo, -arbeids, - og serviceregioner (BAS-region). I mange deler av Norge er det ikke noe klart skille i praksis mellom kommuner i dette perspektivet. Tar man for seg områdene rundt Oslofjorden ser man dette ganske tydelig.

Men når vi kommer til Salten, er situasjonen annerledes. Her er det også laget oversikt over BA/BAS- regioner (bo og arbeid/bo, arbeid og serviceregioner) Sørfold kommune er opptatt av bomiljø, boligutvikling og næringsutvikling, og legger til rette for etableringer av boliger og eventuelle ny næring.

En god og funksjonell infrastruktur kan medføre at en ny storkommune vil utvikle bolig og næringsområder i Sørfold fordi det rett og slett ikke er plass til alt i byen eller det er ønskelig med flere boliger i landlige og sjø nære områder.

Indre Salten er definert som en god BAS-region nettopp fordi vi har nærhet til felles arbeidsmarked, relativt godt utbygd infrastruktur med gode kommunikasjoner til Fauske/Bodø.

Arbeidspendling

Utpendling: SSB sine pendlingstall 2014 viser at Sørfold har 881 arbeidstakere, og at 532 pendler ikke. 181 pendler til Fauske, 60 pendler til Bodø, 17 pendler til Saltdal, 14 pendler til Hamarøy, 10 pendler til Oslo og 67 pendler til andre kommuner.

Innpendling: 269 kommer fra Fauske, 11 kommer fra Bodø, 8 kommer fra Saltdal, 2 kommer fra Oslo, 2 fra Meløy og 9 fra andre kommuner.

BDOs vurdering:

BDO behandler dette kriteriet i sluttrapporten og i delutredning A kap. 5 og 6 og i delutredning C kap. 2.

BDO har ikke dette kriteriet spesifikt vurdert. Men de henviser til betydningen av helhetlig samfunnsplanlegging flere steder i sine delutredninger når de kommenterer næringsutvikling, samferdsel, arbeidspendling, rekruttering og å beholde kompetanse.

BDOs utgangspunkt er at store enheter bedre kan ivareta større og mer regionale oppgaver bedre enn kommunene hver for seg. Større fagmiljøer vil lettere kunne skaffe seg nødvendig kompetanse og drive faglig utvikling. Dette har betydning for en helhetlig samfunnsutvikling. BDO henviser til de beskrevne BA/BAS regionene både fra NIBR og også fra NORUT 2013.

BDO påpeker at integrasjonen mellom mange kommuner (NIBR inndelingen) er svak siden kommunen selv er egen BA-region.

Delkonklusjon funksjonelle samfunnsutviklingsområder

Sørfold kommune ligger i en BAS-region som per i dag sees på som god, og sett i et 40-50 års perspektiv vil ha gode forutsetninger for en betydelig vekst og utvikling. Utbedringer av E6, jernbane og Rv 80 i årene fremover vil gjøre Sørfold til et attraktivt bo og næringslivsområde. Sørfold kommune er i dag en stor industri og kraftkommune, og med et stort potensiale for nye næringsetableringer.

Rådmannen ser som nevnt ovenfor utfordringer på kapasitet til kommunen når det kommer til utvikling av samfunnsutviklingsrollen. I dag har vi en del kapasitetsutfordringer til å møte dagens utfordringer, men samtidig i et lengere perspektiv kan vi få utfordringer i å løse disse oppgavene alene.

Spørsmålet vil være hvordan vi sikrer oss for fremtiden i forhold til økonomisk soliditet, relevant kompetanse og tilstrekkelig kapasitet.

8. Høy politisk deltakelse

Det er viktig å ha et aktivt lokaldemokrati med valgmuligheter både i forbindelse med stemmegivningen og at innbyggerne har mulighet til å få sin stemme hørt mellom valgene. Større kommuner legger i dag i større grad til rette for deltakelse mellom valgene, og de har oftere ulike former for medvirkningsorgan. På noen indikatorer scorer de minste kommunene høyest – valgdeltakelsen ved lokalvalg er størst i de minste kommunene og flere innbyggere i små kommuner har vært i kontakt med ordfører enn i større kommuner. Men analyser viser at for noen av disse indikatorene har resultatet mer å gjøre med kjennetegn ved innbyggerne enn at kommunen er liten. (Ekspertutvalget des14)

Rådmannens vurdering:

Det er lagt til rette for et aktivt lokaldemokrati i Sørfold kommune.

Det er lav terskel for å ta kontakt med en politisk ledelse i kommunen. Ordfører, varaordfører og formannskapetets medlemmer, kommunestyrets medlemmer og utvalgenes medlemmer har ofte og god kontakt med innbyggerne.

Innbyggerne i Sørfold er for øvrig engasjert i en rekke lag og foreninger som også kommer med innspill til politikken i Sørfold. Man ser også en tendens til en økning i aktiviteten på sosiale medier. Dette gjelder spesielt på face book der folk kommer med synspunkter.

BDOs vurdering:

BDO har vurdert politikernes kompetanse. De peker på en komplisert politisk hverdag der politikerne skal forholde seg til en rekke lover og regler og at kompetansen i mange tilfeller ikke strekker til. De mener at dette løses ved at man frikjøper politikere slik at de får bedre tid til å sette seg inn i saker og regelverket rundt dem.

Delkonklusjon høy politisk deltakelse

Det er lagt til rette for et aktivt lokaldemokrati i Sørfold. Konklusjonen er at dette fungerer og at det er et lokalpolitisk engasjement. Det er heller ikke registrert noen lovlighetsklager på politiske vedtak.

BDOs påstand om manglende politisk kompetanse som et problem deles ikke. En analyse av bakgrunnen til politikere i Sørfold vil vise en variert yrkessammensetning og bred kompetanse både i kommunestyret og i utvalgene.

Politisk deltakelse anses ikke å være noen utfordring dersom Sørfold kommune velger å stå alene.

9. Lokal politisk styring

Det er avgjørende for lokal politisk styring at den kommunale administrasjonen har nødvendig kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag for de folkevalgte. Kommunene bør ha mulighet for en hensiktsmessig lokal organisering og prioritering, og ikke være nødt til å organisere sin tjenesteproduksjon i interkommunale ordninger for å levere lovpålagte velferdstjenester. (Ekspertutvalget des14)

Rådmannens vurdering:

Sørfold kommune deltar i en rekke interkommunale samarbeid. Disse er i det vesentlige en følge av kommunens deltakelse i Salten regionråd. Kommunene har i samarbeid utviklet disse områdene og det er etablert styringssystemer som sikrer politisk styring, dog ikke direkte fra eget kommunestyret.

Barnevern, et område mange kommuner samarbeider om, men som Sørfold kommune håndterer på egen hånd med egne ansatte, er det heller ikke registrert avvik, klager eller pålegg fra fylkesmannen.

Sørfold kommune har et omfattende delegasjonssystem. Det er registrert få klager på vedtak fattet av administrasjonen etter fullmakt. Vi har noen klager innenfor omsorg og NAV om tildeling av tjenester. Det er heller ikke registrert lovlighetsklager eller klager på vedtak fattet av utvalg etter fullmakt.

BDOs vurdering:

BDO behandler dette spørsmålet i sin delrapport D under pkt. 2.

BDO drøfter det demokratiske problem rundt deltakelse i interkommunale samarbeid og rekruttering til styreverv i samarbeidene. BDO påpeker innbyggernes reduserte mulighet til å stille politikerne til ansvar når det etter BDOs oppfatning ikke her helt tydelig hvem som har ansvaret.

BDO mener dette er et større problem for de minste kommunene, som Sørfold, og at det kan løses ved kommunesammenslåing. Det henvises til at ved en kommunesammenslåing vil behovet for interkommunalt samarbeid bli redusert.

Delkonklusjon lokal politisk styring:

Det påstås at interkommunalt samarbeid reduserer både demokratisk innsyn og kontroll. Når vi ser på hvilke samarbeid Sørfold kommune deltar i mener rådmannen at dette ikke er noe stort problem. Dels fordi samarbeidene er service og tjenesterettet, som renovasjon, og dels fordi styringssystemene som Salten regionråd har utviklet sikrer både styring og rapportering fra virksomhetene til politisk nivå.

Dersom Sørfold kommune velger å stå alene i fremtiden er det ikke forhold i dag som tilsier at kommune vil måtte øke deltakelsen i interkommunale samarbeid. Vi mener at Sørfold kommune har reell politisk og administrativ kontroll på alle de lovpålagte oppgavene kommune har ansvaret for.

Forskning viser også at større kommuner medfører flere interkommunale løsninger.

10. Lokal identitet

Det er etter utvalgets vurdering to dimensjoner som spiller inn på dette området, og som kommunene bør vurdere i spørsmålet om sammenslåing: opplevd tilknytning til et område og felles identitet med andre områder. Antakelsen om at noe av dagens nærhet vil forsvinne ved større kommuner, enten det gjelder til kommunehuset, lokalpolitikere eller tjenester, vil med stor sannsynlighet bli opplevd som problematisk og utfordrende av de berørte innbyggerne. En slik opplevelse vil kunne bli forsterket dersom dagens politiske og administrative system ikke tilpasses nye forutsetninger. Resultatet vil kunne bli et svekket lokalt demokrati. Utvalget tar også som utgangspunkt at det vil være lettere å gjennomføre sammenslåinger med kommuner som i stor grad opplever å ha interkommunal identitet, enn mellom kommuner som ikke har det. (Ekspertutvalget des14)

Rådmannens vurdering:

Sørfold er en stor kommune i utstrekning (1661,55 km²), og med om lag 2 000 innbyggere. Kommunen er to nasjonalparker, og er ellers kjent som en stor kraft og industrikommune, inklusiv oppdrett.

Her er praktfulle friluftsområder, et aktivt kulturliv, kraft, industri og oppdrett. I 2008 fikk kommunen status som nasjonalparkkommune.

Sørfold var i tidligere tider en kommune hvor folk levde av det de høstet fra havet og jorda. I 1967 ble Elkem Salten satt i drift, med strøm fra Siso Kraftverk. Dermed startet en ny æra i Sørfolds historie, der kraftutbygging og industri har fått stor betydning for næringsgrunnlag og arbeidsplasser.

Senere har Elkem Salten gitt livsgrunnlag for flere andre virksomheter, og vannkraften har gitt kommunen trygg økonomi og et godt utbygd servicetilbud.

I nyere tid har også oppdrettsnæringen blitt en betydelig næringsaktør i Sørfold.

Kulturlivet i Sørfold er også verdt å nevne. Mer enn 60 foreninger sørger for trivsel og aktivitet rundt om i kommunen. 130 ivrige elever synger, spiller og danser i kulturskolen. Ski, fotball, innebandy og skyting i idrettslagenes regi aktiviserer også mange barn og unge.

I tillegg til egne arbeidsplasser inngår i et felles bo og arbeidsmarked med Fauske og Bodø kommune.

Sørfold har faglige gode kommunale velferdstjenester. Sørfold kommune er kjent for å være en god kommune for innbyggere i alle livets faser.

I spørsmål om nærhet til tjenester er det ikke sannsynlig at innbyggerne vil merke store endringer ved en kommunesammenslåing. Geografien og avstandene gjør at tjenester blir levert som nå i overskuelig framtid også ved en sammenslåing. Dette er også et sentralt punkt i BDO sin vurdering, da 80 % av tjenestene fortsatt må være desentralisert og gis der folk bor.

Det er derfor ikke noen grunn til å frykte at dette skal skape noen utfordringer for innbyggerne i spørsmålet om sammenslåing eller ikke.

BDOs vurdering:

BDO behandler dette kriteriet mer generelt i sin utredning både i sluttrapporten og i delutredning D kap. 2 og 3 om valg og lokalutvalg og bruk av disse. BDO beskriver muligheter for lokalpolitisk deltakelse og påvirkning. BDO sier noe om hvilke muligheter det kan være for å gi et kommunedelsutvalg reelle arbeidsoppgaver og myndighet i styringen av «den gamle kommunen» i den nye kommunen. I sluttrapporten blir dette behandlet flere steder under hvert av sammenslåingsalternativene.

Delkonklusjon lokal identitet:

Det er mange tegn som peker på sterk lokal identitet i Sørfold. Det er relativt høy valgdeltakelse, og et betydelig antall lag og foreninger. Det både store og små arrangementer av ulik art rundt omkring i kommunen. Disse arrangementene samler til dels svært mange mennesker og det er et stort antall frivillige som bidrar til at dette kan gjennomføres.

Det er ikke grunn til å tro at det lokale engasjementet blir borte om kommunen slås seg sammen med andre kommuner. Om det skulle påvirkes, er det naturlig å peke på valgdeltakelsen som erfaringsmessig er lavere i større kommuner.

En intensjonsavtale vil kunne si noe om hvilken rolle kommunedels/lokalvalgene skal ha i den nye kommunen. Dette kan påvirke interessen lokalt for deltakelse på flere områder.

11. Nye oppgaver

Regjeringen har fremmet Stortingsmelding nr. 14 (2014-2015) om nye oppgaver til større kommuner. Meldingen gir en gjennomgang av hvilke oppgaver kommunene kan få ansvaret for. Meldingen varsler en gjennomgang av den statlige styringen av kommunene.

De største kommunene kan også få ansvaret for videregående skoler og kollektivtransport. Det legges vekt opp til i meldingen at kommunene generelt skal få større frihet fra statlig styring. Midler som i dag kanaliseres til fylkeskommunen vil således bli kanalisert til de kommunene som ønsker og ivareta disse funksjonene på et desentralisert plan.

Arbeidsrettede tiltak

Ansvaret for finansieringen og forvaltningen av VTA og VTO utredes nærmere med sikte på overføring til kommunene.

Hjelpemidler

Ansvaret for hjelpemidler til varige behov kan overføres til kommuner på 15 000-20 000 innbyggere.

Arbeids- og utdanningsreiser

Ordningen med Arbeids- og utdanningsreiser kan overføres fra Arbeids- og velferdsetaten til større kommuner

Tannhelsetjenesten

Allmenntannhelsetjenesten, spesialisttannhelsetjenesten og fylkeskommunenes ansvar etter tannhelsetjenesteloven overføres til større og mer robuste kommuner

Habilitering og rehabilitering

Større kommuner kan få et større ansvar for rehabiliteringstjenester som i dag ivaretas av spesialisthelsetjenesten. Det skal utredes nærmere hvilke oppgaver innenfor rehabiliteringsfeltet kommunene skal få et større ansvar for, samt i hvilken form en slik ansvarsendring skal skje.

Psykisk helse – distrikts psykiatriske sentre, DPS

Departementet foreslår å opprette en forsøksordning med overføring av driftsansvar for DPS til kommuner som har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse. Formålet med forsøksordningen vil være å undersøke om et kommunalt ansvar for tjenesten kan bidra til et bedre og mer helhetlig tilbud til brukerne. DPS er, og vil i forsøket fortsatt være, en spesialisthelsetjeneste. Det kommunale driftsansvaret skal utøves etter avtale med RHF, som fortsatt vil inneha det lovbestemte sørge - for ansvaret.

Notarius publicus' vigsler og notarialbekreftelser

Departementet mener at tingrettenes og Oslo byfogdembetes myndighet til å forestå vigsler kan overføres til kommunene. Kommunene kan også gis notarialmyndighet til å bekrefte underskrifter på dokumenter og bekrefte rett kopi, i tillegg til de andre notarius publicusmyndighetene.

Klima- og miljøforvaltning

Forvaltning av små verneområder etter naturmangfoldloven § 62 kan overføres til større kommuner. Fylkeskommunens myndighet etter innlandsfiskeforskriften § 2 tredje ledd kan overføres til større kommuner. Fylkeskommunens myndighet til å fastsette utvidet jakttid for enkelte fremmede/introdiserte arter etter § 2 i forskrift om jakt- og fangsttider og hvor det i liten grad er nødvendig å ta hensyn til regional utbredelse, kan overføres til større kommuner. Myndighet til å gi utslippstillatelse etter forurensningsloven § 11 når det gjelder grønnsaksvaskerier og til å behandle saker vedrørende støy fra motorsportbaner, skytebaner og vindmøller kan overføres til større kommuner.

Det boligsosiale området – tilskudd til etablering i egen bolig og tilskudd til, tilpasning av bolig

Departementet foreslår at midlene til tilskudd til etablering og den personrettede delen av tilskudd til tilpasning innlemmes i rammetilskuddet til kommunene. Forslaget om å overføre tilskuddene innebærer at statens administrasjon bortfaller. Husbanken har i dag oppgaver med blant annet å fordele tilskuddsmidlene mellom kommunene, og med rapportering og kontroll av bruken av midlene. Disse oppgavene vil falle bort, slik at det kan frigjøres ressurser til andre viktige oppgaver i Husbanken. Husbanken skal fortsatt ha en rolle som veileder overfor kommunene på det boligsosiale området.

Idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning av svømmeanlegg

Idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning av svømmehaller kan overføres til kommunene.

Tilskudd til frivilligsentraler

Det vil være hensiktsmessig å overføre ansvaret for å gi tilskudd til frivilligsentraler til kommunene.

Videregående opplæring

De fleste kommuner vil også etter kommunereformen være for små til å kunne ivareta ansvaret for videregående opplæring uten omfattende interkommunalt samarbeid. Departementet mener derfor at ansvaret for videregående opplæring ikke kan overføres til kommunene generelt. Ansvaret for videregående opplæring kan overføres til de største kommunene.

Skoleskyss

Regjeringen foreslår at ansvaret for skoleskyssen kan overføres til kommuner som overtar ansvaret for videregående opplæring og kollektivtransport.

Utvalgte kulturlandskap i jordbruket

Forvaltningen av utvalgte kulturlandskap i jordbruket kan overføres fra fylkesmannen til kommunene.

Tilskudd til verdensarvområdene

Forvaltningen av tilskudd til verdensarvområdene kan overføres fra fylkesmannen til kommunene.

Nærings- og miljøtiltak i skogbruket

Forvaltningen av tilskudd til veibygging og til drift med taubane kan overføres fra fylkesmannen til kommunene

Tilskudd til tiltak i beiteområder

Med større kommuner og generelt bedre landbruksfaglig kompetanse foreslår departementet at forvaltningsansvaret for ordningen kan overføres fra fylkesmannen til kommunene.

Kollektivtransport

Det fylkeskommunale ansvaret for kollektivtransporten, inkludert TT-ordningen, kan overføres til de største kommunene. Forutsetningene for at en kommune skal ha ansvar for kollektivtransporten er at kommunen omfatter et område som utgjør en felles bolig-, arbeids- og serviceregion (geografisk funksjonelt område) og som har et tilstrekkelig markedsgrunnlag til å kunne gi befolkningen et ønsket kollektivtransporttilbud innenfor en samfunnsøkonomisk akseptabel kostnad. Ansvaret for skoleskyss kan overføres til kommuner som overtar ansvaret for videregående opplæring og kollektivtransport.

Lokal nærings- og samfunnsutvikling

Når utredninger og et sammenstilt kunnskapsgrunnlag foreligger, vil det utgjøre et grunnlag for å vurdere om det er behov for å klargjøre og styrke kommunenes rolle knyttet til lokal nærings- og samfunnsutvikling. Regjeringen vil følge opp dette spørsmålet i proposisjonen om nye oppgaver til større kommuner som planlegges fremmet for Stortinget i vårsesjonen 2017.

Delkonklusjon nye oppgaver

Ekspertutvalgets rapport drøfter også disse mulighetene og sier noe om hvor stor en kommune (antall innbyggere) bør være før den kan få ansvaret for ulike oppgaver. Ekspertutvalget synes å lande på at antall innbyggere må være 15 000- 20 000 for at en kommune skal kunne overta de fleste oppgavene som nevnes (dette innbyggerkravet har regjeringen tatt bort).

Det kan bety at det vil være få oppgaver Sørfold kan vente og få overført om kommunen velger å stå alene.

Dersom kommunen velger å stå alene er det ikke sannsynlig at kommune får tilført nye oppgaver av noe særlig omfang. Det er derfor ikke sannsynlig at det kommer nye oppgaver som vil påføre kommunen hverken utgifter eller utfordringer knyttet til å skaffe relevant kompetanse.

7 Konklusjon og oppsummering

Sørfold kommune skal ta en beslutning om kommunen vil stå alene inn i fremtiden, sett i et 20-50 års perspektiv. Rådmannens vurdering er at alle 10 kriteriene som legges til grunn for å vurdere dette fra ekspertutvalgets side ikke er like viktige når kommunestyret skal avgjøre spørsmålet.

Etter rådmannens syn er det følgende kriterier som må tillegges avgjørende vekt;

4. Kriterium 5 - Økonomisk soliditet
5. Kriterium 2 - Relevant kompetanse
6. Kriterium 1 - Tilstrekkelig kapasitet

De øvrige kriteriene er også viktige, men her har kommunen stor påvirkningskraft selv. Det er derfor nært knyttet til den politiske viljen lokalt til faktisk å gjøre de grep som skal til for å bestå som liten kommune og utvikle denne rollen i en regional sammenheng.

7.1 Økonomisk soliditet:

Sørfold kommune har over flere år hatt nedgang i befolkningsutviklingen. Dette er bekymringsfullt, og bør ikke fortsette i et lengere perspektiv. Dette påvirker kommunens økonomiske handlingsrom. Det vil være avgjørende i den videre vurdering om vi klarer å legge til rette for økt befolkningsutvikling (gjelder hele regionen). Oppgaver knyttet til boligbygging, næringsutvikling, samferdsel/infrastruktur, planlegging må ha høyeste prioritert. Klarer kommunen ikke dette bør fremtidig kommunestruktur vurderes.

Kommunen har finansielle «muskler» til både å drive aktiv næringsutvikling og foreta nødvendige investeringer inn i fremtiden. Kommunen har betydelige fond og skatte og kraftinntekter.

Sørfold kommune har en økonomi som finansierer et absolutt akseptabelt tjenestenivå med gode kvaliteter. Det er mulig, med politiske grep, å gjøre strukturelle endringer. Dette er endringer som er utredet allerede, og som planlegges gjennomført i årene fremover.

Prognosene for fremtiden, også hensyntatt nytt inntektssystem, tilsier at Sørfold kommune har økonomisk soliditet til å stå alene.

Her må rådmannen imidlertid ta forbehold med fremtidens befolkningsutvikling og sammensetning, at ikke nytt inntektssystem og fremtidige inntekter knyttet til skatt/kraft medfører betydelige reduserte overføringer i årene fremover.

7.2 Relevant kompetanse:

Sørfold kommune er rimelig ajour med pliktig planverk, dog med noen utfordringer bl.a. samfunnsplanlegging og andre overordnede planer/delplaner. Rollen som samfunnsutvikler er ivaretatt. Det fremlegges gode beslutningsgrunnlag for politisk behandling. Det kan være utfordringer knyttet til kapasitet, og valg av strategi/prioriteringer.

Kommunen klarer også i de fleste tilfeller å tiltrekke seg relevant kompetanse. Kommunen kan ikke vente og utvikle større fagmiljøer på alle områder.

Hvor mye vi skal bruke på administrative ressurser er et politisk spørsmål. Tilstrekkelige ressurser er nødvendig for å løse en rekke fellesoppgaver. Kommunen har relevant kompetanse og økonomiske muskler til å prioritere administrative oppgaver til å møte fremtiden som egen kommune.

7.3 Tilstrekkelig kapasitet:

Kommunen har nødvendige kapasitet på mange områder, men har også kapasitetsutfordringer på en del fellesområder/spesialiserte områder. Men den er knapp, og ting tar i noen sammenhenger lenger tid enn ønskelig.

Ved å opprettholde viktige kommunale samarbeid og kjøp av tjenester som i dag vil kommunen kunne stå alene dersom det er politisk vilje til å prioritere administrative ressurser for å opprettholde en tilstrekkelig kapasitet til å løse oppgavene på en effektiv og god måte i et lengre perspektiv.

Dersom kommunen velger å stå alene er det ikke sannsynlig at kommune får tilført nye oppgaver av noe særlig omfang. Det er derfor ikke sannsynlig at det kommer nye oppgaver som vil påføre kommunen hverken utgifter eller utfordringer knyttet til å skaffe relevant kompetanse.

Sørfold kommune kan fortsette inn i fremtiden som selvstendig kommune. Dersom man velger å gjøre det betyr det at kommunen i det alt vesentlige fortsetter som nå. Kommunen vil samtidig være avhengig innenfor en del gitte områder å inngå ulike samarbeidsløsninger. Konkret må dette avklares særskilt gjennom forhandlinger.

Det betyr samtidig at man velger bort å være en del av en større kraft, som en storkommune vil være, og gjennom en storkommune bidra til en utvikling vi i dag ikke kjenner betydningen av.

7.4 Avsluttende merknader

Rådmannen oppsummering har i sin faglige vurdering tatt utgangspunkt i at forslaget til nytt inntektssystem (økonomiske rammer) ikke vil medføre dramatiske negative konsekvenser for Sørfold kommune. En reduksjon på vel 1 millioner kroner «klarar vi å leve med».

Ekspertutvalgets 10 kriterier klarer kommunen og løse helt eller delvis på en tilfredsstillende måte.

Tar man samtidig betraktning at kommunen har betydelige ekstrainntekter knyttet til skatt på kraft og industri/næring, at kommunen har betydelige omstillingsmuligheter som kan redusere våre driftsutgifter og har økte inntektsmuligheter, mener rådmannen at det ikke er faglige *gode nok grunner* til at kommunen må slå seg sammen med en eller flere andre kommuner.

Sørfold kommune bør derfor fortsatt være en kommune.

Ovennevnte argumentasjon er også vurdert i forhold til at det bør være mulig å gi forsvarlige og faglig gode velferdstjenester i ett 20 – 50 års perspektiv. At vi må løse noen oppgaver i samarbeid med andre kommuner (utgjør en liten andel av de totale oppgavene) vurderer rådmannen som ei meget god løsning, og gir ikke et faglig grunnlag til å påstå at kommunen må slå seg sammen med en eller flere kommuner. Etter rådmannens vurdering vil dette være en styrke for hele regionen.

Rådmannens faglige vurderinger begrunnes også ut i fra det ikke er gitt klare politiske signaler (vedtak) om at fremtiden vil medføre betydelige reduserte inntekter til kommunen, og at nye oppgaver blir fullfinansiert, enten vil bli løst i egen kommune og/eller i samarbeid med andre kommuner/private.

Rådmannens faglige vurderinger begrunnes også i at Stortinget har vedtatt at vi fortsatt skal ha tre forvaltningsnivåer i Norge (Stat, fylkeskommunene/regioner og kommuner).

Litteraturliste (ikke vedlagt)

Egne dokumenter

Kommunens økonomiplan 2016-2019

Kommunens årsbudsjett 2016

Kommunens regnskap og årsberetninger og årsmeldinger 2014

Kartlegging enhetsledere og ungdomsrådet (veien mot en bedre kommune)

Eksterne analyser og dokumenter

Salten regionråds utredning gjennomført av BDO

Verktøyene på kommunereform.no

Verktøyene på nykommune.no

Kriterier for god kommunestruktur – Ekspertutvalgets sluttrapport des 2014

Meld St. 14 (2014-2015)